

ULUSLARARASI EĞİTİM BİLDİRİLERİ EL KİTABI

(Uluslararası Eğitim Standartları ve
Uluslararası Eğitim Uygulamaları Açıklamaları)

2010

IFAC

TÜRMOB

ULUSLARARASI EĞİTİM BİLDİRİLERİ EL KİTABI

(Uluslararası Eğitim Standartları ve
Uluslararası Eğitim Uygulamaları
Açıklamaları)

2010

Çevirmenler:

Yıldız ÖZTÜRK
Seher GÜNDOĐDU

Editörler:

Dr. İpek TÜRKER
Dr. Ali AltuĐ BİÇER
Aysel ŐİMŐEK

TÜRMÖB YAYINLARI : 462

ISBN : 978-605-4880-01-0

Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları Kurulu
Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu
545 Fifth Avenue, 14th Floor New York, New York 10017 USA
E-mail: educationpubs@ifac.org
Website: http://www.ifac.org

Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu'nun (IFAC) misyonu, kamu çıkarına hizmet etmek, yüksek kaliteli mesleki standartlara uyumun tesis ve teşviki yolu ile dünya çapında muhasebecilik mesleğini güçlendirmek ve güçlü uluslararası ekonomilerin gelişmesine katkı yapmak, böyle standartları uluslararası bakımdan birbirlerine daha fazla yaklaştırmak ve mesleğe ait uzman bilginin en çok yararlı olduğu hallerde kamu çıkarı meselelerinde görüş bildirmektir. Bu misyonu sürdürürken, IFAC Yönetim Kurulu, IFAC'ın yardımlarıyla bağımsız bir standart belirleme kurulu olarak işlev görmesi ve Kamu Çıkarı Gözetim Kurulu'nun (PIOB) gözetimine tabi olması amacıyla Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları Kurulu'nu (IAESB) kurmuştur.

IAESB, kamu çıkarına ve kendi yetkisi altında, muhasebe meslek mensuplarının ruhsatlandırma öncesi eğitim ve öğretimi ile sürekli mesleki eğitim ve muhasebe mesleği üyelerinin gelişimi hakkında standartlar, uygulama bildirimleri, bilgi raporları ve diğer bilgi dokümanları dahil olmak üzere bildirimler geliştirmekte ve çıkarmaktadır. IFAC Yönetim Kurulu, kendi yetkisi altında ve açıklanmış görev tanımları içerisinde, misyonunun bu yönünü gerçekleştirir ve kamu çıkarına en iyi hizmet eden sorumlu kuruluş olarak IAESB'nin görevlendirilmesini belirlemiştir.

IAESB, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler yanında geçiş ülkelerinin bir araya getirilmesinde bir katalizör olarak hareket eder ve dünya çapında, özellikle bu programların ekonomik kalkınmaya yararlı olacağı yerlerde, muhasebe eğitim programlarının geliştirilmesine yardımcı olur. IAESB'nin görevi, kamu çıkarına hizmet etmek için muhasebe meslek mensuplarının mesleki bilgi, beceri ve mesleki değer etik ve tutumlarının ele alınmasına odaklanmaktır.

Bu yayın, IFAC'ın sitesinden ücretsiz olarak indirilebilir: <http://www.ifac.org>. Onaylanmış metin İngiliz dilinde basılmıştır.

Copyright © Ağustos 2010 Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (IFAC). Tüm hakları saklıdır. Bu eserin kopyaları, akademik eğitim veya kişisel kullanım amacı ile olmak ve satılmamak veya dağıtılmamak kaydı ile, ve ayrıca her bir kopyada: *Copyright © Ağustos 2010 Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (IFAC). Tüm hakları saklıdır. IFAC'tan izin alınarak kullanılmaktadır.* Bu belgeyi, çoğaltmak, saklamak veya yayınlama izni için *permissions@ifac.org* ile temasa geçiniz. Bunun dışında, bu belgenin kopyalarının üretimi, saklanması ve iletimi için, bu işlemlerin yapılmasına yasaların izin verdiği haller dışında, IFAC'tan temin edilecek bir yazılı izin gerekecektir.

ISBN: 978-1-60815-067-0

"Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu'nun (IFAC) Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları Kurulu tarafından, Ağustos 2010 tarihinde İngilizce olarak yayınlanmış olan bu Uluslararası Eğitim Bildirimleri El Kitabı, Şubat 2012 tarihinde TÜRMÖB tarafından Türkçe'ye çevrilmiş ve IFAC'ın izniyle çoğaltılmıştır. Uluslararası Eğitim Bildirimleri El Kitabı'nın çeviri süreci, IFAC tarafından değerlendirilmiş ve çeviri, "IFAC tarafından Yayınlanmış Standartların Çevirisi ve Çoğaltılması Politikası - Politika Bildirimi"ne uygun olarak yapılmıştır. Uluslararası Eğitim Bildirimleri El Kitabı'nın onaylanan metni, IFAC tarafından İngilizce olarak yayınlanmış metindir.

Uluslararası Eğitim Bildirimleri El Kitabı'nın İngilizce metni © 2010, Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (IFAC). Tüm hakları saklıdır.

Uluslararası Eğitim Bildirimleri El Kitabı'nın Türkçe metni © 2012, Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (IFAC). Tüm hakları saklıdır.

Orijinal Adı: *Handbook of the International Education Pronouncements* ISBN: 978-1-60815-067-0"

Baskı Yılı : 2013

Yayıncı : MU-DEN A.Ş.

Şehit Gönenc Sk. No:28/3 Anıttepe-ANKARA / Tel : (0.312) 230 04 51 / www.mu-den.com.tr

Yayıncı Sertifika No: 24514 ISBN : 978-605-4880-01-0

Dizgi - Düzenleme : Tuncay TEKYILDIZ

Baskı

Ziraat Gurup Matbaacılık A.Ş.
İstanbul Yolu Trafo Karşısı Varlık/ANKARA
Tel: (0.312) 384 73 44
Matbaa Sertifika No : 14429

Yayınlayan

SUNUŞ

Muhasebe mesleğinin kariyer süreci eğitim, uygulama deneyimi (staj) ve sınav evrelerinden oluşmaktadır. Başka bir deyişle, muhasebe mesleğine girişin koşulları, eğitim, uygulama deneyimi (staj) ve sınav süreci ile belirlenir.

Eğitim, muhasebe mesleğini seçenlerin mesleğe giriş kararı vermeden önce mensubu oldukları ülkenin genel eğitim süreci içinde tamamlamak zorunda oldukları eğitim düzeyidir. Türkiye’de 1 Haziran 1989 tarihli ve 3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu ile eğitim düzeyinin en az 4 yıllık lisans düzeyinde olması belirlenmiştir. Lisans düzeyindeki eğitim konuları; hukuk, iktisat, maliye, işletme, muhasebe, bankacılık, kamu yönetimi ve siyasal bilimler şeklindedir. Ayrıca, bu sayılan konular dışında lisans eğitimini tamamlayanlar bu konularda yüksek lisans derecelerine sahip olmaları halinde, muhasebe mesleği için gerekli olan eğitim düzeyini sağlamış sayılmaktadırlar.

Mesleğe giriş için gerekli ikinci koşul olan uygulama deneyimi kısaca staj olarak nitelendirilmekte, asgari 3 yıllık süre içinde bir meslek mensubunun gözetiminde gerçekleşmektedir.

Meslek sınavı ise belirlenmiş konulardan meslek mensuplarının uygulama eğitimini (staj) tamamladıktan sonra başarmak zorunda oldukları mesleki yeterlilik sınavıdır.

Muhasebe mesleğinin kariyer mesleği olmasını sağlayan uygulamalı eğitim ve sınav koşulları ile ilgili gerekliliklerin belirlenmesi, mesleğin deontolojik yapısını korumak açısından önemlidir. Diğer taraftan muhasebe mesleğinin çeşitli uzmanlık alanları ile denetim boyutuna ilişkin yeterliliklerin belirlenmesi de önem taşımaktadır.

Muhasebe eğitiminin bir diğer önemli yönü, uzaktan eğitim ve/veya elektronik ortamda eğitim kurallarının belirlenmesi ile ilgilidir. Bu konuda her ülkede yasalarla veya düzenlemelerle farklı gereklilikler oluşturulmuştur.

1990’lı yıllardan bu yana muhasebe mesleğine girişe ilişkin uygulama deneyimi (staj), sınav konuları ve meslek mensubu adaylarının koşullarının belirlenmesi ile meslek mensuplarının ruhsat aldıktan sonra mesleki gelişim eğitimlerinin düzenlenmesi için gerekli çalışmalar IFAC’ın bünyesindeki Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları Kurulu (IAESB) tarafından yapılmıştır. Bu çalışmaların ilk sonuçları rehber niteliğinde yayınlanmıştır. IFAC Uluslararası Muhasebe Eğitimi

Standartları Kurulu'nun çalışmalarını Komite olarak sürdürdüğü 2000 yılında İstanbul'da gerçekleştirilen toplantıda oluşturduğu ve adını "İstanbul Stratejisi" olarak belirlediği çalışma sonucunun IFAC Yönetim Kurulu tarafından onaylanması ile birlikte, daha önceden yayınlanmış rehber dizisinin bir kısmının standartlar halinde yayınlanması kararlaştırılmıştır. Bugüne kadar 8 adet Uluslararası Eğitim Standardı ile 3 adet Uluslararası Eğitim Uygulamaları Açıklaması yayınlanmıştır.

TÜRMOB, muhasebe mesleğinin toplum içindeki saygınlığının artırılması, meslek etiğinin geliştirilmesi, meslek mensupları arasındaki dayanışmanın ve yeknesak bir eğitim ve uygulama niteliğinin sağlanabilmesi için IFAC Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları Kurulu'nun çalışmalarını dikkatle izlemiştir. 2000 yılında İstanbul'da IFAC ile müşterek olarak düzenlediğimiz "Gelecek Yüzyılda Muhasebe Eğitimi" seminerinde bu konu tartışılmıştır.

TÜRMOB, mesleğe giriş konusunda 1993 yılında kurduğu TESMER ile uygulama eğitimi (staj), uzaktan eğitim ve sınav konusunda önemli adımlar atmıştır. Ülkemize özgü olmak üzere uygulama eğitimi (staj) öncesi "Staja Giriş Sınavı" ile uygulama eğitimi almaya hak kazanan adayları belirlemektedir. 2008 yılında, 3568 sayılı yasada yapılan değişiklikle "Mesleki Geliştirme Eğitimi" zorunluluğu getirilmiştir. Muhasebe mesleğine girişten mesleki faaliyetin sona erdirildiği güne kadar her meslek mensubunun sürekli eğitim faaliyeti içinde olması gereği, TÜRMOB'un öncelikli vizyonudur. Bu amaçla, IFAC Uluslararası Eğitim Bildirimleri olarak bilinen "Uluslararası Eğitim Standartları"nın ve "Uluslararası Eğitim Uygulamaları Açıklamaları"nın son halini içeren 2010 baskısının tercüme edilerek meslek mensuplarımızın ve muhasebe eğitimi camiamızın yararlanması amaçlanmıştır.

Bu çevirinin ülkemize, mesleğimize, meslektaşlarımıza, aday meslek mensuplarına ve muhasebe eğitim camiasına büyük faydalar getireceğine olan inancım tamdır.

Uluslararası Eğitim Standartlarının çevirisini gerçekleştiren ve editör olarak elden geçiren meslektaşlarıma ve TÜRMOB çalışanlarına camiamız adına teşekkür ediyorum.

Nail SANLI
TÜRMOB Genel Başkanı

ULUSLARARASI EĞİTİM BİLDİRİLERİ
EL KİTABI
2010 BASKISI

Kitabın Kapsamı

Bu kitap, Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (IFAC) ve 01 Ocak 2010 tarihi itibarıyla, IFAC tarafından yayınlanan eğitim ve ilgili servislerle ilgili devam eden geçmiş bilgi referanslarını bir araya getirir.

Bu El Kitabı Nasıl Düzenlendi

Bu el kitabının içeriği aşağıdaki bölümler şeklinde düzenlenmiştir:

Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu ile İlgili Geçmiş Bilgiler	3
İçindekiler Tablosu	7
IAESB için Muhasebe Meslek Mensupları Uluslararası Eğitim Standartları Çerçevesi	9
IAESB Terimler Sözlüğü	21
Uluslararası Eğitim Standartları 1-8	35
Uluslararası Eğitim Uygulama Açıklaması 1-3.	119

EL KİTABI'NIN 2009 BASKISINDAN TEMEL FARKLILIKLARI VE SON GELİŞMELER

Bu El Kitabı, Uluslararası Muhasebe Eğitimi Kurulu'nun (IAESB) *Muhasebe Meslek Mensupları için Uluslararası Eğitim Standartları Çerçevesi* (Çerçeve), ile üç Uluslararası Eğitim Uygulama Açıklamaları'nı içeren sekiz Uluslararası Eğitim Standardını (UES'ler) kapsar.

Bu El Kitabı, Uluslararası Eğitim Bildirimleri El Kitabı'nın 2009 baskısının yerine geçer. El Kitabı, yeni Çerçeve dokümanını, revize edilmiş bir terimler sözlüğünü ki bu Çerçeve'den yeni terimleri içermektedir ve küçük yazım düzeltmelerini içermek üzere güncellenmiştir. Yeni Çerçeve, IAESB'in bu yayında kullandığı belli başlı eğitim kavramları belirlemektedir. Bu yeni doküman, daha önceden var olan Ekim 2003'te yayınlanmış olan Uluslararası Eğitim Bildirimleri Çerçevesi ile Uluslararası Eğitim Standartlarına Giriş belgelerinin yerine geçer.

Uluslararası Eğitim Standartlarının Revizyonu

IAESB Ekim 2009 tarihindeki toplantısında 8 Uluslararası Eğitim Standardı'nın (UES) revize edilmesi ve yeniden kaleme alınması için, üç proje kabul etti. Bu projeler, (1) açıklığı geliştirmeyi; (2) yeni Çerçeve dokümanının kavramlarıyla uyumu sağlamayı; ve (3) muhasebe eğitimi alanındaki değişiklikler ve IFAC üye kuruluşları tarafından Standartların uygulamaya konulmasıyla kazanılan deneyimlerden kaynaklanan konuları açıklamayı amaçlamaktadır. UES'lerin revizyonu, uygulama bütünlüğünü desteklemeye ve bir muhasebe meslek mensubunun öğrenme ve gelişimindeki iyi uygulamaları paylaşmaya yardım edecektir.

Revizyon projesi hakkında daha fazla bilgi için IAESB'nin web sitesini (<http://www.ifac.org/Education/Projects.php>) ziyaret ediniz.

ULUSLARARASI MUHASEBECILER FEDERASYONU HAKKINDA GEÇMİŞ BİLGİLER

Kuruluş

Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (IFAC), muhasebe mesleğinin küresel organizasyonudur. 1977’de kurulan IFAC’ın misyonu, dünya genelinde muhasebe mesleğini güçlendirmeye devam ederek kamu çıkarına hizmet etmek ve yüksek kaliteli mesleki standartlara uyumun tesis ve teşviki yolu ile güçlü uluslararası ekonomilerin gelişmesine katkı yapmak, bu gibi standartları uluslararası yakınsamasını artırmak ve mesleğe ait uzman bilginin en alakalı olduğu hallerde kamu çıkarı meselelerinde görüş bildirmektir.

IFAC, dünya genelindeki 122 ülkedeki, 159 üye ve yardımcı üyeden oluşmakta, serbest, bağımlı, kamu sektörü ve eğitim alanında çalışan yaklaşık 2.5 milyon muhasebeciyi temsil etmektedir. IFAC gibi geniş tabanlı bir uluslararası desteğe sahip, dünyada başka bir muhasebe kuruluşu yoktur ve böyle çok az mesleki kuruluş vardır.

IFAC’ın yönetim kurulları, personel ve gönüllüleri, dürüstlük, şeffaflık ve uzmanlık değerlerine bağlıdırlar. IFAC ayrıca, Uluslararası Muhasebeciler için Etik Standartları Kurulu’nun *Muhasebe Meslek Mensupları için Etik Kuralları* (IESBA Kuralı) yoluyla, bu değerlere muhasebe meslek mensuplarının bağlılığını artırmayı amaçlamaktadır.

Daha fazla bilgi için IFAC web sitesini <http://www.ifac.org> ziyaret ediniz.

Standart Koyma Girişimleri

IFAC, kamu çıkarını korumanın temel yolunun, yatırımcı ve diğer paydaşların dayandığı bilginin kredibilitasını garanti etmenin bir aracı olarak, uluslararası olarak tanınmış standartların geliştirilmesi, desteklenmesi ve ilerletilmesi olduğunu çok zaman önce fark etti.

Uluslararası Denetim ve Güvence Standartları Kurulu (IAASB), Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları Kurulu (IAESB), Muhasebeciler için Uluslararası Etik Standartları Kurulu (IESBA) ve Uluslararası Kamu Sektörü Muhasebe Standartları Kurulu (IPSASB), şeffaf, etkili ve verimli bir biçimde kamu çıkarına yüksek kaliteli standartların geliştirilmesini destekleyen ciddi bir işleyiş süreci takip etmektedirler. Bu bağımsız standart yapıcı kurulların hepsi, kamu çıkarı perspek-

ULUSLARARASI MUHASEBECİLER FEDERASYONU İLE İLGİLİ GEÇMİŞ BİLGİLER

tifi sunan İstişare Danışma Grupları'na sahiptirler ve kamu üyeleri içerirler. Bu kurullar aşağıdaki bildirimleri çıkarmışlardır:

- Muhasebe Meslek Mensupları İçin Etik Kurallar
- Uluslararası Denetim, İnceleme, Diğer Güvence ve İlgili Hizmetler Standartları
- Uluslararası Kalite Kontrol Standardı
- Uluslararası Eğitim Standartları
- Uluslararası Kamu Sektörü Muhasebe Standartları

IAASB, IAESB, IESBA ve IPSASB hep birlikte Kamu Çıkarı Aktivite Komiteleri olarak adlandırılırlar. IAASB, IAESB ve IESBA ayrıca Kamu Çıkarı Gözetim Kurulu'nun gözetimine tabidir. Daha fazla bilgi için bakınız <http://www.ipi-ob.org/>.

Uyum Danışma Paneli (CAP), IFAC üyelerinin, IFAC ve Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu tarafından çıkarılan standartların uygulamaya konulması için en iyi çabalarını nasıl kullandıklarını göstermelerini gerektiren, IFAC'ın üye kuruluş uyum programını gözetir. Üye kuruluşların yükümlülükleri, IFAC'ın Üye Yükümlülükleri Beyanlarında belirtilmiştir. Daha fazla bilgi için bakınız <http://www.ifac.org/complianceprogram>.

Diğer Girişimler

IFAC, bağımlı çalışan muhasebecilere hizmet etmek için kıyaslama kılavuzları geliştirir ve kaynak paylaşımını destekler. IFAC ayrıca, her biri küresel ekonomide önemli bir rol oynayan küçük ve orta büyüklükteki muhasebe büroları (SMP) ve işletmeler (KOBİ) ve gelişmekte olan ülkelere ilişkin konuları ele almak için gruplar da kurmuştur.

- Bağımlı Çalışan Muhasebeciler Komitesi

Bu komite, iyi uygulama kılavuzu ile diğer kaynakları geliştirir ve üye kuruluşları arasında bilgi alışverişini kolaylaştırır. Bunlar, geniş bir yelpazedeki mesleki konuları ele alır, bağımlı çalışan profesyonel muhasebecilerin yüksek kaliteli performans göstermelerini destekler ve bu kişilerin çalıştıkları organizasyonlarda oynadıkları rollerin kamu farkındalığını ve anlaşılabilirliğini kurar. Daha fazla bilgi için bakınız <http://www.ifac.org/paib>.

ULUSLARARASI MUHASEBECİLER FEDERASYONU İLE İLGİLİ GEÇMİŞ BİLGİLER

- Küçük ve Orta Büyüklükteki Muhasebe Büroları Komitesi

Bu komite, SMP/SME akış açısından, çalışma gündemlerini belirlemeleri ve üretilen standartların SMP ve KOBİ'lere uygun olduğunu temin etmeleri için uluslararası standart yapımcıların çalışmalarına doğrudan girdi sağlar. Bu komite ayrıca, SMP'ler için uluslararası standartların etkili bir biçimde uygulamaya konulması ve büroların ustaca yönetilmesi gibi konularda uygulama kılavuzları ve web tabanlı kaynaklar gibi uygulama destekleri de yayımlar. Bu komite, son gelişmeler hakkında bilgi sahibi olmak ve paydaşlarının ihtiyaçlarına zamanında cevap vermeyi kolaylaştırmak için yıllık SMP forumu gibi sosyal etkinlikler düzenler. Daha fazla bilgi için bakınız <http://www.ifac.org/smp..>

- Gelişmekte Olan Ülkeler Komitesi

Bu komite, gelişmekte olan ülkelerin çıkarlarını temsil ederek ve ele alarak ve ilgili alanlarda kılavuzluk sağlayarak, muhasebe mesleğinin uluslararası olarak gelişmesini destekler. Bu komite ayrıca, gelişmekte olan ülkeler adına, donör camiadan ve IFAC üyelerinden kaynaklar ve gelişim yardımı da talep etmektedir. Komite ilaveten, yıllık forumlar gibi sosyal aktiviteler de düzenlemektedir. Daha fazla bilgi için bakınız <http://www.ifac.org/developing-nations..>

- Sınır Ötesi Denetçiler Komitesi

Bu komite, Firmalar Forumu (FoF) üyelerini temsil etmeye ve ihtiyaçlarını karşılamaya adanmıştır. Üyeliği, ulusal sınırlar ötesinde kullanılan ya da kullanılabilir finansal tablo denetimlerini yapan uluslararası firmalardan oluşan FoF'u IFAC'ta Firmalar Forumu aracılığıyla temsil edilir. Firmaların, FoF'un üyelik yükümlülüklerine bağlılığı, uluslararası denetim pratiklerinin standartlarının artmasına, dolayısıyla da kamu çıkarına hizmet etmeye katkıda bulunur. Daha fazla bilgi için bakınız http://www.ifac.org/Forum_of_Firms/

Diğer Kaynaklar

IFAC'ın pek çok yayını ve kaynak materyalleri bulunmaktadır. Mevcut El Kitapları:

- *Uluslararası Kalite Kontrol, Denetim, İnceleme, Diğer Güvence ve İlgili Hizmetler Standartları El Kitabı*

ULUSLARARASI MUHASEBECİLER FEDERASYONU İLE İLGİLİ GEÇMİŞ BİLGİLER

- *Uluslararası Eğitim Bildirimleri El Kitabı*
- *Muhasebe Meslek Mensupları İçin Etik Kurallar El Kitabı*
- *Uluslararası Kamu Sektörü Muhasebe Bildirimleri El Kitabı*

IFAC ayrıca, uyarılama ve uygulamaya koyma destek materyalleri, görüşe açık taslaklar, istişare raporları, bültenler ve elektronik haberler de yayınlamaktadır. Bu yayınların çoğunluğu, elektronik formatta IFAC web sitesinden ücretsiz olarak indirilebilmektedir. El kitaplarının basılı formları da satışıdır. Daha fazla bilgi için bakınız <http://web.ifac.org/publications>

Telif Hakkı ve Çeviri

IFAC'ın, yayınlarının telif hakkına ilişkin politikası, IFAC'ın Politika Bildirimi'nde, *Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu Tarafından Çıkarılan Yayınların Çoğaltılması veya Çevrilmesi ve Çoğaltılması Politikası* belirtilmiştir.

IFAC, İngilizce Konuşulmayan ülkelerdeki finansal bildirimleri hazırlayanlar ve kullananlar, denetçiler, düzenleyiciler, avukatlar, akademisyenler, öğrenciler ve diğer ilgili grupların kendi ulusal dillerinde IFAC standartlarına ulaşmalarının önemli olduğunu da bilmektedir. IFAC'ın, uluslararası standartlarının (nihai şekilde) çevrilmesi ve çoğaltılmasına ilişkin politikası, IFAC'ın Politika Bildirimi'nde *Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu tarafından çıkarılan Standartların Çevrilmesi ve Çoğaltılması Politikası* belirtilmiştir. Daha fazla bilgi için bakınız <http://www.ifac.org/translations>.

ULUSLARARASI EĞİTİM BİLDİRİLERİ EL KİTABI

İÇİNDEKİLER TABLOSU

	<u>Sayfa</u>
Çerçeve	9
IAESB Terimler Sözlüğü	21
Uluslararası Eğitim Standardı 1: Muhasebe Mesleği Eğitim Programına Giriş Şartları	37
Uluslararası Eğitim Standardı 2: Muhasebe Mesleği Eğitim Programlarının İçeriği	41
Uluslararası Eğitim Standardı 3: Mesleki Beceriler ve Genel Eğitim	51
Uluslararası Eğitim Standardı 4: Mesleki Değerler, Etik ve Tutumlar	59
Uluslararası Eğitim Standardı 5: Staj Şartları	67
Uluslararası Eğitim Standardı 6: Mesleki Yetenekler ve Yeterliliğin Değerlendirilmesi	73
Uluslararası Eğitim Standardı 7: Sürekli Mesleki Gelişim: Yaşam Boyu Öğrenme ve Mesleki Yeterliliğin Sürekli Gelişimi Programı	79
Uluslararası Eğitim Standardı 8: Denetçiler için Yeterlilik Şartları	97
Uluslararası Eğitim Uygulamaları Açıklaması 1: Mesleki Değerler, Etik ve Tutumları Geliştirme ve Devam ettirme Yaklaşımları	119
Uluslararası Eğitim Uygulamaları Açıklaması 2: Muhasebe Meslek Mensupları için Bilgi Teknolojisi	145
Uluslararası Eğitim Uygulamaları Açıklaması 3: Staj Şartları– Muhasebe Meslek Mensupları için İlk Mesleki Gelişim	221

**MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN
ULUSLARARASI EĞİTİM STANDARTLARI
ÇERÇEVESİ**

İÇİNDEKİLER

	Paragraf
Giriş	1-4
Çerçevenin amacı	5-6
Çerçevenin Yetkisi ve Kapsamı	7-9
Çerçevenin Yapısı	10
BÖLÜM BİR: EĞİTİM KAVRAMLARI	
Yeterlilik	11-21
İlk mesleki Gelişim	22-25
Sürekli mesleki Gelişim	26-29
Değerlendirme: Öğrenim ve Gelişim Etkinliğinin Ölçülmesi	30-32
BÖLÜM İKİ: IAESB YAYINLARI VE IFAC ÜYE KURULUŞ YÜKÜMLÜLÜKLERİ	
Uluslararası Eğitim Standartları	33-36
İlgili IAESB Yayınları	37-40
UES'lerle ilgili IFAC Üye Kuruluş Yükümlülükleri	41-42
EK: IAESB TASLAK GÖRÜŞMELERİ	

MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN ULUSLARARASI EĞİTİM STANDARTLARI ÇERÇEVESİ

Giriş

1. Bu *Muhasebe Meslek Mensupları için Uluslararası Eğitim Standartları Çerçevesi* (“Çerçeve”), Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları Kurulu’nun (IAESB) yayınlarında kullandığı kavramlardan oluşur. Çerçeve, ayrıca IAESB yayınları ve ilgili IFAC Üye Kuruluş yükümlülüklerine bir giriş sağlamaktadır.
2. Muhasebe mesleği, a) mevcut ve potansiyel yatırımcılar ve kreditorler, b) kuruluş içerisindeki yöneticiler ve çalışanlar, c) tedarikçiler, d) müşteriler, e) hükümetler ve devlet kurumları ve f) kamuoyu dahil, geniş bir yelpazedeki karar alıcıların finansal ve bazı durumlarda finansal olmayan bilgi ihtiyaçlarına hizmet eder. Muhasebe mesleğinin, kullanıcıların bilgi ihtiyacını karşılama yeteneği, etkin bir ekonominin topluma değer yaratmasına katkıda bulunur.
3. IAESB’nin misyonu, “eğitimin gelişimi ve ilerletilmesi yoluyla dünya çapında muhasebe mesleğini güçlendirerek kamu çıkarına hizmet etmektir”. Eğitimi geliştirmek, karar alıcıların ihtiyaçlarını karşılamak için muhasebe mesleğinin yeteneğine katkıda bulunarak, kamu çıkarına hizmet eder. Uluslararası Eğitim Standartlarını (UES’ler) geliştirerek ve ilerleterek eğitimi geliştirmek, kamu güvenini güçlendirmeye katkıda bulunarak küresel muhasebe mesleğinin yeterliliğini artırır.
4. UES’leri geliştirmek ve uygulamaya koymak, diğer arzulanmış sonuçlara da katkı sağlayabilir, bunlar:
 - Bir muhasebe meslek mensubu olarak nitelenmek ve çalışmak için şartlardaki uluslararası farklılıkları azaltmak;
 - Muhasebe meslek mensuplarının küresel hareketliliğini kolaylaştırmak; ve
 - IFAC üye kuruluşlarının kendi kendilerine ölçebilmelerine karşı uluslararası kıyaslama hükümleri.

Çerçevenin Amacı

5. Bu çerçeve, IFAC üye kuruluşlarının, kendi üye ve öğrencilerinin eğitimi ve gelişiminde doğrudan ya da dolaylı sorumlulukları olduğu için, IFAC üye kuruluşlarına yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Bu çerçeve, aşağıdakileri kapsayan geniş bir yelpazedeki paydaşlar tarafından, IAESB’nin çalışmalarının anlaşılmasını arttırmalıdır:

MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN ULUSLARARASI EĞİTİM STANDARTLARI ÇERÇEVESİ

- Muhasebeciler için eğitim programlarının tasarımı, ulaştırılması ya da değerlendirilmesinde rol alan üniversiteler, işverenler ya da diğer paydaşlar;
 - Muhasebe mesleğinin çalışmalarının gözetimden sorumlu düzenleyiciler;
 - Muhasebe eğitimi ile ilgili yasal ve düzenleyici şartlar konusunda sorumlu olan devlet kurumlarının yetkilileri;
 - Kendi öğrenme ve gelişimini kendisi yapan muhasebeciler ve aday muhasebeciler; ve
 - IAESB'nin çalışmaları ve onun muhasebe eğitimi konusundaki yayınlar geliştirme yaklaşımı ile ilgilenen diğer tüm taraflar.
6. Çerçevenin amaçlanan faydaları aşağıdakileri içerir:
- Uyumlu UES'lerin gelişimi, çünkü bunlar, eğitim ile ilgili ortak bir kavram setine dayalıdır;
 - Daha etkin ve etkili standart koyma süreci, çünkü IAESB konuları aynı kavramsal temelden tartışır; ve
 - Kurul kararları için IAESB'nin şeffaflık ve hesap verilebilirliğinin artırılması, çünkü Kurul kararlarının altında yatan kavramlar bilinmektedir.

Çerçevenin Yetkisi ve Kapsamı

7. IAESB, Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu'nun muhasebe meslek mensubu tanımını kullanır: IFAC üye kuruluşunun bir üyesi olan kişi.¹ IAESB öncelikli olarak UES'leri geliştirerek ve yayınlayarak ve bu standartların IFAC üye kuruluşlar aracılığıyla kullanımını artırarak misyonuna gerçekleştirmektedir.
8. IFAC üye kuruluşlarının üyeleri, ekonominin her sektöründe ve denetim, finansal muhasebe, yönetim muhasebesi ve vergi muhasebesi dahil muhasebenin pek çok farklı alanında çalışmaktadırlar. IAESB, muhasebe meslek mensuplarının eğitimi için öğrenme ve gelişim ilkeleri oluşturur.

¹ Muhasebe eğitimindeki terminoloji evrensel değildir: farklı ülkeler aynı terimi farklı yollarla kullanırlar. IAESB yayınlarının okuyucuları, IAESB'nin belirli terimleri nasıl kullandığını anlamak için IAESB Terimler Sözlüğüne başvurmalıdırlar.

MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN ULUSLARARASI EĞİTİM STANDARTLARI ÇERÇEVESİ

IAESB, geniş çapta uygulanan veya uluslararası ölçekte özel kamu çıkarı olan görevler için şartlar da oluşturabilir² Denetim Mesleği³ bu tür bir göreve örnektir.

9. IAESB, UES'leri geliştirirken, Çerçeve de belirtilen kavramları uygulayacaktır. Belirli bir UES'in yokluğunda, IFAC üye kuruluşları ve diğer ilgili taraflar, muhasebe meslek mensupları için eğitim tasarımlar, ulaştırır ve değerlendirirken de bu kavramları da uygulayacaktır.

Çerçevenin Yapısı

10. Bu çerçevenin geri kalan bölümleri iki bölümdür. Birinci bölüm, (a) yeterlilik, (b) ilk mesleki gelişim, (c) sürekli mesleki gelişim ve (d) UES'leri geliştirirken IAESB tarafından kullanılan değerlendirmenin eğitim kavramları ile ilgilidir. İkinci bölüm, ilgili IFAC üye kuruluş yükümlülükleri kadar UES'ler ve ilgili yayınların niteliğini tanımlar.

2 Görev, bağlı özel beklenti gruplarına sahip bir işlemdir – bakınız IAESB'nin Terimler Sözlüğü.

3 Bir muhasebe meslek mensubu, Tarihi finansal bilginin denetiminde önemli karardan sorumlu ya da bu sorumlulukla görevlendirilmiş kişidir – bakınız IAESB'nin Terimler Sözlüğü.

BÖLÜM BİR: EĞİTİM KAVRAMLARI

Yeterlilik

11. Muhasebe eğitiminin genel hedefi, gerekli yeterliliğe sahip muhasebe meslek mensupları yetiştirmektir.
12. Yeterlilik, çalışma ortamına atfen tanımlanmış bir standarda göre bir çalışma görevi yerine getirme yeteneği olarak tanımlanır. Bir görev içerisinde yeterliliği göstermek için, bir muhasebe meslek mensubu mutlaka gerekli (a) mesleki bilgiye, (b) mesleki beceriye ve (c) mesleki değer, etik ve tutumlara sahip olmalıdır.
13. Örneğin, finansal muhasebe görevinde çalışan bir muhasebe meslek mensubu için arzu edilen yeterlilik, Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına (UFRS) ve ulusal yasal ve düzenleyici şartlara bütünüyle uygun olan bir şirket hesapları seti oluşturabilme yeteneğidir. IFRS bilgisi kadar bunların durumla ilgisini değerlendirme becerisi ve yargısı da bu görevi tamamlamam için gereklidir.
14. Yeterliliğin tanımı, (a) muhasebe meslek mensuplarının istenen standartları uygulamaları için bireysel yeteneklerini vurgular, ve (b) bu yeterliliğe ulaşmak için uygun düzeyde bilgi, beceri, değer, etik ve tutum gerektirir. Uygun düzey yeterlilik, çevrenin karmaşıklığı, görevlerin karmaşıklığı, görevlerin çeşitliliği, gereken özel bilgi, diğerlerinin işleri üzerindeki etkisi, diğerlerinin işleri üzerindeki güven, bağımsızlık düzeyi ve gerekli yargı düzeyi gibi çeşitli faktörlere bağlı olarak değişecektir.
15. Örnek olarak, bir sözleşmeyi planlayan bir denetim müdürünün sözleşmenin denetim ekibindeki kıdemli bir üyeden farklı yeterlilikler gerekecektir. Çok uluslu şirket gruplarının vergi işlemlerinden sorumlu bir vergi muhasebecisi, yalnızca tek bir ülkede çalışan şirketlerle ilgilenen bir vergi muhasebecisinden farklı yeterlilikler gerektirecektir.

Öğrenme ve gelişim

16. Bir birey, öğrenme ve gelişim aracılığıyla yeterli hale gelir. IAESB tarafından kullanılan “öğrenme ve gelişim” terimi, yeterliliğe erişmeye katkı sağlayan tüm farklı süreçler, faaliyetler ve çıktılarını bir araya getirmek için kullanılır.

**MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN ULUSLARARASI
EĞİTİM STANDARTLARI ÇERÇEVESİ**

17. Yeterlilik, öğrenme ve gelişimin bir dizi çok farklı şekiller aracılığıyla edinilebilir. IAESB tarafından tanımlanan öğrenme ve gelişimin asıl çeşitleri aşağıdadır:

Eğitim⁴

Eğitim, bireylerin bilgi, beceri ve diğer yeteneklerini edinmelerini ve geliştirmelerini amaçlayan sistematik süreçtir, sadece akademik çevrelerde yürütülmeyen akademik olmayan çevrelerde yürütülen tipik bir süreçtir.

Staj

Staj, yeterliliği geliştirmekle ilgili olan iş yeri çalışmalarısıyla deneyim elde edilen uygulamalı eğitimidir.

Öğrenim

Öğrenim, eğitim ve stajın tamamlayıcısı olan öğrenme ve gelişim faaliyetlerini tanımlamak üzere kullanılır. Öğrenim, nesnel bir önyargıya sahiptir ve genellikle iş yerinde ya da temsili bir iş yerinde yapılır.

18. Eğitim, staj ve öğrenime ek olarak, öğrenme ve gelişim terimi, bilginin (a) koçluk, (b) networking, (c) gözlemlene, (d) yansıtma, (e) öz yönetim ve yapılandırılmamış edinimi gibi faaliyetleri kapsar.
19. Öğrenme ve gelişim, bir muhasebe meslek mensubunun kariyeri boyunca uygun bir düzeyde yeterliliği elde etme, sürdürme ve yenilemenin sürekli bir sürecidir. Öğrenme ve gelişimin farklı şekillerinin her birinin hangi kapsamda kullanıldığı çeşitlilik gösterebilir.
20. Örneğin; muhasebe meslek mensubu olarak gelişimin erken aşamalarında, eğitim, daha sonraki gelişim aşamalarından daha çok vurgulanabilir. Zaman geçtikçe, denge, staj ve öğrenim yoluyla öğrenme ve gelişime doğru yön değiştirebilir.
21. Sürekli değişen bir iş çevresinde, hem öğrenmek için öğrenme hem de yaşam boyu öğrenmeye bağlılık, bir muhasebe meslek mensubu olmanın ayrılmaz parçasıdır. Dolayısıyla, UES'ler, hem İlk Mesleki Gelişimi (İMG) hem de Sürekli Mesleki Gelişimi (SMG) ele alır.*

4 IAESB, kendi unvan ve yayınlarında "eğitim" terimini kullanır; fakat, IAESB'nin görev tanımları bütün öğrenme ve gelişim süreçlerini içerir.

* Sürekli mesleki gelişim (SMG) kavramının İngilizce karşılığı: Continuing Professional Development (CPD). İlk Mesleki Gelişimi (İMG) kavramının İngilizce Karşılığı: Initial Professional Development (IPD)

İlk Mesleki Gelişim

22. İMG bireylerin muhasebe mesleğinde bir görevi yerine getirmelerini sağlayan yeterliliği ilk geliştirme yoluyla öğrenme ve gelişimdir.
23. İMG, aşağıdaki genel eğitim, mesleki eğitimi, staj (paragraf 17’de ifade edildiği gibi) ve değerlendirmeleri kapsar:

Genel Eğitim

Muhasebe mesleği eğitimi ve staj taleplerinin üstesinden gelmek için bir temel olarak gerekli olan becerileri geliştirmek üzere geniş tabanlı eğitim sürecidir.

Muhasebe Mesleği Eğitimi

Genel eğitim üzerinde kurulan ve (a) mesleki bilgi, (b) mesleki beceriler, ile (c) mesleki değerler, etik kurallar ve tutumları belirten eğitim ve kurstur.

Değerlendirme

Öğrenme ve gelişim süresince geliştirilmiş mesleki yeterliliğin ölçülmesidir.

24. Ruhsatlandırma (ya da lisanslama) noktasında uluslararası anlamda önemli yasal ve düzenleyici farklılıklar vardır; bir kariyer içerisinde ruhsatlandırma en baştan sona kadar meydana gelebilir. Her bir IFAC üye kuruluşu, üyeleri için İMG sonu ile ruhsatlandırma (ya da lisanslama) noktası arasında uygun bir bağlantıyı tanımlayabilir.
25. İMG, bireyler muhasebe mesleğinde seçtikleri görev için gerekli olan yeterliliği gösterebilinceye kadar devam eder.⁵ Bu yeterliliği göstermenin bir sonucu bir IFAC üye kuruluşuna üye olarak kabul edilme olabilir. İMG, zaman içerisinde belirli bir noktada, ilkeler, standartlar, kavramlar, gerçekler ve prosedürler bilgisinin ötesine gider. İMG, (a) mesleki bilgi, (b) mesleki beceri ve (c) mesleki değerler, etik ve tutumları bir araya getirebilme yeteneğini içerir. Bu tür yeterlilikler bireylerin konuları belirle-

5 Ruhsatlandırma (ya da lisanslama) noktasında uluslararası anlamda önemli yasal ve düzenleyici farklılıklar vardır; bir kariyer içerisinde ruhsatlandırma en baştan sona kadar meydana gelebilir. Her bir IFAC üye kuruluşu, üyeleri için İMG sonu ile ruhsatlandırma (ya da lisanslama) noktası arasında uygun bir bağlantıyı tanımlayabilir.

MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN ULUSLARARASI EĞİTİM STANDARTLARI ÇERÇEVESİ

melerine, hangi bilginin uygun olduğunu bilmelerine ve etik açıdan bilgi ve mesleki yargının konuları sonuca ulaştırmak için nasıl uygulanacağını bilmelerine olanak sağlar.

Sürekli Mesleki Gelişim

26. Değişim, muhasebe meslek mensubunun çalıştığı çevrenin önemli bir özelliğidir. Değişim baskıları, (a) küreselleşme, (b) teknolojideki gelişmeler, (c) iş karmaşıklığı, (d) toplumsal değişiklikler ve (e) düzenleyiciler ve gözetim kuruluşları dahil paydaş gruplarının genişlemesini kapsayan bir çok kaynaktan gelebilir. Değişim, muhasebe meslek mensuplarının kariyerleri boyunca yeni ve/veya daha özellikli bilginin korunması ve geliştirilmesini gerektirir.
27. Muhasebe meslek mensupları kariyerleri süresince (a) yeterliliklerinin kapsamını değiştirir ve genişletirler, (b) uzmanlıklarını geliştirirler ve (c) genellikle yeterliliklerini ilerletirler. İMG süresince kazanılan yeterlilik, SMG yoluyla sürekli olarak yenilenir, değiştirilir ve/veya genişler.
28. SMG, muhasebe meslek mensuplarının görevlerini tam anlamıyla yerine getirmelerine olanak sağlamak için yeterliliklerini koruyan ve geliştiren öğrenme ve gelişimdir. SMG, (a) mesleki bilgi, (b) mesleki beceri, (c) mesleki değer, etik ve tutumlar ve (d) İMG süresince edinilmiş yeterliliğin sürekli gelişimini sağlar.
29. Ek olarak, muhasebe meslek mensupları kariyerleri süresince yeni yeterlilikler gerektiren yeni görevler de alabilirler. Örneğin: bağımlı çalışan bir muhasebe meslek mensubu bir muhasebe eğitmeni olmak ister, veya bir muhasebe teknisyeni denetçi olmak ister. Bu tür durumlarda, bilgi, beceri ve değerlerin ilave genişlik ve/veya derinliği gerektiren görevler için İMG gibi benzer birçok unsuru kapsayan SMG, gerekli olabilir.

Değerlendirme: Öğrenme ve Gelişimin Etkinliğinin Ölçülmesi

30. Farklı ölçme yaklaşımları, öğrenme ve gelişimin etkinliğini değerlendirmede kullanılabilir. Bunlar:

Girdi Ölçütleri: Girdiye dayalı ölçüt, öğrenme ve gelişime yapılan yatırımlar üzerine odaklanır, örneğin, bir bireyin bir kursa ya da kapsanan konu alanlarına katılması beklenen saat sayısı. Girdiye dayalı ölçütler, aslında ölçülmesi ve doğrulanması kolay olduğu için yeterlilik gelişimini

MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN ULUSLARARASI
EĞİTİM STANDARTLARI ÇERÇEVESİ

ölçme işlevini görmektedir. Fakat bunlar, geliştirilmiş bir yeterliliği ölçmezler.

Süreç Ölçütü: Sürece dayalı yaklaşım, öğrenme ve gelişiminin tasarımı ve dağıtımına odaklanmaktadır, örneğin, düzenli bir şekilde incelenen ve güncellenen bir kurs müfredatı. Girdiye dayalı ölçütlerle benzer olarak, Süreç ölçütleri, geliştirilmiş yetkinlikler için gerekli işlevlerdir.

Çıktı Ölçütleri: Çıktıya dayalı yaklaşım, muhasebe meslek mensubunun belirtilen yeterliliği geliştirip geliştirmedigine odaklanmaktadır. Yeterlilik, iş yeri performansı, iş yeri simülasyonları, yazılı sınavlar ve öz değerlendirmeyi kapsayan çeşitli yöntemlerle değerlendirilebilir. Yeterliliğe dayalı değerlendirme, birlikte yeterlilik bildirilerinin kıyaslamalar⁶ olarak oluşturulmasıyla başlar.

31. Bir ölçme yaklaşımın seçerken, aşağıdaki özellikler göz önünde bulundurulmalıdır:
- (a) Geçerlilik ölçümlenmesi gereken şeyi ölçüp ölçmediği;
 - (b) Güvenilirlik aynı koşullar altında, sürekli olarak aynı sonucu verip vermediği; ve
 - (c) Maliyet Etkinliğine faydaların ölçme maliyetlerini aşım aşmadığı.
32. Direkt olarak yeterliliğe odaklı olan çıktı ölçütleri, son derece geçerli olarak sınıflandırılır. Çıktı ölçütleri, maliyet etkinlikleri üzerinde kaygılara yol açan ölçüt sistemlerinde önemli yatırımlar olmaksızın uygulanmada zorluklar çıkarabilir. Geçerlilik, güvenilirlik ve maliyet etkinliği arasındaki içsel uzlaşma sebebiyle, genellikle, girdi, süreç ve çıktı ölçütlerinin bir karışımı kabul edilir. Oysa ki, çıktı ölçütleri, muhasebe eğitiminin hedefi ile -yetkinlik gelişimi- oldukça yakından bağlantılı ölçütlerdir.

6 Yeterlilik çerçeveleri, yeterlilik profilleri, yeterlilik modelleri, yeterlilik haritaları veya işlev haritaları olarak bilinir.

BÖLÜM İKİ: IAESB YAYINLARI VE IFAC ÜYE KURULUŞ YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Uluslararası Eğitim Standartları

33. UES'ler hem İMG hem de SMG için IFAC üye kuruluşlarına standartlar oluşturur.
34. UES'ler, muhasebe meslek mensupları için öğrenme ve gelişim ilkelerini ele alır. UES'ler, muhasebe meslek mensupları için öğrenme ve gelişim de iyi uygulamayı tanımlar; UES'ler, IFAC üye kuruluşlarının eğitimsel yükümlülükleriyle birleştirilmelidir.
35. IAESB, (a) küresel anlamda kültür ve dil, eğitim, yasal ve sosyal sistemler farklılığı, ve (b) muhasebe meslek mensupları tarafından yapılan görevlerin çeşitliliğinin bilincindedir. Dolayısıyla, UES'ler, çeşitli farklı yollarla uyumlandırılabilir. IAESB, UES'leri uygulamada, IFAC üye kuruluşlarının öğrenme ve gelişimin bir çeşidini vurgulamayı seçebileceklerini kabul eder. Her bir IFAC üye kuruluşunun UES şartlarını en iyi nasıl uygulayabileceklerini belirlemesi gerekir. IAESB, IFAC üye kuruluşlarının bireysel olarak UES'lerin ötesine geçen öğrenme ve gelişim şartlarını kabul edebileceğini de kabul etmektedir.
36. UES'ler, bu dokümanın ekinde de göreceğiniz bir grup taslak görüşmelerine göre yazılmıştır.

İlgili IAESB Yayınları

37. IAESB, UES'leri desteklemek için iki başka yayın yayınladı: Uluslararası Eğitim Uygulama Bildirimleri (UEUA) ve Uluslararası Eğitim Bilgi Raporları (UEBR). IAESB, dönem dönem de ilave destek materyalleri yayınladı.

Uluslararası Eğitim Uygulama Açıklamaları (UEUA)

38. UEUA'lar, muhasebe meslek mensupları için öğrenme ve gelişimdeki genel kabul görmüş iyi uygulamanın uygulanmasına yardımcı olmaktadır. UEUA'lar, UES'lerle ilgili konuları yorumlar, açıklar ve genişletir. Bu işlev içerisinde, UEUA'lar, IFAC üye kuruluşlarının UES'lerde belirtildiği gibi, iyi deneyimi uygulama ve başarıyla elde etmelerine yardımcı olur. UEUA'lar, IFAC üye kuruluşların kabul etmek isteyebilecekleri, şuanda

en iyi uygulama olarak bilinenler de dahil övgüye değer metot ya da uygulamaları kapsayabilir.

Uluslararası Eğitim Bilgi Raporları (UEBR)

39. UEBR'ler, ortaya çıkan öğrenme ve gelişim konularını ve uygulamalarını önemli ölçüde değerlendirebilirler. Bu tür UEBR'lerin amacı, (a) bu konuların dikkate alınmasını teşvik etmek ve (b) yorum ve geri bildirim için cesaretlendirmektir. Bu yolla, UEBR'ler, UES ve UEUA'ların yararlı bir öncüsüdür. Alternatif olarak, UEBR'ler, basit bir şekilde nitelikleri gereği betimleyici olabilirler. Bu işlev içerisinde, UEBR'ler muhasebe mesleğiyle ilgili öğrenme ve gelişim konuları veya uygulamalarının farkındalığını artırırlar.

İlave Destek Materyaller

40. Zaman zaman IAESB, UES'lerde tanımlandığı üzere öğrenme ve gelişimde iyi uygulamayı başarıyla elde etmede IFAC üye kuruluşlarına yardımcı olmak için, araçlar ya da yorumlama rehberi gibi ilave materyal yayımlayabilir.

UES'lerle İlgili Olarak IFAC Üye Kuruluşlarının Yükümlülükleri

41. IFAC üye kuruluşları, üyelerinin üstlendiği muhasebe mesleği görevlerine uyumlu olan üyelik yeterlilikleri ve kriterlerini belirlerler. IFAC Üyelik Yükümlülük Beyanları (SMO'lar), IFAC üyeleri ve ortaklarının yükümlülüklerini belirler. UES'lerle ilgili yükümlülükler, IFAC web sitesindeki SMO 2'de Muhasebe Meslek Mensupları için Uluslararası Eğitim Standartları ve Diğer IAESB Rehberi bulunabilir.
42. Bazı IFAC üye kuruluşları, ülkelerindeki kanun ya da düzenlemelerin şartlarına tabidirler. UES'ler, bu tür kanun ya da düzenlemeler tarafından özel IFAC üye kuruluşlarının üzerinde konulan eğitim şartları ya da kısıtların yasal olarak üstün de olamazlar. UES'lerin kanun ya da düzenlemelerden daha üst düzey şartlar seti olduğu durumlarda, IFAC Üye kuruluşu, söz konusu kanunlar ya da düzenlemeler içerisinde UES'lerin temel unsurlarını yerleştirmek için sorumlu olanları ikna etmek için en iyi çabayı gösterecektir.

IAESB TASLAK GÖRÜŞMELERİ

Dil ve Yapı

IAESB tarafından yayınlanan; görüşe Açık Taslak, UES, UEUA veya diğer çeşit rehberlerin tek onaylı metni İngilizce dilindedir. UES'leri geliştirirken uygun kelimelerin seçiminde mümkün olduğu kadar IAESB Taslak Görüşmeleri rehber olacaktır. UES ve UEUA'larda yer alan tanımlara, IAESB Terimler Sözlüğü adıyla ayrı bir dokümanda yer verecektir. Bu Sözlük ile çeviri, yorumlama ve uygulamayı desteklemek amaçlanmıştır. Tanımlar, ister yasa, düzenleme veya başka biçimde olsun farklı amaçlar için kurulmuş olabilecek diğer dokümanların tanımlarının önüne geçmesi amaçlanmamaktadır.

UES'lerin yapısı, ayrı bölümler olarak aşağıdakileri kapsamak için oluşturulacaktır: Giriş, Hedefler, Şartlar ve Açıklayıcı Materyal.

Giriş

Giriş materyali, her bir UES'in uygun bir şekilde anlaşılması ile ilgili olarak bağlam sağlayan amaç ve kapsamla ilgili olan bilgiler içerir.

Hedefler

UES'ler, IFAC üye kuruluşları tarafından ulaşılabilecek hedeflerin net bir açıklamasını kapsar. Hedefler, IFAC üye kuruluşlarının başarılı olmak için neye ihtiyaç olduğunu anlamalarına ve bu hedeflerine ulaşmak için en çok neyi yapmaları gerektiğine karar vermelerine yardımcı olur.

Şartlar

Hedefler, bu hedeflere ulaşmak için gerekli olan şartları açık bir şekilde belirtilecek şekilde desteklenir. Şartlar, UES'in alakalı olduğu yerlerde uygulanır. Şartlar daima “-ecek” eki kullanılarak ifade edilir.

Açıklayıcı Materyal

Açıklayıcı materyal, şartlara için ilave açıklama ve rehberlik sağlar. Materyal, bir şartın ne anlama geldiğini daha fazla açıklamak niyetindedir ve şartların nasıl karşılanacağını örneklerini verebilir. Açıklayıcı materyal, herhangi bir ilave şartı kendi başına empoze etmez; amacı bunların uygulamasında yardımcı olmaktır.

IAESB TERİMLER SÖZLÜĞÜ

1. Bu sözlük, bu kitapta tanımlanmış terimlerin tümünü kapsar, bu terimlerden pek çoğu mevcut IAESB bildirimlerinde özel bir biçimde tanımlanmaktadır. Mevcut terimlerin bir kısmı, değiştirilmiş olabilir ve başka terimler sözlüğe eklenmiştir, çünkü bunlar Uluslararası Eğitim Standartlarının mevcut baskısının revizyonu esnasında veya diğer gelecekteki yayınlarda gözden geçirilmiştir. IAESB Terimler Sözlüğü'nün revize versiyonunun, UES'lerin revizyonu tamamlanınca yayınlanması beklenmektedir.
2. IAESB, terimlerin, farklı ortak anlamlara, özel anlamlarına gelebileceğini ve üye kuruluşun bulunduğu farklı ülkeler arasında farklı uygulamalara sahip olduğunun anlaşılabilirliğini kabul ediyor. Sözlük terimlerin üye kuruluşlar tarafından kullanımını öngörmüyor. Bunun yerine, sözlük, IAESB'nin çıkardığı UES'ler, UEU'lar ve UEBR'ler içinde kullanılmaları için özel anlama sahip tanımlanmış terimlerin bir listesidir.
3. Bu sözlükte geçen (*) ile işaretlenen kelimeler, terimler sözlüğünün başka yerlerinde de tanımlanmış olan terimleri göstermektedir.

Aday	<p>Muhasebe mesleği eğitim programının bir parçası olarak değerlendirme için kayıt olan her hangi bir kişidir.</p> <p>Açıklama:</p> <p><i>Aday, muhasebe eğitiminin parçası olarak resmi bir değerlendirme geçiren veya geçirmek üzere olan bireydir. Bu terim, belli bir amaç (örneğin, mesleki sınav) için gerekli olan yeteneklerin ve yeterliliklerin gösterilme sürecinde bulunan bireye atıfta bulunur. Değerlendirme ya bir muhasebe meslek mensubu olarak nitelendirilme programı ya da ruhsatlandırma sonrası eğitim programı ile ilgilidir. Bu terim, bir eğitim programının tamamlanmasını takip eden aşamadaki birey ile ilgili değildir. (örneğin, bir meslek kuruluşuna üyelik için gerekli olan yükümlülükleri tamamlamış bulunanları ve üyelik için başvuru sürecinde olanları dışarıda bırakır.</i></p>
-------------	---

IAESB TERİMLER SÖZLÜĞÜ

Bilgi Teknolojisi	Donanım ve yazılım ürünleri, bilgi sistemleri operasyonları ve yönetim süreçleri ve insan kaynakları ve beceriler, bu ürünlerin ve süreçlerin bilgi üretimi ve bilgi sistemi gelişimi, yönetimi ve kontrolü görevlerine uygulanması için gereklidir.
Çıktı Ölçütü	<p>Çıktıya dayalı yaklaşım, muhasebe meslek mensubunun* belirtilen yeterliliği* geliştirip geliştirmediğine odaklanmaktadır.</p> <p>Açıklama:</p> <p><i>Yeterlilik, iş yeri performansı, iş yeri simülasyonları, yazılı sınavlar ve öz değerlendirme kapsayan çeşitli yöntemlerle değerlendirilebilir. Yeterliliğe dayalı değerlendirme, birlikte yeterlilik bildirilerinin kıyaslamalar¹ olarak oluşturulmasıyla başlar.</i></p>
Dağıtılmış Öğrenme	<p>Derslerin büyük bir kısmının ya dersin alındığı zamandan başka bir zamanda alındığı ya da eğitmen ve öğrencinin farklı yerde bulunduğu bir eğitim sürecidir.</p> <p>Açıklama:</p> <p><i>Dağıtılmış öğrenmenin birincil özelliği, eğitmenler ve öğrencilerin aynı yerde ve aynı zamanda bir arada olmalarını gerektirmemesidir. “Dağıtılmış öğrenme”, “uzaktan öğrenme”yi kapsar ancak bununla sınırlı değildir. Dağıtılmış öğrenme kısa veya uzun mesafelerde yer alabilir iken, uzaktan öğrenme sadece önemli uzaklıklar arasında uygulanır.</i></p>
Değerlendirme	Öğrenme ve gelişim süresince geliştirilmiş mesleki yeterliliğin ölçülmesi.

1 Yeterlilik çerçeveleri, yeterlilik profilleri, yeterlilik modelleri, yeterlilik haritaları veya işlev haritaları olarak bilinir.

	<p>Açıklama:</p> <p><i>Aşağıdaki ölçüm yaklaşımları, bir öğrenme ve gelişim sürecinin etkinliğini ölçmek için kullanılabilir: Girdi ölçütleri; süreç ölçütleri; ve çıktı ölçütleri Bir ölçme yaklaşımın seçerken, aşağıdaki özellikler göz önünde bulundurulmalıdır: geçerlilik, güvenilirlik, ve maliyet etkinlik.</i></p>
	<p>Denetçi</p> <p>Tarihi finansal bilginin denetiminde önemli kararlarla ilgili sorumluluğa sahip olan veya sorumluluk verilmiş olan muhasebe meslek mensubu.</p> <p>Açıklama:</p> <p><i>Sözleşme ortağı denetim için genel sorumluluğu elinde bulundurur. Denetim mesleğinin tanımı bir denetim içinde belirli görevler üstlenen uzmanlara (ör. Vergi, bilgi teknolojileri veya değerlendirme uzmanları) uygulanmaz.</i></p>
<p>Eğitim</p>	<p>Bireylerin bilgi, beceri ve diğer yeteneklerini* edinmelerini ve geliştirmelerini amaçlayan sistematik süreçtir, sadece akademik çevrelerde yürütülmeyen akademik olmayan çevrelerde de yürütülen tipik bir süreçtir.</p> <p>Açıklama:</p> <p><i>Eğitim, bireylerin, toplum tarafından arzu edilen yetenekleri geliştirdikleri sistematik öğrenme ve gelişim sürecidir. Eğitim genellikle bireylerin zihinsel ve fiziksel yeteneklerinin gelişmesi ile birlikte tutumlarda olgunlaşma, bireyin toplumda ister özel isterse de özel olmayan bir bağlamda yer alması ve katkıda bulunması için geliştirilmiş bir yetenek olarak sonuçlanması olarak karakterize edilebilir. Eğitim, doğal olarak, bir biçimde planlanmış ve yapılandırılmıştır.</i></p>

IAESB TERİMLER SÖZLÜĞÜ

	<i>rilmiştir; dolayısıyla rastgele, sistematik olmayan öğrenme ve gelişim süreçlerini dışlar.</i>
En İyi Uygulama	<p>Muhasebe Meslek Mensuplarının* Eğitiminde, Belli Bir Alanda En Yüksek Düzen, En İleri Veya Yol Gösterici Örnekler Olarak Düşünülen Uygulamalardır.</p> <p>Açıklama:</p> <p>“En iyi uygulama” muhasebe meslek mensuplarının hazırlanmasında düzenlenmiş uygulamanın en iyi örneklerine atıfta bulunur. “En iyi uygulama” her zaman “iyi uygulama”nın ötesine geçer ve bunun gibi dikkate alınmış olan minimum yükümlülüklerin daha üst bir düzeyindedir. “En iyi uygulama” tabloları ve örnekleri, muhasebe eğitiminin ilerletilmesi ve üye kuruluşların eğitim programlarını sürekli geliştirmelerinde onlara yararlı rehber oluşturması için esastır.</p>
Geçerlilik	Bir ölçüm yaklaşımının, ölçülmesi gereken şeyi ölçüp ölçmediğini tanımlayan nitelik ya da durum.
Gelişim	<p>1. Yeterliğe* katkıda bulunan yeteneklerin* kazanımı</p> <p>2. Yeteneklerin elde edildiği durum</p> <p>Açıklama:</p> <p><i>Gelişme, bir süreç olarak, elde edilmiş olmasına rağmen yeterliğe katkıda bulunan yeteneklerin artırılması anlamına gelir. Bireyler, davranışlarını eğitim ve kursları (training) içeren öğrenme; deneyim; yansıtma; bilginin gözlemlenmesi veya alınması gibi çok çeşitli süreçler veya doğal büyüme aracılığıyla her zaman geliştirebilir.</i></p> <p><i>Gelişme ayrıca, gelişme sürecinin bir parçası olarak, bir bireyin tamamen gelişmiş olduğu düşünüldüğü, büyümenin son aşaması anlamına da gelebilir. Ancak, sürekli öğrenme ihtiyacı ile bir kimsenin ye-</i></p>

	<i>teneklerini geliştirme süreci ve ardından gelişmenin hedeflenmiş bir aşamasına ulaşılmanın kesin veya değişmez olmadığı kabul edilir.</i>
Genel Eğitim	Muhasebe mesleği eğitimi ve staj taleplerinin üstesinden gelmek için bir temel olarak gerekli olan becerileri geliştirmek üzere geniş tabanlı eğitim.
Girdi Ölçütleri:	Girdiye dayalı ölçüt, öğrenme ve gelişime yapılan yatırımlar üzerine odaklanır, örneğin, bir bireyin bir kursa ya da kapsanan konu alanlarına katılması beklenen saat sayısı. Açıklama: <i>Girdiye dayalı ölçütler, aslında ölçülmesi ve doğrulanması kolay olduğu için yeterlilik gelişimini ölçme işlevini görmektedir. Fakat bunlar, geliştirilmiş bir yeterliliği ölçmezler.</i>
Görev	İliştirilmiş özel beklentiler setine sahip bir işlev. Açıklama <i>Denetim mesleği gibi görevler, uluslararası açıdan belirli kamu çıkarı alanlarının geniş çapta uygulanmasıdır ve denetim, finansal muhasebe, yönetim muhasebesi ve vergi muhasebesini kapsayan farklı birçok muhasebe alanlarında yürütülen görevlerinden oluşur.</i>
Güvenilirlik	Bir ölçme yaklaşımının aynı koşullarda sürekli olarak aynı sonucu verip vermediğinin tanımlayan nitelik ya da durumu.
İlk Mesleki Gelişim (İmg)	Bireylerin muhasebe mesleğinde bir görevi yerine getirmelerini sağlayan yeterliliği ilk geliştirme yoluyla öğrenme ve gelişimdir. Açıklama: <i>İMG, bir muhasebe meslek mensubunun kariyeri boyunca devam edecek bir öğrenme sürecinin ilk aş-</i>

	<p><i>masıdır. İMG, genel eğitim, muhasebe meslek eğitimi, staj ve değerlendirmeyi kapsar. İMG, bireyler muhasebe mesleğinde seçtikleri görev için gerekli olan yeterliliği gösterebilinceye kadar devam eder. İMG, zaman içerisinde belirli bir noktada, ilkeler, standartlar, kavramlar, gerçekler ve prosedürler bilgisinin ötesine gider. İMG, (a) mesleki bilgi, (b) mesleki beceri ve (c) mesleki değerler, etik ve tutumları biraraya getirebilme yeteneğini içerir. Ruhsatlandırma (ya da lisanslama) noktasında uluslararası anlamda önemli yasal ve düzenleyici farklılıklar vardır; bir kariyer içerisinde ruhsatlandırma en baştan sona kadar meydana gelebilir. Her bir IFAC üye kuruluşu, üyeleri için İMG sonu ile ruhsatlandırma (ya da lisanslama) noktası arasında uygun bir bağlantıyı tanımlayabilir.</i></p>
<p>İyi Uygulama</p>	<p>Muhasebe meslek mensubunun* eğitimi* ve gelişimi* için esas olduğu düşünülen ve yeterliğinin* elde edilmesinde gerekli olan bir standartta yerine getirilen unsurlardır.</p> <p>Açıklama:</p> <p>“İyi uygulama” sadece çeşitli eğitim ve gelişim programlarının içeriği ve süreçleri ile ilgili değil aynı zamanda yapıldıkları düzey veya standart ile ilgilidir (ör. Programların derinliği ve kalitesi). IAESB, üye kuruluşlarının ülkelerinin çok çeşitli kültür, dil ve eğitim, yasal ve sosyal sistemlere sahip olduğunun ve muhasebecilerin ortaya koyduğu işlevlerin çeşitliliğinin bilincindedir. Bu çevrelerdeki farklı faktörler, meslek kuruluşlarının “iyi uygulamanın” bazı yönlerini benimsemeleri yeteneğinde farklılık gösterebilir. Yine de, üye kuruluşlar sürekli olarak “iyi uygulama”yı çok istemeliler ve her neredeyse gerçekleştirilmeliler.</p>

IAESB TERİMLER SÖZLÜĞÜ

Maliyet Etkinlik	Faydaların, bir ölçüm yaklaşımının maliyetlerini aşp aşmadığını tanımlayan nitelik ya da durum.
Mentor	Stajyerlere rehberlik etme ve tavsiyede bulunma ve stajyerlerin yeterliğinin* gelişimine yardımcı olma sorumluluğu olan muhasebe meslek mensubudur*.
Mesleki Beceriler	<p>Mesleki bağlamda, uygun ve etkili bir biçimde mesleki bilgi ve mesleki değerler, etik kurallar ve tutumların* uygulanmasını gerekli kılan çeşitli tipteki yeteneklerdir.</p> <p>Açıklama:</p> <p><i>Muhasebe Meslek Mensuplarının, teknik ve işlevsel becerileri, örgütsel ve işletme yönetimi becerilerini, kişisel becerileri, toplumsal ve iletişim becerilerini, türlü entelektüel becerilerini ve mesleki yargılama yapma becerilerini içeren çok çeşitli becerilere sahip olmalarını gerektirir.</i></p>
Mesleki Bilgi	Muhasebe Meslek Mensupları* için bilginin temel yapısını oluşturan muhasebecilik ile diğer iş disiplinlerinin konusunu düzenleyen başlıklardır.
Mesleki Değerler, Etik Ve Tutumlar	<p>Muhasebe meslek mensuplarını* bir mesleğin üyeleri olarak tanımlayan mesleki davranış ve özelliklerdir. Bunlar, genellikle mesleki davranış ile alakalı olan ve mesleki davranışın ayırt edici özelliklerinin tanımlamada temel olarak alınan davranış ilkelerini (ör. etik ilkeler) kapsar.</p> <p>Açıklama:</p> <p><i>Mesleki değerler, etik kurallar ve tutumlar teknik yeterlik, etik davranış (ör. Bağımsızlık, tarafsızlık, güvenirlilik ve dürüstlük), mesleki davranış (ör. gerekli özen, zamanlılık, nazıklık, saygı, sorumluluk, ve güvenirlilik), mükemmelliğin sürdürülmesi (ör.; sürekli ilerleme ve hayat boyu öğrenme taahhüdü) ve sosyal</i></p>

IAESB TERİMLER SÖZLÜĞÜ

	<i>sorumluluk (ör.; bilinçlilik ve kamu çıkarını düşünme) taahhütlerini içermektedir.</i>
Muhasebe Mesleği Eğitimi	Genel eğitim üzerinde kurulan ve (a) mesleki bilgi*, (b) mesleki beceriler* ile (c) mesleki değerler, etik ve tutumları* belirten eğitim ve öğretimdir.
Muhasebe Meslek Mensubu	IFAC üye kuruluşuna üye olan kişi.
Öğrenci	Stajyer* dahil olmak üzere derslere katılan kişiyi kapsar. Açıklama: <i>Mesleki eğitim bağlamında, öğrenci, genel veya mesleki nitelikte muhasebe meslek mensuplarının eğitimi için gerekli olan derslere veya ders programına katılan bireydir.</i>
Öğrenim	Eğitim ve stajın tamamlayıcısı olan öğrenme ve gelişim faaliyetlerini kapsar. Öğrenim, nesnel bir önyarıya sahiptir ve genellikle iş yerinde ya da temsili bir iş yerinde yapılır. Açıklama Öğrenim, muhasebe meslek mensubunun rolü ile ilgili görevleri gerçekleştirmek için bireyin yeterliliğini geliştirmesi için iş yeri temelli eğitim ve deneyim faaliyetlerini kapsar. Öğrenim, fiili görevleri (iş başı kurs) gerçekleştirilirken veya öğrenim veya iş yeri simülasyonu (iş dışı kurs) aracılığıyla doğrudan olmayan bir biçimde yerine getirilebilir. Öğrenim, iş yeri çevresinde, muhasebe meslek mensupları tarafından gerçekleştirilen belli roller veya görevlerle ilgili olarak yürütülmektedir. Muhasebe meslek mensubu olarak ruhsatlandırılmak için gerekli staj yükümlülüklerini yerine getirmek üzere kişinin yeteneklerini geliştirmesi amacıyla dizayn edilen her tür faaliyeti içerebilir.

<p>Öğrenme</p>	<p>Bir birey kabiliyetlerini* elde ederken geçtiği çok çeşitli süreçlerdir.</p> <p>Açıklama:</p> <p><i>Öğrenme, eğitim (kurs –training- dahil olmak üzere) veya gün-gün iş deneyimi, yayınlanmış materyallerin okunması, gözlem ve yansıtma gibi sistematik ve görel olarak resmi süreçler ile gerçekleştirilebilir çünkü yetenekleri kazanma süreci daha az sistematik ve görel olarak resmi olmama eğilimindedir.</i></p>
<p>Öğrenme Ve Gelişim</p>	<p>Bir muhasebe meslek mensubunun kariyeri boyunca uygun bir düzeyde yeterlilik elde etme, koruma ve yenilemesinin devam eden süreci.</p> <p>Açıklama:</p> <p><i>Eğitim, staj ve öğrenime ek olarak, öğrenme ve gelişim terimi, bilginin (a) koçluk, (b) networking, (c) gözlemlenme, (d) yansıtma, (e) öz yönetim ve yapılandırılmamış edinimi gibi faaliyetleri kapsar. öğrenme ve gelişimin farklı şekillerinin her birinin hangi kapsamda kullanıldığı çeşitlilik gösterebilir. Öğrenme ve gelişim, yeterliliğin elde edilmesine katkı sağlayan tüm farklı süreçleri, faaliyetler, ve sonuçları bir araya getirir. IAESB, kendi unvan ve yayınlarında “eğitim” terimini kullanır; fakat, IAESB’nin görev tanımları bütün öğrenme ve gelişim süreçlerini içerir.</i></p>
<p>Ruhsatlandırma</p>	<p>Bir muhasebe meslek mensubu* olarak ruhsatlandırılmanın anlamı, belirli zamanda, bir bireyin bir muhasebe meslek mensubu* olarak tanınması için gerekli şartları karşılamış olduğu ve karşılamaya devam ettiği anlamına gelir.</p> <p>Açıklama</p> <p><i>Ruhsatlandırma, bireyin bir muhasebe meslek mensubu olduğuna işaret eden bir mesleki unvana atandığı veya mesleki üyelik sınıfına kabul edildiği için</i></p>

IAESB TERİMLER SÖZLÜĞÜ

	<p><i>bireyin resmi olarak tanınmasıdır. Ruhsatlandırma, muhasebe meslek mensubu statüsünü elde etmek için öngörülen şartları karşılamak açısından bireyin yeterli olarak değerlendirilmiş olduğunu gösterir. “Ruhsatlandırma” terimi, çeşitli mesleki gelişim aşamalarına ve üyelik sınıflarına ayrılırken, IAESB dokümanlarında kullanımı (aksi belirtilmedikçe) bir muhasebe meslek mensubu olarak tanınma kriterleriyle ilgilidir.</i></p>
<p>Ruhsatlandırma Öncesi</p>	<p>Bir IFAC üye kuruluşunun, bireysel bir üyesi olarak, ruhsatlandırma* öncesi dönem.</p> <p>Açıklama:</p> <p><i>“Ruhsatlandırma öncesi” terimi, genel olarak henüz mesleki ruhsat almamış olanların gelişimiyle ilgili faaliyetler ve yükümlülüklerle alakalıdır.</i></p>
<p>Ruhsatlandırma Sonrası</p>	<p>Bir IFAC üye kuruluşunun bireysel bir üyesi olarak, ruhsatlandırma* sonrası dönem.</p> <p>Açıklama:</p> <p><i>“Ruhsatlandırma sonrası” terimi, genellikle bir mesleki ruhsat sahibi kişinin, mesleki gelişimiyle ilgili faaliyetler ve yükümlülükler ile ilgilidir. Çoğunlukla mesleki yeterliliğin korunması ve daha fazla geliştirilmesi ile ilgili faaliyetle alakalıdır. “Ruhsatlandırma sonrası”, bir muhasebe meslek mensubu olarak ruhsatlandırılma sonrası dönem anlamına gelmekle beraber, bu terim bir muhasebe meslek mensubu olarak ruhsatlandırılma sonrasında elde edilmiş olan resmi nitelikler ile sınırlı değildir.</i></p>
<p>Sözleşme Ortağı</p>	<p>Sözleşmeden ve sözleşmenin yerine getirilmesinden; firma adına çıkarılan denetim raporundan sorumlu olan ve gerektiği hallerde profesyonel, yasal veya düzenleyici kuruluştan uygun yetki alan denetim kuruluşu içerisindeki ortak veya diğer kişidir.</p>

	<p>Açıklama:</p> <p><i>Bu terim Uluslararası Denetim ve Güvence Standartları Kurulu (IAASB) tarafından belirlenenlerle uyumludur.</i></p>
Staj	<p>Yeterliliği* geliştirme ile ilgili olan iş yeri çalışmalarıyla deneyim elde edilen uygulamalı eğitimidir..</p> <p>Açıklama:</p> <p><i>Ruhsatlandırma sürecinin bir parçası olan staj, mesleki bilgi, mesleki beceriler, mesleki değerler, etik ve tutumların gelişimini ve doğrudan uygulanmasını kolaylaştırmak eğilimindedir.</i></p>
Stajyer	<p>Bir işyerinde, ruhsatlandırma öncesi* iş deneyimi ve kursu (training)* alan birey.</p> <p>Açıklama:</p> <p><i>Stajyer, bir muhasebe meslek mensubu olarak ruhsatlandırılmak üzere, staj veya iş-başı öğrenim programı alan kişidir.</i></p>
Süreç Ölçütü:	<p>Sürece dayalı yaklaşım, öğrenme ve gelişiminin tasarımı ve dağıtımına odaklanmaktadır, örneğin, düzenli bir şekilde incelenen ve güncellenen bir kurs müfredatı.</p> <p>Açıklama:</p> <p><i>Süreç ölçütleri, geliştirilmiş yetkinlikler için gerekli işlevlerdir..</i></p>
Sürekli Mesleki Gelişim (SMG)	<p>SMG, muhasebe meslek mensuplarının görevlerini tam anlamıyla yerine getirmelerine olanak sağlamak için yeterliliklerini koruyan ve geliştiren öğrenme ve gelişimdir.</p> <p>Açıklama:</p> <p><i>SMG, mesleki yeterliliğin gelişimini ve korunmasını amaçlar SMG, mesleki bilgi, mesleki beceri, mesleki</i></p>

IAESB TERİMLER SÖZLÜĞÜ

	<i>değer, etik ve tutumlar ve İMG süresince edinilmiş yeterliliğin sürekli gelişimini sağlar.</i>
Teknik Muhasebe Personeli	<p>Muhasebe meslek mensupları* tarafından yönetilen veya muhasebe meslek mensuplarına yardımcı olan teknik muhasebe işiyle meşgul olan personel.</p> <p>Açıklama:</p> <p><i>“Teknik muhasebe personeli” geleneksel olarak “muhasebe teknisyenleri” olarak bilinen personeli kapsar ve muhasebeciliğin tüm alanlarında teknik destek göreviyle meşgul olan personeli kapsar. Bu terim, muhasebe meslek mensubu olmak üzere ruhsatlandırma sürecindeki stajyerler anlamına gelmez.</i></p>
Uygun Deneyim	Mesleki bilgi*, mesleki beceriler* ve mesleki değerler, etik kurallar ve tutumların* uygulanmasına uygun bir çevredeki çalışma faaliyetlerine katılım.
Uzmanlaşma	Bir üye kuruluşun, üyeleri arasındaki, muhasebe meslek mensuplarının* çalışma faaliyetleri ile ilgili belli bir alanda veya alanlarda ayırt edici yeterliliğe* sahip bir grubu resmen tanımış olmasıdır.
Yetenek	<p>Yeterliliği* göstermek için gerekli olan mesleki bilgi*; mesleki beceriler*; ve mesleki değerler, etik kurallar ve tutumlar*</p> <p>Açıklama:</p> <p><i>Yeterlilik performansın fiili gösterimine atıfta bulunurken yetenekler bireylerin görevlerini gerçekleştirmelerini sağlayan tutumlardır. Yeteneklere sahip olma, bir bireyin iş yerinde ehil bir biçimde çalışma yeteneğine sahip olduğunun bir göstergesidir. Yeterlilik içerik bilgisi, teknik ve işlevsel becerileri, davranış becerilerini, entelektüel becerileri (mesleki yargulamayı içeren) ve mesleki değerler, etik ve tutumları içerir. Başka literatürlerde, yeterlikler, yetenekler, kilit beceriler, çekirdek beceriler, temel bece-</i></p>

	<i>riler, ve davranışlar, tutumlar, ayırt edici karakteristikler, kapsamlı nitelikler ve bireysel davranışlar olarak da belirtilebilir.</i>
Yeterlilik	<p>Çalışma ortamlarına atfen, tanımlanmış bir standarda göre yapılan görevi yerine getirme yeteneği.</p> <p>Açıklama:</p> <p><i>Yeterlilik, muhasebe meslek mensuplarının istenen standartları uygulamaları için bireysel yeteneklerini vurgular, ve bu yeterliliğe ulaşmak için uygun düzeyde bilgi, beceri, değer, etik ve tutum gerektirir. Uygun düzey yeterlilik, çevrenin karmaşıklığı, görevlerin karmaşıklığı, görevlerin çeşitliliği, gereken özel bilgi, diğerlerinin işleri üzerindeki etkisi, diğerlerinin işleri üzerindeki güven, bağımsızlık düzeyi ve gerekli yargı düzeyi gibi çeşitli faktörlere bağlı olarak değişecektir. Yeterlilik, iş yeri performansı, iş yeri simülasyonu, çeşitli tipteki yazılı ve sözlü sınavlar ve kendi kendine kazanma da dahil çeşitli şekillerde kazanılabilir.</i></p>
Yüksek Eğitim	<p>Orta öğretim sonrası genellikle fakülte veya yüksek okullarda gerçekleştirilen eğitim*.</p> <p>Açıklama:</p> <p><i>İlk ve orta öğretim esas olarak, birçok ülke hükümetleri tarafından gerekli kılınan eğitimin zorunlu unsuru anlamına gelmektedir. “Yüksek” eğitim, orta öğretimi başarıyla tamamlayan ve ikinci öğretim diplomasının (veya denkliğinin) genellikle bir ön koşul olduğu eğitimin üçüncü bir düzeyi anlamına gelir. “yüksek orta” veya “üst orta” eğitimden daha yüksek bir seviyededir ve bazen “yüksek okul eğitimi” de denilir.</i></p>
Zorunlu Resmi Eğitim	Muhasebe eğitimi programının iş yeri dışına dayalı unsurudur.

IAESB ULUSLARARASI EĞİTİM STANDARTLARI

İÇİNDEKİLER

Sayfa

Uluslararası Eğitim Standardı 1: Muhasebe Mesleği Eğitim Programına Giriş Şartları	37
Uluslararası Eğitim Standardı 2: Muhasebe Mesleği Eğitim Programlarının İçeriği	41
Uluslararası Eğitim Standardı 3: Mesleki Beceriler ve Genel Eğitim	51
Uluslararası Eğitim Standardı 4: Mesleki Değerler, Etik ve Tutumlar	59
Uluslararası Eğitim Standardı 5: Staj Şartları.	67
Uluslararası Eğitim Standardı 6: Mesleki Yetenekler ve Yeterliliğin Değerlendirilmesi	73
Uluslararası Eğitim Standardı 7: Sürekli Mesleki Gelişim: Yaşam Boyu Öğrenme ve Mesleki Yeterliliğin Sürekli Gelişimi Programı	79
Uluslararası Eğitim Standardı 8: Denetçiler için Yeterlilik Şartları	97

ULUSLARARASI EĞİTİM STANDARDI
UES 1
MUHASEBE MESLEĞİ EĞİTİM PROGRAMINA
GİRİŞ ŞARTLARI

İÇİNDEKİLER

	Paragraf
Standardın Amacı ve Kapsamı	1-2
Giriş	3-4
Yürürlük tarihi	5
Muhasebe Mesleği Eğitim Programına Giriş Şartları	6-12

UES 1: MUHASEBE MESLEĞİ EĞİTİM PROGRAMINA GİRİŞ ŞARTLARI

Standardın Amacı ve Kapsamı

1. Bu Uluslararası Eğitim Standardı (UES), bir IFAC üye kuruluşunun muhasebe mesleği eğitimi ve staj programına giriş şartlarını ortaya koyar. Ayrıca, giriş-düzeyi niteliklerinin nasıl değerlendirileceği konusunda da bazı yorumlar sağlar.
2. Bu UES'in amacı, muhasebe meslek mensubu olmak isteyen öğrencilerin, çalışmalarında, yeterlilik sınavlarında ve staj dönemlerinde başarılı olmalarını mümkün kılacak bir eğitim altyapısına sahip olmalarını sağlamaktır. Bu koşulun yerine getirilmesi için üye kuruluşlar, bazı adayların, giriş öncesi yeterlik sınavlarının vermelerinin gerektirebilir.

Giriş

3. Temel olarak, bir mesleğin kalitesi, o mesleğe giren kişilerin gerekli standartları karşılamaya hazır olmaması halinde korunamaz ve geliştirilemez. IFAC üye kuruluşlarının hepsi en iyi niteliklere sahip bireyleri muhasebe çalışmaları için etkilemeye çalışmalıdır. Eninde sonunda, mesleğin kalitesi etkilediği bireylerin kalitesine dayanır. Giriş koşulu bu sürecin ilk adımıdır. Daha yüksek giriş şartları, mesleki eğitim ve staj şartlarının kısa bir dönemde karşılanmasına izin vermelidir.
4. UES'lerde kullanılan aşağıdaki terimler, *Muhasebe Meslek Mensupları için Uluslararası Eğitim Standartlar Çerçevesinde ve IAESB Terimler Sözlüğünde* tanımlanmıştır.

Yürürlük Tarihi

5. Bu UES, 1 Ocak 2005 tarihinde yürürlüğe girer.

Muhasebe Mesleği Eğitim Programına Giriş Şartları

6. **Bir IFAC üye kuruluş üyeliğine götüren muhasebe mesleği eğitim programına başlamak isteyen bir birey için giriş koşulu, en azından tanınmış bir üniversite derece programına veya bunun eşdeğerine kabule eşdeğer olmalıdır.**
7. Bir bireyin, muhasebe meslek mensubu olmak için gereken mesleki bilgi, mesleki beceriler ve mesleki değerler, etik ve tutumları elde etmesinde gerekli temeli kurmak için önceki eğitim ve öğretimin uygun seviyesinden bir muhasebe mesleği eğitimi programına, girmesi gerekmektedir.

UES 1: MUHASEBE MESLEĞİ EĞİTİM
PROGRAMINA GİRİŞ ŞARTLARI

8. Muhasebe mesleği eğitimi programına başlayan adaylar bilgi, beceri, mesleki değerler, etik ve tutumların belli bir karışımına sahip olacaktır. Bu yeteneklerin boyutu, adayların mesleki programlara giriş noktasını belirleyecektir. Giriş noktasındaki şartlar ne kadar az olursa, muhasebe mesleği eğitim programı o kadar kapsamlı olmalıdır.
9. Bir muhasebe mesleği eğitim programının başlama noktası çeşitli olabilir. Birçok muhasebe mesleği eğitim programı lisans sonrası düzeyde başlar. Diğer programlar, hemen orta öğretim sonrasında veya bir lisans derecesi altındaki bir yüksek öğrenim düzeyinin bir noktasında başlamaktadır. Bu programların pek çoğu üniversiteler veya yüksek okullardan ziyade meslek kuruluşları tarafından düzenlenmektedir. Bazı programlar, iş deneyimi, yetişkin öğrenci, kariyerleri aracılığıyla programların bir kısmına katılan adayları ve diğer öğrenme biçimlerini kabul etmektedir.
10. Hangi yol seçilirse seçilsin, benimsenen giriş koşulları, ilgili muhasebe kuruluşunun ortaya koyduğu muhasebe mesleği eğitiminin genel programına sürekli uyması gerekmektedir. Orta öğretim veya daha yüksek öğretimden başlayıp başlamasınlar tüm olası eğitim yollarından gelen adaylar, ruhsatlandırma noktasında karşılaştırılabilir bir yeterli düzeyi gerçekleştirmektedir. Giriş düzeyi, bir bireyin muhasebe mesleği eğitim programında muhtemel başarısının güvencesini sağlamak için yeteri kadar yüksek olmalıdır.
11. Üniversite derecesi giriş standardı için niteliklerin denkliğinin değerlendirilmesi, IFAC üye kuruluşları için geçerli bilgi ile birlikte başvuru standardı kaynaklarıyla karşılıklı kontrol edilmelidir (lütfen aşağıya bakınız). Bu yardımlarla bile, niteliklerin değerlendirilmesi, kurslar ve müfredat hakkındaki belirli, detaylı bilginin gözden geçirildikten sonra mümkün olan doğru değerlendirme nedeniyle, karmaşık ve zor olabilir.
12. Üniversite diploması programları; tüzük, onaylanmış yasal olmayan kuruluş veya piyasa tarafından tanınabilir. Diploma programlarının kabul edilmesi ve değerlendirilmesi kapsam, uzunluk ve diğer kalite yönlerinin üzerinde durabilir.

UES 1: MUHASEBE MESLEĞİ EĞİTİM PROGRAMINA GİRİŞ ŞARTLARI

Not:

Diploma programlarının uzunluğu değişiklik gösterebilir. Uygulamayı standartlaştırma çabasında, 1999 yılında 29 Avrupa ülkesi tarafından imzalanan Bologna Deklarasyonu, iki ana derecelendirme döngüsü tipi benimsenmesini destekledi: lisans ve lisansüstü. Lisans derecelerinin tamamlanması için en az üç yıl sürmesi beklenmektedir. NARIC veri tabanı, diploma giriş standartları, lisans dereceleri ve lisansüstü dereceleri için ruhsatlandırma standartlarını karşılaştırmaktadır (bkz. Aşağıdaki not).

Üye kuruluşlar tarafından kullanılan başvuru Standardı kaynakları aşağıdadır:

Uluslararası Karşılaştırmalar, Eğitim Bakanlığı ile yapılan sözleşme ile İngiltere’de bulunan National Academic Recognition Information Center (NARIC) tarafından yayınlandı. Yayın dünya genelindeki hem orta hem de yüksek öğrenim diplomalarını içermekte ve 180 ülkeyi kapsamaktadır. NARIC, bir üniversite diplomasına eşit ruhsatları ve bir üniversiteye giriş standardına eşit olanları tanımlamaya yardım etmektedir. İngiliz NARIC, Avrupa Birliği genelinde bulunan NARIC ağının bir parçasıdır.

Europa Yayınları tarafından yayınlanan *Öğrenme Dünyası** üniversite ve kolejleri içeren yüksek öğretim kuruluşları olarak farz edilen tüm dünyadaki kuruluşları listelemektedir..

Birçok ülkede, Avustralya Milletler Topluluğu Eğitim, Bilim ve Öğretim Bakanlığı’nın bir şubesi olan Deniz Aşırı Becerilerin Tanınma Ulusal Ofisi (NOOSR) tarafından yayınlanan diploma standardının bir göstergesi ile birlikte, “Ülke Eğitim Profilleri” yayınlamaktadır.

* *Öğrenme Dünyası* yayını: *The World of Learning*, published by Europa Publications.

ULUSLARARASI EĞİTİM STANDARDI
UES 2
MUHASEBE MESLEĞİ EĞİTİM PROGRAMLARININ
İÇERİĞİ

İÇİNDEKİLER

	Paragraf
Giriş	1-4
Standardın Amacı ve Kapsamı	1-3
Giriş	4-9
Yürürlük tarihi	10
Muhasebe Mesleği Eğitim Programlarının İçeriği	11-32

Standardın Amacı ve Kapsamı

1. Bu Uluslararası Eğitim Standardı (UES), muhasebe meslek mensubu olarak ruhsatlandırılmak isteyen adayların, muhasebe mesleği eğitim programlarının bilgi içeriğini tanımlamaktadır.
2. Bu UES'in amacı, bir IFAC üye kuruluşu üyeliğine aday olanların, giderek karmaşıklığı artan ve değişen bir çevrede, ehil muhasebe meslek mensupları olarak çalışmalarını mümkün kılmak için onlara ileri muhasebe bilgisi sağlamaktır. Bu ruhsatın korunması UES 7 Sürekli Mesleki Gelişim: *Yaşam Boyu Öğrenme ve Mesleki Yeterliliğin Sürekli Gelişimi Programı* ile sağlanmaktadır.
3. Muhasebe mesleği eğitiminin parçası olan temel bilgi üç ana başlık altında gösterilmektedir:
 - (a) muhasebe, finans ve ilgili bilgi;
 - (b) organizasyon ve işletme bilgisi; ve
 - (c) bilgi teknolojisi bilgisi ve yeterlilikleri.

Gereken mesleki beceriler ve genel eğitim, mesleki değerler, etik ve tutumların içeriği ve staj ile ilgili koşullar UES 3, Mesleki Beceriler ve Genel Eğitim, UES 4, *Mesleki Değerler, Etik ve Tutumlar* ve UES 5, *Staj Koşulları* içinde ele alınmaktadır.

Giriş

4. Muhasebe mesleği eğitimi, akademik çevrede veya bir mesleki ruhsat için çalışma esnasında gerçekleştirilebilir, fakat bunun en azından üniversite diploması düzeyi çalışması ile eşit düzeyde olması gerekmektedir. Adayların mesleki bilgi, mesleki beceriler ve mesleki değerler, etik ve tutuma sahip olması ve bu unsurları entegre etmesi gerekmektedir.
5. Muhasebe mesleği eğitiminin bilgi unsuru, mesleki becerilerin geliştirilmesinde de kullanılabilir. Mevcut bilgi, daha sonra kariyerde kullanılabılır. Bu nedenle, konuların çok çeşitli olması karşısında öğrenme bilgisi için yüzeysel bir yaklaşım, muhtemel muhasebe meslek mensupları ve mesleğin uzun dönemli çıkarlarında yer almaz. Gerekli kılınan entelektüel beceriler, anlama, uygulama, analiz ve değerlendirmeyi içermektedir. Yaşam boyu çalışılan meslek üzerinde, mesleki beceriler, değerler,

etik ve tutumlar ruhsatlandırma noktasında kazanılan mesleki bilgi tabanından daha önemlidir.

6. Nitekim, önemli olan, hem problemleri tanımlamak hem de çözmekte gerekli olan bilginin ne olduğunun ve bu bilginin nereden edinildiğinin bilinmesi amacıyla problemlerin tanımlanması için becerilerin geliştirilmesidir. Hayat boyu öğrenme için bir taahhüdün aşılması, uzun vadede, bilginin herhangi bir parçasından daha önemlidir. Hayat boyu öğrenme için bir taahhüdün telkin edilmesi, edinilmesi gereken bir beceri, geliştirilmesi gereken bir düşünce biçimi ve toplumun onayladığı bir değerdir.
7. Muhasebe meslek mensuplarının ehil bir biçimde hareket etmeleri için elde etmeleri gereken bilginin yapısı sürekli olarak değişmekte ve gelişmektedir. Yerel koşullar, gereken bilgi tabanında değişiklikleri gerektirmektedir. Buna ek olarak, muhasebe meslek mensupları kariyerleri boyunca uzmanlaşacaktır. Bu nedenlerden dolayı, bu UES, muhasebe meslek mensuplarının bilgilerini sürekli güncellemeleri gerekeceğinden, temel dayanaklar hakkında sadece genel konu başlıklarını belirtmektedir.
8. Bu UES, esasen muhasebe meslek mensubu olarak çalışmak için gerekli mesleki bilgi üzerinde dururken, programın bilgi teknolojisi (IT) unsuru için yeterlilikleri de içermektedir.
9. UES'lerde kullanılan kilit terimlerin tanımları ve açıklamaları, *Muhasebe Meslek Mensupları için Uluslararası Eğitim Standartlar Çerçevesinde ve IAESB Terimler Sözlüğünde* belirtilmiştir.

Yürürlük Tarihi

10. Bu UES, 01 Ocak 2005 tarihinde yürürlüğe girer.

Muhasebe Mesleği Eğitim Programlarının İçeriği

11. **Muhasebe mesleği çalışması, ruhsatlandırma öncesi programın bir parçası olmalıdır. Bu program, adayların, mesleki yeterlilik için gereken mesleki bilgiyi kazanmalarına izin verecek kadar uzun ve kapsamlı olmalıdır.**
12. **Ruhsatlandırma öncesi eğitiminin bir bileşeni olan, muhasebe meslek bilgisi, eden az iki yıllık tam-zamanlı (veya buna eşit yarı-zamanlı) bir çalışmadan oluşmalıdır.**

13. Öğrenciler, bu bilgiyi kazanmak için ya muhasebe lisans diploması ya da mesleki ruhsat elde etmelidir.
14. Muhasebe meslek eğitiminin içeriği aşağıdakilerden oluşmalıdır:
- muhasebe, finans ve ilgili bilgi;
 - organizasyon ve işletme bilgisi; ve
 - bilgi teknolojisi bilgisi ve yeterlilikleri.
15. Mesleki bilgi bileşenleri, meslek-dışı bilgiler ile genel eğitimde geliştirilen entelektüel, kişisel, kişiler arası, iletişim ve organizasyon ve yönetim becerilerini tamamlar.
16. Bu UES’de tartışılan konuların, belirtilen sırada tamamlanması zorunlu değildir. Örneğin, mesleki muhasebe eğitimi; bir üniversite derecesi elde edilirken genel eğitimin yanında tamamlanabilir veya üniversite derecesi düzeyinde başka bir program tamamladıktan sonra üst düzey bir program içinde elde edilebilir. Öğrenciler muhasebe-dışı bir derece elde etmiş olabilirler ya da hiçbir dereceleri olmayabilirler ve daha sonra meslek kuruluşunun sınavları için çalışarak mesleki muhasebe konularında gerekli bilgiyi alabilirler. Bu durumda, meslek örgütünün müfredatının, bu Standartta sayılan tüm konu içeriklerini kapsamaması gerekmektedir. Ayrıca, programın konuları ve unsurları birleştirilebilir örneğin, IT bilgileri konularının özel muhasebe derslerinin içine dahil edilmesi. Bu, öğrenme sürecine ve adayların ayrı ayrı bileşenlerin nasıl ilişkilendirildiğini anlamalarına yardım edebilir.
17. Muhasebe meslek bilgisi bileşeni, ruhsatlandırma öncesi eğitim programının tek parçasıdır. Bu, bir akademik ortamda alınabilir de alınmayabilir de. Bazı programlar, iki yıllık genel tahsil şartına ek olarak, en azından iki yıl daha muhasebe tahsili isteyebilir. Daha özel muhasebe dereceleri, genel tahsili üç-yıllık bir programla birleştirebilir. Genel tahsillerin, muhasebe tahsillerinin ve stajın gerçek birlikteliği, eşdeğer mesleki yeterliliğe ulaşılır ulaşılmaz, bir programdan diğer bir programa göre değiştirilebilir.
18. Muhasebe, finans ve ilgili bilgiler, bir muhasebeci olarak başarılı bir kariyer yapmak için gerekli temel teknik temelleri sağlar. Başlıkların karışımı, kişinin çalıştığı sektöre ya da yere göre değişebilir. Muhasebe müfredatı kendi başına değişmekte ve hızla değişen piyasa taleplerine cevap

olarak değişmeye devam edecektir. Müfredata yeni başlıklar dahil olmakta ve başlıklar arasındaki göreceli önem değişmektedir. Üye kuruluşlar, kendi buldukları çevrenin ihtiyaçlarına cevap verebilmek üzere, başlıklar eklemek ya da programlarının dengesini değiştirmek istemektedirler.

19. Kurumsal ve iş bilgisi, muhasebecinin çalışacağı içeriği sağlar. Muhasebe meslek mensupları için iş, kamu ve kar amacı taşımayan kuruluşlar ile ilgili geniş bilgi bir gerekliliktir. Organizasyon ve iş bilgisi; işin nasıl organize edildiği, nasıl finanse edildiği ve idare edildiği ile işin yürütüldüğü küresel çevreyi kapsamaktadır.
20. Bilişim teknolojisi, muhasebecilerin rolünü değiştirmiştir. Muhasebeciler sadece bilişim sistemlerini kullanan ve bilişim teknolojileri kontrol becerilerini yerine getirmez, ayrıca bu sistemlerin değerlendirilmesinde, dizaynında ve yönetiminde bulunan takımın bir parçası olarak önemli bir rol oynar.
21. Konuların ağırlığı, bir programdan diğer bir programa farklılık gösterebilir. Üç bilgi alanı, göreceli önemi ya da sıralamayı gösterecek şekilde çıkarılmamıştır. Yetkinlik çalışması, konuların göreceli ağırlığının karar verilmesinde yararlı bir yoldur.
22. Aşağıda sayılan konular, muhasebe meslek eğitim programlarındaki asgari konu alanlarını göstermektedir. Fakat kapsamın göreceli ağırlığı ve derinliği, IFAC üye kuruluşlarının ihtiyaçlarına ve yasama otoriteleri tarafından onlar üzerindeki kısıtlamalarına bağlı olacaktır.
23. **Muhasebe, finans ve ilgili bilgi unsurları, aşağıdaki konu alanlarını kapsamalıdır.**
 - **Finansal muhasebe ve raporlama**
 - **Yönetim muhasebesi ve kontrol**
 - **Vergilendirme**
 - **İş ve ticaret hukuku**
 - **Denetim ve güvence**
 - **Finans ve finansal yönetim**
 - **Mesleki değerler ve etik**

UES 2: MUHASEBE MESLEĞİ EĞİTİM PROGRAMLARININ İÇERİĞİ

24. Muhasebe, finans ve ilgili bilgi unsurları, tüm muhasebe meslek mensuplarının çalışma ihtiyacı duyacağı konu alanlarına, başka yerlerden, bilgi, beceri ve mesleki değerler, etik ve tutumları daha sonra geliştirebilir ve dahil edebilir. Bu, öğrencilere gerekli teorik ve teknik muhasebe bilgileri ve mesleki değer ve etiğin anlaşılmasını da içeren entelektüel beceriler sağlar. Bu bölümün, en azından muhasebe derecesi düzeyinde verilmesi gerekmektedir. Bu bölüm şunları içerir:
- (a) muhasebe mesleği ve muhasebe düşünce tarihi;
 - (b) finansal karar alıcıların bilgi ihtiyaçları ve bu ihtiyaçların karşılanmasında muhasebe bilgisinin rolünün kritik değerlendirilmesi de dahil olmak üzere hem iç hem de dış kullanım için örgütsel operasyonlar raporlamasının içerik, kavram, yapı ve anlamı;
 - (c) ulusal ve uluslararası muhasebe ve denetim standartları;
 - (d) muhasebenin düzenlenmesi;
 - (e) planlama, bütçeleme, maliyet yönetimi, kalite kontrolü, performans değerlendirmesi ve kıyaslama da dahil olmak üzere işletme muhasebesi;
 - (f) finansal bilginin doğruluğunu ve dürüstlüğünü ve işletme malvarlığının teminat altına alınmasını sağlayan kontrol kavramları, metotları, ve süreçleri;
 - (g) vergi ve finansal ve yönetim kararları üzerindeki etkisi;
 - (h) belli bir ülkedeki mesleğin rolüne uygun, menkul değerler ve şirket hukukunun da dahil işletme yasal çevresi bilgisi;
 - (i) risk değerlendirmesi ve dolandırıcılığın ortaya çıkarılmasının da dahil olduğu denetim ve diğer güvence hizmetlerinin doğası ve bunların yerine getirilmesindeki entelektüel ve prosedürel temeller;
 - (j) finansal tabloların analizi, finansal araçlar, sermaye piyasaları – hem ulusal hem uluslararası – ve kaynak yönetiminin de dahil olduğu finans ve finansal yönetim bilimi;
 - (k) hem mesleki hem de daha geniş kamu alanı ile alakalı olarak bir muhasebe meslek mensubunun etik ve mesleki sorumlulukları (ayrıca bakınız UES 4, *Mesleki Değerler, Etik ve Tutumlar*);

- (l) devlet ve kar amacı olmayan muhasebe konuları; ve
- (m) işletmede, finansal olmayan performans ölçütlerinin kullanılması.

25. Organizasyon ve iş bilgisi unsurları, aşağıdaki konu alanlarını kapsmalıdır:

- **Ekonomi**
- **İşletme çevresi**
- **Kurumsal Yönetişim**
- **İş etiği**
- **Finansal piyasalar**
- **Sayısal metotlar**
- **Kurumsal davranış**
- **Yönetim ve stratejik karar alma**
- **Pazarlama**
- **Uluslararası iş ve küreselleşme**

26. Organizasyon ve iş eğitimi, aday muhasebe meslek mensubunu işverenlerin ve müşterilerin iş yaptıkları çevre bilgisi ile donatır. Ayrıca, ruhsatlandırma öncesi süreci boyunca elde edilen tüm mesleki yeteneklerin uygulanması için şartları sağlar. Organizasyon ve iş yönetimini üstlenmek, buna dahil olmak ve katkıda bulunma becerisine sahip olmak ile bunları anlayabilmek birbirinden farklıdır.

27. Organizasyon ve işletme eğitimi şunları içerir:

- (a) makro- ve mikro-ekonomi bilgisi;
- (b) iş ve finansal piyasalar ve bunların nasıl işlediği bilgisi;
- (c) işletme problemlerine nicel metotların ve istatistik uygulanması;
- (d) kurumsal yönetişimde muhasebe meslek mensubunun rolü ve iş etiğinin anlaşılması;
- (e) majör ekonomik, yasal, politik, sosyal, teknik, uluslararası ve kültürel etkenler ile bunların etkileri ve değerlerinin de dahil olduğu organizasyonlar ve bunların işledikleri çevrenin anlaşılması;

UES 2: MUHASEBE MESLEĞİ EĞİTİM PROGRAMLARININ İÇERİĞİ

- (f) çevresel konuların ve sürdürülebilir kalkınmanın anlaşılması;
 - (g) organizasyonlar içindeki kişiler arası ve grup dinamiklerinin anlaşılması içindeki değişimi oluşturmak ve yönetmek için metotlar dahil organizasyonlar
 - (h) personel ve insan kaynakları konuları, personel yönetimi, proje yönetimi ve pazarlama konularının anlaşılması;
 - (i) işletme tavsiyesi, stratejik yönetim ve genel yönetimin de dahil olduğu, karar desteği ve stratejisinin anlaşılması;
 - (j) organizasyonel ve operasyonel riskin anlaşılması;
 - (k) uluslararası ticaret, finans ve küreselleşme sürecinin yanında uluslararası ticaretin yürütüldüğü yollar temel bilgisi; ve
 - (l) yukarıdaki bileşenleri, stratejik hedeflerin başarılmasına entegre etme becerisi.
28. **Bilişim teknolojisi bileşeni, aşağıdaki konu alanlarını ve yeterlilikleri kapsamalıdır:**
- **Genel IT bilgisi**
 - **IT kontrol bilgisi**
 - **IT kontrol yeterlilikleri**
 - **IT kullanıcı yeterlilikleri**
 - **Bilişim sistemleri yöneticisinin, kontrolörünün ya da tasarımcısının yeterliliği, rollerinin biri veya bunların bir karışımı.**
29. Tüm muhasebe meslek mensuplarından, ruhsatlandırma öncesi eğitimin bir parçası olarak, bilişim sistemleri yöneticisi, tasarımcısı veya kontrolörü rollerinin en az birine ya da bunların bir kombinasyonuna katılmaları beklenir.
30. Ruhsatlandırma noktasında, adaylardan, bu rollerin en azından birinde, yeterlilik faktörleri bilgisine ve anlayışına sahip olmaları beklenir. Bu, ilgili bir iş yapılanmasında, listelenmiş yeterliliklerle alakalı olarak sorunların tanımlanması ya da önemin açıklanması yeteneği ile kanıtlanabilir. Aday, takımın bir parçası olarak ya da gözetim altında, bu bölümde sayı-

lan aktivitelere, etkin bir biçimde katılabilmelidir, ancak adaydan tüm yeterliliklerde yetkinlik göstermesi beklenmez.

31. Çeşitli bilişim teknolojilerinin kullanıcıları, kendi hedeflerini karşılamak ve diğerlerinin hedeflerini karşılamak için, bilişim sistemleri araçlarını ve tekniklerini kullanırlar. Aşağıdaki geniş yeterlilik alanları, kullanıcının rolü ile ilgilidir:
 - (a) İşletme ve muhasebe problemlerine, uygun IT sistemleri ve araçlarını uygulamak,
 - (b) İşletme ve muhasebe sistemlerinin anlaşıldığının gösterilmesi
 - (c) Personel sistemlere kontrollerin uygulanması.
32. Bilişim teknolojisi bilgisi bileşenleri, çeşitli yollarla, belki ayrı ayrı derslerle ya da kurumsal ve iş bilgisi bileşenine veya muhasebe ve muhasebe ile alakalı bilgi bileşeninin içine bu konunun entegre edilmesi ile sağlanabilir. Yeterlilik ayrıca, IT bilgisi bileşenlerine ek olarak iş deneyimi yoluyla da elde edilebilir. Zorunlu resmi IT eğitimi bileşeni için, ilgili IT çalışma iş deneyimleri ile birlikte, vaka çalışmaları, deneyimli muhasebe meslek mensupları ile karşılıklı etkileşim ve benzer teknikler, konuların sunumunu geliştirmek ve öğrencilerin pratik beceriler geliştirmesine yardım etmek için kullanılmalıdır.

ULUSLARARASI EĞİTİM STANDARDI
UES 3
MESLEKİ BECERİLER VE GENEL EĞİTİM

İÇİNDEKİLER

	Paragraf
Standardın Amacı ve Kapsamı1-4
Giriş5-11
Yürürlük tarihi12
Mesleki Beceriler13-18
Genel Eğitim19-24

Standardın Amacı ve Kapsamı

1. Bu Uluslararası Eğitim Standardı (UES), adayların muhasebe meslek mensubu olarak ruhsatlandırılmalarında gerekli olan becerilerin karışımını öngörmektedir. Bu UES'in amacının bir kısmı çok çeşitli yollarla ve farklı içeriklerle kazanılabilen genel eğitimin becerilerin geliştirilmesine nasıl katkıda bulunabileceğini göstermektedir.
2. Bu UES'in amacı, IFAC üye kuruluşu üyeliği için adayların muhasebe meslek mensubu olarak çalışmalarını için uygun beceri (entelektüel, teknik, kişisel, toplumsal ve kurumsal) karışımına donanımına sahip olmalarını sağlamaktır. Bu durum, muhasebe meslek mensuplarının ehil muhasebe meslek mensupları olarak kariyerleri boyunca giderek artan karmaşık ve talep edilen çevrede çalışmalarını sağlar.
3. Muhasebe meslek mensuplarının sahip olması istenen beceriler beş ana başlık altında gruplandırılmaktadır:
 - (a) Entelektüel beceriler;
 - (b) Teknik ve fonksiyonel beceriler;
 - (c) Kişisel beceriler;
 - (d) Sosyal ve iletişim becerileri; ve
 - (e) Organizasyon ve işletme yönetimi becerileri
4. Bu UES, ayrıca bu becerilerin gelişmesine katkıda bulunan çalışmalarla ilgili iş-dışı çalışmalarını da açıklamaktadır ve genel eğitimin bir parçasını oluşturacaktır. Mesleki muhasebe eğitimini, mesleki değerleri, etik ve tutumları, staj şartlarını veya mesleki ehliyetin değerlendirilmesini kapsamaz. (lütfen bakınız UES 2, *Muhasebe Mesleği Eğitim Programlarının İçeriği*, UES 4, *Mesleki Değerler, Etik ve Tutumlar*, UES 5, *Staj Şartları*, ve UES 6, *Mesleki Yeteneklerin ve Yeterliliğin Değerlendirilmesi*)

Giriş

5. Beceriler, yeterliliği göstermek amacıyla muhasebe meslek mensupları tarafından talep edilen yetenek setinin parçasını oluşturmaktadır. Bu yetenekler, bilgi, beceriler, mesleki değerler, etik ve tutumları kapsar. Farklı çevreler karşısında aktarılabilen yetenekler potansiyel yeterliliğin bir göstergesidir. Mesleki muhasebe eğitimi programlarının bilgi, beceriler,

UES 3: MESLEKİ BECERİLER VE GENEL EĞİTİM

mesleki değerler, etik ve tutumların gelişimi içine entegrasyonunun sağlanması önemlidir.

6. Muhasebe meslek mensuplarının işte ve topluma yönelik ne gibi katkılarının olduğu konusunda işverenlerin, müşterilerin ve halkın artan beklentileri genel olarak mesleki beceriler üzerinde artan baskıyı teşvik etmektedir.
7. Çeşitli beceri listeleri sınıflandırılmaktadır ve birçok şekilde tanımlanmaktadır. 13-18 numaralı paragraflarda belirtilen listeler tam ayrıntılı değildir.
8. Uygun beceriler, muhasebe meslek mensubunun, genel eğitim yoluyla elde ettiği bilgilerin başarılı bir şekilde kullanmalarını mümkün kılar. Bu beceriler her zaman onlara verilen belli kurslarla kazanılmaz fakat bunun yerine muhasebe mesleği eğitim programının toplam etkisi kadar staj ile elde edilir ve hayat boyu öğrenme ile geliştirilir. Mesleki beceriler, etik biçimde kullanılırsa her zaman daha etkin olacaktır (bakınız UES 4, *Mesleki Değerler, Etik ve Tutumlar*). Bazı beceriler eğitim programları içinde açıkça yer alır. Çeşitli öğrenme aktivitelerinin bu becerileri nasıl geliştirdiğini vurgulamak gerekli olabilir.
9. İlgili beceriler, muhasebe meslek mensuplarına piyasada bir rekabet eşiği sağlayabilir ve bireyin kariyeri boyunca ona yararlı olur. Ancak, bu becerilerin hepsi ruhsatlandırma noktasında tamamen geliştirilmeyecektir. Bazıları sürekli mesleki gelişimin odağı olabilir.
10. İyi bir genel eğitim kuruluşu, kendi içinde bir son olmamasına rağmen, adayların etkin düşünen ve iletişim kuran, mantıksal düşünerek ve kritik analizler yaparak araştırma yapma temeline sahip geniş görüşlü bireyler haline gelmelerine yardımcı olmanın bir yoludur. Bu kuruluş, adayların daha geniş toplumsal çevrede, daha iyi yargılama yapmaları ve mesleki yeterliliği kullanmaları, çeşitli gruplardan insanlarla etkileşim kurmaları, küresel düşünceleri ve mesleki büyüme sürecine başlamaları için karar almalarını mümkün kılacaktır. Bu becerilerin kazanılması onların öğretildiği yoldan daha önemlidir.
11. UES'lerde kullanılan aşağıdaki terimler, *Muhasebe Meslek Mensupları için Uluslararası Eğitim Standartlar Çerçevesinde* ve *IAESB Terimler Sözlüğünde* tanımlanmıştır.

Yürürlük Tarihi

12. Bu UES, 1 Ocak 2005 tarihinde yürürlüğe girer.

Mesleki Beceriler

13. **Muhasebe meslek mensubu olmak isteyen bireylerin aşağıdaki becerilere sahip olması gerekmektedir:**
- (a) **Entelektüel beceriler**
 - (b) **Teknik ve fonksiyonel beceriler**
 - (c) **Kişisel beceriler**
 - (d) **Sosyal ve iletişim becerileri**
 - (e) **Organizasyon ve işletme yönetimi becerileri**
14. Entelektüel beceriler genellikle altı aşamaya bölünür. Bunların azalan öneme doğru sıralanması: bilgi, kavrama, uygulama, analiz, sentez (birçok alandan bilgileri bir araya getirmek, tahmin yürütmek ve sonuca ulaşmak amacıyla) ve değerlendirme. Nitelendirilme noktasında adayların en yüksek seviyeye ulaşmış olmaları önemlidir.
- Entelektüel beceriler, bir muhasebe meslek mensubunun karmaşık örgütsel durumlarda problemleri çözme, karar alma ve iyi yargılama yapmasını mümkün kılar. Bu beceriler genellikle kapsamlı bir genel eğitimin ürünüdür. Gereken entelektüel beceriler aşağıdakileri içermektedir:
- (a) Beşeri, yazılı ve elektronik kaynak bilgisini saptama, elde etme, düzenleme ve anlama yeteneği;
 - (b) Soruşturma, araştırma, mantıksal ve analitik düşünme, muhakeme gücü ve çözümsel analiz kapasitesi; ve
 - (c) Alışılmamış ayarlarda olabilen yapılandırılmamış problemleri belirleme ve çözme yeteneği.
15. Teknik ve fonksiyonel beceriler genel beceriler ile muhasebeye özgü becerilerden oluşmaktadır. Bunlar:
- (a) Sayılardan anlama (matematiksel ve istatistiksel uygulamalar) ve IT becerisi
 - (b) Karar modellemesi ve risk analizi

- (c) Ölçme
 - (d) Raporlama
 - (e) Yasal ve düzenleyici şartlarla uyum
16. Kişisel beceriler, muhasebe meslek mensuplarının tutumları ve davranışlarıyla ilgilidir. Bu becerilerin geliştirilmesi bireysel öğrenme ve kişisel gelişime yardımcı olur. Bunlar:
- (a) Kendi kendini yönetme
 - (b) İnisiyatif, etki ve kendi kendine öğrenme
 - (c) Sınırlı kaynaklarla önceliklerin seçilmesi ve belirlenmesi yeteneği ve dar son teslim tarihlerini karşılamak için çalışma düzenleme yeteneği
 - (d) Değişimi öngörme ve adapte etme yeteneği
 - (e) Karar almada mesleki değerler, etik ve tutumların uygulanmasını dikkate almak
 - (f) Mesleki Şüphecilik
17. Toplumsal ve iletişim becerileri, bir muhasebe meslek mensubunun kuruluşun ortak yararı için diğerleriyle birlikte çalışmasını; bilgi alıp vermesini; makul kararlar oluşturması ve etkili kararlar vermesini sağlar. Toplumsal ve iletişim becerileri aşağıdakileri gerçekleştirme sorumluluğunu içerir:
- (a) çatışmalara karşı koymak ve onları çözmek için bir danışma süreci içinde diğerleriyle birlikte çalışma;
 - (b) takım içinde çalışma;
 - (c) kültürel ve entelektüel biçimde farklı insanlarla etkileşim kurma;
 - (d) mesleki konularda kabul edilebilir çözümler ve anlaşmaları müzakere etme;
 - (e) karşıt-kültürel yapılar içinde etkili bir biçimde çalışma;
 - (f) resmi, resmi olmayan, yazılı ve sözlü bildiriler aracılığıyla görüşleri etkili bir biçimde sunma, tartışma, rapor haline getirme ve savunma;

UES 3: MESLEKİ BECERİLER VE GENEL EĞİTİM

- (g) kültürel ve dil farklılıklarına hassasiyeti içererek etkili dinleme ve okuma.
18. Muhasebe meslek mensupları için organizasyonel ve iş yönetimi becerilerinin önemi giderek artan hale geliyor. Muhasebe meslek mensuplarının, kuruluşların gündelik yönetiminde daha aktif bir rol oynaması talep edilmektedir. Daha önceleri rolleri diğerleri tarafından kullanılan bilgileri sağlamak ile sınırlandırılırken, bugün muhasebe meslek mensupları genellikle karar alma takımının bir parçasıdır. Bunun sonucunda, bir organizasyonun her yönüyle nasıl işlediğini bilmeleri çok önemlidir. Böylece muhasebe meslek mensuplarının geniş bir işletme genel görünüm ile politik bilinç ve küresel bir görünümü geliştirmeye ihtiyaçları bulunmaktadır.

Organizasyon ve işletme yönetimi becerileri aşağıdakileri içerir:

- (a) Stratejik planlama, proje yönetimi, beşeri ve kaynak yönetimi ve karar alma
- (b) Görevlerin düzenlenmesi ve devredilmesi; motivasyon ve insan gelişimi yeteneği
- (c) Liderlik
- (d) Mesleki yargı ve ayırt etme.

Genel Eğitim

19. **Tüm mesleki eğitim programları genel eğitimin bazı kısımlarını içermelidir.**
20. Kapsamlı bir genel eğitim mesleki becerilerin kazanılmasına önemli biçimde katkıda bulunur (bakınız UES 1, *Muhasebe Mesleği Eğitim Programına Giriş Şartları*). Genel eğitim şartları, programdan programa ve ülkeden ülkeye değişiklik gösterir. Genel eğitim, mesleki olmayan bilginin geliştirilmesine, entelektüel bilgiye, toplumsal ve iletişim becerilerine ve kurumsal ve yönetim becerilerine odaklanır.
21. Kapsamlı bir genel eğitim hayat boyu öğrenmeye katkıda bulunabilir ve üzerinde mesleki ve muhasebe çalışmalarının gerçekleştirilmesi için bir temel sağlayabilir. Bu aşağıdakilerden oluşabilir:
- (a) tarihteki fikirlerin ve olayların akışının anlaşılması, bugünün dünyasındaki farklı kültürler ve bir uluslararası görünüm;

UES 3: MESLEKİ BECERİLER VE GENEL EĞİTİM

- (b) insan davranışı temel bilgisi;
 - (c) dünyada fikirlerin, sorunların ve karşıt ekonomik, politik ve sosyal güçlerin genişlik hissini anlaşıması;
 - (d) nicel verilerin sorgulanması ve değerlendirilmesi deneyimi;
 - (e) sorguların yürütülmesi, mantıksal fikirlerin uygulanması ve kritik düşüncelerin kavranması yeteneği;
 - (f) sanat, edebiyat ve bilimin takdir edilmesi;
 - (g) kişisel ve sosyal değerler ve soruşturma ve yargılama süreci bilinci; ve
 - (h) önemli hükümlerin verilmesinde deneyim.
22. Genel bir eğitim, bir dizi farklı yolla ve farklı oluşumlarla kazanılabilir. Genel eğitim, muhasebe, finans ve ilgili bilgi, organizasyon ve işletme bilgisi ve bilgi teknolojileri bilgisini de dahil muhasebe mesleği konularına tahsis edilen programın dengesi ile bir lisans programının herhangi aşamasında yer alabilir. (bakınız UES 2, *Muhasebe Mesleği Eğitim Programının İçeriği*). Ayrıca genel eğitim muhasebe lisans programlarına program boyunca dağıtılan kilit becerilerin kazanılması şartı ile tamamen entegre edilebilir.
23. Adaylar ayrıca muhasebe dışı dereceler de alabilirler ve daha sonra meslek kuruluşları tarafından hazırlanan sınavları vererek, gerekli muhasebe mesleği bilgisini kazanabilirler. Adaylar, ayrıca, sınavlara çalışma ile birleştirerek işteki deneyimler aracılığıyla da kilit becerileri elde edebilir. Bu birleşim genel bilgi ve beceri unsurlarını içerecektir ve böylece muhasebe meslek mensubu olarak nitelendirilmek için gerekli olan altı çizilen teknik bilgiyi içererek yeterlilik ve yetenekleri geliştirecektir.
24. Bu becerilerin nasıl kazanıldığı bir IFAC üye kuruluşundan diğerine değişir. Bu Standardın nasıl uygulandığı her bir kuruluşun bulunduğu kültürel çevreye ve mevcut eğitim altyapısına bağlıdır. Bunun sonucunda, genel eğitimin bir kısmı, yüksek eğitimin öncesindeki kapsamlı bir veya genişletilmiş orta öğretim süresinde elde edilebilir.

ULUSLARARASI EĞİTİM STANDARDI
UES 4
MESLEKİ DEĞERLER, ETİK VE TUTUMLAR

İÇİNDEKİLER

	Paragraf
Standardın Amacı ve Kapsamı1-3
Giriş4-11
Yürürlük tarihi12
Mesleki Değerler, Etik ve Tutumlar13-16
Mesleki Değerler, Etik ve Tutumların Öğretilmesi17-22
İş Yerinde Öğrenme ve Mesleki Değerler, Etik ve Tutumlar23-27

Standardın Amacı ve Kapsamı

1. Bu Uluslararası Eğitim Standart (UES), muhasebe meslek mensuplarının ruhsat almasına yönelik eğitim programları boyunca kazanılması gereken mesleki değerler, etik ve tutumları saptar.
2. Bu UES'in amacı, IFAC üye kuruluşu üyeliği için adayların muhasebe meslek mensubu olarak çalışmalarını için uygun mesleki değerler, etik ve tutumlar donanımına sahip olmalarını sağlamaktır.
3. IFAC, dünyadaki muhasebe mesleğinin farklı kültürler ve düzenleyici şartlara sahip bir çevrede yer aldığını kabul eder. Uluslararası Muhasebe Meslek Mensupları için Etik Standartları Kurulu (IESBA), her halükarda, bir uluslararası *Muhasebe Meslek Mensupları İçin Etik Kuralları* (IESBA Etik Kuralları) belirlemiş ve yayınlamıştır. Mesleki değerler, etik ve tutumlar, kamu yararına sürekli yüksek kalitede hizmetlerin sağlanmasını mümkün kılmak amacıyla mesleği geliştirmek ve ilerletmek için IFAC misyonu ile doğrudan ilişkilidir.

Giriş

4. Toplum, muhasebe mesleğinin yüksek beklentilerine sahiptir. Tüm muhasebe meslek mensuplarının bütün ilişkilerini düzenlemelerinde etik ilkeleri kabul etme ve gözlemlemesi esastır. Mesleki değerler, etik ve tutumlar muhasebe meslek mensuplarını bir mesleğin üyesi olarak tanımlamalı ve meslek mensupları olarak yaptıkları her şeyi şekillendirmelidir. Üyelerinin mesleki etik ilkeleri muhasebe meslek mensupları üzerine yerleşen mesleki etik sınırlamalarının esas gerekçesi konusunda yeterli bir kavrayışa ve sahip olmalarını sağlamak üye kuruluşların sorumluluğundadır.
5. Muhasebe meslek mensupları karar almada önemli bir rol oynadıklarından, mesleki ve yönetsel kararların olası etik sonuçlarının tam bir takdirine sahip olmaları gerekir. Ayrıca, karar alma sürecine katılanlar üzerine düşebilecek olan etik ilkelerin gözlemlemesi ve tutulması baskılarından haberdar olmaları gerekir. Bu durum onlar muhasebe bürolarında, sanayi ve ticarete, kamu sektöründe veya eğitimde çalışıyorlarsa da doğrudur.
6. Muhasebe meslek mensupları bir değişim dünyasında çalışmaktadır. Hem kurumsal hem kamusal iyi yönetim büyük ölçüde mesleki değerler, etik

UES 4: MESLEKİ DEĞERLER, ETİK VE TUTUMLAR

ve tutumlara olan bağlılığa dayanır. Bu koşullarda, etik ilkelerinde net bir anlayış ve eğitim esastır.

7. IFAC, üye kuruluşların, şimdiki ve gelecekteki üyeleri ile genel olarak topluma karşı, üyelerinin sürekli bir mesleki değerler, etik ve tutum anlayışına sahip olmalarını sağlamak amacıyla yükümlülüğe sahiptir. Bu anlayışın bir değişim çevresinde onların verimli, dürüst ve anlayışlı çalışmalarını sağlamakta yeterli olması gerekir. Bu UES'in amacı bu görevin yerine getirilmesinde üye kuruluşları desteklemektir.
8. Mesleki değerler, etik ve tutumların eğitim çerçevesi içinde doğru olarak ele alınması gerekmektedir. Eğer gelecek muhasebe meslek mensupları, mesleki değerleri, etik ve tutumları işlerinde önemli olarak algıarlarsa, mesleki değerler, etik ve tutum işlemlerini kendi temel eğitim programları için önemini daha iyi algılar.
9. Eğitimciler ve meslek kuruluşları, öğrencilere mesleki değerler, etik ve tutumları öğretmeyi ve etik davranışları geliştirme ve telkinini birbirinden ayırmalıdır. Gelişmekte olan mesleki değerler, etik ve tutumlar bir muhasebe meslek mensubunun eğitiminin ilk aşamalarında başlamalı ve kariyer boyunca yeniden vurgulanmalıdır. Muhasebe meslek mensuplarının bu durumu hayat boyu öğrenmenin bir parçası olarak algılaması gerekir.
10. Eğitim programları, pozitif ve katılımcı bir yolla etik kurallarla ilgilenmelidir. Örneğin, etik davranış, kurumsal başarısızlık ve yolsuzluk arasında bağlantılar geliştirerek göstermelidir. Muhasebe meslek mensuplarının deneyimlerinden bir şeyler öğrenmeleri önemlidir. Bunu akılda tutarak, eğitim programları öğrencilerin bir deneyimi dikkate almaları gerekli kılındığı zamanı, neyin iyi gittiğini, neyin işlemediğini, benzer koşullarda gelecekte ne gibi tutumların takınılması gerektiğinin yansımaları içermelidir.
11. UES'lerde kullanılan aşağıdaki terimler, *Muhasebe Meslek Mensupları için Uluslararası Eğitim Standartlar Çerçevesinde* ve *IAESB Terimler Sözlüğünde* tanımlanmıştır.

Yürürlük Tarihi

12. Bu UES, 1 Ocak 2005 tarihinde yürürlüğe girer.

Mesleki Değerler, Etik ve Tutumlar

13. Muhasebe mesleği eğitimi programı, potansiyel muhasebe meslek mensuplarına mesleki yargıda bulunulması ve toplumun ve mesleğin çıkarına en uygun etik davranışla hareket edilmesi amacıyla mesleki değerler, etik ve tutumlar çerçevesini sağlamalıdır.
14. Muhasebe meslek mensuplarının zorunlu değerleri, etik ve tutumları IFAC Muhasebe Meslek Mensupları için Etik Kurallar ile uyumlu uygun yerel etik kuralların uyma taahhüdünü içerir.
15. Muhasebe meslek mensupları için eğitim programındaki değerler ve tutumların kapsamı aşağıdakiler için bir taahhüde neden olmalıdır:
 - (a) kamu yararı ve sosyal sorumluluklara karşı duyarlılık;
 - (b) sürekli gelişim ve hayat boyu öğrenme;
 - (c) güvenilirlik, sorumluluk, vakitlilik, nezaket ve saygı; ve
 - (d) yasalar ve yönetmelikler.
16. Mesleki değerler, etik ve tutumların öğrenilmesini amaçlayan her bir programın yaklaşımı kendi ulusal ve kültürel çevresini ve hedeflerini yansıtırken, en azından tüm programlar aşağıdakileri içermelidir:
 - (a) Etiğin Doğası;
 - (b) Etik için detaylı kurala dayalı ve çerçeve yaklaşımlarının farklılıkları, bunların avantajları ve sakıncaları;
 - (c) Dürüstlük, tarafsızlık, mesleki yeterliliğe bağlılık ve gereken özen ve gizlilik gibi temel etik ilkelerle uyum;
 - (d) Mesleki davranış ve teknik standartlarla uyum;
 - (e) Bağımsızlık, şüphecilik, hesap verebilirlik ve kamu beklentileri kavramlarını;
 - (f) Etik ve Meslek: sosyal sorumluluk;
 - (g) Yasalar, düzenlemeler ve kamu çıkarı arasındaki ilişkiyi de dahil etik ve yasa;
 - (h) Bireylere, mesleğe ve genel olarak topluma karşı etik olmayan davranışın sonuçları;

- (i) İşletme ve iyi yönetime ilişkin etik; ve
- (j) Etik ve birey muhasebe meslek mensubu: muhbirlik, çıkar çatışması, etik ikilemler ve bunların çözülmesi.

Mesleki Değerler, Etik ve Tutumların Öğretilmesi

17. Mesleki değerler, etik ve tutumların gelecek muhasebe meslek mensupları için önemi nedeniyle bu başlığın belirtilmesi ayrı bir konu olarak tahlil edilebilir. Öğrenciler ilerleme kaydettiklerinde ve diğer konular hakkında daha fazla bilgiye sahip olduklarında, konuları birleştirmek uygun olacaktır. Bu durum, öğrencileri diğer konuları çalışırken ele alınan problemlerin olası etik uygulamalarını aramaları ve dikkate almaları için cesaretlendirecektir.
18. Öğrencilerin, muhasebe meslek mensupların yaptığı her işte değerler, etik ve tutumları kullandıklarını ve bunların piyasada güven ve doğruluğa nasıl katkıda bulunduğunu anlamaları gerekmektedir. Sonraki davranışlar, belli etik sorunları tüm muhasebe meslek mensupları tarafından muhtemelen katlanılması ve herhangi bir belli kültürel çevrede daha büyük olasılıkla serbest çalışan muhasebe meslek mensuplarının karşılanması için açıklayabilir.
19. Öğrenciler etik kurallarının rolünü çalışmaya cesaretlendirilmeli ve uygun etik kurallarını kritik bir biçimde değerlendirmelidir. Öğrenciler, muhasebe meslek mensuplarının çalıştıkları yerde bir doğruluk ve dürüstlük çerçevesi yaratmak için olumlu bir çaba olarak bu alanda mesleki beyanları görüntülemeye davet edilebilirler. Öğrencilerin, diğer mesleklerin etik beyanlarını incelemeleri ve muhasebe mesleği için diğer olası yaklaşımları incelemeleri ve tartışmaları amacıyla cesaretlendirilmeleri gerekir. Kuralları öğrenme rotası ve sonraki ezber metinleri arzu edilen etkiyi yaratmayacaktır.
20. Mesleki değerler, etik ve tutumların muhasebe öğrencilerine tebliği katılımcı yaklaşımların kullanımı aracılığıyla büyük oranda genişletilebilir. Bu yaklaşımlar aşağıdakileri içerebilir:
 - (a) Çok taraflı vaka çalışmaları gibi öğretim materyallerin kullanımı;
 - (b) Canlandırma;
 - (c) Seçilmiş metinleri ve videoları tartışma;

UES 4: MESLEKİ DEĞERLER, ETİK VE TUTUMLAR

- (d) Etik ikilemleri içeren gerçek hayat iş durumlarını analiz etme;
 - (e) Disiplin beyanları ve bulguları ele alma; ve
 - (f) Kurumsal veya mesleki karar alma deneyimlerine sahip konuşmacılarla seminerlerde kullanma.
21. Bu gibi katılımcı çalışma, kişiler ve işler için karmaşık yönetim kararları vermeden kaynaklanabilecek etik sonuçları ve olası çatışmalar hakkında daha büyük bir farkındalığa dahil olmalarına sebep olacaktır. Uzaktan öğrenim programları, tüm bu katılımcı deneyimleri sağlamada sınırlı kalabilirler, fakat mümkün olduğu kadar fazla yaklaşım, öğrenme deneyimini artırmada kullanılabilir.
22. Muhasebe meslek mensupları için etik deneyimlerinden bir şeyler öğrenmeleri çok önemlidir. Bu akılda tutularak, eğitim programları, öğrencilerin bir deneyimi dikkate almaları gerekli kılındığı zamanı, neyin iyi gittiğini, neyin işlemediğini, benzer koşullarda gelecekte ne gibi tutumların takınılması gerektiğinin yansımaları içermelidir.

İş Yerinde Öğrenme ve Mesleki Değerler, Etik ve Tutumlar

23. Mesleki değerler, etik ve tutumlar tüm muhasebe meslek mensuplarının çalışmasını etkiler. Doğru etik davranış teknik yeterlilik kadar önemlidir. Üye kuruluşların, üyeliğe kabulü öncesinde uygun eğitim ve stajı kazanmak için çalışmaları gerekecektir. Dolayısıyla, eğitim ve staj döneminin öğrencilere (stajyerlere), çalışma yerinde mesleki değerler, etik ve tutumların uygulanmasını gözlemlemeleri için bir fırsat vermek amacıyla yapılandırılması gerekir.
24. Staj denetiminden sorumlu olanlar, muhasebe meslek mensuplarının iş yerinde oynadıkları rolün etik boyutlarını stajyerlerine vurgulamalıdır. Bu, çalışmalarında herhangi bir açık etik uygulamaları ve tartışmalarını belirlemek, bu gibi oluşumlar üzerinde ilk görüşleri biçimlendirmek ve üstleriyle bunları tartışmaları amacıyla onlar desteklenerek yapılabilir.
25. Denetmenler ya da mentörlerle yapılan tartışmalara ek olarak, etik sorunları tartışmak için stajyerler için farklı yollar vardır, örneğin organizasyon içindeki diğer personelle tartışmak ya da mülakat yapmak.

UES 4: MESLEKİ DEĞERLER, ETİK VE TUTUMLAR

26. Stajyerler ve henüz muhasebe meslek mensubu olarak ruhsatlandırılmış olanlar, olası etik sonuçları olacağı algılanan işverenlerinin çalışmalarıyla ilgili konulardaki tartışmalara katılmaktan ve maruz kalmaktan da yarar sağlayabilecektir, örneğin, aşağıdakilerle ilgili çıkar çatışmaları:
- Muhasebe meslek mensuplarının iş sorumlulukları (organizasyonların politikaları ve denetmenlerin talimatları ile tanımlanan sorumlulukları içine alarak) ve mesleki sorumlulukları (diğer kaynaklar arasında mesleki yürütme kuralları olarak tanımlandığı gibi);
 - Gizlilik sınırları de dahil bilginin gizliliği;
 - Meslek kuruluşlarının yapısı ve amacı (üyelerin adına yürütülen lobi faaliyetleri de dahil); ve
 - Örneğin, uygun olmayan savunma ve kazanç yönetimin de dahil muhasebe meslek mensuplarının karşılaşılabileceği çıkar çatışmalarının çeşitli yolları;
27. Etik problemler ve olası ikilemler ortaya çıkabilir. Bir hareket veya durum şeklinin etik yönleri hakkında bir şüphenin bulunduğu durumlarda, stajyerlerin bazı kabul edilmiş referans noktasına, biri ya da diğeri uygun hareket şekli olabilen, iş çevresinde veya üye kuruluş içinde danışması gerekmektedir.

ULUSLARARASI EĞİTİM STANDARDI
UES 5
STAJ ŞARTLARI

İÇİNDEKİLER

	Paragraf
Standardın Amacı ve Kapsamı1-3
Giriş4-8
Yürürlük tarihi9
Staj Şartları10-17
İzleme ve Kontrol18-26

UES 5: STAJ ŞARTLARI

Standardın Amacı ve Kapsamı

1. Bu Uluslararası Eğitim Standart (UES), IFAC üye kuruluşlarının üyelerinin muhasebe meslek mensubu olarak ruhsatlandırılmadan önce elde etmelerini gerekli kılınan stajı saptamaktadır.
2. Bu UES'in amacı, muhasebe meslek mensubu olmaya çalışan adayların, ruhsat sahibi muhasebe meslek mensupları olarak çalışmak için ruhsatlandırılmaları sırasında uygun olduğu düşünülen staj deneyimini yerine getirmiş olmalarını sağlamaktır.
3. Daha ileri gelişmeler, ruhsat aldıktan sonra, adayların bir kanuni denetçi veya uzmanlığın birtakım çeşitli biçimlerinin seviyesine getirilmeleri amacıyla gerekli kılınabilir. Her hangi bir olayda, hayat boyu öğrenme, mesleki yeterliği geliştirmek ve korumak için şart olacaktır. (ayrıca bakınız UES 7, Sürekli Mesleki Gelişim: *Yaşam Boyu Öğrenme ve Mesleki Yeterliliğin Sürekli Gelişimi Programı*).

Giriş

4. Muhasebe meslek mensuplarının çalışmasını gerçekleştirilerek kazanılan stajın, muhasebe mesleği eğitim programlarıyla edinilen bilgiye ek olarak, adayların kamuya kendilerini muhasebe meslek mensubu olarak tanıtmadan önce gerekli olduğu düşünülmektedir (ayrıca bakınız UES 3, *Mesleki Beceriler ve Genel Eğitim*). Dünya genelinde muhasebe mesleği kuruluşlarını çevreleyen koşulların çeşitli olduğu dikkate alındığında, staj şartları bir kuruluştan diğerine değişiklik gösterebilir.
5. Staj sırasında, akademik çalışma veya meslek ruhsatı için çalışma arasındaki denge bir ruhsatlandırmadan diğerine değişebilir. IFAC üye kuruluşları, kendi ihtiyaç ve gereksinimlerini; ilgili düzenleyici otoritelerin şartları ile muhasebe meslek mensuplarının ehil olduğuna dair kamuoyu beklentilerini karşılamak için kendi staj şartlarını adapte etmelidir.
6. Bir muhasebe meslek mensubu olarak ruhsat almak için hazırlanırken gerekli olan dünyada kullanılan tek bir eğitim ve deneyim birleşimi bulunmamaktadır. Eğitim şartları, pratik işletme ve muhasebe uygulamalarını kapsamak üzere genişletildiğinde, bu eğitimin bir parçası staj şartlarının bir kısmına katkıda bulunabilir.
7. İşverenler, iş arkadaşları ve mentorlar stajyer tarafından elde edilen staj planlanması ve izlenmesinde önemli bir rol oynarlar.

UES 5: STAJ ŞARTLARI

8. UES'lerde kullanılan aşağıdaki terimler, *Muhasebe Meslek Mensupları için Uluslararası Eğitim Standartlar Çerçevesinde ve IAESB Terimler Sözlüğünde* tanımlanmıştır.

Yürürlük Tarihi

9. Bu UES, 1 Ocak 2005 tarihinde yürürlüğe girer.

Staj Şartları

10. **Muhasebe meslek mensuplarının işini yerine getirmekte staj süresi ruhsatlandırma öncesi programının bir parçası olmalıdır. Bu süre, adayların, mesleki yeterliliğe sahip olarak işlerini yerine getirmeleri ve kariyerleri boyunca gelişmelerini sürdürmeleri için gerekli olan mesleki bilgileri, mesleki becerileri, mesleki değerler, etik ve tutumları elde ettiklerini göstermelerine izin verecek uzunluk ve yoğunlukta olmalıdır.**
11. **Staj süresi en az üç yıl olmalıdır. Pratik muhasebe uygulamasının güçlü bir unsuru ile mesleki eğitimin uygun bir mezuniyet süresi (lisans derecesi ötesinde, örneğin mastır) staj yükümlülüğüne en fazla 12 ay katkıda bulunabilir.**
12. Genel eğitim, mesleki eğitim ve stajın uygun bir karışımı aracılığıyla ehil muhasebe meslek mensupları yetiştirmek toplam hedefi oluşturmaktadır. 10 ve 11. paragraflar yerine getirildiği sürece doğru karışım değişebilir. Staj şartını karşılamak için gerekli olarak harcanan zaman yeterli değildir. Stajyerlerin, elde ettikleri yetenekleri göstermeleri gerekmektedir.
13. Akademik çalışma veya mesleki ruhsatlandırma için çalışmaya ek olan uygun bir stajın süresi, adayların kendilerini halka muhasebe meslek mensubu olarak tanıtmadan önce gerekli olduğu düşünülmektedir. Staj ve eğitimin doğru birleşimi, ayrı ayrı üye kuruluşlar tarafından koyulan kurallara, ulusal ve yerel yasalara, düzenleyici otoritelerin şartlarına ve kamu beklentilerine göre farklılık gösterecektir.
14. Örneğin, pratik uygulama üzerine sağlam bir vurgu yapan genişletilmiş eğitim programlarının bazıları staj şartının bir parçasına katkıda bulunabilir. Akademik ya da mesleki ruhsatlandırma için yapılan çalışma edinilen muhasebe mesleği bilgisinin kazanılması ve gösterilmesinin yararlı metodlarıdır. Ancak, bu çalışma iş yerinde mesleki yeterliliğin gerçekleştiril-

UES 5: STAJ ŞARTLARI

miş olduğunu zorunlu olarak göstermez. İşte kazanılan deneyim, stajyerleri, ehil muhasebe meslek mensupları olmaları için gerekli olan birçok uygulama becerileri ile donatır.

15. Stajyerlerin başvurdukları mesleki kuruluş tarafından uygun olduğu düşünülen görevlerde staj yapmaları gerekir.
16. Staj, bir çalışma programı sonrasında veya bir çalışma programı ile birlikte yapılabilir.
17. Staj, stajyerlerin aşağıdakiler ile yeterliliklerini geliştirdikleri mesleki bir çevrede gerçekleştirilir:
 - (a) organizasyonun, iş yerindeki işleyişlerin nasıl olduğu ve iş ilişkileri ve konularındaki anlayışlarını genişletmek;
 - (b) muhasebe işleri ile diğer iş fonksiyonları ve aktivitelerini ilişkilendirme kabiliyetinde olmak;
 - (c) hizmetlerin sunulduğu çevreden haberdar olmak;
 - (d) pratik ve gerçek yaşam koşullarında uygun mesleki değerler, etik ve tutumları geliştirmek (ayrıca bakınız UES 4, *Mesleki Değerler, Etik ve Tutumlar*); ve
 - (e) sorumluluğun ilerleyen seviyelerinde çalışmak için fırsata sahip olmak.

İzleme ve Kontrol

18. **Üye kuruluş ve/veya düzenleyici otorite, staj adayların elde ettiklerinin kabul edilebilirlik olduğunu temin etmeleri gerekir. Muhasebe meslek mensubu olarak ruhsat alınmaya götüren deneyim, IFAC üye kuruluşunun deneyimli bir üyesi olan bir mentorun talimatı doğrultusunda yürütülmelidir. Bir staj programının etkili olabilmesi için, bir meslek kuruluşunun veya düzenleyici otoritenin, stajyerin, mentorun ve işverenin birlikte çalışması gerekir.**
19. **Staj programı, hem stajyer hem de işveren için karşılıklı faydaya sahip olmalı ve birlikte geliştirilmelidir. Kazanılmış bir staj kaydı, mentör tarafından belirli aralıklarla gözden geçirilmelidir.**
20. Bir stajyer, muhasebe meslek mensubu olarak ruhsatlandırılmadan önce, IFAC üye kuruluşları; denetçiler veya mentorlerin gözden geçirdiği yazı-

UES 5: STAJ ŞARTLARI

lı sunumların temelinde ve muhtemelen stajyerler tarafından yapılan sözlü sunumlar ile desteklenerek yapılan stajı değerlendirmelidir.

21. Mentorlar, organizasyon içindeki muhasebe meslek mensubu bile olmayan diğer kişiler tarafından rehberlik işlevini yerine getirirken desteklenebilir.
22. Staj programının, meslek kuruluşu tarafından belirlenen deneyim yükümlülüklerini karşılama amacıyla düzenlenmesi ve uygulanması gerekmektedir. Staj programının işveren için, bu işveren sanayi, ticaret, hükümet ya da muhasebe bürosunda bulunsun ya da bulunmasın, verimli ve maliyet etkin olması da gerekmektedir.
23. Mentorlar stajyerler ve üye kuruluşlar arasında önemli bir bağı temsil ederler. Staj döneminin planlanmasından ve stajyerlere rehberlik etmekten sorumlu olabilirler. Üye kuruluşlar mentorlar için de eğitim sağlanmasını ve raporlama düzenlemelerini yerine koymayı arzulayabilirler.
24. Ruhsatlandırma noktasında, denetim lisansına sahip olmak için uygun olan üyelerin IFAC üye kuruluşları, ruhsatlandırma öncesindeki dönem boyunca uygun denetim deneyimine sahip olmasını sağlaması gerekir. Lisans dışarıdan bir kuruluş tarafından veya ruhsatlandırma sonrasında verildiyse, bu kuruluş ruhsat için gerekli olan şartları formüle edecektir. Bu yükümlülükler ruhsatlandırma sonrası dönem boyunca da yerine getirilebilir (ayrıca bakınız UES 8, *Denetçiler İçin Yeterlilik Şartları*).
25. Deneyim kaydının, meslek kuruluşu veya düzenleyici otorite tarafından belirlenen yükümlülüklerin yerine getirilmesinin sağlanması amacıyla stajyer için kurulan genel program ile düzenli olarak karşılaştırılması gerekmektedir. Staj programında tahmin edilen ilerlemenin sağlanması beklenen gelişme oranına uymazsa, bunun nedenlerini bulmak ve geliştirilmesi için neler yapılabileceğini keşfetmek için gözden geçirilmesi gerekmektedir. Bu düzenli karşılaştırma, tüm tarafların staj hakkında yorumda bulunmaları ve stajyerin gelecekteki gelişimine katkıda bulunmaları için başka bir fırsat doğuracaktır.
26. Uygun deneyime ulaşmayı sağlamak için üye kuruluşların atması gereken adımlar aşağıdakileri içermektedir:
 - (a) Yapılan stajın izlenmesi ve raporlanması için gerçekleştirilen bir izleme sistemini, genellikle bir örnekleme temelinde kurmak;

UES 5: STAJ ŞARTLARI

- (b) Staj programıyla ve onların görevleri ve sorumluluklarıyla ilgili olarak işverenler, mentorlar ve stajyerler için detaylı olarak yazılı yönetmelik sağlamak;
- (c) Stajyerler için uygun deneyimin sağlanması için uygun işverenleri tasdikleyecek bir mekanizma kurmak;
- (d) Deneyime başlamadan önce staj çevresini değerlendirmek ve onaylamak (örneğin, stajyerlerin doğru talimat, denetim, rehberlik, danışma ve değerlendirme almalarını sağlamak için stajın doğası ve kapsamı ve işverenlerin eğitim düzenlemelerinin gözden geçirilmesi gerekmektedir);
- (e) Üyelik öncesinde, uygun bir şekilde desteklenen stajyerlerin yaptıkları sözel sunumlar ile muhtemelen desteklenen yazılı sunumlar temelinde yapılan stajın değerlendirilmesi (ayrıca bakınız UES 6, *Mesleki Kabiliyetlerin ve Yeterliliğin Değerlendirilmesi*);
- (f) Stajyerlere geri bildirimde bulunmak ve yeterlilikler elde edildiğinde bunu onaylamak;
- (g) Önceden onaylanmış işverenleri ve mentörleri izlemek. İncelemenin gelişme ihtiyacı olan alanlarda yapılması tavsiye edilebilir veya uygun deneyim kriterinin karşılanmadığı boyutta koşullar değişmişse, onayın kaldırılması önerilebilir;
- (h) Onaylanmış tüm işverenlerin ziyaret edilmesi mümkün değilse, stajyerlerin stajının doğası, kapsamı ve içeriğinde varsa bulunan değişiklikleri içermesi amacıyla bir periyodik raporlama sistemi kurmak; ve
- (i) Yapılan stajın alakalı ve uygun olduğunu garanti etmeye yardım etmek için muhasebe meslek mensupları tarafından istenen yeterliliklerin periyodik bir çalışmasını üstlenmek.

ULUSLARARASI EĞİTİM STANDARDI
UES 6
MESLEKİ YETENEKLERİN VE YETERLİLİĞİN
DEĞERLENDİRİLMESİ

İÇİNDEKİLER

	Paragraf
Standardın Amacı ve Kapsamı1-4
Giriş5-9
Yürürlük tarihi10
Mesleki Yetenekler ve Yeterliliğin Değerlendirilmesi11-23

Standardın Amacı ve Kapsamı

1. Bu Uluslararası Eğitim Standardı (UES), ruhsatlandırma öncesinde bir adayın mesleki kabiliyetlerini ve yeterliliğinin son bir değerlendirmesinin yapılması şartlarını saptar.
2. Bu UES, mesleki eğitim programları aracılığıyla kazanılan mesleki kabiliyetlerin (ör; mesleki bilgi, mesleki beceriler ve mesleki değerler, etik ve tutumlar) değerlendirilmesini ele almaktadır (ayrıca bakınız UES 2, *Muhasebe Mesleği Eğitim Programlarının İçeriği*, UES 3, *Mesleki Beceriler ve Genel Eğitim* ile UES 4, *Mesleki Değerler, Etik ve Tutumlar*).
3. *Muhasebe Meslek Mensupları için Uluslararası Eğitim Standartları Çerçevesi* içinde mesleki bilgi, mesleki beceriler ve mesleki değerler, etik ve tutumlar tartışılmıştır. Yetenekler, bireylerin elinde tuttuğu görevlerini ehil bir biçimde gerçekleştirmelerini sağlayan özelliklerdir. Yeteneklere sahip olma bireyin iş yerinde ehil bir biçimde çalışma olasılığının olduğunun iyi bir göstergesidir.
4. Belli yeterlilikler, mesleki beceriler ve değerler staj aracılığıyla daha iyi elde edilebilir ve iş yerinde veya iş yeri simülasyonları aracılığıyla daha iyi değerlendirilir. UES 5, *Staj Şartları*, stajın izlenmesi, kontrolü ve gözden geçirilmesi ile uğraşır.

Giriş

5. Üyeliğe kabul edilen adayların uygun vasıflara sahip olmalarını sağlayan yerinde değerlendirme prosedürlerine sahip olunması IFAC üye kuruluşlarının sorumluluğundadır. Bir dizi değerlendirme yetenek ve yeterliliğinin nihai değerlendirmesine yol açmak için yapılabilir.
6. Yeteneklerin ve yeterliliğin nihai değerlendirmesi tümüyle akademik niteliklere yapılan normal bir ektir ve üniversite lisans derecesi düzeyinin ötesindedir. Bu UES, bu değerlendirmenin önemli bir oranının kayıtlı bir biçimde olabileceğini öngörür. Destekleyici teorik bilgi ile pratik uygulama bilgisini test etmelidir.
7. Adayların; aşağıdakileri yapabildiklerini göstermeleri gerekmektedir:
 - (a) Müfredatın belli konularında sağlam bir teknik bilgiye sahip olduklarını;

- (b) Analitik ve uygulayıcı bir şekilde teknik bilgiyi uygulayabildiklerini;
 - (c) Çok-yönlü veya karmaşık problemleri çözmek için gerekli olan bilgiyi çeşitli konulardan çıkarabildiklerini;
 - (d) Eldeki veriler içinden alakasız olanlardan uygun bilgileri çıkararak belli bir problemi çözebildiklerini;
 - (e) Çoklu problem durumları içinde, problemleri belirleyebildiklerini ve ele alınmaları gereken sırada onları sınıflandırabildiklerini;
 - (f) Alternatif çözümler olabileceğini takdir ettiklerini ve bunları ele alırken yargılamanın rolünü anladıklarını;
 - (g) Bilgi ve becerinin çeşitli alanlarına entegre olabileceklerini;
 - (h) Kısa ve mantıksal bir biçimde gerçekçi tavsiyeleri formüle ederek kullanıcılar ile etkili şekilde iletişim kurabildiklerini; ve
 - (i) Etik ikilemlerini belirleyebildiklerini.
8. Ruhsatlandırma sürecinin staj kısmı; mesleki bilginin, mesleki beceriler ile mesleki değerler, etik kural ve tutumların pratik uygulanmasını ve gelişimini kolaylaştırma amacını taşımaktadır. Esasen, stajyerler muhasebe meslek mensubu rolünü yerine getirmedeki yeterliliklerini staj aracılığıyla göstereceklerdir. Staj değerlendirmesi ile ilgili detaylar, UES 5, *Staj Şartları* içinde bulunabilir.
9. UES’lerde kullanılan aşağıdaki terimler, *Muhasebe Meslek Mensupları için Uluslararası Eğitim Standartlar Çerçevesinde* ve *IAESB Terimler Sözlüğünde* tanımlanmıştır.

Yürürlük Tarihi

10. Bu UES, 1 Ocak 2005 tarihinde yürürlüğe girer.

Mesleki Yeteneklerin Ve Yeterliliğin Değerlendirilmesi

11. Adayların mesleki yetenekleri ve yeterliliği onların muhasebe meslek mensubu olarak ruhsatlandırılmalarından önce resmi olarak değerlendirilmelidir. Bu değerlendirme IFAC üye kuruluşunun sorumluluğundadır ve IFAC üye kuruluşu veya bir IFAC üye kuruluşundan alınan oneli katkı ile ilgili düzenleyici mercii tarafından yürütülmelidir.

12. **Mesleki yeteneklerin ve yeteneğin değerlendirilmesi:**
- (a) **Adayların cevaplarının önemli bir oranının kayıtlı bir biçimde olmasını gerektirecektir;**
 - (b) **Güvenilir ve geçerli olacaktır;**
 - (c) **Değerlendirmenin güvenilirliği için mesleki bilgi, mesleki beceriler ile mesleki değerler, etik ve tutumların tümünün önemli bir miktarını kapsamalıdır; ve**
 - (d) **Ruhsatlandırma öncesi programın sonunda uygulanabildiği kadarıyla yapılmalıdır.**
13. Mesleki yeteneklerin ve yeteneğin değerlendirilmesi IFAC üye kuruluşlarının sorumluluğudur. Bu değerlendirmenin IFAC üye kuruluşu veya bir IFAC üye kuruluşundan alınan önemli katkı ile ilgili düzenleyici mercii tarafından yürütülmesi gerekmektedir. Ancak, üye kuruluşlar, kendi değerlendirme düzenlemelerini yaparken tamamen veya kısmen diğer üye kuruluşlarla işbirliği yapmayı arzulayabilir. Bu durumda, değerlendirme sorumluluğu ruhsat veren üye kuruluşlara kalmaktadır.
14. Mesleki yeteneklerin ve yeteneğin değerlendirilmesi birçok amaca hizmet etmektedir. İlk olarak, üye kuruluşlar ve düzenleyici otoritelerin, işverenlerin, müşterilerin ve kamunun kendilerinden beklediği kabiliyet ve yeterliliğe muhasebe meslek mensubunun sahip olmasını sağlama sorumluluğu bulunmaktadır. İkincisi, müşterilerine, işverenlerine ve ilgili paydaşlara karşı bir özen gösterme görevi borçlu olan kişiler, bu sorumluluklarını yetkili bir davranış içinde yerine getirme gücünü göstermeleri gerekir. Üçüncüsü, kamu çıkarı korunmaktadır ve mesleğin güvenilirliği sadece mesleki yeterlik standartlarını karşılayanlara muhasebe meslek mensubu olmaya izin verildiği zaman genişletilebilir.
15. Kritik düşünce değerlendirmelerin güvenilir ve geçerli olup olmadığıdır. Güvenilir değerlendirmeler zamanla tutarlı ve objektif sonuçlar üretir. Geçerli değerlendirme metotları arzu edilen sonuçları değerlendirir ve nicel ve nitel önlemler kullanabilir. Değerlendirmelerin paydaşlarca kabul edilebilir olması ve kamu çıkarına hizmet etmesi gerekmektedir.
16. Değerlendirmelerin, değerlendirilmekte olan mesleki bilgi, mesleki beceriler ile mesleki değerler, etik ve tutumlar için uygun olması gerekmektedir.

17. Yetenek ve yeterliklerin tam yelpazenin tek bir oturumda değerlendirilmesinin pratik olmaması nedeniyle, tüm yelpazenin birçok oturumda kapsamı gerekmektedir. Bazı materyaller daha önce kapsanmış olabilir ve değerlendirme yapan kişiler bu materyalin bilindiği ve anlaşıldığı varsayımları için yetkili kılınır. Diğer durumlarda yeterliliklerin bazıları staj dönemi boyunca değerlendirilebilir.
18. IFAC, mesleki yeteneklerin ve yeterliliğin nihai değerlendirmesi için tercih edilen tek bir metot olmadığını kabul eder. Değerlendirilmekte olan yeteneklerin ve yeterliliklerin çeşitliliği nedeniyle, IFAC üyelerinin değerlendirilmekte olan yetenek ve yeterlilikler için uygun olan çeşitli değerlendirme metotlarını kullanması gerekir.
19. Benimsenen metotlar, aşağıdakileri içine alarak her bir üye kuruluşu özgü faktörlere de dayanacaktır:
 - (a) Coğrafi konum
 - (b) Mevcut eğitim ve diğer kaynakları
 - (c) Test edilen olan adayların sayılarını ve geçmişleri
 - (d) Staj fırsatlarını
20. Adayların mesleki yeteneklerinin ve yeterliliklerinin değerlendirilmesi için yeterli bir kanıt sağlanması amacıyla, değerlendirmenin kayıtlı bir biçimde verilen yanıtların önemi ağırlığında belirlenmesi gerekmektedir.
21. Adayların ayrıca, çok çeşitli durumlara, değişik unsurların hepsini entegre edebildiklerini ve bunları işyerinde bir muhasebe meslek mensubu gibi uyguladıklarını göstermeleri gerekmektedir.
22. Değerlendirmeler, sözel ve grup değerlendirmelerinin unsurları ile birlikte objektif test etmeyi de içerebilir. Senaryoya dayalı sorular ve vaka incelemeleri yüksek düzeyde entelektüel becerilerin test edilmesi için kullanılabilir. Değerlendirmenin, muhasebe meslek mensupları için, yetenekler ve yeterlilik nihai testinin güvenilirliğinin korunması amacıyla uygun zorluk düzeyinde olması gerekmektedir.
23. Mesleki yetenekler ve yeterlik, bireyin ruhsatlandırma öncesi programı üzerine yayılan bölümlerin serileri aracılığıyla değerlendirilebilir. Bununla birlikte, değerlendirmenin son kısmı, ruhsatlandırmaya giden bireyin ruhsatlandırma öncesi programının sonuna mümkün olduğunca yakın bir

UES 6: MESLEKİ YETENEKLERİN VE YETERLİLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ

zamanda yürütülmesi gerekmektedir. Bu final değerlendirme, kişinin bir muhasebe meslek mensubu olarak yeteneklere ve yeterliğe sahip olduğunu göstermesi amacıyla gerekli olan mesleki bilgi, mesleki beceriler ile mesleki değerler, etik ve tutumların bütününe yeterince kapsamı gerekmektedir.

ULUSLARARASI EĞİTİM STANDARDI
UES 7
SÜREKLİ MESLEKİ GELİŞİM:
YAŞAM BOYU ÖĞRENME VE MESLEKİ YETERLİLİĞİN
SÜREKLİ GELİŞİMİ PROGRAMI

İÇİNDEKİLER

	Paragraf
Standardın Amacı ve Kapsamı1-2
Giriş3-11
Yürürlük tarihi12
Yaşam Boyu Öğrenmenin Teşviki13-15
SMG'ye erişim16-17
Tüm Muhasebe Meslek Mensupları İçin Zorunlu SMG18-20
Alaka21-24
Ölçme25-26
Doğrulama27-28
SMG Yaklaşımları29-32
Girdi-Esaslı Yaklaşım33-35
Çıktı-Esaslı Yaklaşım36-39
Karma Yaklaşım40-41
İzleme ve Uygulatma42-54
Ek	

UES 7: SÜREKLİ MESLEKİ GELİŞİM: YAŞAM BOYU ÖĞRENME VE
MESLEKİ YETERLİLİĞİN SÜREKLİ GELİŞİMİ PROGRAMI

Standardın Amacı ve Kapsamı

1. Bu Uluslararası Eğitim Standartı (UES), üye kurumların aşağıda belirtilen hususları yerine getirmelerini öngörür:
 - (a) Muhasebe meslek mensupları arasında hayat boyu öğrenme sürecinin benimsenmesini teşvik etmek;
 - (b) Üyelerinin, sürekli mesleki gelişim fırsat ve kaynaklarına erişimlerini kolaylaştırmak;
 - (c) Kamu çıkarının korunması için gerekli mesleki yeterliği geliştirmek ve korumak üzere kullanılabilir kıyasların üyelerinin istifade edeceği şekilde tesis etmek; ve
 - (d) Muhasebe meslek mensuplarının mesleki yeterliklerinin sürekli bazda geliştirilmesi ve muhafazası süreçlerini takip etmek ve gerekli yaptırımların uygulanmasını temin etmektir.
2. Bu UES, müşterilerine, işverenine ve diğer paydaşlara yüksek kaliteli hizmet sağlamak için gerekli mesleki yeterliği geliştirmek ve muhafaza etmek hususunun, birey olarak muhasebe meslek mensubunun kendisinin sorumlu olduğu ilkesi üzerine inşa edilmiştir.

Giriş

3. Bu UES, üye kurumların, bir muhasebe meslek mensubunun kurumlarında üyeliğinin devamı koşullarının ayrılmaz bir parçası olarak, bir sürekli mesleki gelişim (SMG) yükümlülük programı uygulamalarını öngörür. Böylesi bir şart, kamunun (müşteri ve işverenler dahil olmak üzere) çıkarlarının korunmasına dair mesleğin amacına katkı yapar.
4. Bu UES, sürekli mesleki gelişim kavramlarını, yararlı, doğrulanabilir ve ölçülebilir öğrenme faaliyetleri ve bunların sonuçları şeklinde tanımlamaktadır.
5. Sürekli mesleki gelişim, muhasebe meslek mensubunun yeterli bir biçimde görevlerini yerine getirmesine imkan veren yetenekleri geliştiren ve devam ettiren öğrenme ve gelişim anlamındadır (bakınız *Muhasebe Meslek Mensupları için Uluslararası Eğitim Standartları Çerçevesi*).
6. IFAC'ın misyonu kamu çıkarına hizmet etmek, yüksek kaliteli mesleki standartlara uyumun tesis ve teşviki yolu ile dünya çapına muhasebe

UES 7: SÜREKLİ MESLEKİ GELİŞİM: YAŞAM BOYU ÖĞRENME VE MESLEKİ YETERLİLİĞİN SÜREKLİ GELİŞİMİ PROGRAMI

mesleğini güçlendirmek ve güçlü uluslararası ekonomilerin gelişmesine katkı yapmak, bu gibi standartları uluslararası yakınsamasını artırmak ve mesleğe ait uzman bilginin en alakalı olduğu hallerde kamu çıkarı meselelerinde görüş bildirmektir. Uluslararası Muhasebe Meslek Mensupları Etik Standartları Kurulu'nun *Muhasebe Meslek Mensupları İçin Etik Kuralları'nın* (IESBA Etik Kurallar) temel bir ilkesi şöyle demektedir: “Bir müşteri veya işverenin uygulama, mevzuat, ve tekniklerdeki güncel gelişmelere göre yetkin bir mesleki hizmetten istifade edebilmesini temin etmek üzere, gerekli seviyede mesleki bilgi ve beceriye daima sahip kalmak, bir muhasebe meslek mensubu için sürekli bir görevdir. Bir muhasebe meslek mensubu tüm mesleki ve ticari ilişkilerinde özenle ve yürürlükte olan teknik ve mesleki standartlara uygun şekilde hareket etmelidir”.

Bu UES, muhasebe meslek mensuplarının, yeterliliklerini sürekli kılmak konusundaki yükümlülüklerini nasıl yerine getirecekleri meselesini ele almaktadır.

7. Bilginin etkili olarak işlenmesi gerekmektedir çünkü, serbest hizmet veya sanayi, ticaret, eğitim veya kamu sektöründe bir muhasebe meslek mensubu, hızla genişlemeye ve değişmeye devam etmektedir. Muhasebe meslek mensupları gittikçe daha fazla bilgi ve beceri sahibi olmaları beklentisi ile karşılaşmaktadırlar. Kendileri ve ait oldukları meslek örgütleri, ayrıca, iç denetim, yönetim, mali tablolar ve bağımsız denetim hizmetlerinin kalitesi konusunda, şimdiye kadar görülmemiş bir ölçüde büyüteç altında kalmaktadırlar. Muhasebe meslek mensupları üzerindeki bu baskılar, hem kamu hem özel sektörde vakidir. Buna ilave olarak, küresel ekonomi içerisinde rekabetçi güce sahip olmak ihtiyacı, her tür kurum ve kuruluşta, muhasebe meslek mensuplarının rolü ve sorumlulukları üzerine çok daha yoğun bir şekilde odaklanılmasına yol açmıştır. Tüm sektörlerdeki muhasebe meslek mensuplarının yapabilecekleri önemli katkılar vardır. Muhasebe meslek mensuplarının bu beklentilere yanıt verebilmeleri bakımından, mesleki yeterliliğin sürekli geliştirilmesi ve hayat boyu öğrenim, kritik önemi haiz bulunmaktadır.
8. Muhasebe meslek mensuplarının, mesleki rollerinin gerektirdiği ve hizmetlerini kullananlar tarafından talep edilen yeterliliği, sürekli şekilde geliştirmelerini ve muhafaza etmelerini sağlamak konusunda, meslek camiasının da bir sorumluluğu vardır. IFAC üyesi olan kurumların, yetkin-

UES 7: SÜREKLİ MESLEKİ GELİŞİM: YAŞAM BOYU ÖĞRENME VE MESLEKİ YETERLİLİĞİN SÜREKLİ GELİŞİMİ PROGRAMI

liğin sürekli geliştirilmesi ve hayat boyu öğrenim sürecinin benimsenmesi hususlarını vurgulayarak, kendi üyelerini, paydaşlarını, ve kamuyu, sürekli mesleki gelişimin (SMG) yararları hakkında bilgilendirmeleri ve teşvik etmeleri, gerekmektedir.

9. Kendi başına SMG, tüm üyelerinin ve her zaman yüksek kaliteli hizmet sağlayacağı hususunu garanti edemez. Bu hususun başarılması, mesleki yeterliliğin devam ettirilmesinden daha fazlasını gerektirir; burada ayrıca bilginin, mesleki yargı kullanılarak ve nesnel bir tavır içerisinde uygulanması söz konusudur. Bunun da ötesinde, kişilerin programı benimseme derecelerinde ve öğrenme kapasitelerindeki farklar nedeni ile SMG programlarına katılan her kişinin bu programdan tam olarak yararlanacağı da garanti edilemez. Bütün bunlara karşın, işleri ile ilgili güncel yöntem ve genel bilgi hakkında kendilerini yenilemeyen üyelerin ise mesleki hizmetleri yeterli bir şekilde sağlamak imkanları olmayacağı kesindir. Dolayısıyla, SMG programının doğasından ileri gelen sınırlamalara rağmen, bir SMG şartının bulunması, kamunun güveninin devam etmesi bakımından önemlidir.
10. Muhasebe mesleği, daima değişen bir ortamda çalışılır, bu durum ise, üye kuruluşların, kendi SMG politikalarını ve bu UES'in uygulama süreçlerini periyodik olarak gözden geçirmelerini gerekli kılar.
11. Üye kuruluşların, kamu çıkarını korumak konusundaki sorumluluklarını değerlendirirken, muhtelif kalite güvence yöntemlerini de değerlendirmeye ihtiyaçları vardır. SMG sadece yöntemlerden birisidir. Diğer yöntemler arasında ise IFAC'ın Üyelik Yükümlülükleri Beyanları (SMO'lar) 1 ve 6'da belirtildiği üzere ve sırası ile muhasebe meslek mensuplarının çalışmalarının kalite güvence süreçleri altında gözden geçirilmesi ile görevi suiistimal halinde soruşturma ve disiplin uygulaması bulunmaktadır.

Yürürlük Tarihi

12. Bu UES, 01 Ocak 2006'da yürürlüğe girer.

Yaşam Boyu Öğrenmenin Teşviki

13. **Üye kuruluşlar, tüm muhasebe meslek mensupları için yeterliliğin sürekli olarak iyileştirilmesinin ve hayat boyu öğrenme sürecinin benimsenmesinin önemli olduğu hususunu teşvik etmelidir.**

UES 7: SÜREKLİ MESLEKİ GELİŞİM: YAŞAM BOYU ÖĞRENME VE MESLEKİ YETERLİLİĞİN SÜREKLİ GELİŞİMİ PROGRAMI

14. Tüm muhasebe meslek mensupları, mesleki yeterliliklerini, işlerinin mahiyeti ve mesleki sorumlulukları ile mütenasip şekilde geliştirmek ve muhafaza etmek ile yükümlüdürler. Bu yükümlülük, geleneksel muhasebe alanlarında veya başka alanlarda çalışıyor olmalarından bağımsız olarak, tüm muhasebe meslek mensupları için geçerlidir.
15. Hayat boyu öğrenme süreci erken bir zamanda başlar, muhasebe meslek mensubu ruhsatını kazanmak için gerekli eğitimle gelişir ve sonra kariyer boyunca devam eder. SMG, muhasebe meslek mensubu ruhsatının kazanılması ile sonuçlanan eğitim sürecinin bir uzantısıdır. Muhasebe meslek mensubu ruhsatının kazanılmasına kadar olan süreçte edinilen mesleki bilgi, mesleki beceri, mesleki değerler, etik ve tutum, bundan sonra da gelişmeye devam eder ve bireyin mesleki faaliyet ve sorumlulukları ile mütenasip şekilde keskinleşir.

SMG'ye Erişim

16. **Üye kuruluşlar, muhasebe meslek mensuplarının hayat boyu öğrenme konusundaki sorumluluklarını yerine getirmelerine yardımcı olmak üzere, onların SMG fırsat ve kaynaklarına erişimlerini kolaylaştırmalıdır.**
17. Üye kuruluşlar, muhasebe meslek mensupları için uygun SMG programlarını doğrudan sağlayabilirler ve başka kurumlarca sağlanan programlara erişimi kolaylaştırabilirler, böylece tüm öğrenme yöntemlerini kapsamış olurlar.

Tüm Muhasebe Meslek Mensupları İçin Zorunlu SMG

18. **Üye kuruluşlar, tüm muhasebe meslek mensuplarının, işleri ve mesleki sorumlulukları ile ilgili ve mütenasip yeterliliklerini geliştirmelerini ve muhafaza etmelerini talep etmelidir. Kendi yeterliliğinin geliştirilmesi ve devam ettirilmesi hususundaki sorumluluk her bir muhasebe meslek mensubunun kendisine aittir.**
19. Aşağıda belirtilen nedenlerle, çalıştıkları sektör veya iş yerinin büyüklüğünden bağımsız olarak, tüm muhasebe meslek mensupları için SMG geçerlidir, çünkü:
 - (a) Tüm muhasebe meslek mensuplarının, müşterilerine, işverenlerine ve ilgili diğer paydaşlara karşı işlerinde gerekli özeni göstermek

UES 7: SÜREKLİ MESLEKİ GELİŞİM: YAŞAM BOYU ÖĞRENME VE
MESLEKİ YETERLİLİĞİN SÜREKLİ GELİŞİMİ PROGRAMI

konusunda etik bir yükümlülükleri vardır ve bu sorumluluğu yeterli bir şekilde ifa edebileceklerini göstermeleri gerekmektedir.

- (b) Tüm sektörlerde muhasebe meslek mensupları, mali raporlama, kamuya karşı sorumluluk ve kamu güveninin devamı hususlarını içeren önemli pozisyonlarda bulunmaktadır.
 - (c) Kamunun, bir muhasebe meslek mensubunun unvan ve mesleki statüsüne güvenmesi muhtemeldir. Bunun da ötesinde, tüm muhasebe meslek mensupları mesleki unvanı taşırlar ve yeterlilik veya etik bakımından herhangi bir noksanları olması halinde, çalıştıkları sektör veya pozisyondan bağımsız olarak, mesleğin namı ve statüsü aynı derecede olumsuz etkilenmektedir.
 - (d) Tüm sektörler hızla değişen ortamdan etkilenmektedir ve buna bağlı olarak, söz konusu kuruluşların stratejik veya işletme planlarını adapte etmek ihtiyacı, muhasebe meslek mensuplarının yeterliliklerine dayanmaktadır.
 - (e) Herhangi bir sektörde işverenler bir muhasebe meslek mensubunu işe alma sürecinde, en azından belli bir ölçüde, mesleki yetkinliğin kanıtı olarak, mesleki unvanına güvenmek durumundadırlar.
20. SMG şartını tesis edilirken, üye kuruluşların, kariyerlerine ara vermek veya emekliye ayrılmak gibi durumlarda bulunan muhasebe meslek mensupları bakımından yararlı ve uygun olan hususları değerlendirmeleri de gerekecektir.

Alaka

21. SMG muhasebe meslek mensubunun yeterliliğine katkı yapmaktadır ve bu nedenle, kabul edilebilir olan SMG faaliyetlerinin, muhasebe meslek mensubunun mesleki bilgi, mesleki beceri, mesleki değerler, etik ve tutumunu, şimdiki ve gelecekteki mesleki faaliyet ve sorumlulukları ile mütenasip şekilde, geliştirmesi beklenir.
22. Bazı üye kuruluşlar, hangi tür SMG faaliyetlerinin mesleki bakımdan alakalı olduğu ile ilgili olarak şartlar veya diğer rehber araçlar geliştirme yolunu seçebilirler. Diğer üye kuruluşlar, SMG faaliyetlerinin mesleki yararları konusunda bireysel üyelerin kendilerinin yargılarına güvenmeyi tercih edebilirler. Başka üye kuruluşlar ise belli alanlarda şartlar tesis et-

UES 7: SÜREKLİ MESLEKİ GELİŞİM: YAŞAM BOYU ÖĞRENME VE MESLEKİ YETERLİLİĞİN SÜREKLİ GELİŞİMİ PROGRAMI

meyi ve diğer alanlarda ise bireysel üyelere yararlı öğrenme faaliyetlerini kendilerinin seçmeleri konusunda esneklik tanımayı tercih edebilirler.

23. Üye kuruluşlar, özel uzmanlık alanlarında veya kamu açısından yüksek risk arz eden alanlarda çalışan üyeleri için spesifik veya ilave SMG ön-görebilirler.
24. Muhasebe meslek mensuplarına, yeterlilik ve öğrenme açıklarını belirlemek ve buna göre ihtiyaçlarını karşılayacak öğrenme fırsatlarını belirlemek konusunda, kendilerine yardımcı olması bakımından, işverenlerle, meslektaşları ile, üye kurumlarla ve diğer ilgili taraflarla danışmaları önerilir.

Ölçme

25. Muhasebe meslek mensuplarının, üye kuruluşun belirlediği SMG koşullarını sağlamak için, öğrenme faaliyetlerini veya bunların sonuçlarını ölçmeleri gerekmektedir.
26. Öğrenme faaliyeti, sarf edilen gayret veya zaman cinsinden veya başarılı olmuş veya geliştirilmiş olan yeterliliği ölçen, geçerli bir değerlendirme yöntemi kullanılarak, ölçülebilir.

Doğrulama

27. Bu UES, muhasebe meslek mensuplarının katıldıkları öğrenme faaliyetlerinin belli bir bölümünün doğrulanabilir olduğu ilkesine dayanır. Bu husus, öğrenmenin, yetkili bir kaynak tarafından nesnel bir şekilde doğrulanabileceği anlamına gelir. Bazı öğrenme faaliyetleri ise ölçülebilir, ancak doğrulanamazlar.
28. Muhasebe meslek mensupları kendi SMG faaliyetlerine ilişkin uygun kayıt ve belgeleri muhafaza etmek ve üye kuruluşun talebi halinde, üye kurumun bu konudaki koşullarına uymakta olduklarını göstermek üzere, yeterli kanıt ibraz etmekle sorumludurlar.

SMG Yaklaşımları

29. SMG'nin amacı, muhasebe meslek mensuplarına kamu çıkarına uygun ve yüksek kaliteli hizmet vermek üzere, gerekli mesleki yeterlilikleri geliştirmek konusunda yardımcı olmaktır. SMG gereklerinin yerine getirilmesi hususunun ölçümü, en az üç farklı yaklaşım kullanılarak yapılabilir:

UES 7: SÜREKLİ MESLEKİ GELİŞİM: YAŞAM BOYU ÖĞRENME VE MESLEKİ YETERLİLİĞİN SÜREKLİ GELİŞİMİ PROGRAMI

- (a) Girdi-esaslı yaklaşımlar – yeterliliği geliştirmek ve muhafaza etmek için uygun kabul edilen belirli bir öğrenme faaliyeti hacmini kurarak.
 - (b) Çıktı-esaslı yaklaşımlar – muhasebe meslek mensubunun, öğrenme sonuçlarını kullanarak, mesleki yetkinlik geliştirmekte ve muhafaza etmekte olduğunu göstermesi isteyerek.
 - (c) Karma yaklaşımlar – girdi-esaslı ve çıktı-esaslı yaklaşımlar etkili bir şekilde bir araya getirilerek, gereken öğrenme faaliyeti hacmini kurarak ve elde edilen sonuçları ölçerek.
30. Girdi-esaslı sistemler, ölçüm ve doğrulama kolaylığı nedeni ile geleneksel olarak, yetkinliğin geliştirilmesi ve muhafazasının ölçümü yaklaşımını ikame aracı olarak kullanılmıştır. Girdi-esaslı yaklaşımların bazı zayıf tarafları vardır, örneğin, bunlar öğrenme sonuçlarını ve geliştirilen yetkinliği her zaman ölçemezler. Bunun bir sonucu olarak, bazı muhasebe meslek mensupları, seminer ve kurslarda kendilerini konuya vermeyebilirler, ancak yine de ölçüm ve doğrulama için kullanılan girdi-esaslı kıstası sağlarlar. Bu “şeklin esasa üstün” tutulduğu yaklaşım, yetkinliğin sürekli olarak geliştirilmesi amacını baltalayabilir. Üye kuruluşlar, yetkinliğin sürekli olarak geliştirilmesi ve hayat boyu öğrenme sürecinin benimsenmesi ile güdülen temel amaçların iyi anlatılması yoluyla, bu yaklaşımın böyle zayıf taraflarının üstesinden bir ölçüde gelebilirler.
31. Çıktı-esaslı yaklaşımlar, tamamlanan muhtelif öğrenme faaliyetlerinin ölçümünden ziyade, öğrenme süreci ile geliştirilen ve muhafaza edilen yetkinliğin ölçülmesi hususuna odaklanır.
32. Ölçme ve doğrulama sistemi, girdi-esaslı, çıktı-esaslı, ve karma yaklaşımlar arasında farklılıklar gösterir.

Girdi-esaslı Yaklaşım

33. **Girdi-esaslı bir yaklaşım uygulamakta olan üye kurumlar, muhasebe meslek mensuplarından aşağıda belirtilen hususları yerine getirmelerini talep etmelidirler:**
- (a) **Her üç yıllık dönemde, 60 saati veya eşdeğer miktarda öğrenme ünitesi doğrulanabilir olmak üzere, en az 120 saat veya eşdeğer öğrenme ünitesine eşit, geçerli mesleki gelişim faaliyetini tamamlamak;**

UES 7: SÜREKLİ MESLEKİ GELİŞİM: YAŞAM BOYU ÖĞRENME VE
MESLEKİ YETERLİLİĞİN SÜREKLİ GELİŞİMİ PROGRAMI

- (b) Her yıl en az 20 saat veya eşdeğer öğrenme ünitesi tamamlamak; ve
 - (c) Yukarıda belirtilen şartları sağlamak üzere öğrenme faaliyetlerini kaydetmek ve ölçmek.
34. Bu UES, SMG faaliyetini saat veya eşdeğer öğrenme ünitesi cinsinden ölçer. Üye kuruluşlar, ölçü birimi olarak muhasebe meslek mensupları tarafından daha rahat anlaşılacak bir deyim seçebilirler (kredi puanı veya öğrenme ünitesi gibi). Burada söz konusu olan diğer öğrenme ünitesi, bir saatlik sınıf-içi eğitimi veya bunun kayda değer eşdeğerini temsil eder.
35. Bazı öğrenme faaliyetleri ölçülebilir ama doğrulanamayabilirler. Bu faaliyetler de yetkinliğin geliştirilmesine ve muhafazasına katkı yaparlar, ancak bunlar üç yıllık dönemlerde istenen 60 saatlik doğrulanabilir SMG faaliyetinin bir parçası olarak kabul edilmezler.

Çıktı-esaslı Yaklaşım

36. **Çıktı-esaslı bir yaklaşım uygulamakta olan üye kurumlar, muhasebe meslek mensuplarından, aşağıda belirtilen hususları yerine getiren kanıtları periyodik olarak ibraz etmek yolu ile, geçerli yetkinliği geliştirmekte ve muhafaza etmekte olduklarını göstermelerini talep etmelidirler:**
- (a) **Tarafsız bir şekilde ve yetkili bir kaynak tarafından doğrulanmış olması**
 - (b) **Geçerli bir yetkinlik değerlendirme yöntemi ile ölçülmüş olması**
37. Üye kuruluşların, muhasebe meslek mensuplarından, yetkinliğin geliştirildiği ve muhafaza edildiğine dair kanıt temin etmelerini talep etmeleri gerekmektedir. Muhasebe meslek mensubu, üye kuruluşun talebi üzerine gerekli kanıtı sağlamak ve bu şekilde dosyalanmak üzere sunulan kanıtın yeterli ve güvenilir olmasını temin etmekle sorumludur.
38. Çıktı-esaslı sistemlerde yetkinliğin doğrulanması süreci, yetkinliğin geliştirilmiş veya muhafaza edilmekte olduğu hususunun nesnel bir şekilde değerlendirilmesinden ibarettir. Bu doğrulamanın, yetkinliğin geliştirilmiş ve muhafaza edilmiş olduğunu geçerli bir yöntem veya teknik kullanılarak teyit edebilme pozisyonunda olan, yetkili bir kaynak tarafından

UES 7: SÜREKLİ MESLEKİ GELİŞİM: YAŞAM BOYU ÖĞRENME VE MESLEKİ YETERLİLİĞİN SÜREKLİ GELİŞİMİ PROGRAMI

sağlanması gerekir. Yapılan değerlendirmenin, başarılı sonuç veya edinilen yetkinliği net bir şekilde tanımlaması gerekir; söz konusu yetkinlik, belli bir öğrenme faaliyetinin sonucu veya çok sayıda öğrenme faaliyeti içeren kapsamlı bir mesleki gelişim programının sonucu olabilir veya bir şekilde belli performans sonuçlarının başarılması şeklinde olabilir (örneğin, çalışma ortamından kaynaklanan) veya diğer araçlarla kanıtlanmış olabilir (örneğin, mesleki yenileme sınavları).

39. Kanıt birçok farklı şekilde olabilir. Doğrulama örnekleri bu UES'in Ek'inde bulunmaktadır.

Karma Yaklaşım

40. **Girdi-esaslı ve çıktı-esaslı yaklaşımların bir karışımını uygulamakta olan üye kurumlar, girdi-esaslı ve çıktı-esaslı sistemlere dair bu UES'te belirtilen ilkeleri uygun şekilde takip etmelidirler.**
41. SMG konusunda bir karma yaklaşım uygulanması için birkaç seçenek bulunmaktadır. Örneğin, üye kurumlar aşağıda belirtilen seçenekleri tercih edebilirler:
- (a) Bazı sektör veya üye grupları için girdi-esaslı yaklaşımlar benimserken, diğerleri için çıktı-esaslı yaklaşımlar benimsemek;
 - (b) Girdi-esaslı öğrenme üniteleri esas itibarı ile çıktı-esaslı bir sistemde kullanıldığı bir bilgi alanının bazı kısımları için ölçülen çıktı yetkinliklere katkı yaptığı, hem girdi-esaslı hem de çıktı-esaslı kavramlar kullanmak;
 - (c) Girdi-esaslı öğrenme üniteleri şartlarını karşılayamayan muhasebe meslek mensuplarına, yetkinliğin geliştirildiği ve muhafaza edildiğine dair bir doğrulama sağlamalarına imkân vermek;
 - (d) Yetkinliğin el edilmesi için gerekli muhtemel gayreti temsilen belli bir sayıda öğrenme ünitesi belirlemek ve bunu öğrenme faaliyetleri sonucu olarak elde edilen yetkinliğin doğrulanması ile birlikte izlemek; ve ya
 - (e) Kapsamlı bir çıktı-esaslı sisteme geçmeden önce, karma bir yaklaşım uygulamak.

İzleme ve Uygulama

42. Üye kuruluşlar, muhasebe meslek mensuplarının SMG koşullarını sağlayıp sağlamadıkları hususunu izlemek üzere sistematik bir süreç kurmalı ve, gerekli raporun verilmemesi hali veya yetkinliğin geliştirilmesi ve muhafazasında başarısızlık dahil olmak üzere, bu koşulların sağlanmaması halinde, uygulanacak uygun yaptırımlar tesis etmelidir.
43. Üye kuruluşlar, izleme konusunda uygulayacakları yaklaşımı tasarlarken, kendi üyeleri arasında hangi grupların kamuya karşı en büyük sorumluluk altında olduğunu veya kamu açısından en büyük riski temsil ettiğini değerlendirerek, böyle yüksek riskli rollerde faaliyette bulunan üyeleri için daha titiz izleme süreçleri uygulayabilirler.
44. Bir izleme süreci çerçevesinde, muhasebe meslek mensuplarından aşağıdaki hususları periyodik olarak yerine getirmeleri talep edilebilir:
 - (a) yeterli bir şekilde görev icrası için gerekli bilgi ve beceriyi muhafaza etmek konusundaki etik şartları yerine getirip getirmediklerine dair bir beyanname sunmaları;
 - (b) üye kurum tarafından belirlenmiş olan spesifik SMG yükümlülüklerine uyumları hakkında bir beyanname sunmaları; ve / veya
 - (c) öğrenme faaliyetlerine veya geliştirilen ve muhafaza edilen yetkinliklerin doğrulanmasına dair kanıt sunmaları.
45. Beş yıldan daha uzun rapor verme dönemlerinin, bu UES'in amaçlarına hizmet etmesi muhtemel değildir.
46. Diğer izleme süreçleri aşağıda belirtilen hususları içerebilir:
 - (a) SMG şartlarına uyumu kontrol etmek için, örnekleme yolu ile seçilecek muhasebe meslek mensuplarının denetlenmesi;
 - (b) Serbest hizmet denetim programlarında öğrenme planları veya SMG belgelerinin gözden geçirilmesi ve değerlendirilmesi işleminin de kapsanması; ve / veya
 - (c) Serbest hizmet sağlayan işveren kurumların, kendi kalite güvence sistemlerinde SMG programları ve etkili izleme sistemlerine yer vermeleri ve SMG faaliyetlerini de zaman kayıt sistemleri yoluyla takip etmeleri şartının getirilmesi.

UES 7: SÜREKLİ MESLEKİ GELİŞİM: YAŞAM BOYU ÖĞRENME VE
MESLEKİ YETERLİLİĞİN SÜREKLİ GELİŞİMİ PROGRAMI

47. Üye kuruluşlar, öngörülen raporlama şartlarını desteklemek üzere, muhasebe meslek mensuplarının söz konusu kanıtları yeterli bir süre boyunca saklamalarını talep etmelidir.
48. Doğrulamanın, üye kuruluşu gözden geçirme amacı ile kolaylıkla ibraz edilebilecek bir belgeleme şeklinde olması gerekir. Buna dair örnekler bu UES'in Ek'inde bulunmaktadır.
49. Zorunlu SMG sistemi, eğer bu şarta uymayan muhasebe meslek mensuplarının uygun bir zaman zarfında uyum durumuna getirilmeleri halinde veya kasten bu şarta uymamaya devam ederlerse, uygun şekilde yaptırma tabi tutulmaları halinde, etkin ve kamu çıkarı lehine bir şekilde işlev yapacaktır. Üye kuruluşların, kendi ülkelerindeki yasal ve diğer ortam koşullarını değerlendirdikten sonra, ceza mahiyetinde bazı yaptırımlar belirlemeleri tavsiye olunur. Bazı üye kuruluşlar, bu şarta uymayan muhasebe meslek mensuplarını üyelikten çıkarmaya veya meslekten men etmeye yasal olarak yetkili olabilirler. Bu süreçte, kasten uymayan muhasebe meslek mensuplarının isimlerinin yayınlanması da bir opsiyondur. Bu işlem, muhasebe meslek mensupları bakımından bir genel caydırıcı öge olarak işlev yapabilir ve kamuoyuna karşı da meslek camiasının, yetkinliğin muhafazası konusundaki taahhüdü hakkında, net bir işaret vazifesi yapar.
50. Uyumsuzluk halinde ilk uygulama adımları, muhtemelen söz konusu muhasebe meslek mensubunu makul bir zaman zarfında uyum durumuna getirmek üzerine odaklanacaktır. Esas itibarı ile muhasebe meslek mensubuna SMG şartlarına uymayı ertelemek veya bundan kaçınmak imkanı veren yaptırımlar ile aşırı ceza teşkil eden yaptırımlar arasında bir denge kurulması konusuna özen gösterilmelidir.
51. Üyelikten çıkarma veya meslekten men cezasının, sadece muntazam olarak şartlara uymama yoluyla veya üye kuruluşun taleplerine verdikleri yanıtlarla, SMG şartlarına uymanın önemini göz ardı etmeye devam etmelerinin muhtemel olduğunu açıkça belli etmiş olan muhasebe meslek mensupları bakımından uygulanması düşünülebilir.
52. Yaptırım uygulanması, hafife alınabilecek bir işlem değildir. Aynı zamanda, bir muhasebe meslek mensubunun mesleki yetkinliğini geliştirmek ve muhafaza etmekten kasten geri kalması da disiplin uygulamasına gerekçe olacak, önemli bir mesleki kural ihhalidir.

UES 7: SÜREKLİ MESLEKİ GELİŞİM: YAŞAM BOYU ÖĞRENME VE
MESLEKİ YETERLİLİĞİN SÜREKLİ GELİŞİMİ PROGRAMI

53. Bir üye kuruluş, izleme ve yaptırım sürecine yeterli kaynak ayrılmasını sağlamalıdır. Üye kuruluşlar ayrıca, SMG şartları ile izleme ve yaptırım sürecine nezaret etmek üzere, gönüllülerden oluşan bir kurul veya komite kurmayı da değerlendirebilirler.
54. Kamu çıkarı ile ilgili bir adım olarak, üye kurumlara, kendi üyelerinin bu UES ile belirlenmiş olan SMG şartlarına hangi ölçüde uyduklarını, halka açık şekilde raporlamaları konusunda desteklenir.

Bu Ek, temsili amaçla hazırlanmıştır ve ait olduğu UES'in entegre bir bölümünü teşkil etmez. Bu Ek'in amacı, anlamının açıklanmasına yardımcı olması bakımından, UES'in uygulanmasını göstermektedir.

Bu Ek'te, değişik türde öğrenme faaliyetlerine ve bu tür öğrenmenin, Sürekli Mesleki gelişim (SMG) sürecinde, girdi-esaslı ve çıktı-esaslı yaklaşımlar altında nasıl doğrulanabileceği hususuna, örnekler verilmektedir.

Planlama Araçlarına Örnekler

Aşağıda tasvir edilen araçlar, muhasebe meslek mensuplarına, öğrenme ve gelişme ihtiyaçlarını belirlemede ve sonra da bu ihtiyaçları karşılamanın yollarını planlamada yardımcı olabilir.

Yeterlilik haritaları ve öğrenme planları gibi araçlar, öğrenme ihtiyaçlarını ve ilgili öğrenme fırsatlarını belirlemede, üye kuruluşlara ve muhasebe meslek mensuplarına yardımcı olabilirler. Yeterlilik haritaları gelişme ihtiyaçlarının belirlenmesine yardımcı olurlar. Öğrenme planları ise bu ihtiyaçlarının karşılanması için uygun öğrenme fırsatlarının belirlenmesine yardımcı olabilirler. Bu araçların periyodik olarak gözden geçirilmeleri ve yetkinlik ihtiyaçlarının değişmesine paralel olarak revize edilmeleri gerekmektedir.

Yeterlilik Haritaları

Yeterlilik haritaları, muhasebe meslek mensuplarına, yararlı öğrenme faaliyetlerini belirlemeden önce, eğitim ve gelişme ihtiyaçlarını belirlemek için yardımcı olabilir. Yeterlilik haritaları, mesleğin belli sektörleri veya pozisyonları için değişik seviyelerde (örneğin, giriş, kıdemli ve ileri seviyelerde) kritik olan yeterliliklerin bir listesini sağlar. Yeterlilik haritası muhasebe meslek mensubuna kendi mevcut yetkinlik seviyelerini değerlendirmede ve gelişme hedefleri belirlemede yardımcı olur. Bazı IFAC üye kurumları ile bazı işverenler, muhasebe meslek mensuplarına kendi kariyerlerini planlama ve geliştirmelerinde yardımcı olmak üzere, yeterlilik haritaları geliştirmiş bulunmaktadır.

Öğrenme Planları

Öğrenme planı, muhasebe meslek mensuplarına, eğitim ve gelişme ihtiyaçlarını ve bu ihtiyaçlarını karşılamanın yollarını belirlemede yardımcı olurlar. Muhasebe meslek mensuplarının, kendi mevcut becerilerini ve yeterliliklerini, belli bir hedefe nazaran gözden geçirmeleri tavsiye edilir (ve yukarıda tasvir edilen gibi bir yeterlilik haritası bu konuda yardımcı olabilir). Gelişme ihtiyaçları böylece belirlendikten sonra, muhasebe meslek mensubu, gerekli beceri ve yeterlilikleri geliştirmede yardımcı olmak üzere, ilgili öğrenme faaliyetlerini temin için kaynaklar belirleyebilir. Gerekli beceri ve yeterlilik geliştirmek üzere birden fazla öğrenme faaliyetine ihtiyaç bulunabilir. Bazı üye kuruluşlar, yeterliliği değerlendirmek ve yeterlilik geliştirmek ve muhafaza etmek için plan yapmak konusunda yardımcı olmak üzere, interaktif araçlar geliştirmiş bulunmaktadır.

Öğrenme Faaliyetleri, Ölçüm Araçları ve Kanıtlar

Aşağıdaki listelerde, değişik öğrenme faaliyetleri, öğrenmeyi ölçmenin potansiyel yolları ve girdi-esaslı ve çıktı-esaslı yaklaşımlar için kullanılacak değişik kanıt türlerine örnekler verilmektedir. Bunlardan herhangi biri elektronik araçlar ve e-öğrenme fırsatları marifeti ile yürütülebilirler. Bu örneklerin değerlendirilmesi bakımından, üye kuruluşların, bu UES'in 35, 37 ve 38. paragraflarına uymaları beklenmektedir. Aşağıda verilen örnekler, muhasebe meslek mensubunun, bireysel olarak söz konusu faaliyete katılmak yolu ile geliştirdiği yetenekler ölçümünde, SMG şartı teşkil edebilir.

Öğrenme Faaliyetlerine Örnekler

- Kurs, konferans ve seminerlere katılmak
- Mesleki görevin uygulanmasını için kendi kendine öğrenme modülleri ya da yeni yazılımla sistemler, süreçler ve teknikler için organize edilmiş iş-başında eğitim
- Yayınlanmış mesleki veya akademik yazılar
- Teknik komitelere katılmak ve görev almak
- Mesleki sorumluluklara dair bir alanda bir ders veya SMG kursu vermek
- Mesleki sorumluluklara dair bir alanda formel eğitim almak
- Konferanslara, brifinglere veya tartışma gruplarına konuşmacı olarak katılmak
- Teknik makaleler veya kitaplar yazmak

UES 7: SÜREKLİ MESLEKİ GELİŞİM: YAŞAM BOYU ÖĞRENME VE MESLEKİ YETERLİLİĞİN SÜREKLİ GELİŞİMİ PROGRAMI

- Mesleki yayınları ve dergileri okumak dahil olmak üzere, mesleki role uygulanmak üzere, araştırma yapmak
- Mesleki yenileme sınavına veya formel sınavlara katılmak

Tek bir, tekrar eden faaliyet, örneğin, farklı gruplara giriş seviyesinde muhasebe dersi verilmesi, bir üyenin SMG şartının tamamını teşkil etmemelidir.

Ölçme Birimlerine Örnekler

Aşağıda verilen ölçüm birimleri değerlendirilirken, bu UES çerçevesinde girdi-esaslı yaklaşımlarda faaliyetin saat cinsinden ölçüldüğü hususu dikkat alınmalıdır. Herhangi bir alternatif ölçüm biriminin, bir saat sınıf eğitimi veya bunun kayda değer eşdeğeri ile denk olması gerekir (bkz Paragraf 33 ve 34).

- Faaliyette sarf edilen zaman
- SMG sağlayıcısı tarafından faaliyete tahsis edilmiş üniteler
- Üye kuruluş tarafından öngörülen üniteler

Girdi-esaslı Yaklaşımında Doğrulama Kanıtı

- Kurs programı ve eğitim materyali
- Devam kayıtları, kayıt formları veya kurs sağlayıcının kayıt teyidi
- Bir öğrenme faaliyetinin gerçekleştiğine dair bağımsız değerlendirme
- Faaliyetle ilgili bir eğitmenin, danışman veya özel eğitmenin teyidi
- Firma-içi eğitim programında katılımın işveren tarafından teyidi

Çıktı-esaslı Yaklaşımında Doğrulama Kanıtı

- Öğrenmenin başarılı olduğu hususunun, öğrenme veya performans sonuçları bazında doğrulanması
- Yazılı veya yayınlanmış materyalin görevli kişi tarafından değerlendirilmesi
- Başarılan öğrenme sonuçlarının değerlendirilmesi
- Bir mesleki makale veya araştırma projesi sonuçlarının yayınlanması
- Periyodik yenileme sınavı
- Uzmanlık veya diğer unvan

UES 7: SÜREKLİ MESLEKİ GELİŞİM: YAŞAM BOYU ÖĞRENME VE
MESLEKİ YETERLİLİĞİN SÜREKLİ GELİŞİMİ PROGRAMI

- Bir harici yetkinlik haritasına atfen nesnel olarak doğrulanmış olan çalışma kayıtları
- Bir üye kuruluş tarafından geliştirilmiş olan yetkinlik haritasına karşın; muhasebe meslek mensubunun öz-değerlendirme doldurması ve talep üzerine destekleyicin kanıt sunması
- İşveren veya üye kurum tarafından geliştirilmiş olan yetkinlik haritasına karşın; bir bireyin yetkinlik seviyesine dair nesnel değerlendirmeler

Aşağıda belirtilen kaynaklar, eğer belli bir birey bakımından geçerli oldukları doğrulanırsa, söz konusu bireyin yetkinliği hakkında kanıt temini için kullanılabilir:

- Bağımsız faaliyet incelemesi
- Yetkinliğin pekiştirilmesini belgelendiren uzman birliklerin değerlendirmeleri veya onaylamaları ve düzenleyicilerin değerlendirmeleri, örneğin, lisanslı bankaların hükümet tarafından gözden geçirilmesi.

ULUSLARARASI EĞİTİM STANDARDI
UES 8
DENETÇİLER İÇİN
YETERLİLİK ŞARTLARI

İÇİNDEKİLER

	Paragraf
BÖLÜM 1: GENEL	
Giriş	1-4
Standardın Amacı	5-7
Tanımlar	8-9
Yürürlük Tarihi	10
Standardın Kapsamı	11-17
Muhasebe Meslek Mensupları ve Denetçiler	18-21
Yeteneklerin ve Yeterliliğin Geliştirilmesi ve Sürdürülmesi	22-28
BÖLÜM 2: DENETÇİLER İÇİN YETERLİLİK ŞARTLARI	
Genel	29-31
Bilgi İçeriği	32-41
Mesleki Beceriler	42-44
Mesleki Değerler, Etik ve Tutumlar	45-53
Staj Şartları	54-60
Sürekli Mesleki Gelişim	61-62
Değerlendirme	63-65

UES 8: DENETÇİLER İÇİN YETERLİLİK ŞARTLARI

BÖLÜM 3: SÖZLEŞME ORTAĞI (SORUMLU ORTAK DENETÇİ)

Genel	66-70
Sözleşme Ortağı (Sorumlu Ortak Denetçi) için Yeterlilik Şartları	71-72

BÖLÜM 4: ÖZEL ÇEVRELER VE İŞ KOLLARINDAKİ DENETÇİLER İÇİN YETERLİLİK ŞARTLARI

Genel	73-74
Sınır-ötesi Denetimler	75-78
Özel İş Kolları	79-80
Staj	81

BÖLÜM 1: GENEL

Giriş

1. Denetim aşağıdakileri yerine getiren yapılandırılmış bir süreçtir:
 - (a) Analitik beceriler, mesleki yargılama ve mesleki şüphecilik uygulamasını içeren;
 - (b) Genellikle bir meslek mensupları takımı tarafından gerçekleştirilen ve idari becerilerle yönetilen;
 - (c) Uygun teknoloji yapılarını kullanan ve bir metodolojiye bağlı olan;
 - (d) Uluslararası Denetim Standartları (ISA), Uluslararası Kalite Güvence Standartları (ISQC), Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (IFRS), Uluslararası Kamu Sektörü Muhasebe Standartları (IPSAS) ve uygulamadaki diğer uluslararası, ulusal veya yerel eşdeğerleri gibi tüm uygun teknik standartlara uyumlu olan; ve
 - (e) Mesleki etik standartlarına uyumlu olan.
2. Denetim, ayrıca, dünya genelindeki kuruluşlar ve topluluklar içinde hesap verebilme ve sorumlulukları geliştirme sistemlerinin tamamlayıcı bir parçasıdır. Tarihsel finansal bilginin denetimleri, kanun ve yasalar tarafından zorunlu kılınabilmesine rağmen, bunlar borçlanmanın bir koşulu, sözleşmenin bir konusu olarak veya diğer sebepler için de gerekli kılınabilir. Buna ek olarak, kuruluşlar, gönüllü olarak finansal beyanların ve iddiaların doğruluğunu değerlendirmek ve paydaşlarına kaynaklarının finansal idaresinin güvenilir bir raporunu sunmak amacıyla denetimleri üstlenebilir.
3. Denetime tabi işletmeler, kamu, özel ve kar amacı gütmeyen sektörlerde farklı organizasyon yapılarıyla çalışırlar. Denetimin karmaşık ve değişen çevrelere uyarlanması gerekmektedir. Bir denetim tayininde, aşağıdakileri içeren pek çok faktörün anlaşılması ve uygun şekilde değerlendirilmesi zorunludur:
 - (a) İşletme ve çevresi;
 - (b) İşkolu ve düzenleyici ve diğer dış faktörler; ve
 - (c) Uygulamadaki finansal raporlama çerçevesi.

UES 8: DENETÇİLER İÇİN YETERLİLİK ŞARTLARI

4. İş dünyasının küreselleşmesi ülke içinde ve sınır ötesinde tutarlı ve yüksek kalitede finansal raporlamaya olan ihtiyacı önemli ölçüde artırmıştır. Bu hem muhasebe hem de denetimi doğrudan etkilemektedir. Günümüzün küresel iş dünyası ortamındaki pek çok paydaş genel kabul görmüş uluslararası muhasebe ve denetim standartları ile uyumlu olmayı beklemektedir. Denetçilerin¹ yeterliliği için uluslararası kabul görmüş kıstasların belirlenmesi muhasebe ve denetimde uluslararası olarak kabul edilmiş standartların gelişimine yardımcı olacaktır.

Standardın Amacı

5. Bu Uluslararası Eğitim Standardı (UES), özel çevrelerde ve işkolunda çalışanlar da dahil olmak üzere denetçiler için yeterlilik şartlarını saptar. IFAC Üye Kuruluşlarının, üyelerinin bir denetçi rolü üstlenmeden önce, bu UES'in şartlarını yerine getirmelerine izin verecek politikalar ve prosedürler oluşturması gerekir. Gerekli yeterliliğin gelişimi ve değerlendirme sorumluluğu IFAC, üye kuruluşlar, düzenleyici otoriteler ve diğer üçüncü taraflar tarafından paylaşılmaktadır.
6. Denetçiler için belli bir UES'in bulunması, hem bu alanda yeterlilik performansı için gerekli olan uzman bilgi ve beceriler nedeniyle hem de kamu ve diğer üçüncü tarafların tarihsel finansal bilginin denetimine olan güveni nedeniyle gereklidir.² Bu UES, 1'den 7'ye UES'ler tarafından tüm muhasebe meslek mensupları için kurulan platforma dayanmaktadır.
7. Bu UES'in amacı, muhasebe meslek mensuplarının ehil denetçiler olarak çalışmalarını gerektiren belirli yetenekleri edinmelerini ve bunu korumalarını sağlamaktır.

Tanımlar

8. Hem Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları Kurulu (IAESB) hem de diğer IFAC grupları tarafından hâlihazırda tanımlanmış olan bu UES'de kullanılan terimler aşağıda belirtilmektedir. UES'lerde kullanılan diğer kilit terimlerin tanımları ve açıklamaları, *Muhasebe Meslek Men-*

1 "Denetçi" kelimesi aşağıdaki 9. paragrafta tanımlanmaktadır.

2 Uluslararası Denetim ve Güvence Standartları Kurulu (IAASB) tarihi finansal bilgi hakkındaki raporlama sözleşmeleri ve tarihi finansal bilgiden başka bilgiye temas eden güvence sözleşmeleri arasındaki farkı ayırt eder. (*IAASB'nin Görev Tanımı*). UES 8, denetçilerin rolünü üstlenen ve tarihi finansal bilginin denetiminde önemli karar alma sorumluluğuna sahip olan muhasebe meslek mensupları için gereklilikleri saptar.

UES 8: DENETÇİLER İÇİN YETERLİLİK ŞARTLARI

supları için Uluslararası Eğitim Standartlar Çerçevesinde ve IAESB Terimler Sözlüğünde belirtilmiştir.

Yetenekler: Yeterliliği göstermek için gerekli olan mesleki bilgi; mesleki beceriler ile mesleki değerler, etik kurallar ve tutumlardır.

Açıklama: Yeterlilik performansın fiili gösterimine atıfta bulunurken yetenekler bireylerin görevlerini gerçekleştirmelerini sağlayan tutumlardır. Yeteneklere sahip olma, bir bireyin iş yerinde ehil bir biçimde çalışma yeteneğine sahip olduğunun bir göstergesidir. Yeterlilik içerik bilgisi, teknik ve işlevsel becerileri, davranış becerilerini, entelektüel becerileri (mesleki yargılamayı içeren) ve mesleki değerler, etik ve tutumları içerir. Başka literatürlerde, yeterlikler, yetenekler, kilit beceriler, çekirdek beceriler, temel beceriler, ve davranışlar, tutumlar, ayırt edici karakteristikler, kapsamlı nitelikler ve bireysel davranışlar olarak da belirtilebilir.

Yeterlilik: Gerçek çalışma ortamına atfen tanımlanmış bir standarda göre bir çalışma görevi yerine getirebilme

Açıklama: Yeterlilik, gerekli standarda göre ilgili rolleri ya da görevleri yerine getirmede gösterilen yetenek anlamına gelmektedir. Yetenek, kişilerin sahip olduğu performans potansiyeli olan öznelik anlamına gelirken, yeterlilik, fiili performans gösterme anlamına gelmektedir. Yeterlilik, iş yeri performansı, iş yeri simülasyonu, çeşitli tipteki yazılı ve sözlü sınavlar ve kendi kendine kazanma da dahil çeşitli şekillerde kazanılabilir.

Sözleşme ortağı (sorumlu ortak denetçi) denetim organizasyonunda, sözleşmeden ve sözleşmenin performansından ve firma adına çıkarılan denetim raporundan sorumlu olan ve gerektiğinde, bir mesleki, hukuki veya düzenleyici organdan uygun yetkiye sahip ortak veya diğer kişiler.

Açıklama: Bu terim Uluslararası Denetim ve Güvence Standartları Kurulu (IAASB) tarafından belirlenenlerle uyumludur.

Muhasebe meslek mensubu bir IFAC üye kuruluşunun üyesi olan bir kimse.

UES 8: DENETÇİLER İÇİN YETERLİLİK ŞARTLARI

9. Aşağıdaki tanım, bu UES'in amacı için oluşturulmuştur:

Denetçi, tarihsel finansal bilginin denetiminde önemli hükümlerde bulunma sorumluluğuna sahip olan veya sorumluluğu verilmiş olan bir muhasebe meslek mensubudur.

***Açıklama:** Sözleşme ortağı (Sorumlu ortak denetçi) denetim için genel sorumluluğu elinde bulundurur. Denetim mesleğinin tanımı bir denetim içinde belirli görevler üstlenen uzmanlara (ör. Vergi, bilgi teknolojileri veya değerlendirme uzmanları) uygulanmaz.*

Yürürlük Tarihi

10. Bu UES, tüm denetçiler için 1 Temmuz 2008'den itibaren geçerlidir. Daha erken kabulü desteklenir.

Standartın Kapsamı

11. Uluslararası Eğitim Standartları, muhasebe meslek mensuplarının öğrenmesi ve gelişiminde genel kabul görmüş "iyi uygulama" standartlarını saptar. UES'ler, uluslararası tanınma, kabul edilebilirlik ve başvuru elde etmeyi amaçlayan bir seviyede, muhasebe meslek mensuplarının eğitiminin ve gelişmesinin içeriğini ve sürecinin asli unsurlarını (örneğin, konu bilgisi, beceriler, etik ve pratik uygulamalar) sistematikliğini oluşturur. Geçerli yerel bildirimleri geçersiz kılmamasına rağmen, doğası itibariyle kuralcıdır.
12. Bu UES, IFAC üye kuruluşlarının, herhangi bir üyesinden bir denetçi rolü üstlenmeden önce elde etmesini beklediği asgari yeterlilik şartlarını saptar.
13. Bu UES, ayrıca, denetçilerin ihtiyaç duyduğu mesleki bilgi, mesleki beceriler ve mesleki değerler, etik ve tutumların asgari seviyelerini saptar. Denetim sözleşmesi takımının hepsinin ihtiyaç duyduğu her türlü yetenek ve yeterliliği açıklamaz. Denetçiler bir denetim firmasının bir üyesi olarak veya daha küçük denetim görevlerinde tek sorumluluğa sahip bir birey olarak çalışabilir. Bir denetim görevi içindeki farklı sorumluluk düzeyleri, farklı düzeylerde yeterlilik talep edecektir.
14. Denetçi kuruluşun içinde veya dışında uzmanlara danışmaya, bir denetim görevi boyunca genellikle ihtiyaç duyulmaktadır. Bu gibi uzmanların ye-

UES 8: DENETÇİLER İÇİN YETERLİLİK ŞARTLARI

tenek ve yeterlilik şartları IAASB standartlarında ve rehberlerinde yer almakta ve bu UES içinde ele alınmamaktadır.

15. Bu UES'in 2. Bölümü tüm denetçilere uygulanır. Bölümü sözleşme ortakları için yeterlilik şartlarını tartışır. Bölüm, sınır ötesi denetimleri içerecek özel çevrelerde ve işkollarında yer alan denetçilere uygulanır.
16. Bu UES, IAASB tarafından ve *Uluslararası Kalite Kontrol Standardı 1* gibi bildirimler aracılığıyla geliştirilen Güvence Sözleşmeleri için Uluslararası Çerçeve'de yer alan çeşitli standartlar ve beyanları kapsayan şartlar ve rehber ile uyumludur. Bunlar, denetim ve güvence sözleşmeleri işlevlerini yerine getirecek sözleşme takımının yeterliliğine ilişkin olarak kuruluşun ve muhasebe meslek mensuplarının gerekliliklerini ve sorumluluklarını belirtir.
17. IFAC üye kuruluşları bu UES'te gerekli kılınanların ötesinde denetçi olarak çalışan muhasebe meslek mensupları için özel şartlar düzenleyebilir. Özellikle, IFAC üye kuruluşları denetçiler için özel SMG faaliyetleri saptamayı düşünebilir.

Muhasebe Meslek Mensupları ve Denetçiler

18. Bazı muhasebe meslek mensupları, muhasebe ve işletme ile ilgili çok çeşitli hizmetler verirken, diğerleri bir veya birden fazla alanda uzmanlaşmayı seçecektir. Hiç bir muhasebe meslek mensubu, muhasebeciliğin tüm alanlarına hakim olamaz. Uzmanlaşma, yeterli bilgi ve uzmanlık derinliğine sahip muhasebe meslek mensuplarının hizmet vermesini sağlamak için gereklidir.
19. Uzmanlaşma alanlarından bir tanesi tarihsel finansal bilginin denetimidir. Bu alandaki yeterlilik, denetim ve benzeri alanlarda diğer muhasebe meslek mensuplarından istenenden daha yüksek düzeyde eğitim ve kurs gerektirir.
20. Bazı özel işkollarında tarihsel finansal bilginin denetimlerine katılan denetçiler daha fazla uzmanlaşabilir. İşkolunun doğası ve uygulanan yasalar ve muhasebe işlemleri, diğer denetçilerden istenenin ötesinde bilgi ve beceri seviyesine sahip olmayı gerekli kılabilir.
21. Farklı deneyim ve yeterlilik seviyelerini gerektiren denetim sözleşmeleri, karmaşıklık ve boyut olarak çeşitlidir. Bir denetim takımı, sözleşme

UES 8: DENETÇİLER İÇİN YETERLİLİK ŞARTLARI

ortağını, (sorumlu ortak denetçi) diğer denetçileri, diğer muhasebe meslek mensuplarını, muhasebe meslek mensubu olarak ruhsatlandırılmaya yönelik olarak çalışan bireyleri ve muhasebe meslek mensubu olarak ruhsatlandırılma amacı olmayan diğer destek personelinin içerebilir. Sorumlu ortak denetçi, işin uygun kalite standartlarını karşılama amacıyla makul güvence sağlamak amacıyla, denetim sözleşmesi için atanan tüm bireylerin çalışmalarının sözleşme takımının diğer üyeleri tarafından uygun bir şekilde gözden geçirilmesini sağlamakla sorumludur.

Yeteneklerin ve Yeterliliğin Geliştirilmesi ve Korunması

22. Uluslararası Muhasebe Meslek Mensupları Etik Standartları Kurulu'nun *Muhasebe Meslek Mensupları İçin Etik Kuralları* (IESBA Etik Kuralları), tüm muhasebe meslek mensuplarının ve yetkileri altında çalışanların, bir mesleki yetenekte, uygun eğitim ve gözetime sahip olmalarını ve gerçekleştirdikleri işi yerine getirme konusunda yeterli olmalarını sağlayacak adımları atmalarını gerekli kılar.
23. Denetçilerin gerekli yetenek ve yeterlilik elde etmeleri için, bireyler, muhasebe meslek mensubu olarak ruhsatlandırılmalarında ihtiyaç duyulanın ötesinde daha fazla eğitim ve gelişmeye ihtiyaç duyabilir. Bu ek eğitim ve gelişim şartları, bir muhasebe meslek mensubu olarak ruhsatlandırılmak için eğitim ve gelişim programı boyunca veya sonrasında yerine getirilebilir.
24. Denetçi yeteneği elde etmek ve korumak için gerekli eğitim ve gelişim aşğıdakileri kapsayabilir:
 - (a) Akademik kuruluşlarda gerçekleştirilen ileri mesleki eğitim veya mesleki kuruluşların programları aracılığıyla
 - (b) İş başında eğitim ve staj programları
 - (c) İşyeri-dışında öğretim
 - (d) Sürekli mesleki gelişim (SMG) kursları ve faaliyetleri.
25. IFAC, her bir üye kuruluşun, hem bu UES ile en iyi nasıl uyum sağlayacağını hem de eğitim ve gelişim sürecinin çeşitli kısımlarına ne kadar önem verileceğini saptaması gerektiğini kabul eder.
26. Gerekli bilgi ve becerilerin elde edilmesine ek olarak, muhasebe meslek mensuplarının, tarihi finansal bilginin denetiminde önemli yargılama so-

UES 8: DENETÇİLER İÇİN YETERLİLİK ŞARTLARI

rumluluğu üstlenmelerinde gereken yetenek ve yeterliliği göstermek amacıyla değerlendirilmeleri (63. ve 64. paragraflarda ana hatlarıyla belirtildiği gibi) gerekecektir. IAESB, çıktıyı ölçen yetenekleri değerlendirmenin girdileri ölçmenin üstünde olabileceğini kabul ediyor. Çıktıya dayalı yaklaşımlar, çeşitli öğrenme faaliyetlerinin ölçülmesinden çok öğrenme aracılığıyla gerçekleştirilen yeterliliğin gelişimi ve korunmasını ölçmek üzerinde durur.

27. Denetçilerin, sözleşme ortağı (sorumlu ortak denetçi) olarak hareket etmek için denetleyici ve idari roller aracılığıyla ilerleme sağlamaları amacıyla daha fazla gelişime ihtiyaçları vardır.
28. Tüm muhasebe meslek mensupları, UES 7, *Sürekli Mesleki Gelişim: Hayat Boyu Öğrenme ve Mesleki Yeterliliğin Sürekli Geliştirilmesi Programı*'nda ana hatlarıyla belirtildiği gibi, mesleği ve sağladıkları hizmetlerin kalitesini etkileyen gelişmeleri güncel tutmak için hayat boyu öğrenme ile meşgul olmak zorundadır.

BÖLÜM 2: DENETÇİLER İÇİN YETERLİLİK ŞARTLARI

Genel

29. Üye kuruluşlar, bireylerin aşağıdakilere sahip olmasını gerektirir:
- Bir muhasebe meslek mensubu olarak ruhsatlandırılmış olmalarını**
 - Bir lisans derecesi veya dengine sahip olmalarını**
 - Bu kişilerin denetçi rolünü üstlenmeden önce bu bölümde açıklanan tüm diğer şartları karşılamalarını**
30. Bir denetçi olmak için gerekli entelektüel ve kişisel becerilerin uygun eğitim ve öğrenme düzeyi, genellikle lisans derecesi ve mesleki eğitim programlarının bir birleşiminde bulunmaktadır. Bir üye kuruluş lisans derecesi gerektirmese, üye kuruluşun entelektüel ve kişisel becerilerin diğer yollarla gerekli olan düzeyde geliştirilmiş olduğunu göstermesi gerekmektedir.³
31. Paragraf 29 (c)'de belirtilen şartlar, paragraf 29 (a) ve (b)'de belirtilen şartlar ile aynı zamanda veya sonrasında yerine getirilebilir.

Bilgi İçeriği

32. **Denetçiler için eğitim ve gelişim programı içinde yer alan bilgi içeriği aşağıdaki konuları içermelidir:**
- İleri düzeyde tarihi finansal bilginin denetimi (bakınız paragraf 36);**
 - İleri düzeyde finansal muhasebe ve raporlama (bkz. paragraf 38); ve**
 - Bilgi teknolojisi (bkz. paragraf 40).**
33. UES 2, *Mesleki Muhasebe Eğitimi Programlarının İçeriği*, muhasebe meslek mensupları için bilgi gerekliliklerini belirler. "İleri düzey", UES 2'de muhasebe meslek mensupları olarak ruhsatlandırılan bireyler için öngörülenden daha derin ve daha geniş bir bilgi seviyesi anlamına gelir.

3 Bu standartta lisans derecelerine atıf 1999 yılında 20 Avrupa ülkesi tarafından kabul edilen Bologna deklarasyonunun ilkelerine uygundur. Daha fazla bilgi için: http://ec.europa.eu/education/policies/educ/bologna/bologna_en.html
Dünya geneline ruhsatlandırma standardını karşılaştıran referans kaynaklar, UES 1'in bir bölümünü oluşturan notta listelenmektedir.

UES 8: DENETÇİLER İÇİN YETERLİLİK ŞARTLARI

34. IFAC üye kuruluşları, kendi çevrelerine uygun olarak bilginin derinlik ve genişlik düzeylerini ve bilgi edinme yollarını belirleyebilir.
35. Denetçilerden, iş ortamındaki sorunlara cevap vermeleri amacıyla, tarihi finansal bilginin denetimi alanındaki mevcut gelişmeler konusunda yeterli seviyede bilgiye sahip olmaları beklenmektedir. Bu nedenle denetçiler için eğitim ve sürekli gelişim programlarının ilgili güncel konuların ve gelişmelerin kapsamını içermesi önemlidir.
36. **Tarihi finansal bilginin denetiminin bilgi içeriği ileri bir düzeyde aşağıdaki konuları içermelidir:**
 - (a) **ilgili güncel konuları ve gelişmeleri içeren en iyi tarihi finansal bilgi denetimi uygulamaları; ve**
 - (b) **Uluslararası Denetim Standartları (UDS) ve Uluslararası Denetim Uygulama Bildirimleri (UDUB); ve /veya**
 - (c) **uygulamadaki tüm diğer standartlar veya yasalar.**
37. Paragraf 36’da listelenen bilgiye ek olarak, denetçiler Uluslararası Kalite Kontrolü Standartları (UKKS), Uluslararası İnceleme Sözleşmeleri Standartları (UISS), Uluslararası Güvence Sözleşmeleri Standartları (UGSS), Uluslararası İlgili Hizmetler Standartları (UIHS) veya yerel denkliklerin bilgisini de gerekli kılabilir.
38. **Finansal muhasebe ve raporlamanın bilgi içeriğinin konusu ileri bir düzeyde aşağıdakileri içermelidir:**
 - (a) **ilgili güncel konuları ve gelişmeleri içeren finansal muhasebe ve raporlama süreçleri ve uygulamaları; ve**
 - (b) **Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS);⁴ ve/veya**
 - (c) **uygulamadaki tüm diğer standartlar veya yasalar.**
39. Bir denetim müşterisinin kamu sektörüne özgü standartlara uygun olarak finansal raporlar hazırlaması gerekli kılınırsa, Paragraf 38’de listelenenlere eşdeğer beyanlar Uluslararası Kamu Sektörü Muhasebe Standartlarını

4 “Uluslararası Finansal Raporlama Standartları” terimi UFRS, Uluslararası Finansal Raporlama Yorum Komitesi (IFRIC) Yorumları ve Uluslararası Muhasebe Standartları (UMS) ve Uluslararası Muhasebe Standartları Yorum Komitesi (SIC) Yorumlarına atıfta bulunur.

UES 8: DENETÇİLER İÇİN YETERLİLİK ŞARTLARI

(UKSMS), Uluslararası Kamu Sektörü Yönergelerini ve bunların uygulamadaki diğer uluslararası, ulusal ve/veya yerel eşdeğerini içerecektir.

40. **Bilgi teknolojisi konu alanının bilgi içeriği aşağıdakileri içermelidir:**
- (a) **İlgili mevcut sorunlar ve gelişmelerde dahil olmak üzere finansal muhasebe ve raporlama için bilgi teknolojileri sistemleri; ve**
 - (b) **tarihsel finansal bilginin denetimine uygun olarak muhasebe ve raporlama sistemlerinde değerlendirme kontrolleri ve risk belirlenmesi için çerçeveler.**
41. Muhasebe meslek mensupları için Bilgi teknolojisi bilgisi ve yeterlilikleri hakkında ilave bilgi, UES 2, Muhasebe Meslek Eğitimi Programlarının İçeriği içinde bulunabilir.

Mesleki Beceriler

42. **Denetçiler için eğitim ve gelişim programı içindeki beceri şartları şunları içermelidir:**
- (a) **Bir denetim ortamında aşağıdaki mesleki becerileri uygulamak:**
 - (i) **Problemlerin belirlenmesi ve çözülmesi;**
 - (ii) **Uygun teknik araştırma yapılmasının üstlenilmesi;**
 - (iii) **Etkili bir şekilde takım halinde çalışabilme;**
 - (iv) **Kanıt toplama ve değerlendirme;**
 - (v) **Resmi, resmi olmayan, yazılı ve sözlü bildirimler aracılığıyla görüşleri etkili bir biçimde sunma, tartışma ve savunma; ve**
 - (b) **Denetim ortamında ileri bir düzeyde aşağıdaki mesleki becerileri geliştirmek:**
 - (i) **İlgili denetim standartlarını ve rehberini uygulamak;**
 - (ii) **İlgili finansal raporlama standartlarının uygulanmasını değerlendirmek;**

UES 8: DENETÇİLER İÇİN YETERLİLİK ŞARTLARI

- (iii) **Araştırma, soyut mantıksal düşünme ve eleştirel analiz kapasitesini göstermek;**
 - (iv) **Mesleki şüphecilik göstermek;**
 - (v) **Mesleki yargı kullanma; ve**
 - (vi) **Çatışmalara direnmek ve çözmek.**
43. UES 3, *Mesleki Beceriler ve Genel Eğitim*, muhasebe meslek mensupları için mesleki beceri şartlarını belirler. UES 8 bağlamında, “ileri düzey” UES 3’te muhasebe meslek mensupları olarak ruhsatlandırılan bireyler için belirtilenlerden daha yüksek bir beceri düzeyini göstermektedir.
44. IFAC üye kuruluşları uygun beceri düzeyi gelişimini ve bu becerileri geliştirme yollarını belirleyebilir.

Mesleki Değerler, Etik ve Tutumlar

45. **Bireylerin, denetçi rolü üstlenmeden önce bir denetim ortamında gerekli mesleki değerler, etik ve tutumları uygulayabilmeleri gerekmektedir.**
46. UES 4, *Mesleki Değerler, Etik ve Tutumlar* muhasebe meslek mensuplarının mutlaka sahip olmaları gereken mesleki değerler, etik ve tutumları belirler. IFAC üye kuruluşlarının, mesleki yargıların uygulanması ve hem toplum hem de meslek yararına etik şekilde davranılması için bir çerçeve sağlayan bir eğitim programı kurması gerekmektedir.
47. Tüm muhasebe meslek mensuplarının, mesleki ve idari kararların olası etik uygulamalarını tam olarak anlaması gerekir. Etik ilkelerin bozulması ile karşı karşıya gelindiğinde karar vericilerin çok büyük baskı altında olabileceğini göz önünde tutmaları gerekmektedir.
48. Tüm muhasebe meslek mensupları gibi denetçilerinden de mesleki kariyerleri boyunca UES 4’te ana hatlarıyla belirtilen mesleki değerler, etik ve tutumları uygulamaları beklenmektedir. Staj dönemi boyunca, aşağıdaki konularda rehberlik almalıdırlar:
- (a) mesleki etik yaklaşım;
 - (b) temel ilkelerin pratik uygulaması;
 - (c) etik olmayan davranışın sonuçları; ve
 - (d) etik ikilemlerin çözümü.

UES 8: DENETÇİLER İÇİN YETERLİLİK ŞARTLARI

49. Mesleki etik konusunda öğrenmenin, ruhsatlandırma sonrasında da devam etmesi gerekir. Denetçilerin bunu uzun bir kariyer süreci olarak görmesi gerekmektedir.
50. Dünya çapında mesleğin bu yönü üzerinde yoğun kamu güveni ve kamu çıkarı olması nedeniyle tüm muhasebe meslek mensuplarına uygulanan temel etik ilkeleri, denetim alanında ilave bir boyuta sahiptir.
51. Bu temel ilkeler mesleğin ve bir bütün olarak toplumun gelişimi için esastır. IESBA Etik Kuralları bu temel ilkeleri belirlemektedir:
- (a) *Dürüstlük;*
 - (b) *Tarafsızlık;*
 - (c) *Mesleki yeterlilik ve gerekli özen;*
 - (d) *Gizlilik; ve*
 - (e) *Mesleki davranış.*
52. Buna ek olarak, IESBA Etik Kuralları tüm güvence takımlarının ve kuruluşların güvence müşterilerinden bağımsız olmasını gerekli kılar. Güvence ekiplerinin ve kuruluşlarının tüm üyelerine bu konuda ana hatlarıyla belirtilen bağımsızlık kavramsal çerçevesini uygulaması gerekli kılınmaktadır.
53. Tüm denetçilerin:
- (a) yeni etik ölçülerden ve çalışmalarındaki uyumsuzlıklardan haberdar olmaları; ve
 - (b) mesleki etik açısından muhasebe meslek kuruluşlarının ve kamunun beklentileri hakkında güncel olmaları önemlidir.

Staj

54. **Muhasebe meslek mensuplarının, denetçi rolünü üstlenmeden önce ilgili staj dönemini tamamlamaları gerekir. Bu dönem, onların gerekli mesleki bilgi, mesleki beceriler ile mesleki değerler, etik ve tutumları elde ettiklerini göstermelerine fırsat verecek kadar uzun ve yoğun olmalıdır. Staj döneminin önemli bir kısmı tarihi finansal bilginin denetimi alanında olmalıdır.**
55. UUES 5, *Staj Şartları*, tüm muhasebe meslek mensupları için staj şartlarını ortaya koyar. Denetçi rolü üstlenen muhasebe meslek mensuplarına,

UES 8: DENETÇİLER İÇİN YETERLİLİK ŞARTLARI

UES 4’te belirlenen mesleki değerler, etik ve tutumlara uygun bir denetim ortamında ve özellikle UES 8’in bu bölümünde gerekli kılınan bilgi ve becerilerin uygulamasını göstermelerini de gerekli kılınmaktadır.

56. Denetçinin yeterliliğine katkıda bulunan stajın denetçilerin yer aldığı ve ya yer alma olasılığının olduğu denetim görevlerinin türü ve boyutuna uygun olması gerekir. Deneyim dönemi denetçilerin aşağıdakileri gerçekleştirmesine fırsat verir:
 - (a) uygun şekilde denetlenmiş bir çevrede gerekli bilgi ve becerilerin uygulanması; ve
 - (b) bu UES tarafından gerekli kılınan ehliyetin geliştirilmesi ve gösterilmesi.
57. Bir denetçi için ilgili staj dönemi, muhasebe meslek mensubu olarak ruhsatlandırılma sırasında veya sonrasında olabilir. UES 5, *Staj Şartları*, gerekliliklerini karşılamak amacıyla elde edilmiş staj, bu UES’te ortaya konulan gerekliliklere de katkıda bulunabilir.
58. Bir denetçi ile ilgili staj dönemi, normal olarak üç yıldan az olmamalıdır; bu sürenin en az iki yılı bir sözleşme ortağının (sorumlu ortak denetçi) rehberliğinde tarihi finansal bilginin denetimi alanında normal olarak kullanılmalıdır. Bir üye kuruluş bu asgari deneyim süresinin tamamlanmasını gerektirmezse, üye kuruluşun, belirli bir biçimde bu UES’te gerekli kılınan bilgi ve becerilerin uygulanmasının bir denetim çevresinde gerçekleştiğini ve bunun denetim işinde mesleki yargıları uygulamak için gerekli yeterlilik ve yetenek geliştiren adaylar ile sonuçlandığını göstermesi gerekecektir.
59. **Gerekli denetim deneyimi, bir sözleşme ortağının(sorumlu ortak denetçi) rehberliği altında uygun denetim deneyimi sağlayacak olan kuruluşla elde edilecektir.**
60. Uygun denetim deneyimi sağlayan kuruluşlar özel ve kamu sektörü denetim kuruluşlarını içerebilir. IFAC üye kuruluşlarının, deneyim kazandıran denetim kuruluşlarının uygun bir çevrede verilecek, yerinde politika ve prosedürlere sahip olmasını sağlaması gerekir. Uygun bir çevre, bireylerin tarihi finansal bilginin denetiminde önemli yargılamalarda bulunma sorumluluğu üstlenmelerine imkan verecek olan mesleki bilgi, mesleki beceriler, ve mesleki değerler, etik kural ve davranışları geliştirmelerini ve göstermelerini kabul eden çevredir.

Sürekli Mesleki Gelişim

61. UES 7, *Sürekli Mesleki Gelişim: Yaşam Boyu Öğrenme ve Mesleki Yeterliliğin Sürekli Gelişimi Programı*, denetçileri de dahil tüm muhasebe meslek mensupları için SMG şartlarını belirler.
62. Denetçi olmak isteyen muhasebe meslek mensupları bu UES'te belirtilen yeterlilik şartlarının bazılarını yerine getirmede kendilerine yardımcı olacak SMG faaliyetlerine güvenebilir. SMG ayrıca denetçilerin daha fazla yeterlik geliştirmesini ve bunu korumasını sağlamak için gereklidir. IFAC üye kuruluşları, denetçiler veya denetçi olmaya çalışan muhasebe meslek mensupları için belli SMG faaliyetleri öngörmeyi düşünebilirler.

Değerlendirme

63. **Denetçi rolü üstlenmeden önce bireyin mesleki yeteneği ve yeterliliği değerlendirilmelidir.**
64. **Değerlendirme, denetçilerin işini ehil bir biçimde gerçekleştirmesi için gerekli kılınan mesleki bilgi, mesleki beceriler ile mesleki değerler, etik ve tutumların gösterilmesine imkân vermek amacıyla yeterince kapsamlı olmalıdır.**
65. denetçilerin yetenek ve yeterliliğini değerlendirilmesi aşağıdaki kuruluşlar tarafından yapılabilir:
 - (a) bireyin üyesi olduğu IFAC üye kuruluşu (üye kuruluşun emsal inceleme süreci aracılığı dahil);
 - (b) başka bir IFAC üye kuruluşu;
 - (c) üçüncü bir taraf (ör. Eğitim veya kurs veren kuruluş, hükümet veya düzenleyici otorite veya üye kuruluşun yetkisi altındaki iş yeri uzmanı);
 - (d) bir denetim kuruluşu (kuruluşun kalite kontrol sistemleri aracılığı dahil); veya
 - (e) bunların bir karması.

Denetçileri ruhsatlandırmadan dış kuruluşların sorumlu bulunduğu durumlarda, üye kuruluşlar IFAC standartlarını benimsemelerinde onları cesaretlendirmelidir.

BÖLÜM 3: SÖZLEŞME ORTAĞI (SORUMLU ORTAK DENETÇİ)**Genel**

66. Denetim sözleşmesinin kapsamını, performansını ve yürütülmesini idare eden özel mesleki, yasal veya düzenleyici şartlar bulunmaktadır. Bazı durumlarda, özel şartlar bir denetim sözleşmesinde kimin sözleşme ortağı (sorumlu ortak denetçi) olarak hareket edebileceğini düzenlemektedir. Söz konusu şartlar, lisanslama rejimleri olarak aşağıdakileri işaret etmektedir. Bu terim, sözleşme ortağı (sorumlu ortak denetçi) olarak hareket etme yetkisi ve izninin özel şartlarını karşılayan belli bireyler için sınırlandırılmış olduğu durumda çeşitli örneklerle atıfta bulunmak için kullanılır. Bu özel şartlar bir mesleki, yasal veya düzenleyici kuruluş tarafından belirlenebilir.
67. Denetim lisanslama rejimleri farklılık gösterir. IFAC üye kuruluşları denetçilere ruhsat vermek için yasal yetkiye sahip olduğu durumlarda, muhasebe meslek mensuplarının, bir denetim ruhsatı ile yayınlanması ya da tarihi finansal bilginin denetim raporlarının imzalanmasına izin verilmesi amacıyla bu UES'in ikinci bölümünde öngörülen şartları yerine getirmesi beklenmektedir. Denetçileri diğer kuruluşların ruhsatlandığı durumlarda, IFAC üye kuruluşları, bu UES'in kabul edilmesini destekleyerek, bununla ilgili olarak kendi yasama, düzenleyici ve ruhsatlandırma mercilerini hakkında bilgilendirmek zorundadırlar.
68. Bazı ülkelerde, muhasebe meslek mensuplarının ruhsatlandırılmaları sırasında denetim raporlarını imzalamasına izin verilir, fakat bu UES'te öngörülen stajı yapmamış olabilirler. Böyle durumlarda, IFAC üye kuruluşlarının, tarihi finansal bilginin denetiminde önemli kararlar alma sorumluluğuna sahip bireylerin, gereken stajı yapmalarını ve yeterliğe sahip olmalarını sağlaması gerekmektedir. . Bu yükümlülük bir üye kuruluş kalite güvencesi gözden geçirme programı (ör. uygulama soruşturmaları) veya bir denetim kuruluşunun kalite kontrol prosedürleri aracılığıyla yerine getirilebilir.
69. Kanuni denetim raporlarını imzalamasına izin verilen denetçilerin, bu UES'te öngörülenlerin ötesinde uygulamalı denetim deneyimi kazanması beklenmektedir. Tüm denetçiler, mesleki sorumluluklarına uygun yeterliliği geliştirmek ve korumak amacıyla bir mesleki ve etik yükümlülüğe sahiptir.

UES 8: DENETÇİLER İÇİN YETERLİLİK ŞARTLARI

70. IFAC, farklı türde, boyutta ve karmaşıklığındaki tarihi finansal bilgi denetimlerini ve böylesi sözleşmeleri gerçekleştirmek için gerekli farklı mesleki yeterlik düzeylerini kabul eder. Yerine getirmeye yeterli olmadıkları görevleri kabul etmeyerek, IESBA Etik Kuralları'na uymak, Her bir muhasebe meslek mensubunun yükümlülüğüdür.

Sözleşme Ortağı (Sorumlu Ortak Denetçi) için Yeterlilik Şartları

71. Sözleşme ortağının daha büyük sorumluluklar üstlenmesi ek mesleki bilgi, mesleki beceriler ile mesleki değerler, etik ve tutumların geliştirilmesini gerektirecektir. Bir sözleşme ortağından (sorumlu ortak denetçi) kapsamlı bir denetim süreci anlayışı ve çok farklı taraflara çok çeşitli konuları iletme yeteneği göstermesi beklenmektedir.
72. Denetçilerin pozisyonlar içerisinde ilerlerken örneğin sözleşme ortakları gibi, aşağıdaki alanlarda yeterliklerini göstermeleri gerekecektir:
- (a) Denetimlerin kalitesi için liderlik sorumluluğu;
 - (b) Uygulamadaki bağımsızlık şartlarına uyum hakkındaki sonuçların formüle edilmesi;
 - (c) Müşteri ilişkilerinin ve spesifik denetim sözleşmelerinin kabulü ve devam ettirilmesi;
 - (d) Sözleşmeyi yürütmek ve bir denetim raporu çıkarmak için müşterek yetenek ve yeterlilik sağlayarak sözleşme takımlarının atanması;
 - (e) Mesleki standartlar ile düzenleyici ve yasal şartlara uygun olarak denetim sözleşmesinin idaresi, denetimi ve gerçekleştirilmesi;
 - (f) Yapılan işin istişaresi, gözden geçirilmesi ve tartışılması; ve
 - (g) Uygun olan ve yeterli uygunluğa sahip denetim kanıtı tarafından desteklenen denetim raporunun geliştirilmesi.

BÖLÜM 4: ÖZEL ÇEVRELER VE İŞ KOLLARINDAKİ DENETÇİLER İÇİN YETERLİLİK ŞARTLARI

Genel

73. IFAC üye kuruluşları ve denetim kuruluşları, özel çevreler veya işkollarının tarihi finansal bilgisinin denetiminde önemli kararlar almaktan sorumlu denetçilerin, söz konusu çevre veya işkoluna uygun gerekli mesleki bilgi ve pratik deneyime sahip olmasını sağlaması gerekmektedir.
74. Muhasebe meslek mensupları, denetçilerde aranan yetenekleri kazandıklarında ve yeterliliği gösterdiklerinde, özel bir işkolu (bankacılık ve finans, doğal maddeleri işleme sanayi ve sigorta gibi) veya çevrenin (sınır ötesi denetimler gibi) tarihi finansal bilgisinin denetiminde önemli kararlar alma sorumluluğu üstlenmeden önce daha fazla gelişime ihtiyaç duyabilirler.

Sınır ötesi Denetimler

75. Sınır ötesi denetimler, kuruluşun kendi ülkesinin dışındaki önemli borçlanma, yatırım ve düzenleyici kararların amaçlarına dayanmakta veya dayanabilmektedir; bu husus, hisseleri ve tahvilleri borsada işlem gören tüm şirketleri ve büyüklüğü, ürünleri ve verdiği hizmetler nedeniyle belirli kamu dikkatini çeken diğer kamu yararına işletmeleri içerecektir.⁵
76. **bireylerin Tarihi finansal bilginin sınır ötesi denetimlerinde bir denetçi rolü üstlenmeden önce şunları yerine getirmesi gerekir:**
 - (a) **Bir denetçi rolü üstlenmeleri için gerekli şartları yerine getirmesi (bu UES'in 2. Bölümünde belirtilen); ve**
 - (b) **Paragraf 77'de belirtilen şartları yerine getirmesi.**
77. **Sınır ötesi denetimlere katılan denetçiler için eğitim ve gelişim programlarının bilgi içeriği, sınır ötesi denetimin yürütüldüğü ülkeler için aşağıdaki alanları kapsamalıdır:**
 - (a) **Uygulamadaki finansal raporlama ve denetim standartları;**
 - (b) **Çok-merkezli ve grup denetimlerin kontrolü;**
 - (c) **Uygulamadaki kotasyon şartları;**

5 TAC Rehberlik Açıklaması İnceleme Nisan 2006

UES 8: DENETÇİLER İÇİN YETERLİLİK ŞARTLARI

- (d) **Uygulamadaki kurumsal yönetim şartları;**
- (e) **Uygulamadaki ulusal düzenleyici çerçeveler; ve**
- (f) **Küresel ve yerel ekonomiler ve işletme çevreleri.**

78. Sınır ötesi denetim yapan denetçiler, mesleki değerler, etik ve tutumlarının uygulanmasının çeşitli kültürel şartlar (ör. normlar, gelenekler, davranışlar ve beklentiler) tarafından karmaşık hale getirilebileceğini sezebilirler.

Özel işkolları

79. Bazı işletmeler aşırı derecede düzenlenmiş iş kollarında (bankalar ve kimya şirketleri gibi) faaliyet göstermektedir. Finansal tabloları düzenleyen yasalar ve düzenlemeler özel iş kollarında ve çevrelerde oldukça çeşitlilik gösterebilir. Ayrıca, muhasebe davranışları, farklı tanıma ve ölçüm uygulamaları ile sonuçlanarak farklılık gösterebilir.
80. Özel iş kollarında çalışanlarda aranan ek bilgiyi saptamak mümkün değildir. IFAC üye kuruluşları, tek tek muhasebe meslek mensupları ve denetim kuruluşları, denetçilerin görevleri için gerekli yeterliliğe sahip olmalarını sağlamak hususundaki sorumluluğu paylaşır.

Staj

81. Söz konusu çevre veya iş kolunda tarihi finansal bilginin denetiminde yargıda bulunma sorumluluğu üstlenmeden önce denetçilerin, belirli bir çevrede veya iş kolunda uygulamalı denetim deneyimine sahip olması gerekmektedir. Bu deneyimin, denetçilerin aşağıda belirtilenleri göstermeleri için yeterince uzun ve kapsamlı olması gerekmektedir:
- (a) gerekli bilgi; ve
 - (b) söz konusu özel çevre veya işkolunda ehil biçimde çalışmak için gereken gerekli becerileri, mesleki değerler, etik kural ve davranışları uyguladıklarını.

Söz konusu staj, bu UES'in diğer bölümlerinde belirtilenlere ek olabilir.

IAESB ULUSLARARASI EĞİTİM UYGULAMALARI AÇIKLAMALARI

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
Uluslararası Eğitim Uygulamaları Açıklaması 1: Mesleki Değerler, Etik ve Tutumları Geliştirme ve Devam ettirme Yaklaşımları	119
Uluslararası Eğitim Uygulamaları Açıklaması 2: Muhasebe Meslek Mensupları için Bilgi Teknolojisi	145
Uluslararası Eğitim Uygulamaları Açıklaması 3: Staj Şartları– Muhasebe Meslek Mensupları için İlk Mesleki Gelişim	221

ULUSLARARASI EĞİTİM UYGULAMA AÇIKLAMASI
UEUA 1
MESLEKİ DEĞERLER, ETİK VE TUTUMLARI
GELİŞTİRME VE DEVAM ETTİRME YAKLAŞIMLARI

İÇİNDEKİLER

	Paragraf
Uluslararası Eğitim Uygulama Bildirimi 1'in Amacı ve Kapsamı	1-6
Tanımlar	7
Geçmiş	8-13
BÖLÜM 1: ETİK YETERLİLİĞİN GELİŞTİRİLMESİ	
Etik Eğitim Süreci	14-18
Aşama 1: Etik Bilginin Arttırılması	19-21
Aşama 2: Etik duyarlılığın Geliştirilmesi	22-24
Aşama 3: Etik Yargının Geliştirilmesi	25-27
Aşama 4: Etik Davranışa sürekli taahhüdü Devam Ettirme	28-30
BÖLÜM 2: ETİK EĞİTİM SÜRECİ UYGULAMASI YAKLAŞIMLARI	
Etik Eğitim Süreci Uygulamasına Esnek Yaklaşımlar	31-32
Konu Yaklaşımı	33-36
Aşama Aşama Yaklaşım	37-39
Sürekli Mesleki Gelişim	40-41
BÖLÜM 3: ETİK EĞİTİM SUNUMU VE DEĞERLENDİRME	
Giriş	42-44
İş Yerinde Öğrenme	45-53
Öğretim Metotları	54
Değerlendirme Metotları	55-61
EK 1: Etik Eğitim Süreci Konu Alanlar	
EK 2: Öğretim Metotları	

Uluslararası Eğitim Uygulama Açıklaması 1'in Amacı ve Kapsamı

1. Uluslararası Eğitim Uygulamaları Açıklamaları (UEUA), muhasebe meslek mensuplarının eğitim ve gelişimlerinde genel kabul görmüş iyi uygulamaların uygulamaya konmasında IFAC üye kuruluşlarına yardım eder.
2. Mesleki Değerler, Etik ve Tutumlar konulu Uluslararası Eğitim Standartları (UES) 4, IFAC üye kuruluşlarına muhasebe meslek mensupları için ruhsatlandırma öncesi eğitim programının bir kısmını mesleki değerler, etik ve tutumların gelişmesine adanmasını şart koşmaktadır. UEUA 1, IFAC üye kuruluşlarına UES 4'ü uygulamasında ve bu standarda göre mesleki değerler, etik ve tutumların geliştirilmesi konusunda rehberlik hizmeti sunmaktadır.
3. UEUA 1, mesleki değerler, etik ve tutumların gelişiminde iki olası yaklaşımla hareket etmektedir. İş yerinde öğrenme ve değerlendirmenin önemini vurgulayarak etik eğitimin sunumu için birkaç yöntemle ilgili rehberlik hizmetini de kapsamaktadır.
4. Ek olarak, UEUA 1, üye kuruluşların, muhasebe meslek mensuplarına Sürekli Mesleki Gelişim (SMG) vasıtasıyla kariyerleri boyunca mesleki değerler, etik ve tutumları gelişiminin sürekliliğini nasıl garanti edeceği konusunda rehberlik hizmeti sağlamaktadır.
5. Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları Kurulu (IAESB), (a) IFAC'ın üye kuruluşlarının ülkelerinde geniş çapta kültür, dil çeşitliliğinin, eğitimsel, yasal ve sosyal sistemlerin; (b) muhasebe meslek mensupları tarafından uygulanan işlemlerin çeşitliliğinin; ve (c) üye kuruluşların kendi etik eğitim programlarını geliştirmede farklı aşamalarda olduklarının farkındadır.
6. Bazı IFAC üye kuruluşları, bu UEUA içerisinde düşünülen konuların bazıılarını ya da tamamını zaten ele almışlardı. Diğer üye kuruluşlar henüz bu konuları düşünmeleri gerekmeyebilir. IAESB, tüm üye kuruluşlarına, UEUA 1'i kapsayan rehberlik hizmeti ışığında UES 4 uygulamalarını değerlendirmelerini önermektedir.

Tanımlar

7. UEUA 1'de kullanılan aşağıdaki terimler, *Muhasebe Meslek Mensupları için Uluslararası Eğitim Standartlar Çerçevesinde ve IAESB Terimler Sözlüğünde* tanımlanmıştır.

UEUA 1 : MESLEKİ DEĞERLER, ETİK VE TUTUMLARI GELİŞTİRME VE DEVAM ETTİRME YAKLAŞIMLARI

Değerlendirme -öğrenme süreci boyunca herhangi bir zamanda yapılmış sınavlar da dahil olmak üzere ister yazılı ister başka türlü olsun, mesleki yeterlilik testlerinin tüm şekilleri.

Yetenek – Yeterliliği göstermek için gerekli olan mesleki bilgi; mesleki beceriler ve mesleki değerler, etik kurallar ve tutumlar.

Yeterlilik-çalışma ortamına atfen tanımlanmış bir standarda göre bir çalışma görevi yerine getirebilme.

*Sürekli Mesleki Gelişim (SMG)*bir muhasebe meslek mensubunun, meslek ortamında yeterli bir biçimde çalışma kapasitesini geliştirme ve devam ettirmesi için öğrenme faaliyetleri.

Eğitim—kişinin bilgi, beceri ve yeteneklerini geliştirmeyi amaçlayan sistemik bir süreç. Bu öğrenimi de kapsar.

Zorunlu resmi eğitim - bir muhasebe eğitim programının işyeri-dışına dayanan unsuru.

Öğrenme—Bir birey kabiliyetlerini elde ederken geçtiği çok çeşitli süreçlerdir.

Ruhsatlandırma sonrası— Bir IFAC üye kuruluşunun, bireysel bir üyesi olarak, ruhsatlandırma sonrası dönem.

Ruhsatlandırma öncesi— Bir IFAC üye kuruluşunun, bireysel bir üyesi olarak, ruhsatlandırma öncesi dönem.

Muhasebe meslek mensubu- bir IFAC üye kuruluşuna üye olan kişidir.

Mesleki değerler, etik ve tutumlar- Bir mesleğin üyeleri olarak Muhasebe Meslek Mensuplarını tanımlayan mesleki davranış ve özelliklerdir. Bunlar, genellikle mesleki davranış ile alakalı olan ve mesleki davranışın ayırt edici özelliklerinin tanımlamada temel olarak alınan davranış ilkelerini (ör. etik ilkeler) kapsar.

Ruhsatlandırma—Bir muhasebe meslek mensubu olarak ruhsatlandırılmanın anlamı, belirtilen zamanda, bir bireyin bir muhasebe meslek mensubu olarak tanınması için yükümlülükleri karşılamış olduğu ve karşılıma devam ettiği.

Öğrenci —stajyeri de kapsayacak şekilde derslere katılan kişi. Mesleki eğitim bağlamında öğrenci, ister genel isterse mesleki olarak olsun, mu-

UEUA 1 : MESLEKİ DEĞERLER, ETİK VE TUTUMLARI GELİŞTİRME VE DEVAM ETTİRME YAKLAŞIMLARI

hasebe mesleği eğitimi için gerekli görülen bir eğitim kursu ya da programı alan kişi.

Stajyer—Bir işyerinde, ruhsatlandırma öncesi iş deneyimi ve kursu alan birey.

Öğrenim—İş yeri şartlarında, bir öğrenciyi veya Muhasebe Meslek Mensubunu üzerinde anlaşılmış bir mesleki yeterlilik seviyesine getirmeyi amaçlayan ruhsatlandırma öncesi ve sonrası eğitim faaliyetleridir.

Geçmiş

8. Muhasebecilerin eylemleri diğerlerini etkilemektedir. Mesleki Değerler, Etik ve Tutumları, kamu çıkarlarının genişlemesinde taahhüt gerektiren bir mesleğin üyeleri olarak Muhasebe Meslek Mensupları belirler. Bu genellikle “Kamu çıkarlarına hizmet etmek” olarak ifade edilir. Kamu, mesleğinin sorumluluklarını yerine getirmeyi ve kamu çıkarlarını korumayı garanti etmek için üyelerine ve mesleğin etik dürüstlüğüne güvenmektedir.
9. UEUA içerisinde belirtilen Etik Eğitim Süreci (EES), Uluslararası Muhasebe Meslek Mensupları Etik Standartlar Kurulu’nun Muhasebe Meslek Mensupları için Etik Kuralları (IESBA Etik Kurallar) ile aynı hizadadır. Bu, tüm Muhasebe meslek mensupları için etik şartları belirlemektedir ve mesleki etiğin beş temel ilkesini belirlemektedir: dürüstlük, tarafsızlık, mesleki yeterlilik ve gerekli özen, gizlilik ve mesleki davranış.¹
10. Muhasebe Meslek Mensupları, temel mesleki etik ilkeler ile uyumu tehdit eden durumlarla karşılaşabilirler. Bu ilkeyle uyum tehditlerinin çoğu, IESBA Etik Kurallarda belirtilen beş kategoride yer almaktadır: kişisel çıkar tehdidi, kendi kendini teftiş tehdidi, taraf tutma tehdidi, yakınlık tehdidi ve gözdağı tehdidi.²
11. IESBA Etik Kurallar ayrıca, bu tehditleri ortadan kaldıracak ya da kabul edilebilir bir düzeye indirebilecek bir dizi önlemleri de belirlemektedir. Bu önlemler şunlardır: (a) meslek, kanunlar ya da yönetmelikler tarafından oluşturulan önlemler, (b) ve iş çevresindeki önlemler.³ İlki,

1 IESBA Muhasebe Meslek Mensupları için Etik Kurallar, 100.5

2 IESBA Muhasebe Meslek Mensupları için Etik Kurallar, 100.12

3 IESBA Muhasebe Meslek Mensupları için Etik Kurallar, 100.13

UEUA 1 : MESLEKİ DEĞERLER, ETİK VE TUTUMLARI GELİŞTİRME VE DEVAM ETTİRME YAKLAŞIMLARI

mesleğe giriş için eğitim, staj ve deneyim şartlarını ve sürekli mesleki gelişim şartlarını kapsar, ancak sınırlı değildir.⁴ UEUA 1, ruhsatlandırma öncesi ve sonrası etik eğitimi için iyi uygulama ilkeleri önererek, böyle tehditlerin ortaya çıktığında üye kuruluşlarına yardımcı olabilir.

12. Etik karar alma, onun her bir kendi ortaya çıkan sonucu paydaşları için bir takım alternatiflerden seçmeyi gerektirir. Muhasebe Meslek Mensuplarının, IESBA Etik Kurallarda yer alan temel ilkeleri uygulama yeteneği ve anlayışıyla etik karar almaya yaklaşması kamu çıkarıdır.
13. Bu, IFAC üye kuruluşlarının eğitim programları vasıtasıyla mesleki değerler, etik ve tutumların gelişimini gerektirmektedir. Bu değerler, etik ve tutumlar, bir muhasebe meslek mensubu olarak ruhsatlandırma süresi boyunca ve ruhsatlandırma sonrası uygulanmak amacıyla biçimlendirilmiş ve geliştirilmiştir. Etik eğitim programının amacı, muhasebe meslek mensuplarının etik davranışı ve karar almalarını genişletmektir.

4 IESBA Muhasebe Meslek Mensupları için Etik Kurallar, 100.14

BÖLÜM 1: ETİK YETERLİLİĞİN GELİŞTİRİLMESİ

Etik Eğitim Süreci

14. UEUA 1'in bu bölümünde ana hatlarıyla belirtilen Etik Eğitim Süreci (EES), arka sayfadaki Şekil 1'de açıklanmaktadır. EES, etik eğitimin dört hedefine dayalı olan, öğrenme sürecinde dört aşamayı belirtmektedir.
Aşama 1: Etik Bilginin Arttırılması
Aşama 2: Etik Duyarlılığın Geliştirilmesi
Aşama 3: Etik Yargının geliştirilmesi
Aşama 4: Etik davranışa sürekli taahhüdü devam ettirme
15. Etik eğitim, ilk olarak ruhsatlandırma öncesi programda başlayan ve bir muhasebe meslek mensubunun kariyeri boyunca devam eden yaşam boyu bir taahhüdüdür. EES'nin her bir aşaması, mesleki değerler, etik ve tutumun gelişiminde, belirli bir ilerleme düzeyiyle ilgilidir. EES'nin dört aşaması, her bir aşama için elde edilen bir yeterlilik tanımı ve önerilen öğrenme sonuçları ile aşağıdaki 19-30 arasındaki paragraflarda daha detaylı bir şekilde ifade edilmiştir.
16. EES, mesleki değerler, etik ve tutumların gelişimini, aşamalar arasında öğrendiklerini ifade etmek ve etik bilgi, etik duyarlılık ve etik yargılarını denetlemeye devam etmek ve değiştirmek için bireylerin ihtiyaç duyduğu yinelemeli bir süreç olarak ifade eder. Etik davranışa bağlılığı devam ettirme, muhasebe meslek mensuplarının, kariyerleri boyunca, etik bilgiyi arttırmaya, etik duyarlılığı geliştirmeye ve etik yargıyı ilerletmeye devam edeceklerini varsayar.
17. EES, tüm ruhsatlandırma öncesi eğitim programını kapsayan UES 4'ün içerisinde belirtilen konulara dayandırılarak, sekiz önemli konu alanı olarak artırıldı. Bunlar, aşağıdaki Şekil 2'de ana hatlarıyla anlatılmaktadır. Buna ek olarak, her bir konu alanı desteklemek için önerilen bilgi içeriği, Ek 1'de yalnızca açıklayıcı amaçlarla oluşturuldu.

Şekil 1: Etik Eğitim Süreci

18. Etik bilgi, etik duyarlılık ve etik yargı, ruhsatlandırma öncesi muhasebe eğitimi programı süresinde ilk olarak geliştirilmiş olmasına rağmen, etik davranış, ruhsatlandırma öncesi muhasebe eğitimi dönemi boyunca öğrencilerden beklenmektedir.

Aşama 1: Etik Bilginin Arttırılması

19. Öğrencilerin, muhasebe mesleği ile ilgili uygun bir etik ve mesleki standartlar anlayışı geliştirmesi gereklidir. IESBA Etik Kurullarda belirtilen, genel etik ilkeleri ve meslek etiğinin temel mesleki etik ilkeler bilgisi, profesyonel bir bağlamda, etik karar alma ve davranış gelişimi için gerekmektedir.
20. EES'nin aşama 1'i, mesleki değerler, etik ve tutumlarla ilgili konular hakkında temel bilgileri anlatmaktadır. Aşama 1, aşağıdakilerin anlayışının gelişimine odaklanmaktadır:
 - (a) Çevre aşağıdakileri kapsayan kararları etkilemesi:
 - (i) Uygun standartlar ve kurallar; ve
 - (ii) Etik ve mesleki davranış beklentilerini.
 - (b) Aşağıdakilerin temel teori ve ilkeleri kapsayan kararları etkilemesi:
 - (i) Etik
 - (ii) Erdem
 - (iii) Kişisel ahlaki gelişim
21. Bu alandaki yeterlilik, geleneksel etik kavram ve teorilerin ve muhasebe meslek mensubunun çalışmaları ile ilgili olanların anlayışı ile gösterilecektir.

Aşama 2: Etik Duyarlılığın Geliştirilmesi

22. Öğrencilerin, (a) etik bir tehlikeyi ya da durumu fark edebilme yeteneği, (b) etik bir sonuca yol açan hareketlerin başka sebeplerinin farkındalığı ve (c) ortaklarıyla ilgili her bir başka hareket sebebinin etkilerinin bilgisi ile etik duyarlılığı geliştirmesi gerekmektedir.
23. Aşama 2, muhasebenin uygun fonksiyonel disiplinlerine (örn: finansal muhasebe, yönetim muhasebesi, denetim ve vergilendirme), Aşama 1'de tanımlanan temel etik ilkeler bilgisini uygulamaktadır. Bu aşamada, IFAC üye kuruluşları, iş hayatında muhasebe meslek mensuplarının karşı karşıya kaldığı temel etik ilkelere yönelik etik tehditlerin bir değerlendirilmesine ve etik duyarlılıkla birlikte mesleki sorumluluk hissini gelişi-

UEUA 1 : MESLEKİ DEĞERLER, ETİK VE TUTUMLARI GELİŞTİRME VE DEVAM ETTİRME YAKLAŞIMLARI

mine odaklanan, etik eğitim programlarının gelişimini göz önünde bulundurması gereklidir.

24. Bu alandaki yeterlilik, muhasebenin fonksiyonel ilkelerinden etik bilgiyi uygulama yeteneği kadar, etik konula ve tehditleri belirleme ve tartışma yeteneği olarak ispatlanacaktır.

Aşama 3: Etik Yargının Geliştirilmesi

25. Temel etik değerler mesleki yargının temelidir. IESBA Etik Kurallarından yola çıkarak, temel ilkelerle birbirine bağlı tercihler yapmak, etik bilgi ve etik duyarlılık için gereklidir.
26. Aşama 3, öğrencilerin ve muhasebe meslek mensuplarının gerekçeli ve iyi bilgilendirilmiş kararları şekillendirmek için etik bilgi ve etik duyarlılığı nasıl uygulayacağını ve nasıl birleştireceğini öğrenecekleri bir uygulama aşamasıdır. Bu aşama, etik kararlar almak için, sağlam bir işleyiş uygulayarak bireylere yardımcı olmak üzere tasarlanmıştır. Aşama 3'de, IFAC üye kuruluşlarının, etik teori uygulamaları, sosyal sorumluluklar, mesleki davranış kuralları ve etik karar alma modelleri vasıtasıyla etik karar alma becerilerini netleştirerek mesleki yargının ilerlemesine odaklanan etik eğitim programlarının gelişimini düşünmeleri gereklidir.
27. Bu alandaki yeterlilik, etik bilgi ve etik duyarlılık uygulaması ve anlayışına dayalı etik yargılar ve kararlar alma yeteneği olarak ispatlanacaktır.

Aşama 4: Etik Davranışa Sürekli taahhüdü Devam Ettirme

28. Muhasebe Meslek Mensuplarının, temel etik ilkelerine karşı etik tehditlerin üstesinden gelebiliyor olmaları ve IESBA Etik Kurallarında belirtilen temel ilkelerle uyumlu bir davranış biçimi seçebiliyor olmaları gereklidir.
29. Aşama 4'de, IFAC üye kuruluşlarının, mesleki bir bağlamda, etik kararlar alma ve etik davranışa bağlılığı geliştirme ve güçlendirme odaklı Sürekli Mesleki Gelişim (SMG) programları gibi etik eğitimin gelişimini düşünmeleri gereklidir.
30. Yeterlilik, IESBA Etik Kurallara göre, örgütsel ve durumsal bağlam anlayışıyla ve etik davranış içerisine etik bilgi, duyarlılık ve yargı uygulamasıyla gösterilecektir.

BÖLÜM 2: ETİK EĞİTİM SÜRECİ UYGULAMASI YAKLAŞIMLARI

Etik Eğitim Süreci Uygulamasına Esnek Yaklaşımlar

31. Bu UEUA, EES uygulamak için iki olası yaklaşım belirler: Konu Yaklaşımı (bakınız, paragraf 34'e) ve Aşama Aşama Yaklaşımı (bakınız paragraf 37). IFAC üye kuruluşları, yerel sonuçlarına uygun olarak ya yaklaşımlardan birini ya da her ikisinin karışık olduğu bir şekli takip etmek için seçebilirler.
32. Her iki yaklaşımda SMG sayesinde öğrenilen ruhsatlandırma öncesi muhasebecilik eğitim programındaki tamamlayıcı etik eğitimin önemini ve bilgi ve yeteneklerin incelenmesi ve düzeltilmesinin önemini vurgulamaktadır. Her iki yaklaşım da mesleki değerler etik ve tutumların gelişiminde iş yerinde öğrenme ve değerlendirmenin rolünü vurgulamaktadır. Bunlar, bu UEUA'nın 3. Bölümünde detaylarıyla verilmiştir.

Konu Yaklaşımı

33. UES 4, tüm ruhsatlandırma öncesi eğitim programlarında kapsanması gereken bir dizi konuları belirtmektedir.⁵ Bunlar Şekil 2'de gösterildiği gibi EES'de arttırılan sekiz konu alanına göre sıralanmıştır.
34. Konu Yaklaşımı, ruhsatlandırma öncesi programın uygun bölümlerindeki konu ile EES konusunun ilk üç aşamasını birleştirmektedir. Her bir konu, EES'nin öğrenme sürecinin ilk üç aşaması takip edilerek devamlı olarak öğrenilebilir. EES'nin 4. Aşaması, en çok ruhsatlandırma sonrası içindir (SMG).
35. IAESB, üye kuruluşlarının etik eğitim programları detaylı kapsamının, ulusal ve kültürel çevreleri ile eğitim sistemlerine yansıtılmasının farkındadır. IFAC üye kuruluşları, ruhsatlandırma öncesi ya da sonrası programlarında gerektiği gibi herhangi bir düzen içerisinde EES'nin konu alanlarını bünyesinde barındırabilir. Her bir konu alanı, üye kuruluşların etik eğitim programlarında olmasını isteyebilecekleri her bir konu için önerilen içerik örneklerinin verildiği Ek 1'de ayrıntılarıyla açıklanmaktadır.

⁵ UES 4, Mesleki Değerler, Etik ve Tutumlar, paragraf 16

UEUA 1 : MESLEKİ DEĞERLER, ETİK VE TUTUMLARI
GELİŞTİRME VE DEVAM ETTİRME YAKLAŞIMLARI

Şekil 2: Konu Yaklaşımı

EES Konu Alanları ⁶	UES 4 Konuları
(i) Çerçeve yaklaşımı	Etiğin Doğası
(ii) Kavramlar ve değerler	detaylandırılmış kurallara dayalı ve ilkelere dayalı Etik yaklaşımları arasındaki farklılıklar, avantajları ve dezavantajları.
(iii) Çevre: kurumsal, mesleki ve düzenleyici	Dürüstlük, tarafsızlık, mesleki yeterliliğe ve gereken özene bağlılık ve gizlilik gibi temel etik ilkelerle uyum
(iv) Mesleki etik	Mesleki davranış ve teknik standartlarla uyum; Bağımsızlık, şüphecilik, hesap verebilirlik ve kamu beklentileri kavramlarını; Yasalar, düzenlemeler ve kamu çıkarı arasındaki ilişkiyi de dahil etik ve yasa
(v) Karar alıcı	Etik ve birey muhasebe meslek mensubu: muhbirlik, çıkar çatışması, etik ikilemler ve bunların çözülmesi.
(vi) Etik tehditler ve önlemler	Genellikle bireydeki, meslekteki ve toplumdaki etik olmayan davranışların sonuçları
(vii) Kurumsal Yönetişim	Etik ve Meslek: sosyal sorumluluk
(viii) Sosyal ve çevresel konular	İşletme ve iyi yönetimle ilgili olarak etik

6 Her bir konu alanı için önerilen içerik Ek 1'de gösterilmektedir, *Etik Eğitim Süreci Konu Alanları*.

UEUA 1 : MESLEKİ DEĞERLER, ETİK VE TUTUMLARI GELİŞTİRME VE DEVAM ETTİRME YAKLAŞIMLARI

36. Konu Yaklaşımını seçen IFAC üye kuruluşları ,EES'nin tüm dört gelişim evresinin, ruhsatlandırma öncesi ve ruhsatlandırma sonrası muhasebe eğitim programları kapsadığını en iyi nasıl garanti edebileceklerini dikkate almalıdırlar.

Aşama Aşama Yaklaşımı

37. Aşama Aşama Yaklaşımı, Şekil 1'de ana hatlarıyla belirtildiği gibi EES'yi takip eder ve (a) ruhsatlandırma öncesi eğitim programındaki EES'nin ilk üç aşamasını ve (b) hem ruhsatlandırma öncesi hem de ruhsatlandırma sonrası eğitim programlarındaki dördüncü aşamayı bünyesinde barındırır. Şekil 3'teki tablo bu yaklaşımı açıklamaktadır:
38. Bu yaklaşım, ilk önce ruhsatlandırma öncesi programda (Aşama 1), akabinde var olan muhasebe modelleri ya da kurslarındaki etik tartışmalar (Aşama 2) ve bir önceki etik maddelerle birbirine bağlı son bir model/kurs ile sonuçlanmasıyla (Aşama 3) genel anlamda etikler sunularak başlamaktadır.
39. Etik eğitimin doğası, ruhsatlandırma öncesi programların, yeterlilik öncesi programlarda öğrenilen ve kazanılan bilginin ve yeteneklerin açıklanması ve değerlendirmesi gerektiğini ifade etmektedir. Muhasebe Meslek Mensuplarının kariyer hayatları boyunca mesleki değerler, etik ve tutumlarını geliştirmeye devam etmeleri önemlidir.

Sürekli Mesleki Gelişim

40. Etik Eğitim yaşam boyu bir süreçtir. Sürekli olarak değişen kamu beklentileri, etik standartlarda değişikliklere yol açmaktadır. Bu sebepten dolayı, Sürekli Mesleki Gelişim (SMG) vasıtasıyla etik eğitimi devam eden etik kararlar alma gelişimi ve etik davranışa sürekli bağlılık için gereklidir. SMG'deki etik eğitimi, kritik durumlarda daha iyi tercihler yapmak için ve ruhsatlandırma öncesi eğitim programlarında ifade edilen sürekli araştırma ve inceleme etik kavramları aracılığıyla güçlendirmek için bireylere yardımcı olmaya odaklanmaktadır.
41. Etik eğitimin doğası, ruhsatlandırma öncesi programların, yeterlilik öncesi programlarda öğrenilen ve kazanılan bilginin ve yeteneklerin açıklanması ve değerlendirmesi gerektiğini ifade etmektedir. Bundan dolayı,

UEUA 1 : MESLEKİ DEĞERLER, ETİK VE TUTUMLARI
GELİŞTİRME VE DEVAM ETTİRME YAKLAŞIMLARI

IFAC üye kuruluşları, SMG programlarının bir parçası olarak muhasebe meslek mensupları için sürekli etik eğitiminin gerekliliğini göz önüne almaları gereklidir.

Şekil 3: Aşama Aşama Yaklaşımı

Aşama	Nitelik	Öğrenim Sonuçları	Tanımlayıcı Metot
1	Etik Bilginin Artırılması	Uygun standartlar ve Etik ve mesleki davranış beklentileri; <i>bilgisinin</i> artırılması	Programın başında etik konusunda ayrı, değerlendirilmiş kurs ve modül
2	Etik Duyarlılığın Geliştirilmesi	Mesleki sorumluluğun etik <i>duyarlılıkla</i> ve etik tehditlerin ve önlemlerin değerlendirilmesi anlayışıyla geliştirilmesi.	Etik konuların; Finansal muhasebe, yönetim muhasebesi, denetim ve vergilendirme gibi mevcut işlevsel disiplinlerin genelinde birleştirilmesi
3	Etik Yargının Geliştirilmesi	Etik karar alma becerilerini keskinleştirerek mesleki <i>yargının</i> geliştirilmesi	Nihai kurs ya da model ve etiği (durum çalışması) ve/veya etiğin içerisindeki değerlendirilmiş ayrı bir nihai kurs ya da modelini içeren değerlendirmenin birleştirilmesi.
4	Etik Davranışa Sürekli taahhüdü Devam Ettirme	<i>Etik davranışa</i> sürekli taahhüdü devam ettirme	Etik eğitimi de dahil sürekli deneyim ve sürekli mesleki gelişimin birleşimi

BÖLÜM 3: ETİK EĞİTİM SUNUMU VE DEĞERLENDİRME

Özet

42. Etik eğitimin sunumu ve değerlendirmesinde farklı modeller kullanılmaktadır. Bunlar iş yerinde öğrenme ve zorunlu resmi eğitimin parçaları ile birleşecektir. Her durumda, IFAC üye kuruluşlarının, (a) etik duyarlılığın artmasına, (b) mesleki sorumluluğa bağlılığın gelişmesine yardım etme, ve (c) etik kararlar alma becerisini geliştirmeye odaklanan etik eğitim için en iyi nasıl net hedefler konulacağını düşünmeleri gereklidir.
43. IFAC üye kuruluşları, etik farkındalık ve etik kararlar almada, öğrenci ve muhasebe meslek mensuplarının uygulama yapmaya maruz kaldıklarını düşünmesi gereklidir. Bunlar, etik duyarlılık ve yargının gelişimine katkı sağlamaktadır. IFAC üye kuruluşların, aynı zamanda, ruhsatlandırma öncesi ve sonrası eğitim programlarını, etik tehditler ve konuların uygulanmalı örneklerini ve bunların teorik bilgiyi güçlendirmek için nasıl pozitif bir durumla çözülebileceğini de içerisine alarak düşünmeleri gereklidir.
44. Öğrenciler, ruhsatlandırma öncesi eğitim programları boyunca temel etik ilkelere ilişkin bilgilerini geliştirirler. Öğrenciler meslektaşlarını ve örgüt uygulamalarını ve kültürel norm deneyimlerini araştırarak, hem ruhsatlandırma öncesi hem de ruhsatlandırma sonrası, iş deneyimleri boyunca gerçek hayat şartlarında temel ilkeleri nasıl uygulayacaklarını öğrenirler.

İş Yerinde Öğrenme

45. İş yerinde öğrenilen etik, zorunlu resmi eğitim programlarında öğrenilen etik kadar önemlidir. IFAC üye kuruluşlarının, hem ruhsatlandırma öncesi hem de ruhsatlandırma sonrası düzeyde, mesleki değerler, etik ve tutumların gelişimine olanak sağlayan destekleyici bir çevre ve pozitif etik davranışlara teşvik etmek için iş verenlerle çalışma yollarını düşünmesi gerekir.
46. IFAC üye kuruluşları da, öğrenciler için mesleki değerler, etik ve tutumların gelişiminin önemine dikkat çeken indüksiyon eğitimini geliştirmek için işverenlerle birlikte çalışabilir.

Etik Cesaret

47. Bir muhasebe meslek mensubu tarafından alınan tüm kararlar, muhasebe meslek mensubu olarak kendilerinin üzerinde olduğu kadar diğerlerinin

UEUA 1 : MESLEKİ DEĞERLER, ETİK VE TUTUMLARI GELİŞTİRME VE DEVAM ETTİRME YAKLAŞIMLARI

üzerinde de muhtemel bir etkiye sahip olacaktır. IESBA Etik Kurallarının içerisinde yer alan temel ilkelere göre kararlar alındığı zaman, muhasebe meslek mensuplarının etik cesareti kanıtlanması gerekebilir. Örneğin, “muhbirlik” bireyler ve kuruluşlar için ciddi sonuçlara yol açabilir.

48. Muhasebe Meslek Mensupları ve öğrenciler, IESBA Etik Kurallarının temel ilkelerine göre alınan başkalarının kararlarını araştırarak etik cesareti geliştirirler. IFAC üye kuruluşları, etik cesaret örneklerine dikkat çekmek ve bunu ruhsatlandırma öncesi ve ruhsatlandırma sonrası muhasebe eğitimi programı boyunca öğrencilerin ve muhasebe meslek mensuplarının dikkatine sunmak için işverenler, mentorlar (yanında staj yapılan meslek mensupları) ve diğerleriyle birlikte çalışabilirler. Bu, amirler ve mentorlar ile etik konuları ve ikilemleri incelemek için vaka çalışmaları ve/veya tartışmalarının gelişimini içerebilir.

Etik Liderlik

49. Bir organizasyondaki etik liderlik, o organizasyondaki bütün bu işlerin etik davranışı ile ilgili güçlü ve pozitif bir etkiye sahiptir ve etik cesaret ile hareket eden kuruluşlar içerisinde diğerlerine yardımcı olmaktadır. Muhasebe Meslek Mensupları ve öğrenciler, amirleri ve meslektaşları tarafından ortaya konan organizasyonun değerlerini benimsemeleri için etik tutumları öğrenirler ve değiştirirler. Liderlik rolündeki muhasebe meslek mensuplarının, IESBA Etik Kurallarda yer alan temel ilkelere göre hareket ettiklerindeki olumlu faydaları içerisinde alarak, iş hayatında karşılaştıkları etik konular ve sorumluluklarla ilgili diğer muhasebe meslek mensupları ve öğrencilerle birlikte hareket etmeyi temin etmeleri gereklidir. IFAC üye kuruluşları, muhasebe meslek mensupları tarafından direk gözetilmeyen özellikle öğrencilerin çalıştıkları yerlerde böyle toplantılara olanak sağlayabilir.
50. IFAC üye kuruluşları, örneğin etik liderlik ve etik cesaretin görüşülmesinde ve tartışılmasında etik eğitim toplantılarına olanak sağlamak ve organize etmekten sorumlu olarak, bir kuruluşun içerisinde muhasebe meslek mensuplarını “etik lideri” olarak belirlemek için işverenlerle birlikte çalışabilirler.

Stajların Denetimi

51. Ruhsatlandırma öncesi programı boyunca, öğrenciler, bir amir ya da mentorun rehberliği altında denetlenmiş bir staj dönemine tabii olurlar. Amirler ve mentorlarla ilişkiler, rol modeli olarak hareket eden amirler ya da mentorlarla olan ilişkiler vasıtasıyla, muhasebe meslek mensupluğu için gereken becerilerin gelişimi ve etik duyarlılık ve yargının gelişimi kapsayan birçok konuda öğrencilere yardımcı olmaktadır.
52. IFAC üye kuruluşları, programlarının diğer boyutları hakkında geri bildirim ek olarak, öğrencilerin etik yargı ve davranışları hakkında, geri bildirim sağlamak için (olumlu bir geri bildirim) amirler ya da mentorları nasıl özendireceğini düşünmesi gereklidir.

Performans İnceleme ve Değerleme

53. Muhasebe meslek mensupları ve öğrenciler, genellikle düzenli performans inceleme ve değerlemenin yapıldığı ortamlarda çalışırlar. IFAC üye kuruluşları, incelemenin bir parçası olarak etik yargı ve davranışlarıyla ilgili geri bildirim istemek için (olumlu bir geri bildirim) muhasebe meslek mensuplarını özendirmeyi düşünmelidir. Eğer muhasebe meslek mensupları, diğerleri için performans inceleme ve değerlemelerinin yürütülmesinden sorumlu ise, üye kuruluşlar, etik yargı ve davranış ile ilgili böyle bir geri bildirimini dahil etmek için onları özendirmeyi düşünmelidirler.

Öğretme Metotları

54. Öğrenme metotlarının bir kısmı, aşağıdakileri içerisine alan etik eğitim literatüründe desteklenmektedir.
 - Ders
 - Etik Tartışmaları
 - Küçük gruplar ve işbirliği ile öğrenme
 - Etik tehlikeler ve sorunlara dayalı vaka çalışmaları
 - Canlandırma
 - Misafir konuşmacı ve uygulayıcı katılımı
 - E-öğrenim

Bu öğrenme metodları herhangi bir birleşimle kullanılabilir. Yukarıdaki-ler hakkında ilave rehberliğe Ek 2'de yer verilmiştir.

Değerlendirme Metotları

55. Öğrenciler ve muhasebe meslek mensuplarının uygun bir seviyede etik duyarlılık ve yargıyı geliştirmelerinin temelini oluşturan etik eğitim programlarının değerlendirme yollarını, üye kuruluşların, göz önüne alması gereklidir.
56. Değerlendirme metodları genel olarak iki çeşide ayrılabilir. Özet değerlendirme, genellikle çalışmanın sonlarında, öğrenme süreci içerisindeki belirli noktalardaki performans düzeyi hakkında bilgi verir. Bu, etik teori ve kavram bilgisini denetlemek için çok daha uygun olabilir. Biçimlendirici değerlendirme, gelecekte öğrenmeyi arttırmak için mevcut işleyiş hakkında denetçilere bilgi sağlayarak devam eder. Bu da iş yerinde etik duyarlılık ve yargının gelişimini değerlendirmek için çok daha uygun olabilir.
57. Etik duyarlılık ve yargının gelişimini değerlendirme, iş yerinde ve ya öz değerlendirmede resmi değerlendirme aracılığıyla başarılı bir şekilde tamamlanabilir. Birçok durumda, üye kuruluşlar, bu yaklaşımların parçalarını birleştirmeyi tercih edebilirler.
58. Resmi değerlendirme, temel etik ilkelere ve yeterlilikler bilgisini, etik durumlara yönelik ciddi değerlendirmek için test edebilir. Geleneksel sınavlara ek olarak, resmi değerlendirmenin yürütülebileceği bir dizi araç vardır:
 - Örnek verecek olursak, meslek dergileri/gazetelerinde yayınlanan vaka çalışmalarına dayalı testleri tamamlamak için bireylere gereken, vaka çalışmaları veri bankasının oluşturulması;
 - Özel kamu alanı vakaları ile ilgili yayın ve kayıtların devamlılığını sağlamak için öğrencilere gerekli olan vaka analiz sistemi;
 - Ruhsatlandırma öncesi programların etik bakış açısının tarafsız bir şekilde test etme; ve
 - Etik analiz ve karar konusunda bireylerin yeterliliklerini değerlendirmek için grup çalışmaları ve iş yerlerinde, vaka çalışması kullanmak.
59. İş yerinde kazanılan deneyimlerden öğrenilen etik, sınıfta öğrenilen etikler kadar önemlidir. İş yerinde kazanılan deneyimlerden öğrenmenin de-

UEUA 1 : MESLEKİ DEĞERLER, ETİK VE TUTUMLARI GELİŞTİRME VE DEVAM ETTİRME YAKLAŞIMLARI

ğerlendirmesi, sınıfta öğrenme değerlendirmesinden farklıdır ve birçok yönden çok daha zordur. İş yerinde etik duyarlılık ve yargının gelişimini değerlendirme yolları aşağıdaki gibidir:

- İş yerlerinde ortaya çıktığı gibi etik ikilemler tartışması ve kolaylaştırılmış sonuçları;
- Performans araştırma ve incelemeleriyle birleşen etik karar alma-
nın geriye dönük araştırmaları; ve
- İş yerinde profesyonellerin karşılaştığı reel durumlarla ilgili etik tartışmaları genişletmek için online forum kullanılması.

Öz Değerlendirme

60. IFAC üye kuruluşları, etik duyarlılık, yargı ve karar almayı değerlendirmede çok nadirde olsa öz değerlendirme yöntemine güvenmeyi tavsiye etmezler. Ancak, öz-değerlendirme, denetlenen bir staj deneyiminin ve ya performans araştırma/inceleme sisteminin önemli bir parçasını oluşturabilir. Üye kuruluşlar, öğrenci ve muhasebe meslek mensuplarının, meslektaşları ile birlikte etik konu ve tehditleri kendi cevapları ile karşılaştıracakları bir araç geliştirebilirler.
61. IFAC üye kuruluşlarına, gerçek etik konuları göz önüne almak ve çözüme ulaştırmak için bireylerin yeteneğinin iyi bir şekilde test edip, bir dizi değerlendirme tekniği denemesi önerilir. *Mesleki Yetenek ve Yeterliliklerin Değerlendirmesi* başlığında UES 6, ruhsatlandırma öncesi bir adayın mesleki yetenek ve yeterliliklerinin son bir değerlendirmesi için gereklilikleri ifade eder.

Etik Eğitim Süreci Konu Alanlar

UEUA 1 : MESLEKİ DEĞERLER, ETİK VE TUTUMLARI
GELİŞTİRME VE DEVAM ETTİRME YAKLAŞIMLARI

	AŞAMA 1	AŞAMA 2	AŞAMA 3	AŞAMA 4
GEREKLİ YETERLİLİK	Muhasebe meslek mensuplarının çalışmalarıyla ilgili olanlar ve geleneksel etik konsept ve teoriler anlayışı	Muhasebenin işlevsel disiplinleri içerisinde etik konuları ve tehditleri belirleme ve tartışma yeteneği	Etik bilgi ve etik duyarlılık uygulamasına ve anlayışına dayanan etik yargı ve kararlar alma yeteneği	Etik davranışa sürekli bağlılık içerisinde etik bilgi duyarlılık ve yargı uygulaması ve örgütsel ve durumsal anlayış
KONU ALAN	ÖNERİLEN KAPSAM AŞAMA 1'DE	ÖNERİLEN KAPSAM AŞAMA 2'DE	ÖNERİLEN KAPSAM AŞAMA 3'DE	ÖNERİLEN KAPSAM AŞAMA 4'DE
(i) Çerçeve Yaklaşımı	<ul style="list-style-type: none"> Etikin doğası Muhasebeciler için etik çerçevesi Kurallara dayalı ve ilkelere dayalı yaklaşımlar Bir mesleğin temel yapıları 	<ul style="list-style-type: none"> Etik ve meslek Muhasebe meslek mensupları ve paydaşları 	<ul style="list-style-type: none"> Paydaşların çıkarları ve çatışmalar Mesleki tutum ve kamu çıkarları 	<ul style="list-style-type: none"> Hissedarların davranışları ve etikleri

UEUA 1 : MESLEKİ DEĞERLER, ETİK VE TUTUMLARI
GELİŞTİRME VE DEVAM ETTİRME YAKLAŞIMLARI

	AŞAMA 1	AŞAMA 2	AŞAMA 3	AŞAMA 4
KONU ALAN	ÖNERİLEN KAPSAM AŞAMA 1'DE	ÖNERİLEN KAPSAM AŞAMA 2'DE	ÖNERİLEN KAPSAM AŞAMA 3'DE	ÖNERİLEN KAPSAM AŞAMA 4'DE
(ii) Kavramlar ve değerler	<ul style="list-style-type: none"> • Yaygın bir şekilde kullanılan teoriler ve ilkelere (örn: Faydacılık ve Deontoloji) • Ahlaki gelişim teorileri • Erdem etiği teorisi ve değerlere dayalı eğitim 	<ul style="list-style-type: none"> • Etik ve Kültür • Mesleki değerler, etik ve tutumlar ve muhasebeciler için davranış kuralları • Etik cesaret ve etik liderliğin önemi 	<ul style="list-style-type: none"> • Etik cesaret ve etik liderliğin önemi 	<ul style="list-style-type: none"> • Etik cesaret ve etik liderliğin önemi
KONU ALAN	ÖNERİLEN KAPSAM AŞAMA 1'DE	ÖNERİLEN KAPSAM AŞAMA 2'DE	ÖNERİLEN KAPSAM AŞAMA 3'DE	ÖNERİLEN KAPSAM AŞAMA 4'DE
(iii) Çevre: kurumsal, mesleki ve düzenleyici	<ul style="list-style-type: none"> • Kuruluş ve çıkarları • Muhasebe meslek mensupları ve paydaşları • Mesleki sorumluluklar 	<ul style="list-style-type: none"> • Muhasebe mesleği ve kamuoyu beklentileri • Finansal raporlama ve denetimde mesleki ve yasal gereklilikler 	<ul style="list-style-type: none"> • Araştırma raporları ve profesyonellik • Kanunlaştırma ve eğitim inisiyatiflerini kapsayan mesleki değerler, etik ve tutumları 	<ul style="list-style-type: none"> • Durum çalışmalarıyla mesleki sorumlulukları öğrenme ve yönetme

UEUA 1 : MESLEKİ DEĞERLER, ETİK VE TUTUMLARI
GELİŞTİRME VE DEVAM ETTİRME YAKLAŞIMLARI

AŞAMA 1	AŞAMA 2	AŞAMA 3	AŞAMA 4
KONU ALAN (iv) Mesleki etik	ÖNERİLEN KAPSAM AŞAMA 1'DE ÖNERİLEN KAPSAM AŞAMA 2'DE <ul style="list-style-type: none"> • Temel etik ilkelerin uyumu • Şirket kuralları ve altında yatan nedenlerini içeren etik kuralları • Teknik ve etik standartlar • Bağımsızlık, mesle- 	ÖNERİLEN KAPSAM AŞAMA 3'DE <ul style="list-style-type: none"> • Öz düzenleme ve gözetim işlevleri • Kalite ve Emsal inceleme • Mesleki konuların durum analizi 	ÖNERİLEN KAPSAM AŞAMA 4'DE <ul style="list-style-type: none"> • Mesleki etik ve durumlardaki mevcut gelişmeler • Mesleki konuların durum analizi
	AŞAMA 2 <ul style="list-style-type: none"> • Hesap verebilirlik kavramı • Düzenleyici Çevre • İşler ve muhasebe meslek mensupları için yasal çerçeve • Küresel bağlamda muhasebe meslek mensuplarının rolü • Yasal ve diğer reformların etkisi 	AŞAMA 3 geliştirmek için meslekteki gelişmeler	

UEUA 1 : MESLEKİ DEĞERLER, ETİK VE TUTUMLARI
GELİŞTİRME VE DEVAM ETTİRME YAKLAŞIMLARI

	AŞAMA 1	AŞAMA 2	AŞAMA 3	AŞAMA 4
		ki şüphelilik, hesap verilebilirlik ve kamu çıkarı		
KONU ALAN	ÖNERİLEN KAPSAM AŞAMA 1'DE	ÖNERİLEN KAPSAM AŞAMA 2'DE	ÖNERİLEN KAPSAM AŞAMA 3'DE	ÖNERİLEN KAPSAM AŞAMA 4'DE
(v) Karar alma		<ul style="list-style-type: none"> Etik karar alma modelleri 	<ul style="list-style-type: none"> Etik karar alma modelleri 	
KONU ALAN	ÖNERİLEN KAPSAM AŞAMA 1'DE	ÖNERİLEN KAPSAM AŞAMA 2'DE	ÖNERİLEN KAPSAM AŞAMA 3'DE	ÖNERİLEN KAPSAM AŞAMA 4'DE
(vi) Etik tehditler ve önlemler	<ul style="list-style-type: none"> Muhasebe mesleği ve ilgili alanlarda etik tehditlerin ve konuların tanımı ve kapsamı Mesleki ve firma düzeyindeki önlemlerin tanımı 	<ul style="list-style-type: none"> Kurumsal ve mesleki çevrede çıkar çatışmaları Etik tehditler ve etik konuların farklı türleri 	<ul style="list-style-type: none"> Muhasebe mesleğinde özel etik tehditler ve önlemler, örn: kazanç yönetimi durumları Denetim ve güvence hizmetlerinde etik tehditler örn: 	<ul style="list-style-type: none"> Meslekle ilgili mevcut ihtilaflı etik konuların tartışması Tehdit ve önlemler analizi

UEUA 1 : MESLEKİ DEĞERLER, ETİK VE TUTUMLARI
GELİŞTİRME VE DEVAM ETTİRME YAKLAŞIMLARI

	AŞAMA 1	AŞAMA 2	AŞAMA 3	AŞAMA 4
KONU ALAN				
(vii) Kurumsal yönetim	<ul style="list-style-type: none"> Etkili yönetimde şirket yönetişiminin doğası, önemi ve kapsamı Kurum problemlerini de kapsayan teorik çerçeve Kurum maliyetleri problemlerini minimize etme 	<ul style="list-style-type: none"> Kurumsal ve ya diğer sosyal sorumluluklar Ortak ilişkileri Kurum ve şirket yönetişimi için düzenleyici çerçeve Yönetişim çerçevelerinde muhasebeci ve denetçilerin rolü 	<p>bağımsızlık ve dürüstliğe yönelik tehditler ve önlemler</p> <ul style="list-style-type: none"> Diğer finansal hizmetlerdeki etik tehditler ve önlemler Muhabirlik durumları ve çözümleri 	<p>ÖNERİLEN KAPSAM AŞAMA 1'DE</p> <ul style="list-style-type: none"> Etkili yönetimde şirket yönetişiminin doğası, önemi ve kapsamı Kurum problemlerini de kapsayan teorik çerçeve Kurum maliyetleri problemlerini minimize etme <p>ÖNERİLEN KAPSAM AŞAMA 2'DE</p> <ul style="list-style-type: none"> Kurumsal ve ya diğer sosyal sorumluluklar Ortak ilişkileri Kurum ve şirket yönetişimi için düzenleyici çerçeve Yönetişim çerçevelerinde muhasebeci ve denetçilerin rolü <p>ÖNERİLEN KAPSAM AŞAMA 3'DE</p> <ul style="list-style-type: none"> Yönetişim: iyi uygulama ve sorunlar Başarısızlık durumlarının analizi Şirket ve kurum yönetişiminin küresel gelişmeler <p>ÖNERİLEN KAPSAM AŞAMA 4'DE</p> <ul style="list-style-type: none"> Uygulamada yönetim durumlarını kıyaslama

UEUA 1 : MESLEKİ DEĞERLER, ETİK VE TUTUMLARI
GELİŞTİRME VE DEVAM ETTİRME YAKLAŞIMLARI

	AŞAMA 1	AŞAMA 2	AŞAMA 3	AŞAMA 4
KONU ALAN	ÖNERİLEN KAPSAM AŞAMA 1'DE	ÖNERİLEN KAPSAM AŞAMA 2'DE	ÖNERİLEN KAPSAM AŞAMA 3'DE	ÖNERİLEN KAPSAM AŞAMA 4'DE
(viii) Sosyal ve çevresel konular	<ul style="list-style-type: none"> • Kurumsal sosyal sorumluluk kapsamı, geçmişi ve kavramı, • Kurumsal problemleri içine alan muhasebe meslek mensubu ve toplum • Toplumsal maliyet ve yükümlülükler tehdidini minimize etme • Toplumsal ve çevresel çerçevelerde gelişimler 	<ul style="list-style-type: none"> • Toplumsal ve çevresel raporlamada ölçüm ve hesap verilebilirlikler • Toplumsal sorumluluklar ve hesap verilebilirlikler sorunları 	<ul style="list-style-type: none"> • Düzenleyici çerçeve ve • Toplumda ve işletmede muhasebeci ve denetçilerin rolü • Toplumsal ve çevresel başarısızlık vakalarının analizi • Toplumsal ve çevresel muhasebe ve sorunları 	

Öğretme Metotları

Öğrenme metotlarının çoğu, etik eğitim literatürü ile desteklenmektedir ve üye kuruluşların rehberliği altında sunulmaktadır.

Ders

1. Basmakalıp bir ders metodu, öğrenme sürecinden başka bilgi transferini vurgulayan eğitime köklü bir yaklaşımdır. Ders metodu, temel etik teoriler ve kavramları tanımlamak ve uygulamak için uygun olabilir.

Etik Tartışmaları

2. Öğrenciler ve Muhasebe Meslek Mensupları, diğerleriyle etik konuları tartışma ve bunlara açık olma yoluyla, özellikle bunların alternatif bakış açılarını tutarak, etik yargı ve davranışı büyük bir olasılıkla geliştireceklerdir. Bu, bireylerin, (a) önemli kavramları anlamasına, (b) etik dil kullanımında pratik kazanmasına ve (c) etik duyarlılık ve yargıyı geliştirmesine yardımcı olur.

Küçük gruplar ve işbirliği ile öğrenme

3. Liderlik, karar alma, güven oluşturma, iletişim becerilerinin gelişmesinde, küçük gruplarla öğrenme ve çatışma yönetimi, etik tehdit örneklerine maruz kalan öğrenciler için etkili bir yöntemdir. Emsallerle yapılan etik tartışmalar içerisinde diğer öğrenci ve muhasebe meslek mensupları ile iletişim, bireysel olarak edinilebileceğinden daha geniş çapta bir öğrenmeye teşvik eder.

Etik tehditler ve zorluklara dayalı vaka çalışmaları

4. Bu durum çalıştırma metodu, etik farkındalık ve analitik becerileri etkili bir şekilde geliştirir. Durum çalışmalarının avantajları (a) eleştirel düşünce gelişimi ve yansıtıcı öğrenme becerileri ve (b) etik karar alma çerçevesi ile ilgili teknik beceri ve bilgi entegrasyonunu kapsamaktadır. Vaka çalışmaları, gerçek hayat olaylarında öğrenci ve/veya muhasebe meslek mensuplarını içine almaktadır ve böyle problemleri deneyimlemek hissedeceği şeyin iç yüzünün anlaşılmasını sağlar. Geçmiş olayları inceleyerek, bireyler, muhasebe meslek mensuplarının daha önceden yüzleştikle-

UEUA 1 : MESLEKİ DEĞERLER, ETİK VE TUTUMLARI GELİŞTİRME VE DEVAM ETTİRME YAKLAŞIMLARI

ri zor durumları belirleyebilirler ve onların nasıl çözüme ulaştırıldıklarını öğrenebilirler.

5. Etik tehdit örneklerini ve vaka çalışmalarını analiz etmeyi öğrenerek, bireyler, problemler ve etik ikilemlerin çözümünün olduğunu fark edebilirler. Karışık etik şartlar durumunda, sadece bir “doğru” cevap olması olasılık dışıdır. Analizler, bir problem yada ikilemde tek bir “doğru” cevap vermezken, IESBA Etik Kurallarında yer alan temel ilkelere uygun olarak yapılan bir yada daha çok cevaba yol açabilir.
6. Bireyler ve organizasyonlar için muhtemel negatif çıktılarla sonuçlanan etik tehditler ve ikilemleri ortaya koyan vaka çalışmalarına ek olarak, IFAC Üye kuruluşlarının, temel ilkelere göre işleyen pozitif faydalara teşvik etmekte bireyler ve işverenler için pozitif çıktılar ortaya koyan durum çalışmalarını kullanmayı ve geliştirmeyi göz önüne alması gerekmektedir.

Canlandırma

7. Canlandırma, hayat sorunlarını bir araya getirir ve öğrenme alanında öğrenci ve muhasebe meslek mensuplarını birbirine bağlar. Canlandırma, gerçek yaşam durumlarının içerisine öğrencileri sokmak için durum çalışmaları ve etik ikilemleri kullanımı birleştirilebilir. Tamamen öğrencilere bağlı olan teknikler, muhtemelen etik duyarlılık, yargı ve davranışı daha çok geliştirmek içindir.

Misafir konuşmacı ve uygulayıcı katılımı

8. Kendi kişisel deneyimlerini paylaşmaları için dersliğe kıdemli meslek mensuplarının davet edilmesi, muhasebedeki etik duyarlılık, yargı ve davranışın anlatılmasında ve etik liderliğin açıklanmasında geçerli bir yöntemdir.

E-öğrenim

9. E-öğrenim, öğrencilere ders vermek için, bilgisayar teknolojisi ve iletişim yazılımını birleştirir. E-öğrenim paketleri, yukarıda ana hatlarıyla belirtilen verim metodlarının hepsi ya da bazılarıyla birleşebilir. E-öğrenme, diğer taraftan başarması zor olabilen, durum çalışma analizleri ve online tartışmalar vasıtasıyla etik ile ilgili öğrenme alanında bireylerle bağlantı kurulabilen özellikle uzak yerlerdeki bireyler için etkili bir sunum mekanizmasıdır.

ULUSLARARASI EĞİTİM UYGULAMA AÇIKLAMASI
UEUA 2
MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

İÇİNDEKİLER

	Paragraf
Giriş1-4
Tanımlar5
UEUA 2'nin Kapsamı ve Yapısı6-12
BÖLÜM 1: RUHSATLANDIRMA ÖNCESİ	
IT BİLGİSİ VE YETERLİLİK ŞARTLARI	
Özet13-16
IT Konu Alanları ve Yeterlilikleri17-34
IT Öğretimi ve Değerlendirmesi35-41
BÖLÜM 2: RUHSATLANDIRMA SONRASI	
IT BİLGİSİ VE YETERLİLİK ŞARTLARI	
Özet42-43
Ruhsatlandırma sonrası IT Bilgisi ve Yeterlilikleri44-52
BÖLÜM 3: DENETÇİLER İÇİN	
IT BİLGİSİ VE YETERLİLİK ŞARTLARI	
Denetçiler için IT Bilgisi ve Yeterlilikleri53-57
EKLER	
EK 1: Genel IT Konuları Bilgisi	
EK 2: IT Kontrol Bilgisi Konuları	
EK 3: IT Kontrol Yeterlilikleri	
EK 4: Bilgi Sistemleri Yöneticisi Rolü Yeterlilikleri	
EK 5: Bilgi Sistemleri Değerlendiricisi Rolü Yeterlilikleri	
EK 6: Bilgi Sistemleri Tasarımcısı Rolü Yeterlilikleri	
EK 7: Denetçiler için IT Yeterlilikleri	

Giriş

1. Uluslararası Eğitim Uygulamaları Açıklamaları (UEUA), muhasebe meslek mensuplarının eğitim ve gelişimlerinde genel kabul görmüş iyi uygulamaların uygulamaya konmasında IFAC üye kuruluşlarına yardım eder.
2. Uluslararası Eğitim Standardı (UES) 2, *Muhasebe Mesleği Eğitim Programlarının İçeriği*, muhasebe meslek mensubu olarak ruhsatlandırılmak isteyen adayların, muhasebe mesleği eğitim programlarının bilgi içeriğini tanımlamaktadır. UEUA 2, ruhsatlandırma öncesi muhasebe mesleği eğitim programlarının IT bilgisi bileşeni ile ilgili olarak UES 2'nin uygulamaya konmasında IFAC üye kuruluşları ile diğer eğitimcilere rehberlik sağlar.
3. Bu UEUA ayrıca, ruhsatlandırma sonrası IT bilgisi ve yeterliliklerinin ilaveten gelişimi ile ilgili olarak IFAC üye kuruluşlarının UES 7, *Sürekli Mesleki Gelişim: Yaşam Boyu Öğrenme ve Mesleki Yeterliğin Sürekli Gelişimi Programı ile UES 8 Denetçiler için Yeterlilik Şartları'nı uygulamaya konmasında rehberlik sağlar.*
4. Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları Kurulu (IAESB); (a) IFAC üye kuruluşlarının ülkelerindeki kültür, gelişim, dil ve eğitim, yasal ve sosyal sistemlerinin farklılığının genişliğini, (b) muhasebe meslek mensuplarının yerine getirdikleri işlevlerin geniş çeşitliliğini ve (c) IFAC üye kuruluşlarının ruhsatlandırma öncesi ve sonrası muhasebe mesleği eğitim programlarını geliştirirken farklı seviyelerde olduklarını göz önünde bulundurmaktadır. UEUA 2'de sağlanan rehberlik, UES 2'yi uygulamaya koymada tüm IFAC üye kuruluşlarına yardım etmeyi amaçlamaktadır, ancak bunu yaparken, bu paragrafta açıklanan çevresel faktörleri hesaba katacaklardır.

Tanımlar

5. UEUA 1'de kullanılan aşağıdaki terimler, *Muhasebe Meslek Mensupları için Uluslararası Eğitim Standartlar Çerçevesinde ve IAESB Terimler Sözlüğünde* tanımlanmıştır.

Değerlendirme—öğrenme süreci boyunca herhangi bir zamanda yapılmış sınavlar da dahil olmak üzere ister yazılı ister diğer türlü olsun, mesleki yeterlilik testlerinin tüm şekilleri.

Aday—Muhasebe mesleği eğitim programının bir parçası olarak değerlendirme için kayıt olan herhangi bir kişidir.

Yetenek—Yeterliliği göstermek için gerekli olan mesleki bilgi; mesleki beceriler ve mesleki değerler, etik kurallar ve tutumlar.

Yeterlilik—çalışma ortamına atfen tanımlanmış bir standarda göre bir çalışma görevi yerine getirebilme.

*Sürekli Mesleki Gelişim (SMG—)*bir muhasebe meslek mensubunun, meslek ortamında yeterli bir biçimde çalışma kapasitesini geliştirme ve devam ettirmesi için öğrenme faaliyetleri.

Eğitim—kişinin bilgi, beceri ve yeteneklerini geliştirmeyi amaçlayan sistemik bir süreç. Bu öğrenimi de kapsar.

Zorunlu resmi eğitim—bir muhasebe eğitim programının işyeri-dışına dayanan unsuru.

Öğrenme—Bir birey kabiliyetlerini elde ederken geçtiği çok çeşitli süreçlerdir.

Mentör—Stajyerlere rehberlik etme ve tavsiyede bulunma ve stajyerlerin yeterliliğinin gelişimine yardımcı olma sorumluluğu olan muhasebe meslek mensubudur.

Ruhsatlandırma sonrası—Bir IFAC üye kuruluşunun, bireysel bir üyesi olarak, ruhsatlandırma sonrası dönem.

Staj—muhasebe meslek mensubunun çalışmalarıyla ilgili olarak bir stajyer ya da ruhsatlı muhasebe meslek mensubu tarafından yerine getirilen iş deneyimleri. Staj programı, iş yerinde mesleki yeterliliğin (mesleki davranışı içeren) bireysel gelişimini mümkün kılar ve bireylerin iş yerinde mesleki yeterliliğin başarıyla yerine getirdiğini gösterebilmesi için imkan sağlar.

Ruhsatlandırma öncesi—Bir IFAC üye kuruluşunun, bireysel bir üyesi olarak, ruhsatlandırma öncesi dönem.

Muhasebe meslek mensubu—bir IFAC üye kuruluşuna üye olan kişidir.

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Ruhsatlandırma—Bir muhasebe meslek mensubu olarak ruhsatlandırılmanın anlamı, belirtilen zamanda, bir bireyin bir muhasebe meslek mensubu olarak tanınması için yükümlülükleri karşılamış olduğu ve karşılamaya devam ettiğidir.

Öğrenci —stajyeri de kapsayacak şekilde derslere katılan kişi. Mesleki eğitim bağlamında öğrenci, ister genel isterse mesleki olarak olsun, muhasebe mesleği eğitimi için gerekli görülen bir eğitim kursu ya da programı alan kişi.

Stajyer—Bir işyerinde, ruhsatlandırma öncesi iş deneyimi ve kursu alan birey.

Öğrenim—İş yeri şartlarında, bir öğrenciyi veya Muhasebe Meslek Mensubunu üzerinde anlaşılmış bir mesleki yeterlilik seviyesine getirmeyi amaçlayan ruhsatlandırma öncesi ve sonrası eğitim faaliyetleridir.

Bu UEUA'da kullanılan aşağıdaki terim, UES 8, *Denetçiler için Yeterlilik Şartları* içinde tanımlanmıştır:¹

Denetçi - tarihsel finansal bilginin denetiminde önemli hükümlerde bulunma sorumluluğuna sahip olan veya sorumluluğu verilmiş olan bir muhasebe meslek mensubudur.

UEUA 2'nin Kapsamı ve Yapısı

6. IFAC üye kuruluşları UES'leri uygulamaya koyarken, adayların ruhsatlandırma için gerekli olan genel IT ve IT kontrol bilgisi ve yeterliliğini elde ettiklerini garanti etmeleri gerekmektedir. Bu konudaki rehberlik, UEUA 2, Bölüm 1'de sağlanmıştır ve Ek 1, 2, 3 ile desteklenmektedir. Bunlar, eğer uygun olursa, IFAC üye kuruluşlarının ruhsatlandırma öncesi muhasebe meslek eğitimi programlarının IT bilgisi bileşenine ekleyebilecekleri konuları kapsamaktadır.
7. Ayrıca, tüm adaylardan muhasebe meslek mensubu olarak ruhsatlandırılmaları için UES 2'de belirlenen üç rolden (bilgi sistemleri yöneticisi, değerlendiricisi ve tasarımcısı) en az birinin bilgisine ve kavramasına veya bu rollerden bir kombinasyonuna sahip olması beklenmektedir. Bu UEU-

¹ UES 8, Denetçiler için Yeterlilik Şartları, paragraf 9.

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

A'nın 1. Bölümü, bu roller hakkında Ek 4, 5 ve 6 ile desteklenen iyi uygulama rehberi sağlamaktadır. Bunlar, IFAC üye kuruluşlarının ruhsatlandırma öncesi muhasebe meslek eğitimi programlarının IT bilgisi bileşeni ne ekleyebilecekleri yeterlilik unsurlarını kapsamaktadır.

8. UEUA 2'nin 1. Bölümü, IFAC üye kuruluşlarına ruhsatlandırma öncesi aşamasında IT öğretimi ve değerlendirmesi hakkında iyi uygulama rehberi de sağlar.
9. UEUA 2'nin 2. Bölümü, IFAC üye kuruluşlarına ruhsatlandırma sonrası IT bilgisi ve yeterlilik gelişimi ile ilgili olarak UES 7'nin uygulamaya konulmasında rehberlik sağlar.
10. IAESB, bir muhasebe meslek mensubu tarafından üstlenilecek her bir muhtemel görev için detaylı rehberlik sağlayamaz. Ancak IFAC üye kuruluşları, muhasebe meslek mensupları için SMG şartlarını geliştirirken, Ek 4, 5 ve 6'da belirlenen bazı ya da tüm yeterlilik unsurlarını faydalı bulabilirler.
11. UEUA 2'nin 3. Bölümü, IFAC üye kuruluşlarına denetçilerin eğitimi ve değerlendirmesiyle ilgili olarak UES 8'nin uygulamaya konulmasında rehberlik sağlar. IFAC üye kuruluşları, denetçiler için bir eğitim programının IT bileşenini geliştirirken, Ek 7'de belirlenen bazı ya da tüm yeterlilik unsurlarını faydalı bulabilirler.
12. Muhasebe meslek mensupları, daha özel bir eğitimle, bilgi sistemleri tasarımı, bilgi sistemleri yönetimi ve kontrolü ile bilgi sistemleri değerlendirmesi gibi daha karmaşık IT ile ilgili alanlarda çalışabilirler. UEUA 2, böylesi bir uzmanın gereksinim duyabileceği spesifik IT bilgisi ve yeterliliklerini tanımlamaz. (a) IT denetçisi gibi uzmanlar tarafından cevaplanacak soruları formüle etmek ve (b) bu tür uzmanların faaliyetlerinin sonuçlarını anlamak üzere muhasebe meslek mensubunun gereksinim duyabileceği bilgi ve becerileri düzenler.

BÖLÜM 1: RUHSATLANDIRMA ÖNCESİ IT BİLGİSİ VE YETERLİLİK ŞARTLARI

Özet

13. IFAC üye kuruluşları, UES 2'nin şartları uygulamaya koyarken², aşağıdaki konu alanlarını ve yeterliliklerini kapsamalıdır:
 - (a) Genel IT bilgisi;
 - (b) IT kontrol bilgisi;
 - (c) IT kontrol yeterlilikleri;
 - (d) IT kullanıcı yeterlilikleri; ve
 - (e) Bilgi sistemleri yöneticisi, değerlendiricisi ya da tasarımcısı rollerinin yeterliliklerinin bir ya da bunların bir karışımı.
14. IFAC üye kuruluşları, kendi çevrelerine uygun olarak bu alanlardaki bilgi ve kavrayış için detaylı kriterler belirleyeceklerdir, ancak bunu yaparken UEUA 2'de yer alan rehberi dikkate almalıdırlar.
15. Yukarıdaki (a)'dan (d)'ye kadar olan konu alanları ve yeterlilikleri, ruhsatlandırma safhasında tüm muhasebe meslek mensuplarından istenilen genel IT bilgisi ve yeterliliklerini içerir. Bu alandaki ruhsatlandırma öncesi muhasebe meslek eğitimi programının içeriği hakkındaki rehberlik aşağıdaki 17-24 arasındaki paragraflarda verilmiştir.
16. Yukarıdaki (e) yeterlilik alanı, ruhsatlandırma aşamasında muhasebe meslek mensuplarının, bilgisi sistemleri yöneticisi, değerlendiricisi ve/veya tasarımcısı rollerinden biri ya da bu rollerin bir kombinasyonu hakkında bilgi ve kavrayışa sahip olmasını gerektirir. Bu rollerle ilgili ruhsatlandırma öncesi muhasebe meslek eğitimi programının içeriği hakkındaki rehberlik, aşağıdaki 23-34 arasındaki paragraflarda verilmiştir.

IT Konu Alanları ve Yeterlilikleri

Genel IT Bilgisi

17. Adayların bu konu alanında bilgi ve kavrayışı göstermeleri için, adayların genel IT bilgisiyle ilgili bir konu yelpazesini açıklayabilme, tanımlayabilme ve tartışabilme yeteneğini göstermeleri gerekmektedir. IFAC

² UES 2 Muhasebe Mesleği Eğitim Programlarının İçeriği, paragraf 28.

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

üye kuruluşları, ruhsatlandırma öncesi bir muhasebe meslek eğitimi programının IT bileşenin bir parçası olarak, Tablo 1’de belirtilen konuları içermeyi dikkate almalıdırlar:

Tablo 1: Genel IT Konuları Bilgisi

Yeterlilikler	Konular
Bilgi Teknolojisi Stratejisi (Ek 1’deki Konu 1)	
Adaylar, IT stratejisi ile iş stratejisini hizalamanın önemini açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli ya da tartışabilmeli	İşletme stratejisi ve vizyonu Mevcut ve gelecek IT ortamı IT strateji planlaması Süre giden yönetim ve izlemenin sonuçları
Bilgi Teknolojisi Mimarisi (Ek 1’deki Konu 2)	
Adaylar, IT mimarisinin işletmenin iş modeli ile nasıl ilişkilendiğini açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli ya da tartışabilmeli.	Genel sistem kavramları İşletme sistemlerindeki işlem süreçleri Donanım unsurları Yazılım Protokoller, standartlar ve sağlayıcı teknolojiler Veri organizasyonu ve erişim yöntemleri IT Uzmanları
Bir İş Süreci Sağlayıcısı olarak IT (Ek 1’deki Konu 3)	
Adaylar, IT’nin iş modelleri ve iş süreçleri üzerinde nasıl etkisi olduğunu ve ilgili riskleri açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli ya da tartışabilmeli.	Hissedarlar ve onların şartları İşletmenin iş modelleri IT ile ilgili riskler ve fırsatlar İşletmenin iş modelleri, süreçleri ve çözümleri üzerine IT’nin etkisi
Sistemlerin Edinilmesi ve Gelişim Süreçleri (Ek 1’deki Konu 4)	
Adaylar, sistemlerin edinilmesi ve gelişim süreçlerinin aşamalarını açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli ya da tartışabilmeli.	Sistemlerin edinilmesi/ kullanım süresi aşamalarının, görevlerin geliştirilmesi Araştırma ve fizibilite çalışmaları

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Yeterlilikler	Konular
li ve muhasebe meslek mensubunun bunlardaki rolünü anlayabilmeli.	İhtiyaç analizleri ve ilk tasarım Sistem tasarımı, seçimi, edinme/geliştirme Sistemlerin uygulamaya konulması Sistemlerin bakımı ve program değiştirme Proje yönetimi, proje planlaması, proje kontrol yöntemleri ve standartları
Bilgi Sistemlerinin Yönetimi (Ek 1'deki Konu 5)	
Adaylar, IT'nin bir organizasyon içerisinde (a) muhasebe sistemleri, (b) performans izleme ve (c) donanım ve yazılımın güncellenmesi için yönetim ve prosedürlerin değiştirilmesi üzerine odaklanarak nasıl yönetildiğini açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli ya da tartışabilmeli.	IT organizasyonu IT operasyonlarının, etkinliğinin ve verimliliğinin yönetimi IT varlık yönetimi Değişiklik kontrolü, güncellemeler ve problem yönetimi IT güvenlik yönetimi IT kaynakları üzerinde performans izleme ve finansal kontrol Mesleki kullanım için yazılım
İletişim ve IT (Ek 1'deki Konu 6)	
Adaylar, iletişimlerle ilgili olarak IT ve IT'nin faydaları ve risklerini açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli ya da tartışabilmeli.	IT iletişiminin genel kavramları Ağlar ve elektronik veri transferi IT ile desteklenen iletişimde riskler

18. Yukarıdaki Tablo 1'e dayanan Ek 1, tabloda yer alan her bir konu için daha detaylı konular belirlemektedir. Bu Ek, kural koyucu değildir, IFAC üye kuruluşlarına ruhsatlandırma öncesi muhasebe meslek eğitimi programının IT bileşenini geliştirirken, ilave yardımda bulunma amacı taşımaktadır.

IT Kontrol Bilgisi

19. Adayların bu konu alanında bilgi ve kavrayışı göstermeleri için, adayların IT kontrol bilgisiyle ilgili bir konu yelpazesini açıklayabilme, tanımlama

layabilme ve tartışabilme yeteneğini göstermeleri gerekmektedir. IFAC üye kuruluşları, ruhsatlandırma öncesi bir muhasebe meslek eğitimi programının IT bileşenin bir parçası olarak, aşağıdaki konuları içermeyi dikkate almalıdırlar:

- IT iç kontrol ortamları
 - IT hedefleri
 - IT risk vakaları
 - IT risk değerlendirmeleri
 - IT risk yanıtları
 - IT kontrol faaliyetleri
 - IT ile ilgili bilgiler ve iletişim
 - IT ile ilgili izleme
20. Yukarıdaki paragraf 19'a dayanan Ek 2, yukarıdaki her bir konu için daha detaylı konular belirlemektedir. Bu Ek, kural koyucu değildir, IFAC üye kuruluşlarına ruhsatlandırma öncesi muhasebe meslek eğitimi programının IT bileşenini geliştirirken, ilave yardımda bulunma amacı taşımaktadır.

IT Kontrol Yeterlilikleri

21. Adayların, IT kontrol yeterliliklerinin geniş bir kapsamını göstermeleri gerekmektedir. Bunların bir staj süresince geliştirilmesi oldukça muhtemeldir. IFAC üye kuruluşları, ruhsatlandırma öncesi bir muhasebe meslek eğitimi programının IT bileşenin bir parçası olarak, aşağıdaki konuları içermeyi dikkate almalıdırlar:
- Kontrolleri analiz etmek ve değerlendirmek için uygun kontrol kriteri
 - IT iç kontrol ortamı
 - Seçilmiş IT hedefleri
 - Belirlenmiş IT vakaları
 - IT risk değerlendirmesi
 - Seçilmiş IT risk yanıtları
 - IT kontrol faaliyetleri

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

- IT ile ilgili bilgiler ve iletişim
 - IT ile ilgili izleme süreci ve alınan önlemler
 - İşletme ve muhasebe problemlerine, uygun IT sistemleri ve araçlarını uygulamak,
 - İşletme ve muhasebe sistemlerinin kavranması
 - Kontrollerin kişisel sistemlere uygulanması
22. Yukarıdaki paragraf 21'e dayanan Ek 3, yukarıdaki her bir konu için daha detaylı yeterlilik unsurlarını belirlemektedir. Bu Ek, kural koyucu değildir, IFAC üye kuruluşlarına ruhsatlandırma öncesi muhasebe meslek eğitimi programının IT bileşenini geliştirirken, ilave yardımda bulunma amacı taşımaktadır.

IT Kullanıcı Yeterlilikleri

23. Adayların, IT kullanıcı yeterliliklerinin geniş bir kapsamını göstermeleri gerekmektedir. Bunların bir staj süresince geliştirilmesi oldukça muhtemeldir. Kullanıcı rolü³ ile ilgili üç geniş yeterlilik alanı UES 2'de belirlenmiştir (paragraf 32).
- (a) İşletme ve muhasebe problemlerine, uygun IT sistemleri ve araçlarını uygulamak,
 - (b) İşletme ve muhasebe sistemlerinin kavrayışının göstermek
 - (c) Kontrollerin kişisel sistemlere uygulanmak
24. Bu, adayların uygun IT sistemlerini ve araçlarını kullanarak işlerini yerine getirmeleri yeteneğiyle gösterilecektir.

Bilgi Sistemleri Yöneticisi Rolü

25. Bilgi sistemleri yöneticisi rolüne yoğunlaşan adayların, aşağıdaki konularda bilgi ve kavrayışa (fakat yeterlilik olmasa da olur) sahip olmaları gerekir:
- Bir işletmenin IT stratejisini yönetmek
 - Bir IT organizasyonunu yönetmek
 - IT operasyonlarının etkinliğini ve verimliliğini yönetmek

3 UES 2 *Muhasebe Mesleği Eğitim Programlarının İçeriği*, paragraf 32.

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

- IT üzerinde finansal kontrol sağlamak
 - IT kontrollerini yönetmek
 - Sistemlerin edinilmesi, geliştirilmesi ve uygulamaya konulmasını yönetmek
 - Sistemlerin değişimini yönetmek ve ilgili problemler yönetimi
26. Bilgi ve kavrayış, adayın (a) yukarıdaki konuların bazılarını ya da tamamını ve bunların ilgili işletme düzenlemesindeki önemini tanımlama ya da açıklama (b) bir ekibin parçası olarak ya da gözetim altında yukarıdakilerin bazılarını ya da tamamına etkin bir biçimde katılma yeteneğiyle ispatlanır.
27. Yukarıdaki paragraf 25'e dayanan Ek 4, yukarıdaki her bir konu için daha detaylı yeterlilik unsurlarını belirlemektedir. Bu Ek, kural koyucu değildir, IFAC üye kuruluşlarına ruhsatlandırma öncesi muhasebe meslek eğitimi programının IT bileşenini geliştirirken, ilave yardımda bulunma amacı taşımaktadır.

Bilgi Sistemleri Değerlendiricisi Rolü

28. Bilgi sistemleri değerlendiricisi rolüne yoğunlaşan adayların, aşağıdaki konularda bilgi ve kavrayışa (fakat yeterlilik olmasa da olur) sahip olmaları gerekir:
- Sistem değerlendirme planlaması
 - Sistem değerlendirmesi
 - Değerlendirme sonuçlarının duyurulması ve izlenmesi
29. Bilgi ve kavrayış, adayın (a) yukarıdaki konuların bazılarını ya da tamamını ve bunların ilgili işletme düzenlemesindeki önemini tanımlama ya da açıklama (b) bir ekibin parçası olarak ya da gözetim altında yukarıdakilerin bazılarını ya da tamamına etkin bir biçimde katılma yeteneğiyle ispatlanır.
30. Yukarıdaki paragraf 28'e dayanan Ek 5, yukarıdaki her bir konu için daha detaylı yeterlilik unsurlarını belirlemektedir. Bu Ek, kural koyucu değildir, IFAC üye kuruluşlarına ruhsatlandırma öncesi muhasebe meslek eğitimi programının IT bileşenini geliştirirken, ilave yardımda bulunma amacı taşımaktadır.

Bilgi Sistemleri Tasarımcısı Rolü

31. Bilgi sistemleri tasarımcısı rolüne yoğunlaşan adayların, aşağıdaki konularda bilgi ve kavrayışa (fakat yeterlilik olmasa da olur) sahip olmaları gerekir:
- Bir işletmenin iş süreçleri ve organizasyonunda bilginin rolünün analiz edilmesi ve değerlendirilmesi
 - Proje yönetimi yöntemlerinin uygulanması
 - Sistem araştırması ve proje başlatılması yöntemlerinin uygulanması
 - Kullanıcı ihtiyaçlarını belirlenmesi ilk tasarım yöntemlerinin uygulanması
 - Detaylı sistem tasarımı ve edinme/geliştirme yöntemlerinin uygulanması
 - Sistemleri uygulamaya koyma yöntemlerinin uygulanması
 - Sistem bakımı ve değişikliği yönetim yöntemlerinin uygulanması
32. Bilgi ve kavrayış, adayın (a) yukarıdaki konuların bazılarını ya da tamamını ve bunların ilgili işletme düzenlemesindeki önemini tanımlama ya da açıklama (b) bir ekibin parçası olarak ya da gözetim altında yukarıdakilerin bazılarını ya da tamamına etkin bir biçimde katılma yeteneğiyle ispatlanır.
33. Yukarıdaki paragraf 31'e dayanan Ek 6, yukarıdaki her bir konu için daha detaylı yeterlilik unsurlarını belirlemektedir. Bu Ek, kural koyucu değildir, IFAC üye kuruluşlarına ruhsatlandırma öncesi muhasebe meslek eğitimi programının IT bileşenini geliştirirken, ilave yardımda bulunma amacı taşımaktadır.

Karma Rol

34. IAESB, pek çok çevrede, öğrenci ve muhasebe meslek mensupları tarafından yerine getirilen görevlerini yukarıda sayılan üç rolden (bilgi sistemleri yöneticisi, değerlendiricisi ve/veya tasarımcısı) sadece birine düşmediğini dikkate almaktadır. Dolayısıyla, IFAC üye kuruluşları, ruhsatlandırma sırasında üyelerinin bazılarının ya da tamamının rol ya da görevlerini yansıtmak üzere bu UEUA'nın eklerinde listelenen başlıklar, konular ve yeterlilik unsurlarının bazılarını kombine etmeyi seçebilirler. Örne-

ğın, bir üye kuruluş Tablo 2’de gösterildiği gibi bir IT Proje Yöneticisinin rolü ile ilgili bir dizi yeterlilikleri oluşturmak üzere bu yeterliliklerin bazılarını kombine edebilir:

Tablo 2: IT Proje Yönetimi Yeterlilikleri Örneği

Adaylar, (a) aşağıdakilerin bazılarını ya da tamamını ve bunların ilgili işletme düzenlemesindeki önemini tanımlayabilmeli ya da açıklayabilmeli (b) bir ekibin parçası olarak ya da gözetim altında bunların bazılarını ya da tamamına etkin bir biçimde katılabilmelidir:

- İşletmenin iş süreçleri ve organizasyonunda bilginin rolü
- İşletmenin ve kullanıcıların IT ile ilgili ihtiyaçlarının belirlenmesi
- Araştırma ve fizibilite çalışmaları
- Proje yönetimi yöntemleri ve yaklaşımları
- Proje bütçeleri, zaman çizelgeleri ve personelinin yönetimi
- Sistemlerin edinilmesi, gelişimi ve uygulamaya konulması
- Sistemlerin değiştirilmesi, sorun yönetimi ve risk yönetimi
- IT sistemlerinin yüklenmesi, yerleştirilmesi ve test edilmesi
- IT sistemlerinin ve proje sonuçlarının etkinliğinin ve verimliliğinin değerlendirilmesi

IT Öğretimi ve Değerlendirmesi

Öğretim

35. IFAC üye kuruluşları, ruhsatlandırma öncesi muhasebe meslek eğitimi programının IT bileşeninin, UES 2 tarafından şart konulan ör. muhasebe, finans ve ilgili bilgi ile organizasyonel ve iş bilgisi gibi programların diğer bileşenlerin içine entegre edilebilme yollarını dikkate almalıdır. Örneğin:
 - Bilgisayar temelli iş sistemlerinin bazı unsurlarının kapsamı, finansal muhasebe dersi içerisine entegre edilmelidir;

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

- Yönetim sistemlerinin bazı unsurlarının kapsamı, yönetim muhasebe dersi içerisine entegre edilmelidir; ve
 - Bir bilgisayar ortamındaki iç kontrolün bazı unsurlarının kapsamı, denetim dersi içerisine entegre edilmelidir.
36. IT bilgisi ve yeterliliğinin gelişimi tipik olarak zorunlu resmi eğitim (sınıf-temelli öğrenim veya benzeri), bilgisayar-temelli öğrenim ve işbaşında öğrenimin bir kombinasyonunu içerecektir.
37. IT’de zorunlu resmi eğitim açısından, IFAC üye kuruluşları, konunun sunumunu desteklemek ve öğrencilerin teorik IT bilgisinin pratik etkilerini kavrayışına yardımcı olmak üzere vaka çalışmaları, simülasyonlar, deneyimli meslek mensuplarıyla etkileşim ve benzer teknikleri kullanmayı dikkate alabilirler.
38. IFAC üye kuruluşları, bu UEUA’da belirtilen IT bilgisi konu alanları ve yeterliliklerinin bazılarını ya da tamamını, uygun görüldüğü şekilde, birleştirme amacıyla staj şartlarını dikkate alabilirler.

Değerlendirme

39. IFAC üye kuruluşları, ruhsatlandırma öncesi muhasebe meslek eğitimi programının bilgi teknolojisi bileşeninin, nasıl etkin bir biçimde değerlendirilebileceğini dikkate almalıdır. Aşağıdakileri kapsayan ancak bunlarla sınırlı olmayan bir dizi değerlendirme teknikleri dikkate alınabilir:
- IT bilgisinin testleri ve sınavları, ister tek başına isterse de hedef testi (örneğin çoktan seçmeli sorular) ve uzun yazılı tarzında sorular veya mini vaka çalışmalarını kapsayacak şekilde, muhasebe eğitim programının diğer bileşenlerinin testleri ve sınavlarıyla entegre olarak;
 - Vaka çalışmaları ve diğer işyeri simülasyonları; ve
 - Stajyerlerin yetenek ve yeterliliklerinin Mentör’un değerlendirmesi.
40. Adayların IT bilgisini değerlendirmek üzere hangi değerlendirme şekli(şekilleri) kullanılmış olursa olsun, IFAC üye kuruluşları, değerlendirme(ler)in IT bilgisi ve pratiğe uygulanmasını yeterince kapsamamasını içerep içermediğini dikkate alacaklardır.

41. IT bilgisinin testleri ve sınavlarının, ruhsatlandırma öncesi muhasebe meslek eğitimi programının diğer bileşenlerinin testleri ve sınavlarıyla entegre edildiği durumlarda, IFAC üye kuruluşları, IT'ye yeterince ağırlık verilip verilmediğini dikkate alacaklardır.

BÖLÜM 2: RUHSATLANDIRMA SONRASI IT BİLGİSİ VE YETERLİLİK ŞARTLARI

Özet

42. UEUA 2'nin bu bölümü, ruhsatlandırma sonrası IT bilgisi ve yeterliliklerinin daha fazla geliştirilmesiyle ilgili olarak UES 7'nin uygulamaya koymada IFAC üye kuruluşlarına rehberlik sağlar. UES 7, muhasebe meslek mensuplarının işleriyle ilgili yetenek ve yeterliliklerini geliştirmelerini ve korumalarını gerektirir.
43. Muhasebe meslek mensuplarının oynadığı rollerin büyük çeşitliliği göz önüne alındığında, IAESB (ve IFAC üye kuruluşları), her bir muhtemel rol için detaylı rehberlik sağlayamaz. Aşağıdaki bölümler, bu UEUA'nın 1. Bölümünde belirlenen her bir rol için ruhsatlandırma sonraki bilgi ve yeterlilikleri tartışmaktadır. IFAC üye kuruluşları SMG şartlarını belirlerken, bu UEUA'nın bu bölümünde belirtilen rehberliğin bazılarını ya da hepsini dikkate alabilirler.

Ruhsatlandırma sonrası IT Bilgisi ve Yeterlilikleri

Bilgi Sistemleri Yöneticisi Rolü – Ruhsatlandırma Sonrası

44. Bilgi sistemleri yöneticisi rolüne yoğunlaşan adayların, aşağıdaki konuların bazıları ya da hepsinde bilgi ve kavrayışa sahip olmaları gerekir:
 - Bir işletmenin IT stratejisini yönetmek
 - Bir IT organizasyonunu yönetmek
 - IT operasyonlarının etkinliğini ve verimliliğini yönetmek
 - IT üzerinde finansal kontrol sağlamak
 - IT kontrollerini yönetmek
 - Sistemlerin edinilmesi, geliştirilmesi ve uygulamaya konulmasını yönetmek
 - Sistemlerin değişimini yönetmek ve ilgili problemler yönetimi
45. Bilgi ve kavrayış, adayın yukarıdaki konuların bazılarını ya da tamamını ilgili bir işletme düzenlemesinde yerine getirme yeteneğiyle ispatlanır.

46. IFAC üye kuruluşları, muhasebe meslek mensupları için SMG şartlarını geliştirirken, Ek 4’da yer alan yeterlilik şartlarının bazılarını ya da hepsini faydalı bulabilirler.

Bilgi Sistemleri Değerlendiricisi Rolü – Ruhsatlandırma Sonrası

47. Bilgi sistemleri değerlendiricisi rolüne yoğunlaşan adayların, aşağıdaki konuların bazıları ya da hepsinde bilgi ve kavrayışa sahip olmaları gerekir:
- Sistem değerlendirme planlaması
 - Sistem değerlendirmesi
 - Değerlendirme sonuçlarının duyurulması ve izlenmesi
48. Bilgi ve kavrayış, adayın yukarıdaki konuların bazılarını ya da tamamını ilgili bir işletme düzenlemesinde yerine getirme yeteneğiyle ispatlanır.
49. IFAC üye kuruluşları, muhasebe meslek mensupları için SMG şartlarını geliştirirken, Ek 5’da yer alan yeterlilik şartlarının bazılarını ya da hepsini faydalı bulabilirler.

Bilgi Sistemleri Tasarımcısı Rolü – Ruhsatlandırma Sonrası

50. Bilgi sistemleri tasarımcısı rolüne yoğunlaşan adayların, aşağıdaki konularda bilgi ve kavrayışa (fakat yeterlilik olmasa da olur) sahip olmaları gerekir:
- İşletmenin iş süreçleri ve organizasyonunda bilginin rolünün analiz edilmesi ve değerlendirilmesi
 - Proje yönetimi yöntemlerinin uygulanması
 - Sistem araştırması ve proje başlatılması yöntemlerinin uygulanması
 - Kullanıcı ihtiyaçlarını belirlenmesi ilk tasarım yöntemlerinin uygulanması
 - Detaylı sistem tasarımı ve edinme/geliştirme yöntemlerinin uygulanması
 - Sistemleri uygulamaya koyma yöntemlerinin uygulanması
 - Sistem bakımı ve değişikliği yönetim yöntemlerinin uygulanması

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

51. Bilgi ve kavrayış, adayın yukarıdaki konuların bazılarını ya da tamamını ilgili bir işletme düzenlemesinde yerine getirme yeteneğiyle ispatlanır.
52. IFAC üye kuruluşları, muhasebe meslek mensupları için SMG şartlarını geliştirirken, Ek 6'da yer alan yeterlilik şartlarının bazılarını ya da hepsini faydalı bulabilirler.

BÖLÜM 3: DENETÇİLER İÇİN IT BİLGİSİ VE YETERLİLİK ŞARTLARI

Denetçiler için IT Bilgisi ve Yeterlilikleri

53. UES 8, bir kişinin denetçi rolünü almadan önce bu yeterliliği⁴ elde etmiş olmasını tanımlamaktadır. UES 8, denetçi eğitiminin IT konu alanının bilgi⁵ içeriğini tanımlar. Bunlar, aşağıdakileri içerecektir:
- İlgili mevcut sorunlar ve gelişmelerde dahil olmak üzere finansal muhasebe ve raporlama için bilgi teknolojileri sistemleri; ve
 - Tarihsel finansal bilginin denetimine uygun olarak muhasebe ve raporlama sistemlerinde değerlendirme kontrolleri ve risk belirlenmesi için çerçeveler.
54. UEUA 2'nin bu bölümü, Denetçi için şart olan spesifik IT bilgisi ve yeterlilikleriyle ilgili olarak UES 8'in uygulamaya konmasında IFAC üye kuruluşlarına rehberlik sağlamaktadır. Bu bölümdeki IT bilgisi ve yeterlilikleri, bu uygulama bildiriminde daha önce bahsedilen ilgili ruhsatlandırma öncesi bilgi ve yeterliliklerinde alınmış ve bunları tarihsel finansal bilgi denetimi spesifik bağlamına adapte etmiştir.
55. IFAC üye kuruluşları, denetçilerin eğitimi için IT konu alanı geliştirirken, aşağıdaki konuları kapsamayı dikkate alabilirler:
- İşletmenin genel IT kontrol ortamını değerlendirmesi
 - Finansal muhasebe ve raporlama sistemlerinin değerlendirmesinin planlaması
 - Finansal muhasebe ve raporlama sistemlerinin değerlendirmesi
 - Değerlendirme sonuçlarının duyurulması ve izlenmesi
56. Ek 7, IFAC üye kuruluşlarının, denetçilerin eğitimi için IT konu alanı geliştirirken, dikkate alabilecekleri yukarıdaki konuları belirlemektedir. Bu Ek, kural koyucu olma amacıyla değildir.

4 UES 8, *Denetçiler için Yeterlilik Şartları*, paragraf 63-64

5 UES 8, *Denetçiler için Yeterlilik Şartları*, paragraf 40.

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

57. IFAC üye kuruluşları, Ek 7'deki Denetçiler ve Ek 5'teki Bilgi Sistemleri Değerlendiricisi Rolü yeterlilikleri için belirlenen yeterlilik unsurlarının bazıları ya da hepsini denetçiler için SMG şartlarını geliştirmede yardımcı bulabilirler.

Genel IT Konuları Bilgisi

Ek 1, bu UEUA'daki Tablo 1'e dayanmaktadır. Muhasebe eğitim programlarının bilgi teknolojisi bileşenini geliştirmede IFAC üye kuruluşlarına yardımcı olabilecek, IT konu alanı genel bilgisi için daha detaylı konular belirlemektedir. Bu Ek, kural koyucu olma amacıyla değildir.

Konu 1: Bilgi Teknolojisi Stratejisi

Adaylar, işletmenin stratejisi ve vizyonunu açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
İç ve dış ticari sorunlar	İşletmenin ticari odağı İşletmenin sektörü içindeki pozisyonu IT stratejisi ile iş stratejisinin ilişkisi İşi etkileyen operasyonel dinamikler Stratejik planla alakalı olarak iş süreçleri
IT'yi etkileyen faktörler	Teknoloji ya da ticaretteki değişiklik esnekliği Pazar hareketliliği Yasal, düzenleyici ve güvence şartları Ticaret birimleri (müşteriler, piyasalar, sektörler) Bütçeler Hizmet düzeyi ve operasyonel gereklilikler: müsaitlik, ölçeklenebilirlik, güvenlik, dürüstlük, genişleyebilirlik, sürdürülebilirlik, yönetilebilirlik
İş süreçlerinin desteklemek üzere işletmenin mevcut IT kullanma durumu	Altyapı Yazılım Kişiler Prosedürler ve kontroller Bilgi Veri

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Adaylar, mevcut ve gelecek IT ortamını açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
IT riskleri ve fırsatları	Mevcut ortamdaki eğilimler, sorunlar endişeler İş ve IT hizalaması Hizmet düzeyi anlaşmaları/hedefleri ile uyum Kapasite ve performans yetenekleri Hissedar tutumları IT ile ilgili politik ve sosyal endişeler

Adaylar, IT stratejik planlamasını açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
İşletmenin sistemlerinin gelecek durumunun düşünmek	Hissedarlarla iletişimde bulunmak Kaynak bulma stratejisi Kritik başarı faktörleri, uygun önlemler
Gelecek IT stratejisini iş stratejisi ile hizalamak	IT yönetiminin amaçları ve hedefleri Genel fizibilite ve kapsam İş kısıtları (kalite, zaman, maliyet) Eylem planları, zaman çizelgeleri, geçiş unsurları Sponsor ve hissedar kabulü

Adaylar, Süre giden yönetim ve izleme sürecinin sonuçları açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
IT yönetimi Çerçevesi	Kontrol ortamı/kültürü Risk değerlendirmesi Politikalar ve Prosedürler Bilgi ve iletişim

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Adaylar, Süre giden yönetim ve izleme sürecinin sonuçları açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
	Kontrollerin ve risklerin izlenmesi Mesleki standartlar ve kurallarla uyumun IT üzerindeki etkisi
Sonuç ölçümü	IT süreçlerinin maliyet-etkinliği IT altyapısından faydalanma Paydaşların memnuniyeti Personel verimliliği Bilgi ve enformasyon paylaşımı IT ve işletme yönetimi arasındaki bağ

Konu 2: Bilgi Teknolojisi Mimarisi

Adaylar, genel sistem kavramlarını açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
Sistemlerin doğası ve şekilleri	Genel sistem teorileri, sistem hedefleri: <ul style="list-style-type: none">• Açık/kapalı sistemler• İyi/kötü yapılandırılmış• Resmi/resmi olmayan Operasyonel/taktiksel/stratejik İşlem prosesine karşı operasyonel buna karşı karar desteği
Bilgi sistemleri mimarisi (öğeler ve ilişkiler)	Alt-sistemler, ağlar, sunucu, uzaktan sistemler, dağıtılmış sistemler, mobil uygulamalar, donanım (ana bilgisayar, sunucu, yönlendirici, iş istasyonu, vb.) Ağlar, telekomünikasyon sistemleri, elektronik veri transferi sistem yazılımı, uygulama yazılımı, yardımcı yazılımlar: <ul style="list-style-type: none">• Uygulama geliştirme ortamı

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Adaylar, genel sistem kavramlarını açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
	<ul style="list-style-type: none"> • Veri organizasyonu ve erişim yöntemleri <p>Dosyalar, tablolar, veri tabanları, veri tabanı yönetim sistemleri</p> <p>Protokoller, standartlar, etkinleştirme teknolojileri</p> <p>IT organizasyonunda IT uzmanları ve kariyer yolları</p>
Sistemlerde kontroller ve geri bildirim	Hedefler, önlemler, izleme, geri bildirim ve takip
Sistemlerin gelişimi kullanım süresi	<p>Sistemlerin edinilmesi/gelişimi aşamaları, görevler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Araştırma ve fizibilite çalışması • İhtiyaç analizleri ve ilk tasarım • Detaylı tasarım tanımları/belgelendirmesi • Sistem yüklemesi/uygulamaya konması • Bakım • Proje yönetimi
Bilgilerin doğası ve şekilleri	<p>Rutin, istisnai, anlık, tahminsel</p> <p>Nicel, nitel</p> <p>İşlem belgeleri, ekranlar, raporlar, mesajlar, vb.</p> <p>Veri-bilgi-enformasyon</p>
Bilginin vasfı	<p>Kalite, alaka, güvenilirlik, maliyet</p> <p>Tamlık, doğruluk, kümeleşme düzeyi, vaktindelik, geçerlilik, sıklık, erişilebilirlik, yetki, güvenilirlik, kişisellik, gizlilik vb</p> <p>Karar değeri, rekabetçi avantaj</p>
Bilginin iş içindeki rolü	<p>Kullanıcılar: iç, dış</p> <p>iç, dış İzleme, problem bulma, eylem, karar desteği, vb.</p> <p>Karar teorisi</p> <p>İnsan bilgi işleme zorlukları, sınırlamaları</p>

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Adaylar, genel sistem kavramlarını açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
	Bilginin iletilmesi Raporlama kavramları ve sistemleri
İş sistemlerinin şekilleri	Hareket İşleme Sistemleri (Transaction Processing Systems) (TPS) Hareket İşleme Sistemleri (Transaction Processing Systems) (TPS) Ürün destek sistemleri Yönetim Bilgi Sistemleri (Management Information Systems) (MIS) Bilgi Yönetim Sistemleri (Knowledge Management Systems) (KMS) Üst yönetim Bilgi Sistemleri (Executive Information Systems) (EIS) Karar Destek Sistemleri (Decision Support Systems) (DSS) Uzman Sistemleri (Expert Systems)(ES) Sinir Ağları (Neural Networks) (NN)

Adaylar, iş sistemlerindeki hareket işlemeyi açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
Hareket işleme aşamaları	Veri girişi Düzeltilme/sınama Aktarma Dosya arama, hesaplamalar, mantıksal karşılaştırmalar Ana dosya güncellemesi Saklama, kayıt tutma, yedekleme Muhasebe, kontrol, yönetim ve raporlama Sorgulama, denetim izi, anlık raporlar

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Adaylar, iş sistemlerindeki hareket işlemeyi açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
	Hata önleme, belirleme, düzeltme
Süreç modları	Yığın işleme Hareket işleme Online işleme Gerçek zamanlı işleme Dağıtılmış işleme Çoklu programlama, çoklu görev, çoklu işleme
İşletme belgeleri, muhasebe kayıtları, veri tabanları, kontrol/yönetim raporları	Gelir/alacaklar/fişler Alımlar/borçlar/ ödemeler Stoklar/satış maliyeti Sabit varlıklar Üretim planlama, zamanlama ve kontrol Dağıtım yönetimi ve lojistik Proje yönetimi İnsan kaynakları ve ücretler Hizmetlerin sunumu Lojistik Vezne İdare

Adaylar, bir sistemin fiziki ve donanım unsurlarını açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
İşleme birimleri	Kişisel/iş istasyonu/anabilgisayar/süper bilgisayar Tek başına ya da çoklu kullanıcı/ağ Çoklu işlemci tekli işlemci Sunucu, sunucu merkezi

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Adaylar, bir sistemin fiziki ve donanım unsurlarını açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
	Merkezi işlem birimi (Central processing unit) (CPU), ana bellek, vb. Hatlar, kablolar, entegre devre kartları, mikro-kod, kayıtlar, kullanım setleri, vb.
Girdi/çıkış araçları	Klavye, fare, tarayıcı, Radyo Frekansıyla Tanımlama (Radio Frequency Identification) (RFID), metin tanıma, ses tanıma, web kamera, akıllı kart, kalem ekran, teyp, disk, yazıcı, barkot okuyucu, biyometrik, vb. Kontrol birimleri, arabellek, kanallar, vb.
Veri iletişim araçları	Modem, switch, yönlendirici, yoğunlaştırıcı, köprü, monitör, vb. Kablosuz aktarıcı, alıcı, Bluetooth, kızıl ötesi araçlar, vb.
Fiziki saklama araçları	Bilgisayarlı veri gösterimi, veri sıkıştırma Teyp, disk, CD Sadece Okunabilir Hafıza (CD-ROM), Dijital Video Disk (DVD), Depolama Alan Ağı (Storage Area Network) (SAN), Ağa Bağlı Depolama (Network Attached Storage) (NAS).

Adaylar, yazılımı açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
Bir yazılım yapılanmasının unsurları	Sistem ve uygulama yazılımı arasındaki fark İş akışı yöneticileri, özel yazılım ve diğer uygulamalar Farklı işlemciler için yazılım tasarımları Açık – patentli sistemler
İşletim sistemleri	Grafiksel kullanıcı ara yüzleri Ağ, kullanıcı/sunucu, vb. Tek kullanıcı – çoklu kullanıcı İşlem yönetimi

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Adaylar, yazılımı açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
	Hafıza ve dosya sistemleri yönetimi
İletişim sistemleri	Terminal ekranlar, ağ dizinleri, vb. İletişim protokolleri
Güvenlik yazılımları	Doğrulama ve erişim kontrol yazılımı Anti-virüs yazılımı Güvenlik Duvarı Saldırı belirleme Güvenlik değerlendirme araçları
Yardımcı program yazılımı	Metin editörü, dizin yöneticisi, dosya yedekleme/kurtarma, dosya sıkıştırma, vb. Performans izleme yazılımı, zamanlama yazılımı, vb.
Programlama dilleri/ derleyicileri	Program kontrol yapıları Açık kaynak, uygulama boyunca deneme, geliştirme, RAPID gibi uygulama geliştirme teknikleri Program belirleme, doğrulama, sınaama Makine dili/donanım dili Prosedürel – prosedürel-olmayan diller Dil değerlendirme ve seçme yaklaşımları Nesneye yönelik diller, multimedya yazarlık sistemleri, vb.
Programlama yardımları, interaktif programlama yazılımı	Uygulama geliştirme ortamı CASE araçları ve programlama ortamı UML (Birleştirilmiş Modelleme Dili) Program tasarımı ve geliştirme yöntemleri Deneme ve belgelendirme
Kütüphane yönetim sistemleri	Sürüm denetimi, geçiş, vb.

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Adaylar, yazılımı açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
Veri yönetim sistemleri	Bant/disk yönetim sistemleri Hardcopy/microfiche/optik görüntüleme On-line, belgeye dayalı Rapor üretici ve veri erişim yazılımı Veri tabanı yönetim sistemleri
Genel uygulama yazılımı	Sistem yazılımından fark Rekabetçi avantaj Kısmiye karşın organizasyon-genelinde gelişme/ entegrasyon Pakete karşın özel yazılım Dağıtılmış karşın merkezileştirilmiş işleme Son kullanıcı bilgi işleme İnternet/intranet/extranet uygulamaları
E-ticaret sağlayan yazılım	Tedarik Zinciri Yönetimi (Supply Chain Management) (SCM) Müşteri İlişkileri Yönetimi (Customer Relationship Management) (CRM) Satış Ekipleri Otomasyonu (Sales Force Automation) (SFA) İnsan kaynakları yönetimi Aktif yönetimi Kurumsal Kaynak Planlaması (Enterprise Resource Planning) (ERP) İmalat (Manufacturing) (CAD/CAM, CIM) Dağıtım, Lojistik Kurumsal Uygulama Entegrasyonu (Enterprise Application Integration) (EAI): <ul style="list-style-type: none"> • Elektronik ticaret sistemleri • Broşür, katalog, değişim • Sipariş girişi (alışveriş arabası), ödeme işleme, tamamlama Bilgi yönetim sistemleri:

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Adaylar, yazılımı açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
	<ul style="list-style-type: none">Bilgi üretme, yakalama, paylaşma, saklama Finansal Raporlama, XBRL
Ortak standartlar	Yedi-katmanlı OSI Referans Modeli <ul style="list-style-type: none">Fiziksel, Veri Linki, Ağ, Ulaştırma, Oturum, Sunum, Uygulama Ortak Nesne Talebi Yönlendirme Mimarisi (Common Object Request Broker Architecture) (COBRA)

Adaylar, protokoller, standartlar ve kolaylaştırıcı teknolojileri açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
	Elektronik veri değişimi (Electronic data interchange) (EDI) Aktarma kontrol protokolü / İnternet protokolü (Transmission control protocol/İnternet protocol) (TCP/IP) Kablosuz uygulama protokolü (Wireless application protocol) (WAP)
İnternet protokolleri	Paket anahtarlama Tekbiçim Kaynak Konumlayıcı(Uniform Resource Locator) (URL) Alan Adı Sunucusu (Domain Name Server) (DNS) Dosya Transfer Protokolü (File Transfer Protocol) (FTP) Bağlantılı Metin Aktarım Protokolü (Hypertext Transfer Protocol) (HTTP) Bağlantılı Metin İşaretleme Dili (Hypertext Markup Language) (HTML) Genişletilebilir İşaretleme Dili (Extensible Markup Language) (XML)

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Adaylar, protokoller, standartlar ve kolaylaştırıcı teknolojileri açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
	Genişletilebilir İş Raporlama Dili (Extensible Business Reporting Language) (XBRL) İnternet Üzerinden Sohbet Protokolü (Internet Relay Chat Protocol) (IRC)
Standart-yapıcı kuruluşlar	Elektrik ve Elektronik Mühendisleri Enstitüsü (Institute of Electrical and Electronic Engineers) (IEEE) Uluslararası Standardizasyon Organizasyonu (International Organization for Standardization) (ISO) Açık Sistem Ara bağlantısı (Open Systems Interconnections) (OSI) Amerikan Ulusal Standartlar Enstitüsü (American National Standards Institute) (ANSI) Dünya Çapında Ağ Konsorsiyumu (World Wide Web Consortium) (W3C) Proje Yönetimi Enstitüsü (Project Management Institute) (PMI) Yazılım Mühendisliği Enstitüsü (Software Engineering Institute) (SEI) Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (IFAC) XBRL Uluslararası

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Adaylar, veri organizasyonu ve erişim yöntemlerini açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
Veri yapısı ve dosya organizasyonları	Karakterler, kayıtlar, dosyalar, multimedya Verinin hassasiyeti Veri ilişkileri: bire bir, bire çok, çoka çok Kavramsal veri modellemesi Veri normalizasyonu Mantıksal – fiziksel Öge-ilişki diyagramı Veri tutarlılığı Tablo yapısı – kullanıcı ara yüzü Dağıtılmış yapılar
Erişim yöntemleri	Ardışık erişim Doğrudan (rastgele) erişim Dizinli ardışık erişim
Veri dosyaları şekilleri	Ana/işlemci/tablolara Dizin, liste, yığın, sıra, ağaç, indeks Veritabanı: bağlantısal, Ağ, Hiyerarşik, Nesneye-yönelik Bir veritabanı kullanmanın faydaları
Veri tabanı yönetimi sistemi öğeleri, işlevleri, mimarisi	Veri saklama, erişim ve paylaşım İşlemi geriye alma /günlüğe kaydetme Başarım en iyileşme ve isabet ölçümleri Depolanmış prosedürler
Veri tabanı yönetimi	Veri tabanı gerekliliklerinin tanımlanması / belgelendirilmesi Kütük betimi / şema / veri sözlüğü Model veri tabanları, dağıtılmış sistemler
Belge yönetimi	Yakalama, dizin, bellek, okumak, göstermek/basmak Optik görüntüleme sistemleri

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Adaylar, IT uzmanlarını açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
Görev işlevleri	Bilişim Müdürü (Chief Information Officer) (CIO) ve benzeri Bilişim Güvenlik Ofisi Müdürü (Chief Information Security Office) (CISO) ve benzeri İş Analisti Sistem analisti Programcı Operasyon Yöneticisi Veritabanı Yöneticisi / Veri Yöneticisi Bilgi Tabanı Yöneticisi / Bilgi Yöneticisi / Bilgi Mühendisi Güvenlik Sorumlusu Ağ Kontrolörü Kütüphaneci Webmaster, Web Tasarımcısı Kalite Garantçisi
IT insan kaynaklarını işe alma/geliştirme	Eğitim ve gelişim Satın alma Kariyer yolları
Organizasyon	Organizasyon yapısı IT yönetişimi

Konu 3: Bir İş Süreci Sağlayıcısı olarak IT

Adaylar, hissedarların ve kendilerinin ihtiyaçlarını açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
İzleme hizmet düzeyi performansına karşın hizmet anlaşması	Hizmetlerin kalitesi Müsaitlik Zaman yanıt Güvenlik ve kontroller İşlem doğruluğu Gizlilik Önlemler Hizmet seviyesi anlaşmasını değiştirmek

Adaylar, işletmenin iş modellerini açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
İş modelleri	Gelir Dağılım Tedarik Pazar Organizasyon Yasal ve düzenleyici konular
İşletmenin tek tek iş süreçlerinin etkinliği	Gelir/alacaklar/fişler Alımlar/borçlar/ ödemeler Stoklar/satış maliyeti Sabit varlıklar Üretim planlama, zamanlama ve kontrol Dağıtım yönetimi ve lojistik

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Adaylar, işletmenin iş modellerini açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
	İnsan kaynakları ve ücretler Hizmetlerin sunumu Lojistik Vezne İdare
Kontrol çerçevesi	Kullanıcı kontrolleri, uygulama kontrolleri ve IT genel kontrolleri arasındaki ilişki

Adaylar, riskleri ve fırsatları açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
Engeller ve imkan vericiler	Teknoloji İş süreçleri ile IT'yi iş stratejisi ile hizalamak İş Süreci Yeniden Yapılanma (Business Process Re-engineering)(BPR) Organizasyonel yapı ve kültür Liderlik İnsan kaynakları Sermaye Yasal ve Düzenleyici

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Adaylar, IT'nin işletmenin iş modelleri, süreçleri ve çözümleri üzerindeki etkisini açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
İnternet ticaretinin uygulanması	<p>İnternet-ticareti konuları ve trendleri</p> <p>Firmadan firmaya (Business to Business) (B2B)</p> <ul style="list-style-type: none"> Alışveriş, Portal, Açık/özel alışveriş (Exchange, Portal, Public/private Exchange), EDI Kredi yetkilendirmek, Kablo hatları (Credit authorization, Wire line)s (ACH, EFT) <p>Firmadan Tüketiciciye (Business to Consumer) (B2C)</p> <p>Tüketiciden Tüketiciciye (Consumer to Consumer) (C2C)</p> <p>Firmadan İşçiye (Business to Employee) (B2E)</p> <p>Uzaktan öğrenme; dağıtılmış öğrenme</p> <p>Elektronik devlet</p>
İşletme sistemleri	<p>Tedarik Zinciri Yönetimi (Supply Chain Management) (SCM)</p> <p>Müşteri İlişkileri Yönetimi (Customer Relationship Management) (CRM)</p> <p>Satış Ekipleri Otomasyonu (Sales Force Automation) (SFA)</p> <p>İnsan kaynakları yönetimi</p> <p>Aktif yönetimi</p> <p>Kurumsal Kaynak Planlaması (Enterprise Resource Planning) (ERP)</p> <p>İmalat (Manufacturing) (CAD/CAM, CIM)</p> <p>Dağıtım, Lojistik</p> <p>Kurumsal Uygulama Entegrasyonu (Enterprise Application Integration) (EAI):</p> <ul style="list-style-type: none"> Elektronik ticaret sistemleri Broşür, katalog, değişim

Adaylar, IT'nin işletmenin iş modelleri, süreçleri ve çözümleri üzerindeki etkisini açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
	<ul style="list-style-type: none"> Sipariş girişi (alışveriş arabası), ödeme işleme, tamamlama <p>Bilgi yönetim sistemleri:</p> <ul style="list-style-type: none"> Bilgi üretme, yakalama, paylaşma, saklama <p>Finansal Raporlama, XBRL</p>

Konu 4: Sistemlerin Edinilmesi ve Gelişim Süreçleri

Konu 4: Sistemlerin Edinilmesi ve Gelişim Süreçleri	
Ana konu kapsamı	Konu
Yaklaşımlar	Şelale, spiral, interaktif, prototiplendirme Yeni gelişim tekniklerinin ve yönetim teorilerinin, resmi sistem gelişim kullanım süresi üzerine etkisi
Edinme/gelişim aşamaları	Araştırma ve fizibilite çalışması İhtiyaç analizleri ve ilk tasarım Detaylı tasarım tanımları/belgelendirmesi Sistemlerin yüklenmesi/uygulamaya konulması Bakım
Standartlar, yöntemler ve kontroller	Belgelendirme şartları Sistem başarısızlığının ana riskleri ve sebepleri: ör: ekonomik, teknik, operasyonel, davranışsal

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Adaylar, araştırma ve fizibilite çalışmalarını açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
Araştırma	Mevcut sistemlerin analizi; iş süreci entegrasyonu; iş süreci yeniden yapılandırması Önerilen sistemler ve bilgi ihtiyaçlarının kapsamı, teknoloji seçenekleri İşin doğası ve büyüklüğü
Fizibilite çalışması	Fayda/maliyet analizi Uygulama gereklilikleri bildirisi Fizibilite analizi

Adaylar, ihtiyaçlar analizi ve ilk tasarımı açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
Kullanıcı ihtiyaçlarının meydana çıkarılması	Süreç modları Ekran, rapor, form tasarımları Veri tabanları/dosyalar/kayıtlar Mevcut uygulama ve sistemlerin entegrasyonu Hacim, ölçeklenebilirlik, genişletilebilirlik şartları
Sistem analizi/tasarımı araçları ve teknikleri	Yapılandırılmış analiz ve tasarım yöntemleri Soru formları, röportajlar, doküman analizleri, gözlem Veri akış grafikleri; işletme-ilişki modellemesi, vb. Karar tabloları ve karar ağaçları Bilgisayar Destekli Yazılım Mühendisliği ,(Computer Aided Software Engineering) (CASE) araçları Tekbiçim Modelleme dili (Unified Modeling Language (UML) Nesne yöntemleri
Süreç tasarımı, veri organizasyon, yazılım ihtiyaçları	Uygulama mimarisi Teknik mimari

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Adaylar, ihtiyaçlar analizi ve ilk tasarımı açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
	Altyapı gereksinimleri: tesisler, donanım, network
Kontrol ihtiyaçları	Müsaitlik, güvenlik/gizlilik, dürüstlük, sürdürülebilirlik

Adaylar, sistem tasarımı, seçimi, edinimi ve gelişimini açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
Altyapı ve yazılım hizmetleri	Donanım, tesisat ve ağların seçilmesi Yazılım paketlerinin seçilmesi Sağlayıcı/tedarikçi/hizmet sağlayıcıların seçimi Hizmet düzeyi anlaşmaları Yedi emin sözleşmesi Sözleşme/leasing/lisanslama karşılıkları
Yazılım geliştirme	Uygulama geliştirme ortamı (programlama dilleri/derlemeleri vb.) Programlama destekleri: Yapılandırılmış, olaya dayalı, nesneye yönelik yaklaşımlar
Sistem tasarımı	Kullanıcı ara-yüzü: ekran ve rapor tasarımı Veri tabanı/dosya tasarımı; sistem ve veri tabanı ente grasyonu Denetleme yolu; işlem akışları Ara-yüzler Sistem ve ağ işlemleri yükleme şartları Bilgisayarlı ve kullanıcı kontrolleri Kabul testi yaklaşımı
Belgelendirme	Teknik şartlar bildirimini Kullanıcı ve operasyonlar elkitabı

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Adaylar, sistemlerin uygulamaya konmasını açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
Sistem uygulama planı	Değişim yönetimi gereksinimleri Kullanıcı eğitimi Kullanıcı kabulü Sistem açma Veri dönüştürme Risk yönetimi Operasyon ve kurtarma prosedürleri Belgelendirme
Yükleme/başlatma sistemleri	Yükleme/başlatma bileşenleri: altyapı, yazılım Kullanıcı/operatör prosedürleri ve kontrolleri Personelin işe alımı/eğitimi
Kabul testi	Kabul testi yaklaşımı: <ul style="list-style-type: none"> • Gereksinim duyulan kaynakların belirlenmesi • Üst düzey test etme senaryolarının geliştirilmesi • İşlevsel ve teknik/mimari gereksinimlerin ilişkilendirmek Araçlar ve destek: <ul style="list-style-type: none"> • Otomatik test araçları • Test ortamı • Destek Test komutları ve ilgili veri Kalite güvence/uygulama-öncesi inceleme
Sistem dönüştürme/değiştirme	Veri aktarma gereksinimleri Otomatik/elle Operasyonel karşılıklar (pilot, paralel çalışan ve canlı giden) Zamanla karşılığı

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Adaylar, sistemlerin uygulamaya konmasını açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
	<p>Testler</p> <p>Risk yönetimi</p> <p>Gereksinim duyulan kaynaklar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veri aktarma araçları • Dönüştürme ortamı • Destek <p>Verinin tam, doğru ve yetkili olduğunu garanti eden testler</p>
Uygulamaya koyma-sonrası inceleme	<p>İş gereksinimlerini karşılama</p> <p>Kullanıcılar, yönetim ve personel üzerindeki etki</p> <p>Proje takvimi ve harcanan kaynaklar (finansal ve beşeri)</p> <p>Gerçekleşmiş faydalar</p> <p>İlerleme fırsatları</p>

Adaylar, sistem bakımı ve program değişikliklerini açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
Bakım standartları	<p>Altyapı</p> <p>Yazılım</p> <p>Personel yeterlilikleri</p> <p>Bilgi mimarisi</p> <p>İş süreçleri</p> <p>Sürüm yönetimi</p> <p>Uygulamaya koyma kontrolleri</p> <p>Yetkilendirme kontrolleri</p>

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Adaylar, sistem bakımı ve program değişikliklerini açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
	Belgelendirme standartları ve kontrolleri Göç planlaması
Değişiklik kontrolleri	Saklama; değişiklik yetkilendirmesi Acil değişiklik kontrolleri Test etme ve kalite güvencesi

Adaylar, proje yönetimi, proje planlaması, proje kontrol yöntemleri ve standartlarını açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
Projeyi başlatmak	Proje sponsorluğu ve finansmanı Paydaşlar Görev tanımları Proje yönetimi araçları ve tekniklerini uygulamak
Proje planlama	Kapsam, hedefler ve ürünler Hedefleri ve ürünleri ulaşma stratejisi Proje çizelgesi, görevlerin sıralaması ve kilometre taşları dahil Kaynaklar ve bütçeler Projeyi değerlendirmek üzere kullanılacak kalite standartları Tüm proje paydaşlarının ihtiyaçlarının iletişimi Projeyi bitirmek için kullanılması gereken mallar ve/veya hizmetler
Projedeki risk yönetimi yaklaşımı	Proje yönetimi riski İş riski Proje planının uygulanması Aşağıdakileri garanti etmek:

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Adaylar, proje yönetimi, proje planlaması, proje kontrol yöntemleri ve standartlarını açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
	<ul style="list-style-type: none">• Mallar ve hizmetler gerektiği biçimde seçildi ve kontratlandı• Kalite standartları anlaşıldı• Personel uygun bir biçimde eğitildi ve yönetildi• İletişim stratejisi tanımlandı
Projenin kontrol edilmesi	<p>Proje boyunca değişiklikleri kontrol ve koordine etmek</p> <p>Proje bütçesini yönetmek</p> <p>Sonuçların kalite standartlarını karşıladığını garanti etmek ve belirlenen tüm problemleri düzeltmek için yöntemleri belirlemek</p> <p>Gerektiğinde proje performansını rapor etmek ve planı revize etmek</p> <p>Etkin risk yönetimini temin etmek</p> <p>Risk azaltmayı izlemek</p> <p>Yeni riskleri belirlemek ve buna göre planı değiştirmek</p> <p>Sorun tanımlama, çıkarmak ve çözüm süreci</p>
Projenin tamamlanması	<p>Paydaşlarla iletişim ve bitirme</p> <p>Açık kalemler</p> <p>Uygulamaya koyma-sonrası inceleme</p>

Konu 5: Bilgi Teknolojisinin Yönetimi

Konu 4: Sistemlerin Edinilmesi ve Gelişim Süreçleri	
Ana konu kapsamı	Konu
IT politikaları, prosedürleri ve yöntemleri	IT organizasyonunu oluşturma ve değiştirme süreci Belgelendirmenin saklanması süreci İşletmenin stratejik planıyla hizalanma, Altyapı, yazılım, insan, prosedürler ve verileri ele alan IT organizasyonu
IT insan kaynağı politikaları	Beceri değerlendirme Performans değerlendirme Görev tanımları Eğitim ve sertifikalandırma Personeli işe alma ve elde tutma

Adaylar, IT operasyonlarının yönetimi ve bunların etkinliğini ve verimliliğini açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
Organizasyonel verimliliği sağlamak üzere kullanılan kaynak yönetimi süreçleri	Kaynak temini Devam eden destek prosedürleri Güncellemelerin ve ekleneceklerin sürekliliği
Altyapının uygulamalar ve kullanıcı gereksinimleri ile ilişkisi	Operasyonel önceliklerin geliştirilmesi Unsurların uyumluluğu IT kapasitesinin planlanması IT'nin prosedürler üzerindeki etkisi Veri/bilgi mimarisi IT altyapısı (donanım, tesisler, networkler) yazılım (sistemler, uygulamalar, yardımcıları)
Hizmet sağlayıcısı	Performans ölçümü (verimlilik, hizmet kalitesi)

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Adaylar, IT operasyonlarının yönetimi ve bunların etkinliğini ve verimliliğini açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
faaliyetlerinin izlenmesi	Hizmet seviyesi sözleşmesi izleme Ortaklaşa bilgi işleme Dağıtılmış sistemler EDI ve elektronik ticaret Dışarıdan satın alınan hizmetler (ISPs, ASPs, vb.)

Adaylar, varlık yönetimini açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
Varlık kullanım süresi	Edinme Değiştirme Hizmetten çekme
Varlık yönetimi ve kontrol	IT stoku Sözleşmeler ve lisanslar ve fikri mülkiyet konuları Veri sahipliği, güvenilirlik ve gizlilik konuları Sınırlar-arası taşıma ve veri saklama Hizmet sağlayıcı belgelendirmesi Gizlilik Kullanıcı belgelendirmesi, devam eden eğitim ve son-kullanıcı desteği

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Adaylar, değişim kontrolü ve problem yönetimini açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
Ortamlar ayrılığı	<p>Üç ortam:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geliştirme • Test • Üretim <p>Ulaştırma mekanizması Kabul süreçleri Yetkilendirme prosedürleri İzleme ve kütüğe kayıt etme</p>
Değişim kontrol teknikleri	<p>Etki analizi Yetkilendirme İç Kontrol Test etme/Geri bildirim Belgelendirme İnsan kaynakları, eğitim dahil Kabul Göç planı Yayın yönetimi</p>
Problem yönetimi	<p>Değişim kontrol yönetimiyle entegrasyon Yardım/Hizmet masası destek sistemleri Problem çözme/artış prosedürleri Yönlendirme ve problemlerin tahsisi Problem analizi ve eğilim analizi</p>
Son-kullanıcı bilgi işleme yönetimi	<p>Teknoloji dağılımı Bilgi merkezi, yardım masası Son-kullanıcı sistemleri güvenliği Son-kullanıcı uygulamaları desteği</p>

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Adaylar, güvenlik yönetimini açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
Tesisatlar	Veri merkezleri, dışarıdan alınan tesisatlar Saklama, medya kütüphanesi, yedekleme kasası Kesintisiz güç kaynağı (Uninterruptible power source) (UPS) Afet kurtarma yerleri
Fiziki güvenlik	Tehditler Etki analizi Acil durum planlaması Fiziki erişim Süreklilik
Mantıksal güvenlik	Kullanıcı tanımlama/şifreler Doğrulama/yetkilendirme Mantıksal erişim yol Güvenlik paketleri Şifre yönetimi/şifre değiştirme prosedürleri Firewall
Performans ölçütü	Tanımlanmış İzlenmiş Standartlarla ölçülmüş ve karşılaştırılmış ve rapor edilmiş

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Adaylar, IT kaynakları üzerinde performans izleme ve finansal kontrolü açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
IT maliyet kontrolleri	Sermaye bütçesi Zaman/harcama izleme Sistem maliyetleri muhasebeleştirilmesi Tanımlanabilir ve ölçülebilir maliyetler Tanımlanmış ve uygulamaya konulmuş maliyetlenme prosedürleri Kullanıcı birimlerine faturalandırma ve geriye dönük ödeme prosedürleri
IT kontrol hedefleri	Etkinlik, verimlilik, operasyonların ekonomikliği Finansal raporlamanın güvenilirliği Kontrollerin etkinliği (tasarım, operasyon) IT varlık emniyeti Yürürlükteki yasalar ve düzenlemelerle uyumluluk Sistem güvenilirliği: <ul style="list-style-type: none">• Müsaitlik ve süreklilik (yedekleme, kurtarma)• Erişim kontrolleri (fiziki, mantıksal)• Gizlilik, mahremiyet• Doğruluğu işleme (tamlık, doğruluk, zamanındalık, yetkilendirme) Veri tamlığı

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Adaylar, mesleki kullanım için yazılımları açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
Ofis yazılımı	Sunum yazılımı İnternet araçları: e-posta, web tarayıcı Yazı işlemcisi Tablo yazılımı Veri tabanı yönetim sistemleri
Bilgisayar destekli denetim teknikleri (Computer-assisted audit techniques) (CAAT)	Muhasebe paketleri ve CAAT'lar Mesleki araştırma araçları Analitik araçlar Örüntü eşleme/tanıma

Konu 6: İletişim ve IT

Adaylar, iletişimle ilgili olarak IT'nin faydaları ve risklerini açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
IT ile desteklenen iletişimin genel anlamı	Web iletişimi E-posta SMS/MMS Dijital imzalar Elektronik dosyalar
IT ile desteklenen iletişimde riskler	Gizlilik-bilginin uygun kullanımı ve ilgili veri koruma yasaları Sır tutma Bir kullanıcıdan veri kopyalama ve bunu başka birinin faydasına kullanma USB (Universal Serial Bus) çubuklarının kullanımı

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Adaylar, iletişimle ilgili olarak IT'nin faydaları ve risklerini açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
	Güvenilirliği kontrol edilmemiş verinin gönderilmesi
IT'nin iletişime faydaları	Web araştırması Dijital imzayla sertifikaların kullanımı İnternet araçları: e-posta, web tarayıcı, FTP (File Transfer Protocol)

Adaylar, ağlar ve elektronik veri transferini açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
Ağ unsurları, yapıları ve tasarımları	Yerel alan ağları/geniş alan ağları Kablosuz/mobil sistemler Dağıtılmış işleme ağları Veri aktarma seçenekleri, umumi ve özel taşıma hizmetleri, vb. Veri iletişimi ve aktarımı araçları/yazılımlar

IT Kontrol Bilgisi Konuları

Ek 2, bu UEUA'daki paragraf 19'da belirtilen konulara dayanmakta, IT kontrol bilgisi konu alanı için daha detaylı konuları belirtmektedir. Bu Ek, Muhasebe eğitim programlarının bilgi teknolojisi bileşenini geliştirmede IFAC üye kuruluşlarına yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Bu Ek, kural koyucu olma amacıyla değildir.

Adaylar, IT iç kontrol ortamlarını açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
IT risk yönetimi yaklaşımı	İnanışlar ve tutumlar IT risk stratejisi Politika bildirimleri, sözlü ve yazılı iletişim ve yaklaşımı yansıtan karar alma Hata, hile, vandalizm /istismar, işin durması, rekabet dezavantajı, aşırı maliyet, yetersiz gelirler, yasal yaptırımlar, sosyal maliyetler Düzenleyici ortam
IT risk toleransı	IT risk düzeyinin kabul edilebilirliği IT risk/işletme riski/kurumsal risk/sosyal risk ilişkisi Nitel/nicel risk yaklaşımı stratejileri
IT gözetimi	IT yönetimi Organizasyonda IT gözetiminin düzeyi Gözetim kurulunda IT bilgisi Pro-aktif IT riski belirleme sistemleri
IT personelinin dürüstlüğü, etik değerleri ve yeterliliği	Kurumsal IT sosyal sorumluluk sistemleri ve raporları Kurumsal IT veri dürüstlüğü politika bildirimini IT işlevlerinin organizasyon yapısı IT kurumsal yönetim süreçleri ve raporları
Yetki ve sorumluluk,	IT işlevlerinin ayrılması

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Adaylar, IT iç kontrol ortamlarını açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
organizasyon ve gelişim	Yetki yapısı IT kontrol yapısı sorumluluğu <ul style="list-style-type: none">• Yönetim kurulu, üst yönetim• IT yönetimi ve IT personeli• Kullanıcı departmanları, kişiler• Denetçiler

Adaylar, IT hedeflerini açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
IT stratejik hedefleri	Misyon/Vizyon/Amaç İşletme strateji hedefleri/IT strateji hedeflerinin ilişkisi IT hedefleri/ölçümleri
IT hedefleri	IT operasyonlarının etkinliği ve verimliliği IT amacı için doğru ve tam yönetim bilgisi İlgili yasa ve düzenlemelere uygun olarak IT faaliyetlerinin yürütülmesi
IT hedeflerinin örtüşmesi	İşletmenin hedeflerinin entegre çerçevesi
IT hedeflerinin seçilmesi	IT risk yönetimi yaklaşımıyla ilişki IT risk iştahıyla ilişki IT risk toleransı, farklı seviyelerin kabul edilebilirliği
IT risk faktörleri	Dış faktörler: <ul style="list-style-type: none">• Ekonomik

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Adaylar, IT risk vakaları açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
	<ul style="list-style-type: none">• Doğal ortam• Politik• Sosyal• Teknolojik İç Faktörler: <ul style="list-style-type: none">• Altyapı• Personel• Süreç• Teknoloji
IT vaka tanımlama teknikleri	IT vaka stokları IT iç analizleri Artış/eşik tetiği Kolaylaştırılmış çalıştaylar ve röportajlar Süreç akış analizleri Sebeplere ilişkin vaka göstergeleri Kayıp vaka veri yöntemleri

Adaylar, IT risk değerlendirmesini açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
IT risk kategorileri	Doğal IT riski Kalıntı IT riski Olasılık ve etki Veri kaynağı Ekonomik, teknik, operasyonel, davranışsal Bilgisayar tahminlerinin başarısızlığının ana sebepleri

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Adaylar, IT iç kontrol ortamlarını açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
	Hata, hile, vandalizm/istismar, işin durması, rekabet dezavantajı, aşırı maliyet, yetersiz gelirler, yasal yaptırımlar, sosyal maliyetler
Değerlendirme teknikleri	Karşılaştırma Olasılık modelleri Olasılık-olmayan modeller Vakalar arasındaki ilişkiler

Adaylar, IT risk yanıtlarını açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
Yanıt kategorileri	Kaçınma İndirgeme Paylaşma Kabul
Muhtemel yanıtlar	IT olasılık ve etki üzerine etki Maliyete karşın faydanın değerlendirilmesi IT yanıt seçeneklerindeki fırsatlar

Adaylar, IT kontrol faaliyetlerini yürütmeyi açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
IT kontrol çerçeveleri	COBIT, SysTrust, WebTrust (Trust Hizmetler İlkeleri ve Kriterleri), OECD, ISO27001, vb.
IT kontrol hedefleri	Etkinlik, verimlilik, operasyonların ekonomikliği: <ul style="list-style-type: none">• Kontrol prosedürlerinin maliyet etkinliği Finansal raporlamanın güvenilirliği: <ul style="list-style-type: none">• Alaka

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Adaylar, IT kontrol faaliyetlerini yürütmeyi açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
	<ul style="list-style-type: none"> • Güvenilirlik • Karşılaştırılabilirlik / uyumluluk <p>Kontrollerin (tasarlamak, uygulamaya koymak ve kullanmak):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zamanda bir noktada • Bir zaman periyodu boyunca <p>IT varlık koruması:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tesislerin yönetiminin değerlendirilmesi • IT varlık emniyeti <p>Yürürlükteki yasa ve düzenlemelerle uyumluluk:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hile, hata ve illegal faaliyetleri önleme/tespit etme • Gizlilik • Mahremiyet • Telif hakları <p>Sistem güvenilirliği:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Müsaitlik ve süreklilik (yedekleme, kurtarma) • Erişim kontrolleri (fiziki, mantıksal) • Doğruluğu işleme (tamlık, doğruluk, zamanındalık, yetkilendirme) • Sürdürülebilirlik <p>Veri dürüstlüğü:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Karşılaştırılabilirlik • Yetkilendirme • Denetlenebilirlik • Girdi/çıkıtı • Alma/dağıtma kontrolleri
Kontrol faaliyetlerini şekilleri	IT üst-düzey incelemeleri

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Adaylar, IT kontrol faaliyetlerini yürütmeyi açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
	Doğrudan IT işlev ya da IT faaliyet yönetimi Bilgi işleme Elle kontroller IT performans göstergeleri IT görevlerinin ve işlevlerinin ayrılması
Bilgi sistemleri üzerindeki kontroller	Kontrol tasarımı: <ul style="list-style-type: none">• Hedefler, çerçeve, ortam, faaliyetler, izleme• Yasal, etik, mesleki standartlar/gereklilikler• Koruyucu/tespit edici/düzeltilici stratejiler• Kontrol ortamının etkisi (kişisel yönetim yöntemleri)• Koruyucu uygulama kontrolleri• Tespit edici uygulama kontrolleri• Beklenmedik durum planı, sigorta Kontrol prosedürleri: <ul style="list-style-type: none">• Yetkilendirme• Uyumsuz işlevlerin ayrılması (organizasyonel tasarım, kullanıcı tanımlama, veri sınıflandırması, kullanıcı/işlev/veri yetkilendirme matrisi, kullanıcı doğrulama)• Yeterli belgeler ve kayıtlar• Varlık korumaları• Varlıklara erişim sınırlaması• Performans üzerinde bağımsız kontrol• Muhasebe kayıtlarının doğrulanması• Muhasebe kayıtlarının varlıklarla karşılaştırılması• Bilgisayara bağımlı kontroller (düzeltme, doğrulama, vb.)

Adaylar, IT kontrol faaliyetlerini yürütmeyi açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
	<ul style="list-style-type: none"> • Kullanıcı kontrolleri (kontrol dengeleme, elle takip etme, vb.) • Denetleme yolu • Hata belirleme/araştırma/düzeltilme/izleme <p>Veri dürüstlüğü, gizlilik ve güvenlik üzerindeki kontrol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veri koruma yasalarının anlaşılması • Kişisel konular ve gizliliğin göz önünde tutulması • Bilgilerin sınıflandırılması • Erişim yönetimi kontrolleri • Fiziki tasarım ve erişim kontrolleri • Mantıksal erişim kontrolleri (kullanıcı yetkilendirme matrisi) • Ağ güvenliği (şifreleme, firewalls) • Program güvenliği teknikleri • Veri güvenliği teknikleri • İzleme ve gözetim teknikleri <p>İşleme müsaitliği/sürekliliği, afet kurtarma planlaması ve kontrol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tehdit ve risk yönetimi • Yazılım ve veri yedekleme teknikleri (online sistemlerin problemleri, vb.) • Dönüşümlü işleme tesisatı düzenlemeleri • Afet kurtarma prosedürsel planı, belgelendirme • İş süreklilik planlarıyla entegrasyon • Kurtarma prosedürlerinin periyodik testi • Sigorta/Emanet

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Adaylar, IT kontrol faaliyetlerini yürütmeyi açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
	<p>IS işleme/operasyonlar:</p> <ul style="list-style-type: none">• Planlama ve zamanlama; hizmet seviyeleri; riskler <p>Standartlar:</p> <ul style="list-style-type: none">• Altyapı (donanım, tesisatlar, ağlar)• Yazılım• İnsan kaynakları (beceri setleri ve eleman seçimi seviyeleri)• İş süreçleri• Performans izleme• Maliyet/fayda (yönetim, iş ve ofis prosedürleri üzerindeki nicel ve nitel etki)• IT'yi etkileyen iş dinamikleri (ör. ölçeklendirilebilirlik, teknoloji ya da işteki değişikliklerin doğru boyutlandırma esnekliği, piyasaya hız, çapraz platform yeteneği)• Verimlilik ve hizmet kalitesi üzerinde kontrol• Yazılım/veri kütüphanesi yönetimi• Girdi/çıkış dağılımı ve kontrol• Güvenlik ve yedekleme ve kurtarma
Sistemleri edinilmesi/ gelişim süreci	<p>Araştırma ve fizibilite çalışması:</p> <ul style="list-style-type: none">• Yönlendirici komite• Maliyet/fayda analizi• Risk değerlendirmesi <p>İhtiyaç analizleri ve ilk tasarım.</p> <ul style="list-style-type: none">• Kontrol ihtiyaçları <p>Detaylı tasarım tanımları/belgelendirmesi:</p> <ul style="list-style-type: none">• Kontroller <p>Uygulamaya koyma:</p>

Adaylar, IT kontrol faaliyetlerini yürütmeyi açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
	<ul style="list-style-type: none"> • Sistem yükleme/uygulamaya koyma • Kabul testi • İletişim/aktarma • Kalite güvence • Uygulama-sonrası inceleme <p>Sistem bakımı ve değişim:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Donanım ve yazılımın devamlılığı • Değişim yetkilendirmesi, kaydetme ve test etme • Sistem belgelendirmesi ve operasyonlar elkitapları • Personel eğitimi ve gelişim <p>Proje yönetimi/planlaması/kontrol yöntemleri ve standartları:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Proje aşamaları, görevler ve kontroller • Proje özellikleri ve riskleri • Proje eleman alımları • Proje zamanlaması • Harcama bütçesi • Belgelendirme şartları

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Adaylar, IT ile ilgili bilgiler ve iletişimi açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
Bilgi	<p>IT stratejik ve entegre sistemleri</p> <p>IT operasyonları ile entegrasyon</p> <p>IT bilgilerinin derinliği ve dakikliği</p> <p>IT bilgi kalitesi</p> <p>Kişiler, prosedürler, veri, yazılım, altyapı</p> <p>Kilit süreçler:</p> <ul style="list-style-type: none">• Tüm geçerli işlemlerin tespit edilmesi ve kaydedilmesi• İşlemlerin düzgün/zamanında sınıflandırılması• Uygun ölçüm/değerleme• Uygun zamanlama/sonlandırma• Uygun sunum
Haberleşme	<p>İş uygulamaları, ahlak kuralları, politika el kitapları, notlar, vb.</p> <p>Sistemlerin, operasyonların, kullanıcı sorumluluklarının belgelendirilmesi</p> <p>Raporlama ilişkileri</p> <p>Eğitim, süpervizyon</p>

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Adaylar, IT ile ilgili izlemeyi açıklayabilmeli, tanımlayabilmeli veya tartışabilmeli	
Ana konu kapsamı	Konu
Sürmekte olan izleme faaliyetleri	Yönetimle Düzenleyiciler
Ayrı değerlendirme	Sistem analizleri ve belgelendirme (ör. akış şeması paketleri, program mantığının incelenmesi, vb) Sistem/program testi (ör. veri testi, entegre test tesisatı, paralel simülasyon, vb.) Veri doğruluğu testi (ör. genelleştirilmiş denetim yazılımı, yardımcı yazılımlar, özle programlar, örnekleme rutinler, vb.) Problem çözme yardımları (ör. tablolar, veritabanı, online veri tabanları, vb.) İdari yardımlar (ör. kelime işleme, denetim programı üretme, çalışma kağıdı üretici, vb.)

IT Kontrol Yeterlilikleri

Ek 3, bu UEUA'daki paragraf 21'de belirtilen konulara dayanmakta, IT kontrol bilgisi konu alanında yeterliliği göstermek için kullanılacak, yeterlilik unsurlarını (veya görevlerini) daha detaylı olarak belirtmektedir. Bu Ek, Muhasebe eğitim programlarının bilgi teknolojisi bileşenini geliştirmede IFAC üye kuruluşlarına yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Bu Ek, kural koyucu olma amacıyla değildir.

Adaylar, uygulayabilmeli, gösterebilmeli ya da değerlendirebilmelidirler	Yeterlilik unsurları
Kontrolleri analiz etmek ve değerlendirmek için uygun kontrol kriteri	<p>Aşağıdaki ilgilileri belirlemek:</p> <p>İç kontrol Kabul testinin analizi ve değerlendirmesi için</p> <ul style="list-style-type: none"> • uygulanacak ilgili IT kontrol çerçevesini • İç kontrolün analizi ve değerlendirmesi için uygulanacak ilgili IT kontrol hedeflerini belirlemek • Analiz ve değerlendirmelere dahil edilecek ilgili kontrol katmanları belirlemek. <p>Belirlenmiş kontrol hedefleri için sorumluluk alanlarını belirlemek</p>
IT iç kontrol ortamı	<p>Dış düzenleyici kontrolleri anlamak</p> <p>Aşağıdakilerin etkinliğini analiz etmek ve değerlendirmek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yönetim kurulu ya da denetim komitesinin katılımı • Yönetim felsefesi ve yürütme stili • Organizasyonel yapılar • Yetki ve sorumlulukların verilmesi • Yönetim kontrol yöntemleri • İnsan kaynakları politikaları ve uygulamaları • Finansal politikaları ve uygulamaları

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Adaylar, uygulayabilmeli, gösterebilmeli ya da değerlendirebilmelidirler	Yeterlilik unsurları
Seçilmiş IT hedefleri	<p>Aşağıdakileri analiz etmek ve değerlendirmek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • IT stratejik hedefleri • IT hedefleri • IT hedeflerinin örtüşmesi • IT hedeflerinin seçilmesi
Belirlenmiş IT vakaları	<p>Aşağıdakileri analiz etmek ve değerlendirmek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • IT itici vakalar faktörleri • IT vaka tanımlama teknikleri
IT risk değerlendirmesi	<p>Aşağıdakiler için analiz ve değerlendirme süreci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • İşletmenin risklere maruz kalmasını belirleme • Kayıp ihtimalini tahmin etme • Parasal ve parasal-olmayan sonuçları tahmin etme • Riskleri ele almak üzere maliyet-etkin/önleyici/ saptayıcı/ düzeltici stratejiler geliştirmek
Seçilmiş IT risk yanıtları	<p>Aşağıdakilerin etkinliğini analiz etmek ve değerlendirmek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yanıt kategorileri • Muhtemel yanıtlar
IT kontrol faaliyetleri	<p>IT kontrol çerçevelerinin analiz etmek değerlendirmek</p> <p>Aşağıdakilerin etkinliğini analiz etmek ve değerlendirmek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizasyonel hedeflerin desteklenmesinde işletmenin bilgi işleminin ve iletişim faaliyetlerinin tasarımı ve yürütülmesi • Veri dürüstlüğü, gizliliği ve güvenliği üzerindeki kontroller • Sistemlerin işleminin tamlığı, doğruluğu, vaktindeliliği ve yetkilendirilmesi üzerindeki kontroller

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Adaylar, uygulayabilmeli, gösterebilmeli ya da değerlendirebilmelidirler	Yeterlilik unsurları
	<ul style="list-style-type: none"> • Sistemlerin müsaitliği, işletme işleyişinin sürekliliği ve afet kurtarma planlaması üzerindeki kontroller • Sistem edinimi/gelişimi yöntemleri, yapma/satın alma kriterleri de dahil • Sistem geliştirme projeleri yönetimi ve kontrolü için standartlar <p>Aşağıdakilerle uyumu analiz etmek ve değerlendirmek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sistem araştırması ve fizibilite çalışması için standartlar • Kullanıcı gereksinimlerinin belirlenmesi ve ilk sistem tasarımı için standartlar • Sistem tasarımı, seçimi, edinimi/gelişimi için standartlar • Sistem testi, eğitimi veri dönüştürme ve kalite güvence de dahil sistemleri uygulamaya koyma için standartlar • Sistem bakımı ve değişim yönetimi için standartlar
IT ile ilgili bilgiler ve iletişim	<p>Aşağıdakileri analiz etmek ve değerlendirmek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bilgi süreci • İletişim süreci
IT ile ilgili izleme süreci ve alınan önlemler	<p>Aşağıdakileri analiz etmek ve değerlendirmek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kontroller ya da kontrol ortamındaki değişikliklere yol açmadaki etkileri de dahil İç izleme süreçleri • Performans izleme süreci • Yönetim, kullanıcılar, iç denetçiler, dış denetçilerin izleme faaliyetleriyle tespit edilen uyumsuzluk ya da uyumdaki bozulmayı ele alan süreçler <p>İzleme süreçleri ve faaliyetlerini analiz etmek ve değerlendirmek için uygun bilgisayar-destekli denetim tekniklerini uygulamak</p>

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Adaylar, uygulayabilmeli, gösterebilmeli ya da değerlendirebilmelidirler	Yeterlilik unsurları
İşletme/muhasebe problemleri için uygun IT sistemleri ve araçları	<p>Aşağıdakileri uygulamak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • İşletim sistemleri • İlgili muhasebe/işletme bağlamında kelime işlemci yazılımı • İlgili muhasebe/işletme bağlamında tablo yazılımı • İlgili muhasebe/işletme bağlamında veritabanı yazılımı • İlgili muhasebe/işletme bağlamında İnternet araçları (e-posta, web tarayıcısı, FTP, diğer) yazılımı • İlgili muhasebe/işletme bağlamında mesleki arama yazılımı • İlgili muhasebe/işletme bağlamında iş sunum yazılımı • İlgili muhasebe/işletme bağlamında anti-virüs ve diğer güvenlik yazılımı • İlgili muhasebe/işletme bağlamında yardımcı yazılım ve diğer yazılımlar
İşletme ve muhasebe sistemlerinin kavranması	<p>Aşağıdakilerin kavrayışını göstermek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muhasebe paketleri • E-iş sistemleri (ERP, CRM ve diğer iş otomasyon sistemleri) • Ağlar (LAN) • Elektronik ticaret unsurları (B2C ve B2B modelleri, şifreleme araçları, dijital imza/sertifika, şifre anahtarı yönetimi)
Kontrollerin kişisel sistemlere uygulanması	<p>Aşağıdakileri garanti etmek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • IT kaynaklarının işleme dürüstlüğü • IT kaynaklarının güvenliği ve korunması • IT kaynakları için müsaitlik/süreklilik şartları (yedekleme ve kurtarma)

Bilgi Sistemleri Yöneticisi Rolü Yeterlilikleri

Bu Ek, ruhsatlandırma öncesi düzeyde bilgi sistemleri yöneticisi rolü ile ilgili her bir yeterliliği göstermek üzere kullanılacak yeterlilik unsurlarını (ya da görevlerini) listelemektedir. Bunlar sadece örnek olması amacıyla gösterilmektedir ve kural koyucu değildir. IFAC üye kuruluşları aşağıda belirtilen yeterlilik unsurlarının bazılarını veya hepsini, muhasebe meslek mensupları için SMG şartlarını geliştirmede faydalı bulabilirler.

Yeterlilik	Yeterlilik unsurları
Bir işletmenin IT stratejisini yönetmek	<p>İşletmenin stratejisi ve iş sorunları ve ilgili IT risklerinin ve fırsatlarını anlamak</p> <p>İşletmenin iş planını desteklemek için bir IT stratejik planı geliştirmek</p> <p>IT stratejik planı ile işletmenin iş/program hedefleri ve başarı faktörlerini hizalamak/entegre etmek</p> <p>Stratejik iş/program hedeflerini IT planlaması için çalışma İlkelerine çevirmek</p> <p>IT kullanarak iş süreci imkanını kolaylaştırmak</p>
Bir IT organizasyonunu yönetmek	<p>IT biriminin görev işlevlerini ve sorumluluklarını tanımlamak</p> <p>IT birimin organizasyon şeması/raporlama ilişkilerini tanımlamak</p> <p>İş alma, yerleştirme, personel gelişimi ve performans değerlendirme süreçlerini tanımlamak ve uygulamaya koymak</p>
IT operasyonlarının liğini ve verimliliğini yönetmek	<p>Sistem bileşenlerinin uyumluluğu ve uygunluğunu etkin-ölçmek, analiz etmek ve değerlendirmek</p> <p>IT kapasitesini analiz etmek ve değerlendirmek</p> <p>Yönetim, görevler ve ofis prosedürleri üzerindeki etkisini analiz etmek ve değerlendirmek</p>

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Yeterlilik	Yeterlilik unsurları
	<p>Veri/bilgi mimarisini tanımlamak/bakımını yapmak</p> <p>Duyarlı IT altyapısı (donanım, tesisat, iletişim ağları) edinme/geliştirme/bakımını yapma</p> <p>Yazılım (sistemler, uygulamalar, yardımcı yazılımlar) edinme/geliştirme/bakımı</p> <p>Sistem operasyonları önceliklerini ve kaynakları paylaştırmayı planlama ve zamanlama</p> <p>Aşağıdakileri ölçme, analiz etme ve değerlendirme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • IS etkinliği ve üretkenliği artırma • IT işlev performansı, üretkenliği ve hizmet kalitesi, kalite güvence süreçleri, sürekli gelişim <p>Dışarıdan alınmış hizmetlerin (ISPs, ASPs, vb.) ile EDI ve e-ticaret hizmetleri gibi organizasyonlar-arası programlamanın izlenmesi</p>
IT üzerinde finansal kontrol sağlamak	<p>Sermaye bütçesi geliştirmek</p> <p>Sistem maliyetleri için hesap</p> <p>İzleme maliyetleri için sistemler uygulamaya koymak</p> <p>İzleme harcamaları</p>
IT kontrollerini yönetmek	<p>Donanım, tesisat, yazılım ve bilgi için fiziki ve mantıksal koruma önlemlerinin uygulamaya koymak</p> <p>Sistem ve veri güvenliğini (ör. fiziki, mantıksal/elektronik erişim kontrolleri) uygulamaya koymak</p> <p>Sistem müsaitliği ve iş sürekliliği kontrollerini (yedekleme/kurtarma, afet planlaması) uygulamaya koymak</p> <p>Sistem işleme dürüstlüğü (ör. tamlık, doğruluk, vaktindelik ve yetkilendirme) kontrollerini uygulamaya koymak</p> <p>Veri dürüstlüğü, gizliliği ve mahremiyeti kontrollerini uygulamaya koymak</p>
Sistemlerin edinilmesi, geliştirilmesi ve	<p>Kurum içi/dışarıdan alma gibi uygun geliştirme/edinme alternatiflerin belirlemek</p>

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Yeterlilik	Yeterlilik unsurları
uygulamaya konulmasını yönetmek	<p>ve değerlendirmek</p> <p>Sistem edinme/geliştirme ve uygulamaya koyma standartlarının uygulamaya konması ve izlenmesi</p> <p>Sistem proje çalışanlarının işe alınması; şartlarını ve bütçelerini belirlemek ve sunmak</p> <p>Sistem projelerini yönetmek ve izlemek üzere proje yönetim süreçlerini uygulamaya koymak</p> <p>Uygun tedarikçi(ler) ve sistem(ler)i belirlemek, analiz etmek, değerlendirmek ve seçmek üzere uygun yöntemleri kullanmak</p> <p>Sistem edinimi/gelişimi planlarını ve durumunu kullanıcılar, üst yönetim/idare komitesi ile görüşerek beklentileri yönetmek</p>
Sistemlerin değişimini yönetmek ve ilgili problemler yönetimi	<p>Teknoloji dağılımını yönetmek</p> <p>Aşağıdakileri uygulamaya koymak yönetmek:</p> <ul style="list-style-type: none">• Bilgi merkezi, yardım masası• IS bakım faaliyetlerine uygulanabilir standartlar ve kontroller• Sürüm yönetimi• Sistemleri gelenekten moderne taşıma süreci• Acil değişiklik kontrolleri• Tüm sistem değişimler için test ve kalite güvence <p>Sistemlerin bakımı, değişim yetkilendirmesini yönetmek</p>

Bilgi Sistemleri Değerlendiricisi Rolü Yeterlilikleri

Bu Ek, ruhsatlandırma öncesi düzeyde bilgi sistemleri değerlendiricisi rolü ile ilgili her bir yeterliliği göstermek üzere kullanılabilir yeterlilik unsurlarını (ya da görevlerini) listelemektedir. Bunlar sadece örnek olması amacıyla gösterilmektedir ve kural koyucu değildir. IFAC üye kuruluşları aşağıda belirtilen yeterlilik unsurlarının bazılarını veya hepsini, muhasebe meslek mensupları için SMG şartlarını geliştirmede faydalı bulabilirler.

Yeterlilik	Yeterlilik unsurları
Sistem değerlendirme planlaması	<p>IT güvence hizmeti gereksinimlerini ve/veya fırsatlarını tanımlamak</p> <p>Yasal, etik, mesleki standartlar ve diğer gereklilikler ile en iyi uygulamalara dayanan işletmenin IT güvence ihtiyaçlarını analiz etmek/değerlendirmek ve bunlar hakkında tavsiyede bulunmak</p> <p>Belirli bir IT güvence sözleşmesi ya da projesi ile sözleşmeyi yöneten standartlar ve diğer şartların doğasını tanımlamak</p> <p>IT güvence sözleşmesi ya da projesini kabul edip etmemeyi analiz etmek ve kararlaştırmak</p> <p>IT güvence sözleşmesi ya da projesinin kapsamını tanımlamak</p> <p>IT güvence sözleşmesi ya da projesi ile bunun sonuçları etkileyen risk faktörleri ile iş konularını belirlemek, analiz etmek ve değerlendirmek</p> <p>Belirgin/önemli bulunan sistem hataları, aksaklıkları ve başarısızlıklarının düzeyini/sıklığını belirlemek</p> <p>Mesleki standartlarla uyumlu olurken değerlendirme hedeflerini karşılamak için etkin ve verimli doğrulama prosedürleri tasarlamak</p> <p>IT güvence sözleşmesi ya da projesini yerine getirmek üzere IT uzman personeli de dahil uygun IT becerilerine</p>

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Yeterlilik	Yeterlilik unsurları
	<p>sahip personel görevlendirmek ve ayarlamak</p> <p>Değerlendirme stratejisini sonuçlandırmak</p> <p>Bir değerlendirme planı geliştirmek</p>
Sistem değerlendirmesi	<p>IT uzman personeli de dahil meslektaşlar, müşteri ve diğerleriyle işbirliği yapmak</p> <p>Planlanmış prosedürleri yapmak, bunların yerine getirilmesi üzerinde gerekli kontrolleri yapmak</p> <p>Genel IT kontrollerini, uygulama kontrollerini değerlendirmek</p> <p>Kullanıcı kontrolleri/uygulama kontrolleri ile IT genel kontrolleri arasındaki ilişkiyi değerlendirmek</p> <p>Planlanmış prosedürleri, durumlardaki değişikliklere göre ayarlamak</p> <p>Prosedürleri ve bulguları belgelemek</p> <p>Prosedürlerin kanıtları/sonuçlarını analiz etmek ve değerlendirmek</p> <p>İzleme, inceleme ve kalite güvence prosedürlerini yerine getirmek</p>
Değerlendirme sonuçlarının duyurulması ve izlenmesi	<p>Sözlü iletişim, “mühürlü” ya da basılı raporlarda dahil uygun iletişim şeklini hazırlamak</p> <p>Müşteri ya da diğer ilgili alıcılarla sözlü, elektronik ya da yazılı formatta iletişim sunmak</p> <p>Mümkün olduğunca sık iletişimi güncellemek (ör. bir web sitesine konulan “mühür” ya da raporu güncellemek)</p> <p>Gerekli takipleri yapmak</p>

Bilgi Sistemleri Tasarımcısının Rolü ve Yeterlilikleri

Bu Ek, ruhsatlandırma öncesindeki düzeyde bilgi sistemleri tasarımcısı rolü ile ilgili her bir yeterliliği göstermek üzere kullanılacak yeterlilik unsurlarını (ya da görevlerini) listelemektedir. Bunlar sadece örnek olması amacıyla gösterilmektedir ve kural koyucu değildir. IFAC üye kuruluşları aşağıda belirtilen yeterlilik unsurlarının bazılarını veya hepsini, muhasebe meslek mensupları için SMG şartlarını geliştirmede faydalı bulabilirler.

Yeterlilik	Yeterlilik unsurları
Bir işletmenin iş süreçleri ve organizasyonunda bilginin rolünün analiz edilmesi ve değerlendirilmesi	<p>Şirketin IT için stratejik vizyonunu geliştirmeyi kolaylaştırmak</p> <p>Paydaşları ve gereksinimlerini belirlemek</p> <p>Şirketin IT için stratejik vizyonunun şirket, şirketin müşterileri, tedarikçileri ve çalışanları üzerinde iş etkisini belirlemek</p> <p>Kullanıcılar, teknoloji uzmanları ve yönetim arasındaki iletişimi kolaylaştırmak</p> <p>Bilgi mimarisini analiz etmek, değerlendirmek ve tasarlamak (ör. bilgi yönetimi sistemleri, veri depoları da dahil veri tabanları ve veri tabanı yönetimi sistemlerinin rolü)</p> <p>İşletmenin iş süreçlerini analiz etmek, değerlendirmek ve tasarlamak</p> <p>Kontrol çerçevelerini analiz etmek</p> <p>Kullanıcı kontrolleri/uygulama kontrolleri/genel IT kontrolleri arasındaki ilişkiyi analiz etmek</p> <p>İşletmenin sistem gelişimi ömrünü (İSGÖ) aşamalarını, görevlerini analiz etmek, değerlendirmek ve tasarlamak</p> <p>Sistem riskleri ve fırsatlarını analiz etmek ve değerlendirmek</p>

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Yeterlilik	Yeterlilik unsurları
	Kontrolleri analiz etmek, değerlendirmek ve tasarlamak
Proje yönetimi yöntemlerinin uygulanması	<p>Proje özelliklerini ve risklerini fırsatlarını analiz etmek ve değerlendirmek</p> <p>Projeyi, sistem gelişimi ömrünün ilgili aşamalarına karşılık gelecek şekilde aşamalara ve görevlere bölmek</p> <p>Uygun personel ve diğer kaynakları belirlemek ve proje aşamalarını ve görevlerini tahsis etmek</p> <p>Proje aşamalarına ve görevlerine zaman, harcama ve diğer kaynak bütçelerini tesis etmek</p> <p>Proje aşamalarına ve görevlerine uygun standartlar ve kontrolleri uygulamak</p> <p>Gerekli proje belgelendirmesini belirlemek ve bunun hazırlanması için sorumluluk görevlendirmesi yapmak</p> <p>Bütçe, standartlar, kontroller ve belgelendirme şartlarıyla uyum için proje faaliyetlerini izlemek ve gerektiğinde düzeltici önlemler almak</p>
Sistem araştırması ve proje başlatılması yöntemlerinin uygulanması	<p>Sistem soruşturması yapmak</p> <p>İş süreci entegrasyonu/yeniden yapılandırma fırsatlarını belirlemek</p> <p>İlgili teknoloji seçeneklerini araştırmak</p> <p>Fizibilite çalışması hazırlamak ve proje risklerini değerlendirmek</p>
Kullanıcı ihtiyaçlarının belirlenmesi ilk tasarım yöntemlerinin uygulanması	<p>Bilgi gereksinimlerini belirleme yöntemlerini uygulamak</p> <p>Bilgi gereksinimlerini belgelendirmek (kontrol gereksinimleri de dahil)</p> <p>Ekip üyeleri, kullanıcılar, yönetim arasındaki bilgi gereksinimleri iletişimini kolaylaştırmak</p> <p>Gereksinimleri analiz etmek ve ilk tasarımı gerçekleştirmek (kontroller dahil)</p>
Detaylı sistem tasarımı ve edinme/geliştirme	<p>Detaylı tasarım şartlarını hazırlamak ve belgelendirmek</p> <p>Altyapıyı değerlendirmek ve edinmek</p>

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Yeterlilik	Yeterlilik unsurları
yöntemlerinin uygulanması	<p>Gerekli sistemleri, uygulama ve yardımcı uygulama yazılımlarını değerlendirmek ve edinmek/geliştirmek</p> <p>Tedarikçiler ve hizmet sağlayıcılarını seçmek</p> <p>Hukuk danışmanlarıyla birlikte istişare ederek, donanım sözleşmelerini, tesisat kiralamalarını, yazılım lisanslarını, ağ servis düzeyi anlaşmalarını hazırlamak</p> <p>Belgelendirme ve faaliyet el kitaplarını hazırlamak</p>
Sistemleri uygulamaya 1 koyma yöntemlerinin uygulanması	<p>Uygulamaya koyma planını hazırlamak</p> <p>Sistem unsurlarının yüklenmesi/yerleştirilmesini izlemek</p> <p>Kullanıcı/operatör prosedürlerini kontrollerini geliştirmek ve personel işe alma, eğitime</p> <p>Şartlar ve gereksinimlere karşı sistemi test etme (doğrulama ve onaylama)</p> <p>Sistemleri dönüştürmek, önce-sonra verileri dengelemek ve başlatmak</p> <p>Uygulamaya koyma-sonrası incelemesini gerçekleştirmek</p>
Sistem bakımı ve değişikliği yönetim yöntemlerinin uygulanması	<p>Aşağıdakilerin bakımını sağlamak:</p> <ul style="list-style-type: none">• IT altyapısı• Yazılım; kontrol sürümleri• İşe alma, eğitim yoluyla personel yeterlilikleri• IT standartları ve kontrolleri• Bilgi mimarisi• İş süreçleri <p>Tüm sistem değişimlerini test etmek</p>

Denetçiler için IT Yeterlilikleri

Bu Ek, denetçiler için yeterlilik unsurlarını (ya da görevlerini) listelemektedir. Bunlar sadece örnek olması amacıyla gösterilmektedir ve kural koyucu değildir. IFAC üye kuruluşları aşağıda belirtilen yeterlilik unsurlarının bazılarını veya hepsini, denetçiler için SMG şartlarını geliştirmede faydalı bulabilirler

Yeterlilik	Yeterlilik unsurları
İşletmenin genel IT kontrol ortamını değerlendirmesi	İlgili mevcut sorunları ve (teknolojik) gelişmeleri göz önüne alarak IT'nin bir işletmenin işi üzerindeki etkilerini belirlemek, analiz etmek ve değerlendirmek IT ortamlarının karmaşıklığını anlamak İşletme düzeyinde IT kontrollerini analiz etmek üzere, IT uzman personeli de dahil uygun IT becerilerine sahip personel görevlendirmek ve programlamak Aşağıdakiler için işletme düzeyinde riskleri ve kontrolleri analiz etmek: <ul style="list-style-type: none"> • IT'yi işletmenin iş stratejisi ile hizalamak • IT organizasyonunu yönetmek • IT operasyonlarını yönetmek • IT kontrollerini yönetmek • Sistem edinimi, gelişimi ve uygulamaya konmasını yönetmek • Sistem değişimini yönetmek ve problem yönetimi İlk denetim stratejisini sonuçlandırmak
Finansal muhasebe ve raporlama sistemlerinin değerlendirmesinin planlaması	İş süreçlerini, önemli işlem akışlarını, önemli riskleri ve ilgili kullanıcı kontrolleri/uygulama kontrollerini belirlemek

UEUA 2: MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN BİLGİ TEKNOLOJİSİ

Yeterlilik	Yeterlilik unsurları
	<p>Destekleyici IT altyapısı ve genel IT kontrollerini belirlemek</p> <p>Kullanıcı kontrolleri/uygulama kontrolleri/ genel IT kontrolleri üzerinde test prosedürleri tasarlamak</p> <p>Genel IT kontrollerini ve uygulama kontrollerini test etmek üzere, IT uzman personeli de dahil uygun IT becerilerine sahip personel görevlendirmek ve programlamak</p>
Finansal muhasebe ve raporlama sistemlerinin değerlendirilmesi	<p>Planlanmış prosedürleri yapmak, bunların yerine getirilmesi üzerinde gerekli kontrolleri yapmak</p> <p>Genel IT kontrollerini ve uygulama kontrollerini değerlendirmek</p> <p>Kullanıcı kontrolleri/uygulama kontrolleri ile IT genel kontrolleri arasındaki ilişkiyi değerlendirmek</p> <p>Planlanmış prosedürleri, durumlardaki değişikliklere göre ayarlamak</p> <p>Prosedürleri ve bulguları belgelemek</p> <p>Prosedürlerin kanıtları/sonuçlarını analiz etmek ve değerlendirmek</p> <p>İzleme, inceleme ve kalite güvence prosedürlerini yerine getirmek</p>
Değerlendirme sonuçlarının duyurulması ve izlenmesi	<p>Sözlü iletişim, “mühürlü” ya da basılı raporlarda dahil uygun iletişim şeklini hazırlamak</p> <p>Nihai denetim stratejisini sonuçlandırmak</p> <p>Gerekli takipleri yapmak</p>

ULUSLARARASI EĞİTİM UYGULMA AÇIKLAMASI
UEUA 3
STAJ ŞARTLARI- MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN
İLK MESLEKİ GELİŞİM

İÇİNDEKİLER

	Paragraf
Giriş	1-10
Tanımlar	11
Bu UEUA'nın Kapsamı ve Yapısı	12-19
BÖLÜM 1: STAJ ŞARTLARI	
Özet	20-21
Staj Dönemi	22-27
Staj ve Zorunlu Resmi Eğitim Bağlantısı	28-31
Mesleki Yeterliliği Göstermek	32-38
Staj Şartlarının Güncellenmesi	39-40
BÖLÜM 2: İZLEME VE KONTROL	
Özet	41-42
Mentorlerin Görev ve Sorumlulukları	43-45
Bir İzleme Sürecinin Kuruluşu	46-50
Staj Kayıtları	51-53
Stajın Değerlendirilmesi	54-59
İşverenlerle Çalışmak	60-63
Tanımlı İşveren Şemasının Oluşturulması	64-71
Tanımlı Olmayan İşverenlerle Çalışmak	72-75
Ek 1: Mentorler, İşverenler ve Stajyerler için Açıklayıcı Kılavuz	
Ek 2: Stajyerler için Açıklayıcı Ek Kılavuz	

UEUA 3: STAJ ŞARTLARI İLK MESLEKİ GELİŞİM MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN

Giriş

1. Uluslararası Eğitim Uygulamaları Açıklamaları (IEPSler), muhasebe meslek mensuplarının eğitimi ve gelişiminde genel anlamda kabul görmüş iyi deneyimleri uygulamak için IFAC üye kuruluşlarına yardımcı olmaktadır.
2. Uluslararası Eğitim Standart (UES)5, *Staj şartları* IFAC üye kuruluşlarının üyelerinin muhasebe meslek mensubu olarak ruhsatlandırılmadan önce elde etmelerini şart koşması gereken stajı açıklar. IFAC üye kuruluşları, stajyerleri için detaylı staj şartları oluşturmakta bu standardı takip eder.
3. IFAC üye kuruluşları, UES'lerin uygulamasından sorumludurlar. Ancak, Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları Kurulu (IAESB), (a) üye kuruluşlarının ülkelerindeki kültür ve dil, eğitim, yasa ve toplumsal sistemlerin geniş çeşitliliğinin, (b) muhasebecilerin uyguladığı çok çeşitli işlemlerin ve (c) IFAC üye kuruluşlarının, ruhsatlandırma öncesi eğitim programlarının gelişiminde farklı aşamalarda olduklarının farkındadır.
4. Bu UEUA, UES 5 uygulamasına kılavuzluk etmektedir. Bu rehberlik kuralcı değildir ve IFAC üye kuruluşları, UES 5 şartlarını karşılamakta başka yaklaşımlar belirleyebilir ve uygulayabilir.

Staj Döneminin amaçları

5. Bir staj döneminin iki amacı vardır:
 - (a) Stajyerlerin, işlerini yetenekli bir şekilde icra etmek için gereken mesleki bilgi, mesleki beceri ve mesleki değer etik ve tutumlarını gösterme ve geliştirmelerine olanak sağlamak; ve
 - (b) Stajyerlerin, yeterliliği korumaları gereken becerilerin gelişimine yardımcı olmak.
6. Öğrenciler, zorunlu resmi eğitim ve staj bileşiminden mesleki bilgi, mesleki beceri ve mesleki değer, etik ve tutumları kazanırlar. Bu birleşme, üye kuruluşlar aracılığıyla çeşitlenebilir.
7. Muhasebe meslek mensupları tarafından gerekli kılınan mesleki bilgi ve mesleki beceriler, kariyerlerinin gelişimi boyunca büyük ihtimalle değişecek olmasına rağmen, muhasebe meslek mensuplarının gerekli kıldığı mesleki değer, etik ve tutumlar aynı kalacaktır. Bunlar, ilk ruhsatlandırma

UEUA 3: STAJ ŞARTLARI İLK MESLEKİ GELİŞİM MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN

öncesi eğitim programında geliştirilmiştir ve bir staj dönemi boyunca iş yerinde gösterilecektir.

8. Bir mentor ya da bir gelişim programının kılavuzluk ettiği bir staj dönemi, stajyerler için, iş yeri deneyimleri ile zorunlu resmi bir eğitimden kazanılan bilgilerin birleşmesine olanak sağlar. Bu stajyerlerin, mesleki bilgi ve becerilerini geliştirmelerine ve yeterliliklerini göstermelerine olanak sağlamaktadır.
9. Stajın stajyerler kadar başkalarına da faydası vardır:
 - **IFAC üye kuruluşları** kamu çıkarlarına hizmet etmek ve mesleği güçlendirmek için gerekli kılınan mesleki bilgi, mesleki beceriler ve mesleki değer, etik ve tutumları üyelerine kazandırır.
 - **İşverenler** çalışmalarına değer katan, mesleki bilgi, mesleki beceriler ve mesleki değer, etik ve tutumları çalışanlarına kazandırır. Staj dönemleri boyunca stajyerleri destekleyen işverenler, (a) büyük orandaki çalışan tatmini ve eleman bağlılığından ve (b) daha etkili yedekleme planlamasından yararlanabilir.
 - **Mentorler** kendilerinin sürekli mesleki gelişim (SMG) şartlarına karşı önemli olabilen kendi bilgi ve becerilerini (özellikle çevresiyle uyum becerisi) uygular ve geliştirir. Ayrıca, onlar, meslek kuruluşlarının gelişimine ve bir bütün olarak mesleklerine katkı sağlarlar.

İlk Mesleki Gelişim

10. Ruhsatlandırma öncesi aşamada, staj sayesinde gelişen mesleki yeterlilik, “ilk mesleki gelişim” (İMG) olarak düşünülebilir. İMG, bir muhasebe meslek mensubunun kariyeri boyunca devam edecek bir öğrenme sürecinin ilk aşamasıdır. Ruhsatlandırma sonrası, mesleki gelişim, SMG aracılığıyla devam eder. İMG ve SMG, aşağıdakileri kapsayan bir takım ortak etkenleri paylaşırlar.
 - Bunların, beklenen standartta bir görevi yerine getirmek için gerekli mesleki yeterliliği geliştirme üzerine odakları
 - Etkili bir şekilde denetim performansının önemini;
 - Hem ruhsatlandırma öncesi hem de ruhsatlandırma sonrası aşamada, çalışan gelişim programı ve çalışanlar için yeterlilik çerçevesinin işverenler tarafından gelişimini; ve

UEUA 3: STAJ ŞARTLARI İLK MESLEKİ GELİŞİM MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN

- Stajyer ve muhasebe meslek mensuplarının öğrenimi ile ilgili özelleştiri ve derinlemesine düşünme alışkanlığının gelişiminin önemini;

Bu yüzden, IFAC üye kuruluşları, ruhsatlandırma öncesi ve sonrasını kapsayan entegre edilmiş bir mesleki gelişim sisteminin gelişmesini göz önüne alabilir.

Tanımlar

11. UEUA 1’de kullanılan aşağıdaki terimler, *Muhasebe Meslek Mensupları için Uluslararası Eğitim Standartlar Çerçevesinde ve IAESB Terimler Sözlüğünde* tanımlanmıştır.

Değerlendirme - öğrenme süreci boyunca herhangi bir zamanda yapılmış sınavlar da dahil olmak üzere ister yazılı ister diğer türlü olsun, mesleki yeterlilik testlerinin tüm şekilleri.

Aday - Muhasebe mesleği eğitim programının bir parçası olarak değerlendirme için kayıt olan herhangi bir kişidir.

Yetenek - yeterliliği göstermek için gerekli olan mesleki bilgi; mesleki beceriler ve mesleki değerler, etik kurallar ve tutumlar.

Yeterlilik - çalışma ortamına atfen tanımlanmış bir standarda göre bir çalışma görevi yerine getirebilme.

Sürekli Mesleki Gelişim (SMG) - bir muhasebe meslek mensubunun, meslek ortamında yeterli bir biçimde çalışma kapasitesini geliştirme ve devam ettirmesi için öğrenme faaliyetleri.

Eğitim - kişinin bilgi, beceri ve yeteneklerini geliştirmeyi amaçlayan sistematik bir süreç. Bu öğrenimi de kapsar.

Zorunlu Resmi Eğitim - bir muhasebe eğitim programının işyeri-dışına dayanan unsuru.

İlk Mesleki Gelişim (İMG) – ruhsatlandırma öncesi aşamada mesleki yeterliliğin gelişimi.

Öğrenme - bir birey kabiliyetlerini elde ederken geçtiği çok çeşitli süreçlerdir.

Mentor - stajyerlere kılavuzluk etme ve tavsiyede bulunma ve stajyerle-

UEUA 3: STAJ ŞARTLARI İLK MESLEKİ GELİŞİM MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN

rin yeterliliğinin gelişimine yardımcı olma sorumluluğu olan muhasebe meslek mensubudur.

Ruhsatlandırma sonrası - bir IFAC üye kuruluşunun, bireysel bir üyesi olarak, ruhsatlandırma sonrası dönem.

Staj - muhasebe meslek mensubunun çalışmalarıyla ilgili olarak bir stajyer ya da ruhsatlı muhasebe meslek mensubu tarafından yerine getirilen iş deneyimleri. Staj programı, iş yerinde mesleki yeterliliğin (mesleki davranışı içeren) bireysel gelişimini mümkün kılar ve bireylerin iş yerinde mesleki yeterliliğin başarıyla yerine getirdiğini gösterebilmesi için imkan sağlar.

Ruhsatlandırma öncesi - bir IFAC üye kuruluşunun, bireysel bir üyesi olarak, ruhsatlandırma öncesi dönem.

Muhasebe meslek mensubu - bir IFAC üye kuruluşuna üye olan kişidir.

Mesleki bilgi - muhasebe Meslek Mensupları için bilginin temel yapısını oluşturan muhasebecilik ile diğer iş disiplinlerinin konusunu düzenleyen başlıklardır.

Mesleki beceriler - mesleki bağlamda uygun ve etkili bir biçimde mesleki bilgi ve mesleki değerler, etik kurallar ve tutumların uygulanmasını gerekli kılan çeşitli tipteki yeteneklerdir.

Mesleki değerler, etik ve tutumlar - bir mesleğin üyeleri olarak Muhasebe Meslek Mensuplarını tanımlayan mesleki davranış ve özelliklerdir. Bunlar, genellikle mesleki davranış ile alakalı olan ve mesleki davranışın ayırt edici özelliklerinin tanımlamada temel olarak alınan davranış ilkelerini (ör. etik ilkeler) kapsar.

Ruhsatlandırma - bir muhasebe meslek mensubu olarak ruhsatlandırılmanın anlamı, belirtilen zamanda, bir bireyin bir muhasebe meslek mensubu olarak tanınması için yükümlülükleri karşılamış olduğu ve karşılamaya devam ettiğiidir.

Uygun deneyim - mesleki bilgi, mesleki beceriler ve mesleki değerler, etik kurallar ve tutumların uygulanmasına uygun bir çevredeki çalışma aktivitelerine katılım.

Öğrenci - stajyeri de kapsayacak şekilde derslere katılan kişi. Mesleki eğitim bağlamında öğrenci, ister genel isterse mesleki olarak olsun, mu-

UEUA 3: STAJ ŞARTLARI İLK MESLEKİ GELİŞİM MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN

hasebe mesleği eğitimi için gerekli görülen bir eğitim kursu ya da programı alan kişi.

Stajyer - bir iş yerinde, ruhsatlandırma öncesi iş deneyimi ve öğrenimi alan birey.

Öğrenim - iş yeri şartlarında, bir öğrenciyi veya Muhasebe Meslek Mensubunu üzerinde anlaşılmış bir mesleki yeterlilik seviyesine getirmeyi amaçlayan ruhsatlandırma öncesi ve sonrası eğitim faaliyetleridir.

Bu UEUA'nın Kapsamı ve Yapısı

Bu UEUA'nın Kapsamı

12. Bu UEUA'nın amacı, *Staj Şartları* başlıklı UES 5 şartlarını uygulayarak IFAC üye kuruluşlarına kılavuzluk sağlamaktır. Ayrıca, bu UEUA, işverenler, mentorler ve stajyerler için, staj dönemine ilişkin görev ve sorumluluklarıyla ilgili kılavuzluk hizmeti sağlamaktadır.
13. IFAC üye kuruluşları, UES 5 şartlarını karşılamada muhtemelen farklı yaklaşım unsurlarını benimsemektedir:
 - (a) Girdiye dayalı yaklaşımlar - bir Muhasebe Meslek Mensubu olarak ruhsatlandırma zamanında yeterliliği göstermek için uygun görülen bir dizi staj dönemi oluşturma.
 - (b) Çıktıya Dayalı Yaklaşımlar - bir Muhasebe Meslek Mensubu olarak ruhsatlandırma zamanında sonuçlar vasıtasıyla, uygun bir yeterlilik düzeyinin gelişimini göstermek için Muhasebe Meslek Mensuplarına ihtiyaç duyma.
 - (c) Karma yaklaşımlar – girdi-esaslı ve çıktı-esaslı yaklaşımlar etkili bir şekilde bir araya getirilerek, hem gereken öğrenme faaliyeti hacmini kurarak ve elde edilen sonuçları ölçerek.¹
- IFAC üye kuruluşları, UES 5'i uygulamaya koymak için kendi yaklaşımlarını seçerken, tüm ilgili düzenleyicilerin şartlarını dikkate alacaklardır.
14. Girdiye dayalı sistemler, ölçümü ve uygulamasındaki kolaylık sebebiyle genellikle yeterlilik gelişiminin ölçülmesinde kullanılır. Bu sistemler,

1 UES 7, *Sürekli Mesleki Gelişim: Yaşam Boyu Öğrenme ve Sürekli Mesleki Yeterlilik Gelişimi Programı*, 30-42 paragraflar, öğrenmenin ölçülmesi yaklaşımının daha detaylı anlatımı ve yukarıda ele alınan üç yaklaşımın avantajları ve dezavantajlarını kapsar.

UEUA 3: STAJ ŞARTLARI İLK MESLEKİ GELİŞİM MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN

farklı IFAC üye kuruluşları tarafından kabul görmüş sistemler arasından kıyasla kolaylaştırma avantajına sahiptir. Üstelik girdiye dayalı yaklaşımlar sınırlara sahiptir. Örneğin; onlar, performans sonuçlarını ya da gelişmiş yeterlilik seviyelerini ölçemezler.

15. Çıktıya dayalı sistemlerde ise, yeterlilikleri tespit etmek, ölçmek ve doğrulamak iddialı olabilir ama bunu yaparken, stajyerlerin Muhasebe Meslek Mensuplarına gerekli kılınan mesleki bilgi, mesleki beceriler ve mesleki değerler, etik kurallar ve tutumları göstermelerine izin verilir.
16. Karma Yaklaşım bağlamında, bir staj dönemi için UES 5 yükümlülükleri, Muhasebe Meslek Mensubu olarak ruhsatlandırma öncesinde stajın minimum 3 yıllık dönemini² tamamlama şartını içererek, bir çeşit girdi ölçümünü içerir. UES 5 ayrıca, yeterliliklere eriştiklerini gösteren stajyerler gibi, ölçme sonuçlarının genel hedeflerini de kabul eder.³

Bu UEUA'nın Yapısı

17. Bölüm 1, staj dönemiyle⁴ ilgili UES 5 yükümlülüklerini karşılamakta IFAC üye kuruluşlarına rehberlik etmektedir. IFAC üye kuruluşları, (a) Muhasebe Meslek Mensupları olarak stajyerler için ruhsatlanma işleminde minimum üç yıllık staj dönemi şartını karşılayabilirler ve (b) bu dönem boyunca stajyerlerin geliştirdiği yeterliliği değerlendirmek için çıktıya dayalı yaklaşım unsurlarını kullanabilirler.
18. Bölüm 2, staj dönemi boyunca stajyerlerin izlenmesi⁵ ve kontrolü ile ilgili UES 5 yükümlülüklerini karşılamakta IFAC üye kuruluşlarına rehberlik eder. (a) mentorlerin görev ve sorumluluklar, (b) stajı kaydetme ve denetleme ve (c) işverenlerle etkili bir biçimde çalışma ile ilgili özel kılavuzluğu içermektedir.
19. (a) Staj yükümlülükleri ve (b) IFAC üye kuruluşlarının, mentorlar, işverenler ve stajyerlere sağlayabileceği ek rehberlik hizmetinin önerilen içeriği, bu UEUA eklerinde bulunmaktadır.

2 UES 5, *Staj Şartları*, Paragraf 11

3 UES 5, *Staj Şartları*, Paragraf 12

4 UES 5, *Staj Şartları*, paragraf 10-17

5 UES 5, *Staj Şartları*, paragraf 18-26

BÖLÜM 1: STAJ ŞARTLARI

Özet

20. Bu UEUA'nın bu bölümü, adaylara, (a) mesleki yeterliliği işlerinde uygulamak ve (b) kariyerleri boyunca bunu geliştirmeye devam etmek için gerekli kılınan mesleki bilgi, mesleki beceriler ve mesleki değerler, etik kurallar ve tutumları göstermek için, müsaade edilen yeterince uzun ve yeterince yoğun bir staj dönemi için, UES 5 yükümlülüklerinin karşılanmasında IFAC üye kuruluşlarına kılavuzluk hizmeti sağlamaktadır.⁶
21. UES 5 şartlarının karşılanmasında, IFAC üye kuruluşları, minimum üç yıl staj dönemi gerektiren ve bu dönem boyunca stajyerin gelişen yeterliliklerini değerlendirmek için çıktıya dayalı bir yaklaşımın unsurlarını kabul eden karma bir yaklaşımı benimsemeyi göz önüne alması gereklidir.

Staj Dönemi⁷

22. Bir staj dönemi, (a) stajyerlerin, mesleki yeterliliği geliştirmeye ve devamlılığını sağlamaya katkıda bulunan iş yeri aktivitelerine zamanla katılmalarını sağlar, ve (b) stajyerlerin, mesleki yargı gerektiren etik ikilemler ve durumların belirlemede gerekli olan gerçek yaşam durumlarını incelemelerine ve bunlarla ilgilenmelerine olanak sağlar. Bu etik duyarlılık ve yargının gelişimine yardımcı olur.
23. UES 5, minimum üç yıllık staj dönemini⁸ gerekli kılar. IFAC üye kuruluşları, aşağıdakiler dahil birkaç yolla bu şartı yorumlayabilir ve belirtir:
 - minimum üç yıllık dönem boyunca stajyerler için, bir dizi iş ile ilgili özel alanlar üzerinde deneyim kazanmaları için yükümlülükler koyma;
 - bu minimum üç yıllık dönem boyunca stajyerler için, istedikleri mesleki uzmanlaşma(lar)yla ilgili direkt olarak işle ilgili alanlarda deneyim kazanmaları için yükümlülükler koyma;

6 UES 5, *Staj Şartları*, Paragraf 10

7 Dikkat - Bu alt bölümdeki tüm kelimeler, girdi ölçütleriyle ilgilidir.

8 UES 5, *Staj Şartları*, Paragraf 11

UEUA 3: STAJ ŞARTLARI İLK MESLEKİ GELİŞİM MUHASEBÉ MESLEK MENSUPLARI İÇİN

- minimum üç yıl şartını karşılamak için belirtilen dönem boyunca stajyerler için bir takım gün ve saatleri tamamlamaları için şartlar koyma;
 - minimum üç yıllık dönem boyunca stajyerler için, bir dizi iş ile ilgili özel alanda tüm staj dönemlerinin bir takım saat ve yüzdelik kısmını tamamlamaları için şartlar koyma; ve
 - minimum üç yıllık dönem için, stajın arka planı ve planlanmış kariyer kısmına daha uygun olması için şartlar koyma.
24. IFAC üye kuruluşları, aşağıdaki paragraf 26’da gösterildiği gibi, başka bir kuruluş tarafından oluşturulan bir programa bağlı bir stajyer tarafından edinilen stajı onaylamak için yükümlülükler koymayı da göz önünde bulundurmalıdır.⁹
25. Üstelik IFAC üye kuruluşları, aşağıdaki paragraf 26’da gösterildiği gibi, stajyerler için staj döneminin bir parçası olarak, yarı zamanlı ve/veya gönüllü işi tanımak için şartlar koymayı da dikkate alabilir.
26. Yukarıdaki 24üncü ve 25inci paragrafta tanımlandığı gibi durumlarda, IFAC üye kuruluşları, aşağıdaki yükümlülükleri koyabilir. Örneğin:
- stajyerler, deneyimlerinin katılmak istedikleri üye kuruluş tarafından konulan staj yükümlülüklerini karşıladığını ispat etmeleri; ve/veya
 - stajyerler, stajlarının mevcut/gelecekteki görevleriyle alakasını ispat etmeleri; ve/veya
 - bu stajın sadece bir parçası, stajyerin katılmak istediği üye kuruluş tarafından kabul edilmiş olacak.
27. (a) Stajyerlerin, mevcut ve gelecekteki iş durumlarına uygun stajı edilmemesini ve (b) staj boyunca gelişen yeterliliğin geçersiz olmamasını sağlamak için, IFAC üye kuruluşları, stajyerin, gereken stajı edinim süresince maksimum bir dönem belirleyebilir.

Staj ve Zorunlu Resmi Eğitim Bağlantısı

28. Başarılı bir şekilde, mesleki bilgi, mesleki beceri ve mesleki değerler, etik ve tutumları geliştirmek, yapıcı bir şekilde ve tutarlı olarak stajyerle-

⁹ Bunlar, diğer IFAC üye kuruluşlarını kapsayabilir.

UEUA 3: STAJ ŞARTLARI İLK MESLEKİ GELİŞİM MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN

rin staj dönemini zorunlu resmi eğitimlerine bağlamak için önemlidir. Örneğin; bir konu üzerinde mesleki yargı çalışmalarından önce, o konunun teknik bilgisindeki kesin düzeyini göstermek stajyerler için gerekebilir. Bu bağlantı aşağıdaki gibi farklı yollarla edinilebilir:

- Stajyerlerin, staj dönemine başlamadan önce zorunlu resmî eğitimlerini tamamlamaları; ya da
- Stajyerlerin, zorunlu resmi eğitimleriyle eş zamanlı olarak staj dönemine başlamaları.

Bu her iki durumda, zorunlu resmi eğitim ve staj yeterliliği/sonuçları bağlı olarak, bir eşleme çalışması yapılması gereklidir.

29. Eğitim programları, gerçek stajyerliği kapsarsa (muhasebe eğitim programı süresince başlanan iş yeri deneyimi dönemi), IFAC üye kuruluşları, tüm staj şartlarını hesaba katarak uygun deneyimi kabul edebilir.
30. IAESB, bazı muhasebe eğitim sistemlerinin, muhasebe staj uygulamasının önemli bir kısmını kapsayan zorunlu resmi eğitim ögesini vurguladığının farkındadır. UES 5, staj yükümlülüklerinde, böyle uygun dereceli mesleki eğitim dönemine 12 aydan¹⁰ daha az katkıda bulunmaya müsaa-
de eder.
31. IFAC üye kuruluşları, staj ile ilgili stajyer zorunluluklarını resmileştirmeye yardımcı olup olmayacaklarını keşke dikkate alıyorsa.

Mesleki Yeterliliği Kanıtlama¹¹

32. UES 5, stajyerlerin mesleki bilgi, mesleki becerilerini ve mesleki değer, etik ve tutumlarını kanıtlamalarına imkan sağlayan bir staj dönemine¹² başlamayı gerektirir.
33. IFAC üye kuruluşları, (a) stajyerlerin çevreleri için gerekli kılınan özel yeterlilikleri ve (b) bir ya da daha fazla iş durumunda yeterlilik için tanımlanmış standardı belirleyecekler. Özel bir çalışma rolündeki yeterlilik için tanımlanmış standartları koymada, IFAC üye kuruluşları, stajyerlere muhasebe meslek mensubu olarak ruhsatlandırılmak için uygun bir sevi-

10 UES 5, *Staj Şartları*, Paragraf 11

11 Dikkat - Bu alt bölümdeki tüm kelimeler, çıktı ölçütleriyle ilgilidir.

12 UES 5, *Staj Şartları*, Paragraf 10

UEUA 3: STAJ ŞARTLARI İLK MESLEKİ GELİŞİM MUHASEBÉ MESLEK MENSUPLARI İÇİN

yeye kadar uygun rolleri ve görevleri uygulamak için devamlı bir yeteneği kanıtlamayı gerekli kılabılır.

34. IFAC üye kuruluşları, UES 5’de belirtilen alanları kapsayan staj için bir çerçeve¹³ oluşturabilirler. IFAC üye kuruluşların, bu alanların her birindeki yeterliliği kanıtlamak ve geliştirmek için stajyerlerin yeterli staj eğitimi edindiğinden emin olmaları gereklidir.
35. Bu alanlara dayalı bir staj çerçevesi örneği; aşağıdakileri kapsayarak, arka sayfa Tablo 1’de sunulmaktadır;
 - Sorumluluk Kazanma
 - İşletme Farkındalığı
 - Mesleki Değerler, Etik Kurallar ve Tutumların Uygulanışı
 - Teknik Bilginin Uygulanışı
 - Mesleki Beceriler

Tabloda tanımlanan bazı konuların önemi ve önceliği, bireylerin kariyer gelişimine bağlı olarak farklılık gösterecektir.

36. Özel iş görevlerine başlayan stajyerlerin, bu görevlere uygun yeterliliklere ihtiyacı olacak. IFAC üye kuruluşları, bazı stajyerlerin bu özel alanlarda deneyim kazanmaları şartını dikkate alması gereklidir.
37. IFAC üye kuruluşları, staja ek olarak simülasyon ve/veya benzer çalışmalarını geliştirmeyi düşünebilir. Aktiviteler aşağıdakileri içerisine alabilir:
 - İşe dayalı projeler
 - “Yapılacak iş” şeklinde aktiviteler;
 - Vaka Analizi
 - Canlandırma

Eğitim programları, dolandırıcılık tespiti, simülasyon kullanma gibi iş yerinde yapılamayacak belli aktivitelerin araştırılmasına ve uygulanmasına imkan sağlayabilir. Bu aktivitelerin, stajın yerine koyulması düşünülemez.

13 UES 5, *Staj Şartları*, Paragraf 17

**UEUA 3: STAJ ŞARTLARI İLK MESLEKİ GELİŞİM
MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN**

Tablo 1: Açıklayıcı Staj Çerçevesi

	Sorumluluk Kazanma	İşletme Farkındalığı	Mesleki Değerler, Etik Kurallar ve Tutumların Uygulanışı	Teknik Bilginin Uygulanışı	Mesleki Beceriler
ALANLAR	<p><i>İleri sorumluluk seviyelerinde çalışma</i> Bakınız UES 5, paragraf 17 (e)</p>	<p><i>Uygun bir kuruluş anılayışı, işin nasıl çalıştığı ve iş çevresi.</i> Bakınız UES 5, paragraf 17 (a), (c)</p>	<p><i>Etikleri değerlendirilmek ve güvenilir kararlar e tavsiyelerde bulunmak için bilgi ve deneyim kullanarak sorunları ele almak.</i> Bakınız UES 5, paragraf 17 (e)</p>	<p><i>Bir muhasebe meslek mensubunun işini diğer işletme fonksiyonları ve faaliyetleriyle ilişkilendirme yeteneği.</i> Bakınız UES 5, paragraf 17 (b)</p>	<p>UES 3, <i>Mesleki Beceriler</i>, muhasebe meslek mensuplarından beklenen mesleki becerileri beş ana başlık altında gruplandırır:</p> <ul style="list-style-type: none"> • entelektüel beceriler; • Teknik ve fonksiyonel beceriler; • Kişisel beceriler; • Sosyal ve iletişim becerileri; ve • organizasyon ve işletme yönetimi becerileri <p>Staj dönemleri boyunca stajyerlerin, tüm düzeylerde, yapılan işe</p>

**UEUA 3: STAJ ŞARTLARI İLK MESLEKİ GELİŞİM
MUHASEBÉ MESLEK MENSUPLARI İÇİN**

SEVİYELER						uygun bir seviyede bu mesleki becerilerini geliştirmeleri gereklidir.
SEVİYE 1	Bilgi Toplama	İlgili kuruluşlar, iş kol- ları ve pazarları, bun- larla ilişkili işletme riskleri ve iş çevresi bilgisi geliştirmek	Alakalı sorular sorarak, faydalı sorgular çıkar- arak ve sorunları tanı- mlayarak, meraklı bir akıl geliştirmek	Stajyerin göreviyle il- gili muhasebe ve diğer teknik alanlar bilgisini geliştirmek İlgili tek- nik standartları ve ku- ralları açıklamak.		
SEVİYE 2	Analizler ve Seçenek- ler	İlgili organizasyonun çevrelerini, yapılarını ve işletme hedefleri ile iş çevresini analiz et- me	Kilit sorunları tanımla- mak ve farklı davranış biçimlerinin etkilerini anlama	Teknik çalışmalarını pra- tik çalışmalarla ilişki- lendirmek ve teknik bilginin çalışma üze- rindeki etkisinin ne ka- dar geniş olduğunu an- lama		
SEVİYE 3	Bilgi ve Becerileri bir iş yerine uygulama	İlerleme, tavsiyede bu- lunma ve ilgili raporla- ma şartlarını uygula- mak için eleştirel ola- rak performansı değer- lendirme ve tavsiyede bulunma	İş yerinde etik hassasi- yet ve yargı kullanma ve mesleki değerler, etik ve tutumları uygu- lama	İşyerinde teknik bilgi- linin uygulanma		

**UEUA 3: STAJ ŞARTLARI İLK MESLEKİ GELİŞİM
MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN**

38. Stajyerler, muhasebe meslek mensubu olarak ruhsatlandırma için şart olan uygun deneyimi kazansınlar diye, IFAC üye kuruluşları, geçici görev ya da vardiya gibi iş imkanlarını keşfetmek için stajyerler ve işverenleri teşvik etmeyi düşünebilir.

Staj Şartlarının Güncellenmesi

39. IFAC üye kuruluşları, staj şartlarının geçerli ve amacına uygun kalmasını temin etmek için düzenli olarak staj şartlarını incelerler. Staj dönemleri boyunca Stajyerlerden istenen yeterlilikler, zaman içinde değişir. Bu yüzden, IFAC üye kuruluşları, (a) işveren ve düzenleyicileri içerisinde alarak başkaları ile görüş alışverişinde bulunabilir ve (b) muhasebe meslek mensuplarından istenen yeterlilikleri incelemek ve buna göre staj şartlarını güncellemek için periyodik çalışmalar yürütebilir.
40. Staj şartlarında küçük değişiklikler gerektiği gibi ve gerektiği şekilde yapılmasına rağmen, IFAC üye kuruluşları, müfredat gerekliliklerini güncelledikleri zaman bu gereklilikleri önemli bir incelemeden geçirmesi gereklidir. Bu inceleme, muhasebe meslek mensuplarından istenen yeterlilikleri ve işteki değişiklikleri hesaba katması gerekir. Bu incelemeyi yapmada, üye kuruluş, aşağıdakileri kapsayan paydaşlarının bir kısmının görüşünü alabilir:
- İşverenler (paragraf 61'de tanımlandığı gibi Tanınmış İşverenler şemasındaki üyelerinden ve diğerleri);
 - Akademisyenler
 - Mentorler
 - Muhasebe meslek mensupları (örn: üye kuruluşların üyeleri);
 - Düzenleyiciler
 - Stajyerler

BÖLÜM 2: İZLEME VE KONTROL

Özet

41. Bu bölüm, bir staj döneminin izlenmesi¹⁴ ve kontrolü ile ilgili olarak UES 5 yükümlülüklerini karşılamada IFAC üye kuruluşlarına rehberlik sağlar.
42. (a) mentorlerin rol ve sorumlulukları, (b) stajın kaydedilmesi ve değerlendirilmesi ve (c) etkili bir şekilde işverenlerle (bu şekilde yapılmasını tercih eden bu IFAC üye kuruluşları için oluşan Tanınmış İşverenler şemasını kapsayan) çalışmakla ilgili özel rehberlik bu bölümde verilmektedir.

Mentorlerin Görev ve Sorumlulukları

43. Mentorlar, muhasebe meslek mensuplarına gerekli kılınan mesleki bilgi, mesleki beceriler ve mesleki değer, etik ve tutumları göstermelerine ve onları geliştirmelerine yardımcı olma dahil pek çok yollarla stajyerlere yardımcı olurlar. “Mentor” kelimesiyle, staj ile resmi öğrenimin birleşiminde, deneyimleri, stajyerlere rehberlik ve stajyerlere yardımcı olma konusunda sürekli ilerleyen muhasebe meslek mensupları kavramı iletilmek istenilmektedir.
44. Mentorların sorumlulukları, mentorlar ve stajyerleri faaliyette buldukları özel çevre ile farklılaşacaktır. Tüm mentorlerin aşağıdakileri yapma gayesinde olmaları gereklidir:
 - Stajyerlerin çalışmalarını anlamayı ve bir muhasebe meslek mensubu olarak ruhsatlanmak için ilgili stajı edinmelerinin gerekliliğini;
 - Sürekli olarak stajyerlerin deneyimlerini inceleme;
 - Farklı stajlara stajyerlerini geçişini destekleme;
 - Stajyerlerle ve uygun yerlerde stajyerlerin bölüm müdürüyle düzenli olarak ve etkili bir biçimde bağlantı kurma;
 - Stajyerlere uygun denetim, izleme, danışmanlık ve değerlendirme sağlama;
 - Stajyerlere stajları hakkında geri bildirim sağlamak ve yeterliliklerin edinimini değerlendirme; ve

14 UES 5, *Staj Şartları*, paragraf 18-26

UEUA 3: STAJ ŞARTLARI İLK MESLEKİ GELİŞİM MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN

- Stajyerlerin (a) etik yargı uygulamaları, (b) davranışları ve (c) bir muhasebe meslek mensubu olarak ruhsatlanmak için gerekli kılınan mesleki bilgi ve becerilerin gelişimi ile ilgili IFAC üye kuruluşlarına rapor verme;
45. IFAC üye kuruluşlarının, uygun denetim, izleme, danışmanlık ve değerlendirmeyi her bir stajyere sağlamak için mentor ihtiyacını dikkate alarak, bir mentorün raporlayacağı maksimum stajyer sayısını sınırlandırmayı düşünmesi gereklidir.

Bir İzleme Sürecinin Kuruluşu

46. IFAC üye kuruluşları, uygun dokümantasyon tarafından desteklenen resmi bir izleme sürecini kurmayı düşünebilir (örn: görevler ve sorumluluklar). Bu dokümantasyon muhtemelen aşağıdaki gibi kilit maddeleri belirleyecektir:
- Olası mentorleri belirleme
 - Mentorleri atama, onaylama ve eğitime
 - Mentorlerin izleme
 - Alternatif mentorlük düzenlemeleri (gerektiği yerde)

Olası Mentorleri Belirleme

47. İzleme sürecinin önemli bir parçası, mentor olmaya başvurmak için IFAC üye kuruluşlarının uygun nitelikli ve deneyimli üyelerini bir teşvik etme mekanizmasıdır. Bu, aşağıdakileri kapsayabilir:
- IFAC üye kuruluşlarının, emeklileri de kapsayan uygun muhasebe meslek mensuplarını, mentor olarak gönüllü olmak için teşvik etmesi (IFAC üye kuruluşları, bu görevi yürütmenin avantajlarını yayımlayabilir ve tanıtabilir);
 - IFAC üye kuruluşlarının kuruluşları içerisindeki olası mentorleri belirlemek için işverenleri teşvik etmesi;
 - Stajyerlerin kuruluşları içerisindeki olası mentorleri desteklemesi ve görüşmesi; ve
 - Düzenleyici kurullar ve ya benzer kuruluşlara mentorlerin atanması;.

UEUA 3: STAJ ŞARTLARI İLK MESLEKİ GELİŞİM MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN

Mentorleri Atama, Onaylama ve Eğitim

48. IFAC üye kuruluşları, mentorleri seçme ve eğitimde onlara olanak sağlamak için atama/onaylama ve eğitim sistemleri kurabilir. Bu şekilde yaparak, IFAC üye kuruluşları, aşağıda açıklayıcı özellikleri koyulanlara benzer bir mentor olmak için resmi kriterler geliştirebilirler.

Mentorler aşağıdakilerin mevcut anlayışa sahiptir:

- üye kuruluşun üyeliğe kabul politikası;
- üye kuruluşun etik kuralları;
- Mesleğin karşı karşıya kaldığı konuların;
- Stajyerler için gerekli kılınan mesleki bilgi ve mesleki becerilerin;
- İzleme ile ilgili beklentilerin;
- Staj ile ilgili mesleki ve teknik konuların; ve
- İzleme ile ilgili başka özel yükümlülükler ve sorumlulukların;

Mentorlerin:

- Bir mentor olarak sorumluluklarını üstlenmeleri için mesleki duruşları önemlidir;
- Mesleğin gelecekteki üyelerinin eğitimiyle ilgilendirler;
- Stajyerlere, tavsiyelerde bulunabilir, danışmanlık edebilir, stajyerleri değerlendirebilir, motive edebilir ve onlara yön verebilir;
- Stajyerlerle planlanmış istişareler için hazırdırlar;
- Stajyerlerin aldığı işlerde (en az bir ölçüde) söz sahibi olabilirler; ve
- Mentor eğitim programlarına katılmaya isteklidirler ve müsaittirler.

Mentorlerin İzleme

49. IFAC üye kuruluşları, mentorlerin, (a) bilgi, beceri ve mesleki duruşlarına göre üye kuruluşun kriterlerini karşılamaya ve (b) stajyer(ler)i için uygun denetim, rehberlik, danışmanlık ve değerlendirme sağlamaya devam etmelerine olanak sağlamaya yardım etmek için periyodik bir izleme sistemi kurmayı düşünebilir. Böyle bir sistem aşağıdakileri kapsayabilir:

UEUA 3: STAJ ŞARTLARI İLK MESLEKİ GELİŞİM MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN

- Masa başı mentorlerin izlenmesi (mentorlerin bilgi, beceri, mesleki durum ve aktivitelerinden oluşan dokümantasyon gerekir);
- Düzenli eğitim ve değerlendirme toplantıları;
- Mentorlerinin performansı hakkında stajyerlerden geribildirim sağlama;
- Mentorleri yerinde incelemeler (muhtemelen Tanınmış bir İşverenin yer görme ziyaretinin parçası olarak; ve
- Mentorleri değerlendirme ve yeniden atama.

Alternatif Danışmanlık Düzenlemeleri

50. IAESB, uygun nitelikteki mentorlerin, bir stajyerin iş yaşamında her zaman olamayacağını farkındadır. Böyle bir durumun olduğu yerde, IFAC üye kuruluşları aşağıdakileri kapsayan alternatif danışmanlık düzenlemeleri oluşturmayı düşünmesi gerekir.
- (a) Mentorler için üye kuruluş kriterlerini karşılayan, ve uzmanlığı sağlayamayan bir işverenin olduğu yerlerde kullanılan bir takım eğitilmiş uzak mentorleri kapsar. Bu koşullarda, uzak mentor, IFAC üye kuruluşu (ve/veya düzenleyici otorite), stajyer ve işverenin birlikte çalışmak için ekstra bir çaba göstermeleri önemlidir. Örneğin; tüm tarafların gereken destek ve zorunluluklarını detaylandıran “Stajyerler için bir Mentor İmtiyazı” oluşturma, bu çabayı destekleyebilir.
- (b) Muhasebeciler ve iş danışmaları gibi işverenlere mesleki hizmet sağlayan bireylerden uygun nitelikteki mentorlerin desteğini isteme. Bağımsız kuralları, denetçinin bu rolü almasını engelleyebilir.

Staj Kayıtları

51. UES 5, stajyerlerin staj kayıtlarını periyodik olarak incelemek¹⁵ için mentorleri gerekli kılar. Bu yüzden, IFAC üye kuruluşları, vaktinde kontrol, denetim ve geribildirim için, imkan dahilinde gerçek zamanında kağıt üzerinde ya da web tabanlı bir ruhsatlarda stajyerlerin staj deneyimlerini periyodik olarak kaydetmek için stajyerlere gerek duyarlar. Mentorlar ve/veya IFAC üye kuruluşları bu kayıtları kullanarak deneyimlerin uygunluk, derinlik ve uzunluğunu düzenli olarak izleyebilirler.

15 UES 5, *Staj Şartları*, Paragraf 19

UEUA 3: STAJ ŞARTLARI İLK MESLEKİ GELİŞİM MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN

52. Stajyerlerin staj kayıtları, staj döneminin sonundan önce herhangi bir eksiklikle ilgili stajyerlere ve/veya IFAC üye kuruluşlarına zamanında daha iyi geribildirim sağlamak için, mentorlerin becerisini destekler. Bu kayıtların mentor onayı aşağıdakileri sağlamaktadır:
- Staj döneminin yeterliliklerini göstermek için stajyerlere olanak sağladığının kanıtını üye kuruluşu;
 - İşverenlere, stajyerlerin değerlendirilmesi için yararlı kanıtı;
 - Stajyere, gelecekte iş aradıkları zaman kullanılabilecek deneyim kanıtını.
53. IFAC üye kuruluşları, tüm kayıtları incelemenin mümkün olmadığı yerde, uygun bir örnek yöntemini kullanarak, stajyerlerin staj kayıtlarını periyodik olarak incelemeyi düşünmesi gerekir.

Staj Değerlendirmesi

54. Yukarıdaki paragraf 34’de önerildiği gibi, IFAC üye kuruluşları, stajyerlerin deneyim kazanmayı umdukları alanlarda mentorler, işverenler ve stajyerleri yönlendiren çevreleri için uygun olan bir staj programı çerçevesi geliştirebilirler.
55. Bu durumda, üye kuruluş, stajyerin gereken yeterliliği gösterdiğine dair yazılı onaylaması için mentorlere ihtiyaç duyabilir. Yukarıda paragraf 33’de tartışıldığı gibi, IFAC üye kuruluşları, bir muhasebe meslek mensubu olarak ruhsatlanmak için uygun bir düzeyde, uygun rol ve görevleri uygulamak için sürekli bir beceri göstermede stajyerlere ihtiyaç duyabilir.
56. Mentorler, aşağıdakiler dâhil olmak üzere, birkaç yolla stajyerlerin yeterliliklerini değerlendirirler:
- Stajyerlerin işini doğrudan gözlem;
 - Stajyerlerin işleri hakkında üçüncü kişilerin raporları;
 - Çalışma ve öğrenmeleri konusunda stajyerlerle görüşme (örn: bir değerlendirme sürecinin parçası olarak); ve
 - Resmi mülakat (bir performans inceleme ve/veya değerlendirme mülakatına ek olarak ya da bağlantılı olarak).

**UEUA 3: STAJ ŞARTLARI İLK MESLEKİ GELİŞİM
MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN**

57. Mentorlerin, stajyerlerin yeterliliklerinin değerlendirmelerine kanıt göstermeleri gereken kanıt ve dokümanlar aşağıdakileri kapsayabilir:
- Staj eğitimi kayıtları;
 - Öğrenim kaydı, öğrenci notları ve benzer kayıtlar
 - Kanıt belgeleri (örn: stajyerler tarafından hazırlanan hesaplar, toplantı kayıtları, iş tablosu modelleri, gibi).
58. Değerlendirmenin parçası olarak, IFAC üye kuruluşlarının, stajyerlerin yeterlilik edinimleriyle ilgili stajyerlere düzenli geribildirim sağlamakta, mentorleri teşvik etmesi gerekir. Yalnızca staj dönemi sonundan ziyade, en az yılda bir kez (tercihen daha sıklıkla), mentorlerden geribildirim olması gerekir.
59. UES 5 (paragraf 18), üyelikte bir adayın kabulünden önce, kazanan staj adaylarının kabul edilebilirliğini garanti etmek için IFAC üye kuruluşu gerektirir. Üyelik şartları karşılığında stajyerlerin stajını değerlendirmek için, üye kuruluş, stajyerler, mentorler ve/veya işverenlerin aşağıdakileri kapsayan, kazanılmış deneyim ve edinilmiş yeterliliği dokümante etmelerini isteyebilir:
- Mentorler tarafından imzalanmış staj kayıtları;
 - Stajyerlerin öğrenim kaydı ve benzer kayıtları;
 - Stajyerlerin kanıt belgeleri;
 - Değerlendirme kayıtları, performans incelemeleri ve/veya mentorlerle toplantılar;
 - Stajyerler tarafından kazanılan staj ve edinilen yeterliliği onaylamakta üye kuruluşu mentorler tarafından raporlar.

Mentorler ve/veya üye kuruluşlar tarafından belirtilen herhangi bir eksiklik, üyeliğe kabulden önce, ele alınması gerekli olacaktır. Bu durumlarda, mentorler ve/veya üye kuruluşlar tarafından verilen olumlu geri bildirimler, eksikliklere cevaben stajyerlere yardımcı olacaktır.

İşverenlerle Çalışmak

60. İşverenler, (a) IFAC üye kuruluşlarının yükümlülüklerini yerine getiren bir staj döneminin tamamlanmasını garanti etmek için, IFAC üye kuruluşları ve stajyerler ile çalışmada, (b) mentorleri belirlemede ve destek-

UEUA 3: STAJ ŞARTLARI İLK MESLEKİ GELİŞİM MUHASEBÉ MESLEK MENSUPLARI İÇİN

lemede ve (c) stajyerlerle mentorlerin birbirleriyle uyumlu çalışmalarına yardımcı olmada hayati bir rol oynar.

61. Bazı durumlarda, IFAC üye kuruluşları ve işverenler, stajyerlere uygun stajı sağlamak ve desteklemek için resmi düzenlemelere girmeyi uygun görebilir. Böyle düzenlemeler, “Tanınmış İşveren” şeması, veya benzer bir başlıkla anılabilir. Bu oluşturulan kılavuzluk, aşağıdaki 64. Paragraftan 65. Paragrafa kadar verilmiştir.
62. Diğer durumlarda, IFAC üye kuruluşları ve işverenler, böyle herhangi bir resmi düzenlemeye girmemeyi tercih edebilirler. Tanınmış İşveren olmayan işverenlerle etkili bir şekilde çalışma konusunda IFAC üye kuruluşları için kılavuzluk, aşağıdaki 72. Paragraftan 75. Paragrafa kadar verilmektedir. Her bir durumda, işverenin, eğitim çevresinin uygunluğunu kanıtlamasını, üye kuruluşun sağlaması gerekmektedir.
63. Bir staj döneminin hedeflerinin karşılanmasını sağlamak için, üye kuruluş, mentor, işveren ve stajyer arasındaki düzenli ve etkili iletişim önemlidir. IFAC üye kuruluşlarının, bu taraflar arasındaki düzenli iletişime kolaylaştırmak için uygun mekanizmaların mevcut olmasını sağlaması gerekecektir.

Tanınmış İşveren Şemasının Oluşturulması

64. IFAC üye kuruluşları, stajyerlerin amaçlarına uygun stajı edinebilecekleri bir çevreye olanak sağlayan işverenleri tanıtan bir Tanınmış İşveren (ya da benzer biçimde adlandırılan) şeması oluşturmayı düşünebilirler.
65. Uygun stajı sağlamak için stajyerlerin yeteneklerini değerlendirme sonrasında, Tanınmış İşveren şemaları, belirlenmiş bir süre zarfında işverenleri tanıtabilir. Bu şemalar, tekrar değerlendirme sonrasında onayları yenilemek için bir mekanizmayı da kapsayabilir. Tanınmış İşveren statüsünü iptal etme sürecine de, bir işverenin uygun stajı sağlama ya da şemanın ilke ya da kurallarına bağlı kalamadığı ya da isteksiz olduğu yerlerde İhtiyaç duyulabilir.

Staj Çevresini Değerlendirme ve Onaylama

66. Tanınmış İşveren şeması oluşturan IFAC üye kuruluşları, bir staj dönemi boyunca, stajyerlerin İMG’si için dört temel ilkeyi benimsemek için işverenleri destekleyebilir, buna benzer durum, aşağıdaki Tablo 2’de örneklendirilmiştir.

Tablo 2: İlk Mesleki Gelişim için Örnek Tanınmış İşveren İlkeleri

İLK MESLEKİ GELİŞİM İÇİN TANINMIŞ İŞVEREN İLKELERİ	
1.	İşverenler, stajyerlerin gelişim ihtiyaçlarını belirlemek için mentor ve stajyerler ile çalışırlar.
2.	Uygun IFAC üye kuruluşunun staj yükümlülüklerini karşılama ihtiyacını kapsayan uygun stajın, stajyerlerin gelişim gerekliliklerini karşılama sağlanır.
3.	Staj, genellikle uygun IFAC üye kuruluşuyla bağlantılı olan işveren tarafından atanan bir mentor vasıtasıyla işveren tarafından izlenir.
4.	Stajyerler, düzenli olarak en az yılda bir kez (tercihen daha sıklıkla) değerlendirilir ve onların gelişim ihtiyaçları tekrardan değerlendirilir.

67. IFAC üye kuruluşlarının, (a) bir üye kuruluş tarafından konulan ilkelerin takip etmeyi ve (b) staj edinmekte stajyerler için uygun bir çevre sağlamayı garanti etmek için işverenlerden delil toplaması ve değerlendirilmesi gerekebilir. Deliller, aşağıdakileri kapsayabilir:
- İstihdam Sözleşmeleri;
 - İş Tanımları ve Görev Profilleri;
 - İşveren Eğitim Politikaları;
 - Stajyer ve Mentorlerin görev ve sorumluluklarıyla ilgili özel dokümanlar;
 - Çalışan El Kitabı;
 - Değerlendirme/performans inceleme dokümanları
 - Zaman Cetvelleri
68. IFAC üye kuruluşları, denetim gibi özel alanlarda ruhsatlandırma için stajyerleri hazırlayan Tanımlı İşverenler için ek yükümlülükler benimseyebilir. Bazı yetki alanlarında, böyle işverenler, “Onaylı Eğitim Organizasyonları” olarak ya da benzer bir isimle tanınırlar.

UEUA 3: STAJ ŞARTLARI İLK MESLEKİ GELİŞİM MUHASEBÉ MESLEK MENSUPLARI İÇİN

Daha Önceden Tanımlanmış İşverenleri İzleme

69. Tanımlı işverenleri dönemsel izleme, stajyerlerin staj yapabilecekleri sürekli ve uygun çevreyi sağlamaya yardımcı olur. IFAC üye kuruluşları bu yüzden, düzenli site ziyaretlerine dahil olan Tanınmış İşverenler için izleme sistemleri kurabilir. Bu sistemler, şunları kapsamaktadır:
- İşveren temsilci(ler)siyle toplantılar ve işveren dokümanları ve öğrenim kayıtları incelemeleri; ve
 - Tanınmış İşveren şemasına bir işverenin sürekli bağlılığını tespit etmek için mentorler ve stajyerlerle toplantı.

Bir Periyodik Raporlama Sistemi Oluşturma

70. Yukarıdaki paragraf 69'da tanımlandığı üzere, bütün tanımlı işverenleri düzenli olarak ziyaret etmenin pratik olmadığı yerlerde, IFAC üye kuruluşları, Tanımlı İşverenler şemasındaki işverenlerin bağlılığını izleyen alternatif periyodik raporlama sistemleri oluşturabilir. Böyle bir sistem aşağıdakileri kapsayabilir:
- İşveren dokümanlarının periyodik, masa başı izleme ve eğitim kayıtları; ve
 - Mentor ve stajyerlerden geribildirim edinme (posta, telefon veya e-mail yoluyla).
71. Bir Tanımlı İşverenler izleme sistemi kuruluşunda, IFAC üye kuruluşları, (a) dönemsel site ziyaretlerini, (b) düzenli masa başı izleme ve (c) mentor ve stajyerlerden geribildirim maddelerini birleştirmeyi seçebilir.

Tanımlı olmayan İşverenlerle Çalışmak

72. Bir Tanınmış İşveren şeması ya da benzer şekilde adlandırılmış bir şemanın üyesi olmayan işverenler, birçok durumda, bir üye kuruluş tarafından gerekli kılınan stajı sağlayabilir. Bu, stajyerlerin, kurumsal sektörde deneyim kazandıkları yerlerde sık olan durumdur. Böyle durumlarda, mentor ve stajyerlerle birlikte üye kuruluşun aşağıdakileri yapmak için işveren ile birlikte çalışmaya ihtiyacı olacaktır.:
- Üye kuruluşun staj yükümlülükleri kadar, işverenin ihtiyaçlarını da karşılarsın diye stajyerin stajını planlamak için ;
 - Zorluk ve sorumlulukların artan düzeylerinde, stajyerin stajın genişlik ve derinliğini elde etmesini garanti etmek için; ve

**UEUA 3: STAJ ŞARTLARI İLK MESLEKİ GELİŞİM
MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN**

- Stajyerin, bir muhasebe meslek mensubu olarak ruhsatlanma için gerekli olana yeterliliği kazandığının kanıtlarını sağlamak için;
73. Stajyerlerin, bir muhasebe meslek mensubu olarak, ruhsatlandırmaya kadar giden bir eğitim dönemine başlamadan önce, onlara yardımcı olmak için, IFAC üye kuruluşlarının, mentorler, işverenler ve stajyerlerden beklenen görev ve sorumlulukları detaylı bir şekilde anlatan kolayca anlaşılabilir staj yükümlülükleri ve staj kılavuzunu yayınlamayı düşünmesi gerekir. Yalnız açıklayıcı maksatla, bu UEUA'daki eklerde örnekler verilmiştir.
74. Bazen, açıktır ki, işverenler, gereken stajı sağlayamazlar ya da sağlamak isteksizlerdir. Bu durumda, alternatif düzenlemelerin, bir muhasebe meslek mensubu olarak ruhsatlanma için karşılanması gerektiği konusunda, üye kuruluş, işveren ve potansiyel stajyer adayını tanıştırma öncesinde iyi bir şekilde bilgilendirmesi gerekecektir.
75. Keşke, IFAC üye kuruluşları, stajyerlerin, muhasebe meslek mensupları olarak ruhsatlanma için gerekli kılınan uygun stajı edinmelerine devam etmelerini garanti etmek için Tanınmış İşveren olmayan işverenler için çalışan stajyerleri periyodik izleme sistemleri kurabilse. Bu sistemler, şunları kapsamaktadır:
- Mentorlerin, yeterli denetim, danışmanlık, rehberlik, değerlendirme, destek sağlamak ve stajyerlere tavsiyede bulunmaya devam etmelerini sağlamak için, mentorleri daha sık/ daha derinlemesine izleme;
 - Stajyerlerin, üye kuruluşun giriş şartlarına uymak için büyük ihtimalle uygun deneyimi kazanacaklarını garanti etmek için, stajyerlerin kayıtlarını, daha sık/ daha derinlemesine izleme;
 - Staj çevresinin uygunluğu konusunda, mentor ve stajyerlerden bilgi edinme (bizzat kendisi ya da posta, telefon ve e-mail yoluyla); ve
 - Stajyerlerin gelişimi ve staj çevresi konusunda görüşmek için (eğer mümkünse) mentorler ve işveren temsilcileriyle toplantılar.

Mentorler, İşverenler ve Stajyerler için Açıklayıcı Kılavuz

IFAC üye kuruluşları, kolaylıkla erişilebilir staj şartları geliştirmesi gerekir. Aynı zamanda IFAC üye kuruluşları, stajla ilgilenen çevrelerde tam ve uygun olan işverenler, mentorler ve stajyerler için kılavuzluğu da düşünmelidir. Bunun için önerilen kapsama aşağıda yer verilmiştir.

Önerilen Staj Şartları İçeriği

Mentorler
<ul style="list-style-type: none">• Mentorlerin, mentor olarak görevini yerine getirmeleri için nasıl yetkilendirilmesinin belirtilmesi;• Mentorun sorumluluklarının ana hatlarıyla belirlenmesi;• Tüm etik ilkeler ve kurallarının belirtilmesi (örn: mutlaka üye kuruluşun SMG yükümlülüklerini karşılamak zorundadırlar);• Mentorluk görevini kimin yürütebileceğini belirlemek (örn: IFAC üye kuruluşlarının deneyimli üyeleri);• Mentorler için bilgi ve beceri yükümlülüklerinin belirlemek;• Mentorlerin stajyerlerin deneyimlerini periyodik olarak incelemesi için yükümlülükleri ve staj şartlarını belirlemek;• Stajyerin mentorlerle ilişkisini ve ulaşabilirliklerini belirtin (ör. gereken iş hakkında stajyerin bilgisi);• Mentorler için herhangi eğitim, beceri ve izleme yükümlülüklerini belirlemek;• Stajın izlenmesi ve değerlendirmesinde mentorlerin görevini belirlemek.
İşverenler
<ul style="list-style-type: none">• staj şartlarını ve işverenlerin stajyerlerin deneyimlerini periyodik olarak inceleme yükümlülüklerini belirlemek;• Farklı işverenlerin ihtiyacını göz önüne almak (örn: endüstri alanında iş veren, muhasebe alanında işveren);

**UEUA 3: STAJ ŞARTLARI İLK MESLEKİ GELİŞİM
MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN**

<ul style="list-style-type: none">• Stajyerler için gerek duyulan deneyim ve destek kalitesini güçlendirmek;• Tanınmış işveren statüsü, uygulama işlemi ve izleme rejimi için kriter belirlemek.
Stajyerler
<ul style="list-style-type: none">• Korunan kayıtları da kapsayan, staj şartlarının belirlenmesi;• Mentor ve stajyerin nasıl birbirleriyle etkileşim içerisinde olması gerektiğinin belirlenmesi;• Stajyer ve üye kurul zorunluluklarının belirlenmesi;• Etik ilkeler ve tutumların belirtilmesi;• İzlemenin nasıl yürütüleceğinin belirlenmesi;• İşverenin sayın bir işveren olmadığı bir çevrede stajyerlerin nasıl deneyim edineceklerinin belirlenmesi.

Önerilen Kılavuz İçeriği

Mentorler
<ul style="list-style-type: none">• Staj için teknik yükümlülüklerin belirlenmesi;• Mentorun görev ve sorumluluklarının belirlenmesi;• Mentorler için ruhsatlandırma yükümlülüklerini belirlemek;• Mentorlerden istenen bilgi ve becerilerin belirlenmesi;• Stajyerlerin gelişiminde geribildirim önemi ve deneyim incelemelerinin nasıl yürütüleceğinin belirlenmesi;• Nasıl bir planlamanın yeterlilik gelişimine katkıda bulunabileceğinin belirlenmesi;• İzlemedeki problem çözümü için danışmanlık hizmetleri belirlenmesi;• Tüm bölümlere danışmanlığın faydalarının belirtilmesi;• Şartların güncellenmesinin nasıl olacağını belirlenmesi; ve• Mentorlar için uygun olan eğitimin belirlenmesi;

UEUA 3: STAJ ŞARTLARI İLK MESLEKİ GELİŞİM
MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN

İşverenler

- Staj için teknik şartların belirtilmesi – yeterlilik, zaman dilimi, kayıt ve mentor katılımı;
- Tanınmış işveren statüsünün ve nasıl ve ne zaman işverenlerin izlenebileceğinin şartlarını belirtme;
- Stajyer incelemelerinin sıklığı ve mentor sorumluluklarının belirtilmesi;
- Etkili inceleme metodları belirleme;
- İşverenlerin stajyerleri nasıl destekleyebileceğini belirleme;
- Şartların güncellenmesinin nasıl olacağını belirlenmesi; ve
- Staj şartlarının güncellemek için istişare sürecinin detaylarını belirleme.

Stajyerler

- Staj hakkında teknik yükümlülükleri belirtmek – gerekli kılınan yeterlilikler, zaman dilimi ve staj kayıtları;
- Kimin mentorluk yapabileceğini belirlemek;
- Stajyer/mentor ilişkisinin nasıl işleyeceğini belirlemek;
- İşverenlerin desteğini kazanma ve staj edinme yolları;
- Staj faydalarını belirtmek;
- Etik zorunlulukları belirtmek; ve
- Şartların güncellenmenin nasıl olabileceğini belirlemek.

Stajyerler için Açıklayıcı Ek Kılavuz

Bazı durumlarda, stajyerler, üye kuruluşları tarafından gerekli kılınan staj edilmek için uygun şartların oluşmasında kendi kendilerine önemli bir rol oynarlar. Böyle bir durumun olduğu yerde IFAC üye kuruluşları, stajyerlere yardım etmek için ek kılavuz yayınlamayı düşünmeleri gerekir:

- Gerekli görülen staj döneminde onların tamamlamalarına izin verilecek işi temin etmek;
- Stajyerlerin, Muhasebe meslek mensuplarına gerekli kılınan mesleki bilgi, mesleki beceriler ve mesleki değerler, etik ve tutumları göstermelerine olanak sağlamakta uygun kalifiye bir mentorden kılavuzluk edinme; ve
- Hem stajyerlerin hem de işverenlerin hedeflerini karşılamaya olanak sağlamak için staj döneminde planlama ve kayıt.

Önerilen bu kılavuzun içeriğini (yalnızca açıklayıcı amaçları için), aşağıda bulabilirsiniz:

ALAN (a) Uygun İş Edinme	
Önerilen Kılavuz İçeriği	Sebebi
İş yerinin farklı durum ve imkanlara ve çeşitli sorunlara maruz kaldığı görülmektedir.	Destekleyici bir çevrede kılavuzluk ediyorken, stajyerlere sorunlara müdahale etme yollarını ve iş yerindeki çeşitli sorunları değerlendirme imkanı sağlar.
İş yeri, stajyerlere etik bir çevre sağlar.	Stajyerlere, muhasebe meslek mensupları için gerekli kılınan, gereken mesleki değerler, etik ve tutumların gelişmesi için olanak sağlar.
Staja kılavuzluk etmek ve yön vermek için uygun mentor erişimi işe yarar.	Mentorun staj kılavuzluğu ve planlaması, bir dizi iyi ve derin deneyim ve öğrenimlere olanak sağlar.

UEUA 3: STAJ ŞARTLARI İLK MESLEKİ GELİŞİM
MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN

ALAN (a) Uygun İşi Edinme	
Önerilen Kılavuz İçeriği	Sebeup
Stajyerler için gelişen imkanlar sağlanır.	Uygun beceri/bilgi gelişimi için geribildirim ve olası başka imkanlar yüzünden çeşitli durumlara maruz kalmanın bir sonucu olarak, stajyerlere öğrenme imkanlarından faydalanma hakkı sağlanacaktır.
Üye kuruluşun staj şartlarını başarıyla sağlaması.	Stajyerlere, üye kuruluşun şartlarını karşılama ve anlama olanağı sağlar ve ehil muhasebe meslek mensubu olmalarını garanti eder.
Bir muhasebe meslek mensubu olarak ruhsat almak için gerekli görülenler anlayışının sağlanması.	Stajyerlere, planlanmış ve desteklenmiş bir yolla gerekli yükümlülükleri başarılarına olanak sağlayan, stajyerlerin ve mentorlerin görev ve sorumluluklarını ve stajın değerinin açık bir anlayışını sunar.
İdeal olarak, tanınmış bir işverenle çalışmak.	Tanınmış işverenleri, stajyerlerin geliştirilmesinde ve ehli muhasebe meslek mensubu olmalarında destekleyici bir çevre sağlar. Üye kuruluşun şartlarının tam bir anlayışını ve bunlarla uygunluğu sağlar.

**UEUA 3: STAJ ŞARTLARI İLK MESLEKİ GELİŞİM
MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI İÇİN**

ALAN (b) ³/₄ Uygun Nitelikli bir Mentorden Rehberlik Hizmeti Alma	
Önerilen Kılavuz İçeriği	Sebebe
Mentorler, bir IFAC üye kuruluşunun deneyimli üyeleridir.	Mentorler, stajyerlerin gelişimini desteklemek için, bilgi, anlayış ve deneyime sahip olacaklar.
Mentorler, stajyerlerin işlerinin bilgi ve anlayışına sahiptirler.	Mentorler, stajyerlerin çalışma faaliyetlerinin ve sonuçlarının farkındadırlar ve gelişim için stajyerlerin güç ve zayıflıklarının/zayıf alanlarının saptayabilirler.
Mentorler, stajyerlerin uygun deneyimi kazanmaları için imkanlar sağlayabilirler.	Mentorler, stajyerlerin, gereken deneyim ve yeterliliği etkili bir şekilde başarıyla almalarını ve sorumluluk düzeylerinin artmasını sağlamak için planlanmış bir yaklaşım oluşturmaya yardımcı olurlar.
Mentorler, üye kuruluş yükümlülüklerinin anlayışına sahiptirler.	Mentorler, üye kuruluşların stajyerlere gerektirdiği şeylerin farkındadırlar ve iş yeri içerisinde bu şartları birleştirebilirler. Bu üye kuruluş şartlarını karşılayan yeterlilikleri göstermenin ve deneyim edinmenin etkili bir yoludur.
Mentorler, stajyerlere destek ve kılavuzluk sağlayabilirler.	Stajyerlere, geribildirim yapılır ve yeterliliğin uygun düzeyini başarıyla elde etmeleri için yetiştirilirler. Stajyerlerin becerileri geliştirilir ve ilerletilir.

**UEUA 3: STAJ ŞARTLARI İLK MESLEKİ GELİŞİM
MUHASEBÉ MESLEK MENSUPLARI İÇİN**

ALAN (c) ¾ Stajı Planlama ve Kaydetme	
Önerilen Kılavuz İçeriği	SebeP
İşverenin hedefleri ile üye kuruluşun şartlarıyla aynı çizgide tutma ihtiyacı.	Stajyerler deneyim elde ettikçe ve geliştirdikçe, işverenlerinin işlerine değer eklemeye devam ederler. Bu da üye kuruluş tarafından gerekli kılınan yetkinliği elde etmek için bir temel oluşturur.
Yeterliliğe erişmek için net hedefler	Planlanmış bir yaklaşım, yeterliliğin gelişimi ve gösterilmesi ve üye kuruluşun şartlarını karşılamayı sağlar.
Uygun, güncel ve gelişmekte olan iş uygulamalarıyla karşı karşıya gelmeyi kapsar.	Deneyim, stajyerlere öğrenmiş olduklarını pratikte uygulama olanağı sağlar.
El edilecek yeterlilikler	Deneyim, açık sonuçlara ve faydalara sahiptir, stajyerleri motive eder ve onları bir arada tutmaya yardımcı olur ve etkilidir.
Sorumluluğun ileri düzeyleri	Stajyerlere yeterliliklerini geliştirmeleri ve göstermeleri için sorumluluk verilecektir. Stajyer daha kapsamlı bir etki kazanacaklardır ve kişilerarası ve yöneticilik becerilerini kapsayan ek becerileri geliştirecek ve kanıtlayacaklardır.
Etik sorunların dikkate alınması.	Stajyerler, UES 4 Mesleki Değerler, Etik Kurallar ve Tutumlarda yer alan yükümlülükleri karşılayacaklar, ruhsatlanmaya yönelik eğitim programı boyunca mesleki değerler, etik ve tutumları tayin etmeyi edinmeleri gerekecek.
Stajı kaydetme	İş aktivitelerini planlama, stajyerlerin iş yerinde kazandıkları yeterliliği nasıl uygulayacaklarını geliştirme ve yansıtmada ve kazanılan deneyimlerin üye kuruluşu kanıtının sağlamasında onlara yardımcı olur.

